

NASLOV

DANES ZAČETEK NOVEGA POTOPISA:

Od Benetk do Sicilije

Kako dolgo se bodo veterinarji še prerivali za stolčke?
Berite zapis na 8. strani

Ruža Vreg: Hodila sem po zemlji Gorički

Leto XXXVI

Št. 29

Murska Sobota
26. julij 1984

CENA 20 DIN

VESTNIK

35
LET

Žetev se je razmahnila. Kmetijci bitijo in izkoristijo vsako uro za spravilo zlatega zrnja. Čeprav nevihte občasno prekinjajo spravo, prideleka, upajmo, da bo kljub temu kmalu v veliki Intesovi kašči (ne le v zasebnih).

vilo prideleka, upajmo, da bo kljub temu kmalu v veliki Intesovi kašči (ne le v zasebnih).

ŽETEV V POMURJU SE JE ZAČELA

Kljub zakasnitvi se obeta dober pridelek

Približuje se konec julija — čas, ko je žetev pšenice običajno že končana. Tokrat ni tako, vsaj v Pomurju ne. Podatki, ki smo jih zbrali do konca redakcije, namreč pričajo, da se je letošnja žetev začela v povprečju deset dni kasneje v primerjavi z lanskim letom. Poglavitni vzrok za zakasnitev so neugodne vremenske razmere v času zorenja krušnih žit. Lani v tem času je bila žetev v glavnem že končana, letos pa se je šele pošteno začela. Tega sicer ne gre posploševati, saj je v nekaterih delih pokrajine ob Muri žetev že v polnem zamahu (npr. območje Beltinec, Murske Sobotne), ponekod pa pšenice še niso začeli žeti, ker še ni zrela.

Poleg zakasnitve je druga značilnost letošnje žetve precejšnja stopnja vlage od 16 do 18 odstotkov, v nekaterih primerih pa presega 20 odstotkov.

Sicer pa strokovnjaki v pomurskih kmetijskih združenjih oziroma kombinatih zagotavljajo, da bo pridelek dober, in da kljub zakasnitvi lahko pričakujemo izpolnitev načrtov. Tako so v KZ Panonka od načrtovanih 8600 ton odkupili 740 ton krušnih žit, kar je 8,7 odstotka. Žetev je v teku, zato številka iz dneva v dan narašča. Hektarski donos se giblje od 40 do 60 metrskih stotov, kar je v okviru pričakovanj ali celo rahlo nad njimi. Drugih težav ni, reprodukcijkega materiala je dovolj, tako da kmetje — kooperanti brez ovir izpolnjujejo zastavljeni načrt.

V Intesu, TOZD Mlinopek

Murska Sobota, ki je osrednji odkupovalec žit pri nas, smo izvedeli, da se je odkup razmahnil šele v začetku tega tedna. Do ponedeljka (23. julija) so odkupili naslednje količine krušnih žit: od KZ Panonka 750 ton, KZ Lendava nekaj manj kot 300 ton, TZO Kmetovalec Ljutomer 100, Ljutomerčan TO Kooperacija 30, KZ Radgona 60 in VG Kapela Kooperacija 5 ton. Od kmetijskega kombinata Radgona so odkupili 190 ton, TOZD Mursko polje 250, Ljutomerčan TOZD Poljedelstvo pa 90 ton.

Direktor KG Rakičan, tovarš Skledar, je dejal, da se je pri njih žetev šele začela in zato še ni merodajnih podatkov o tem, kakšen je pridelek

— čeprav je že moč sklepati, da bo zelo dober in da bodo načrt dosegli. Z žetvijo so intenzivno začeli šele v nedeljo, in sicer na območju Rakičana, Murske Sobotne in Petanjec. Sicer pa tovariš Skledar poudarja, da še nikoli niso začeli žeti tako pozno. Do konca redakcije so poželi 1648 ton pšenice.

Podobni so podatki za ostale občine v Pomurju. Na ljutomerskem in radgonskem območju so z žetvijo šele začeli, zato celovitega pogleda v letošnjo žetev še ni. V KZ Radgona so poželi približno 10 odstotkov njiv, v KK Radgona pa 144,4 ton pšenice. V KZ Ljutomer so do torka poželi 141 ton, ker pa gre večinoma za t. i. težko zemljo, se

žetev še ni do kraja razmahnila.

V lendavski KZ je žetev tudi še v začetni fazi, proti koncu so z deli le na območju Turnišča, poželi pa so 295 ton pšenice.

Žitnica Slovenije je torej sredi spravljanja pridelkov s polj; žal vzporednice z lanskim oziroma prejšnjimi leti še ni moč potegniti, predvidevajo pa, da pridelek letos po kakovosti gotovo ne bo slabši. Drugo, kar je pomembno pa je, da bosta izvajanje letošnje načrta žetve in odkup pšenice potekala nemoteno in da bodo napovedi o izpolnitvi načrtov uresničene. Edino, kar še lahko negativno vpliva na žetev, je deževno vreme.

Bojan Peček

KAKO V MOTVARJEVCIH?

Kakšne možnosti imajo za delo na kulturnem področju na narodnostno mešanem območju v sosednji boški občini? O tem so prejšnji boški občini? O tem so prejšnji boški občini? O tem so prejšnji boški občini?

Medtem ko so dvojezične knjižnice na narodnostno mešanem območju (Hodoš, Domanjševci, Prosenjakovci) primerno urejene in dokaj dobro založene s knjigami, pa velja za kulturne domove ugotoviti, da so le-ti iz leta v leto v slabšem stanju in ponekod tudi preveč zapuščenosti. To je še posebej opazno v Domanjševcih. Takšno stanje povzroča probleme predvsem takrat, kadar se dogovarjajo za gostovanja kulturnih skupin z Madžarske in iz Vojvodine, ki kajpak nereda nastopajo v neustreznih prostorih.

Najslabše prostorske razmere so v Motvarjevcih, kjer dvorana v

starem vaškem domu sploh ni uporabna. In prav Motvarjevčani v zadnjih letih zelo prizadevno delajo na kulturnem področju (folklorna skupina, pevski zbor, mladina). Zato bi si seveda zaslužili ustrezen lasten prostor. Takšnega mnenja so bili tudi razpravljalci na omenjeni seji, hkrati pa so ob koncu sprejeli stališče, da so želje o gradnji nove kulturne dvorane v Motvarjevcih — kot prizidek nove trgovine, vendar še ni znano, kdaj jo bodo gradili — v današnjih razmerah nerealne, temveč bi bilo treba za kulturno dejavnost v kraju preurediti prostore v bivši osnovni šoli. Tam je sicer zdaj privatno stanovanje, vendar ima najemnik na voljo že druge (lastne) prostore. Tudi prizadevanja, da bi v nekdanjih šolskih učilnicah uredili otroški vrtec, so zelo vprašljiva, saj je in tudi bo premalo otrok, razlogi pa so še drugi.

Nekateri v Motvarjevcih s takšnim predlogom najbrž ne bodo zadovoljni, saj so več let živeli v želji in pričanju, da bodo v vasi zgradili novo trgovino in prizidek kulturne dvorane. V ta namen so se tudi odločili, da bodo zbrali les, organizirali prostovoljne delovne akcije, zbrali precej lastnih sredstev... V teh prizadevanjih so jih podpirali tudi nekateri kulturni delavci soboške občine. Pripravili so celo že načrt in imeli lokacijski ogled za nov objekt. Tudi v Vestniku smo pisali o njihovih željah in načrtih, ne da bi izražali pomisleke. Ko pa so v Motvarjevcih tako prizadevanja in delajo še danes! Toda sedaj se je treba soočiti z dejstvom, da so se razmere bistveno spremenile. Ali dvorana v novi stavbi ali v bivši osnovni šoli, je to res tako pomembno? Potrebni so ustrezni prostori!

JOŽE GRAJ

UČITELJEV JE PREVEČ

Pogoji, „pisani na kožo!“

Če jih je poprej v pokrajini ob Muri kronično trla zadrega zavoljo pomanjkanja učiteljskih moči, jih je zdaj preveč. In ker jih je preveč, so problemi. Sami problemi pa imajo več obrazov. Ne bi se radi spuščali v ozadje, kje so razlogi za višek učiteljev, ki so svojčas — kot za »kazen«! — z dekreti romali v tako imenovano »Sibirijo«, kot je bilo razglašeno Pomurje (tudi raj za bogove ali Eldorado zaostlosti). Kljub temu ne moremo mimo neprijetnega, več kot zaskrbljujočega dejstva, ki govori o malone naglavnih grehih in pregrehah, storjenih z (ne)usmerjenim, stihijemskim izobraževanjem učiteljskega (vzgojno-izobraževalnega) kadra širom po naši lepi domovini. A zdaj, kar je, tu je.

Sleherno delovno mesto velja izpostaviti zdravi konkurenci, smo že večkrat slišali, če naj bi presegli delovanje mreže zvez in poznanstev ter dali »šanse«, da se zanj poteguje sleherni. Namreč sleherni v smislu izpolnjevanja pogojev, po načelih zakonitosti, poštenosti in predvsem selektivnosti. Žal so načela eno in stvarnost drugo. Ta razkorak pa najbolj boleče zadene tiste, ki so sicer z izpolnjevanjem pogojev v krogu potencialnih »izbrancev«, a so potem »uslišani« tisti, ki morda niti formalno ne ustrezajo zahtevam, razpisanim za določena dela in naloge.

Vendar ostanimo pri učiteljih! Preveč jih je in zato je konkurenca tem hujša. Na soboški enoti Zavoda za šolstvo ob resda nepopolnih podatkih vedo povedati, da na razpise za posamezna dela in naloge učiteljev prihaja tudi po 20 in več vlog. In kaj se dogaja? V vsej svoji mogočnosti, prepričljivosti in prodornosti so začela delovati posredništva, zveze in poznanstva kot neviden, neuničljiv mehanizem, ki odpira takorekoč vsa vrata na delovna mesta. No, ni čisto dobesedno tako, je pa blizu resnici.

Vzgojno-izobraževalne organizacije — v tem primeru šole — so pri sprejemu samostojne, vendar morajo pri izboru spoštovati zakone o združenem delu, delovnih razmerjih in šoli. Pri tem je njihov manevrski prostor takšen in tolikšen, da kaj lahko pride do zlorab in tako imenovane negativne selekcije. Skratka do tega, da so nekaterim »prošnjikom« pogoji skorajda »pisani na kožo«. Ne da bi konkretno imenovali šole dodajmo, kako so tudi pri razpisih za prosta dela in naloge učiteljev — za določen oziroma nedoločen čas — možni najrazličnejši »izleti« mimo zakonskih določil, kar samo še dodatno priliva olje na ogenj nezadovoljstva, zlasti med prizadeti v konkurenci. Posledica vsega tega je čedalje več pritožb in iskanj pravice na sodiščih, po občinskih upravah in družbenem pravobranilstvu samoupravljanja, kar daje problematiki zdajšnjega viška učiteljev v Pomurju nova razsežja. Zato v tej zvezi ni odveč pobuda o ustanovitvi posebne občinske usklajevalne organa — kot so bili svojčas sektorji oziroma službe — za področje vzgoje in izobraževanja. Saj, če imamo denar za druge, večkrat manj pomembne reči, bi se tudi v ta namen našel.

B. Žunec

Nabiranje polžev

Je nov vir dohodkov in povečanje izvoznega fonda. Zato zberimo čim več polžev!

Ne gre zgolj za propagando, marveč veliko več. Za alternativo gre, poljšo alternativo, ki je hkrati velik izziv našemu jutrišnjemu bitju ali ne biti. Če in koliko pretiravamo, se izvolite pričati na 9. strani, kjer jo ponujamo na dlani, z recepti in pozivi ter naslovljeno Krasno se ujemamo!

Letnik stoletja na pomurskem sejmu

Prva predsejemska prireditve letošnjega 22. radgonskega mednarodnega Kmetijsko-živilskega sejma, to je ocenjevanje mesnih izdelkov slovenske mesne industrije, je že za nami. Vendar to ni edino področje, na katerem so si zadali delavci Pomurskega sejma, da skupaj s strokovnjaki prispevajo svoj delež k dvigu kakovosti. V času sejma bo tudi letos posebna strokovna komisija ocenila inovacije s področja kmetijske mehanizacije. 9. avgusta pa bo ocenjevanje kakovosti vin letnika 1983 slovenskih zasebnih vinogradnikov. Strokovnjaki pravijo, da je bila lanska vinska bera po kakovosti med najboljšimi v stoletju in za pričakovati je, da bodo to potrdila tudi vina slovenskih vinogradnikov. Vzorci se bodo na Pomurskem sejmu zbirali 4., 6. in 7. avgusta. Tudi tokrat bodo sodelovali zasebni vinogradniki z vseh slovenskih vinorodnih območij in prikazali, kakšen kakovostni skok so storili v obdobju enega leta. Vinogradniki iz Pomurja so imeli na radgonskem ocenjevanju vin vselej precej uspeha.

vp

Končno je znano: demokratiški kandidat za predsedniške volitve, ki bodo 4. novembra, je Walter Mondale. V zadnjem krogu glasovanja je Mondale dobil 2191 glasov, senator Gary Hart 1201 in Jesse Jackson 466 glasov. Izid glasovanja bi bil verjetno drugačen, če Gary Hart ob pravem trenutku ne bi glasovalcev pozval, naj glasujejo za Mondala. S tem je tudi priznal svoj poraz. Svojevrstna zanimivost (vsaj za ZDA) pa je v tem predvolilnem obdobju odločitev Walterja Mondala, da je za podpredsedniškega kandidata predlagal — žensko: Geraldino Ferraro. Na sliki: žensko navdušenje ob Mondalovem predlogu na konvenciji demokratske stranke v San Franciscu.

AFRIČANI O HRANI

V zimbabvejskem glavnem mestu Harare so ministri za kmetijstvo 40 afriških držav obravnavali probleme v zvezi s prehrano.

Letošnji vrh o hrani poteka v izjemno težavnih razmerah glede prehrane v skoraj celotni Afriki. Letos v 24 (od 52) afriških državah primanjkuje živil. afriška proizvodnja hrane na prebivalca je danes kar 10 odstotkov manjša kot v začetku sedemdesetih let. V prvi vrsti gre za posledico naraščanja prebivalstva, ki že nekaj let zapored pustoši v številnih državah, zlasti na jugu celine.

Problem prehrane je v Afriki še težji zaradi tega, ker so skoraj vse države črne celine prezadolžene, ker jih pesti kroničen primanjkljaj v plačilni bilanci in ker le redko katera lahko plača potreben uvoz živil. Tako je večina odvisna od pomoči posameznih držav ali mednarodnih organizacij.

Po evidenci FAO so razvite države afriškim letos obljubile pomoč v obsegu 2.300.000 ton hrane, vendar bo s to količino mogoče pokriti samo del najnujnejših potreb.

Računajo, da bi za odpravo lakote v Afriki potrebovali skoraj milijardo dolarjev. Vendar so težave glede zagotovitve živil za prehrano prebivalstva dolgoročne narave in se skrivajo predvsem v nenehnem zaostajanju proizvodnje hrane. Da bi razmere izboljšali, bi morali v afriško kmetijstvo vložiti velikanski kapital, ki ga afriške države

nimajo, pa tudi v kratkem ga ne morejo pričakovati. Pretežno gre za proizvajalke surovin in nekaterih klasičnih artiklov črne celine (kavo, čaj, sisal itd.); cene tega blaga na svetovnem trgu so že nekaj let pod pritiskom nenehne recesije, poleg tega pa cene industrijskih izdelkov, ki jih Afrika uvaža, stalno naraščajo.

Predlog za olimpijske igre 1992

Ob odhodu naše olimpijske reprezentance v Los Angeles, sta našo, italijansko in avstrijsko športno javnost pritegnili izjavi koroškega deželnega glavarja Wagnerja in deželnega odbornika Furlanije-Juljske krajine za turizem in šport Brancatija. Oba sta namreč izjavila, da bi bilo zelo primerno, če bi zimske olimpijske igre 1992 organizirale tri sosednje dežele Slovenija, Furlanija-Juljska krajina in Koroška. Zamisel je že stara, sloni pa na dejstvu, da je v trikotniku med Trbižem, Kranjsko goro in Beljakom že veliko športnih in drugih objektov, odlične pa so tudi cestne, železniške in letalske povezave. Snega je v teh krajih vedno dovolj, zadostne pa so tudi sedanje prenočitvene zmogljivosti.

Po Brancatijevem mnenju bi takšna skupna organizacija iger pomenila pomemben prispevek k ponovni oživitvi olimpijske misli, saj bi igre priredile tri države z različno družbenopolitično ureditvijo. S tem bi se po njegovem mnenju zmanjšale tudi grožnje z bojkoti iger, ki zdaj vse bolj rahljajo olimpijsko gibanje.

Preden bi vložili uradno kandidaturo, se bodo morali posvetovati še z olimpijskimi komiteji treh držav, ki naj bi zamisel nato priporočili svojim vladam.

V žarišču dogodkov

FINANCIAL TIMES O NAS

Financial Times, ugledni britanski dnevnik, je v posebni prilogi objavil nekatere poglede na jugoslovanski gospodarski položaj.

List začenja razčlenjevanje gospodarskega položaja Jugoslavije z ugotovitvijo, »da se Jugoslavija v dveh letih lahko znebi gospodarske krize«.

Svojo presojo Financial Times utemelji s podatki o stopnji rasti industrijske proizvodnje, ki je bila v aprilu za 5,5 odstotka večja kot aprila 1983.

Iz zornega kota zahodnega kapitala je najbolj zanimivo, da Jugoslavija »napreduje pri približevanju svojemu strateškemu cilju odplačevanja dolgov«. Po tem ko je lani dosegla 260 milijonov dolarjev presežka plačilne bilance, je imela v prvem četrtletju letos 129 milijonov presežka. »Mednarodni denarni sklad presoja, da lahko Jugoslavija ta presežek letos poveča na 500 milijonov, jugoslovanski funkcionarji pa upajo, da bo dosegel 800 milijonov dolarjev. Vsekakor bo več kot dovolj za plačilo obresti na dolgove,« ugotavlja Financial Times.

Napoved, da bosta za izhod iz krize potrebni dve leti, naj bi temeljila na naslednjih znamenjih: »Jugoslavija končno zasluži z izvozom

dovolj trdnih valut, da z njo pokrije uvoz in obresti na velike dolgove«.

Aprila leta 1985 bodo Jugoslovani odplačevali za posojila obrestne mere, ki bodo enako visoke ali nekaj višje od »zelo visoke stopnje inflacije«. To naj bi »končno zaustavilo izposojevalno in potrošniško mentaliteto«, zaradi katere so se v zadnjih štirih letih izjalovili poskusi, da bi povpraševanje zmanjšali in ga uravnesili s ponudbo.

»Jugoslavija bo leta 1986 zmožna začeti odplačevati celoten račun za lahkomišelnost v preteklosti«. Po prihodnjem letu ji namreč ne bi bilo treba prositi zahodnih kreditorjev za reprogramiranje dolgov ali odloga pri odplačevanju glavnice.

Toda to je optimističen scenarij, meni Financial Times. Ogrozita ga lahko predvsem dve stvari: »decentralizirano gospodarstvo potrebuje nenavadno dolgo, da se prilagodi na spre-

membe«, in drugič, »resni problemi z inflacijo«.

Če bitka proti inflaciji ne bo uspela, naj bi to »pokopalo skupno strategijo jugoslovanske vlade in IMF«, razmišlja Financial Times. Veljala naj bi približno takšna logika: »Če obrestnih mer ne bo mogoče povišati in mednarodne vrednosti dinarja zmanjšati dovolj naglo, da bi ustavili inflacijo, potem se bo domača poraba le malo zmanjšala. Proizvajalci v Jugoslaviji bodo lažje in z več dobička prodajali doma kot na tujem in tempo izvoza se bo zmanjšal.

Financial Times namenja precejšnjo pozornost odnosom med Jugoslavijo in IMF in v tej zvezi temu, čemu pravi njun »manjši spor o velikem vprašanju«. Gre za nespornost o tem, kako izvajati skupne cilje, o katerih sta se dogovorila IMF in Jugoslavija. »IMF želi, da se prosto oblikovane cene in politika obrestnih mer in menjalnih tečajev avtomatično odzivajo na inflacijo in tržne razmere... Jugoslavija na to pristaja, vendar večina Jugoslovancev — od ministrov v vladi do bančnih in poslovnih krogov — meni, da lahko »na cilj dosežejo le postopoma«.

Jugoslovani se po tem

Stanovalci izgubljajo

Krajevna skupnost je razširjena družina, je pisalo na propagandnih lepkih v času agitacije za samoprисpevek. Potem pa so na to parolo pozabili in krajevne skupnosti Beograda niso dobile od tega samoprисpevka nohenega denarja, čeprav so ga sprejeli le zato, ker je zanj glasovalo tako mestno prebivalstvo, ki živi v krajevnih skupnostih in ki ni zaposleno v organizacijah združenega dela, torej upokojenci, gospodinjice in šolarji — tisti, ki ne sodelujejo pri ustvarjanju dohodkov, temveč samo pri njegovi porabi.

Se dandanes po Beogradu govori, da samoprисpevka ne bi izglasovali, če bi o njem odločali samo delavci. Delavci so namreč veliko bolj poučeni o gospodarjenju kot pa ostalo prebivalstvo, in se ne dajo lahka navedeniti za karkoli. Dandanes pa bi bili tudi ostali prebivalci mnogo bolj oprezní pri odločanju za samoprисpevek, saj jim je že povsem jasno, da tako zbrana sredstva trošijo za mestne igre, na primer, za urešničevanje starih načrtov gradnje nove železniške postaje, torej za nadaljevanje investicij, za katere je jasno, da so v sedanjih časih neuresničljive.

Pismo iz Beograda

Take velike mestne igre pač zanemarjajo pravilo, da je z urešičevanjem majhnih načrtov mogoče veliko več narediti kot pa z velikimi forumsko nastalimi načrti, ki so vselej pomenili pregloboko seganje v delavske žepa in jih nazadnje tudi zato ali predvsem zato ohsojajo z najplivnejših mest v deželi. Toda tudi za majhne načrte je potreben denar — tisti denar, ki ga že vrtijo v blaginjah raznih institucij kot stanarino ali kaj podobnega. Toda da bi dobili ta denar občani v svoje roke, je potrebno postaviti stvari z glave na noge, kakor narekuje ustavna ureditev dežele.

Pravzaprav ni najpomembnejše, če bi krajevne skupnosti dobile delež iz samoprисpevka za urešičevanje svojih načrtov. Marsikaj je mogoče početi že s sredstvi od stanarin. Denimo z delom za tekoče vzdrževanje stanovanjskih poslopij, s katerimi formalno upravljajo občani, dejansko pa ga porabijo stanovanjski servisi, katerih storitve so štirikrat dražje od delavcev, ki bi jih najeli stanovalci sami, vse skupaj pa bi bilo desetkrat ceneje, če bi stanovalci delali sami kupovali pa samo material. Toda kaj takega jim občinski in mestni varuhi ne zaupajo. Tako smo pri ugotovitvi, da krajevne skupnosti nimajo potrebnega zaupanja pri mesnih institucijah, kaj šele občani. Pomeni, da se krajevno spinoopravljanje ne začneja s stanovalci kot organiziranimi dejavniki v zborih stanovalec in njihovih izvršnih organih — hišnih svetih, temveč z raznimi strokovnimi službami v silih za stanovanja, občinah in drugod, ki so jim hišni sveti le poduljšana roka; krajevne skupnosti pa klasične krajevne pisarne po zvedu nekdane organizacije oblasti.

Tako še vedno vladajo nekakšni mehanizmi upravljanja in finančne konstrukcije, ki skrbijo za zbiranje in kopičenje denarja, ki je potem pri roki tistim, ki so nekdaj delali velike investicijske načrte, ne da bi imeli za to zagotovljen denar. Kako to sploh teče? Ilustracijo sem dobil v nedavnem razgovoru s predsednikom krajevne konference SZDL neke krajevne skupnosti v Novem Beogradu. Moč mi je dejal, da je enkratna stanarina v Beogradu okrog devetdeset milijard starih dinarjev; če bi to stanarino namensko lakoj razdelili, bi stanovalci lahko takoj reševali svoje probleme. Pa ni tako, stanarina leži pred delitvijo tri mesece, v bankah kajpak, kar pomeni da je denarja v enem letu za šestdeset starih milijard več, a ta denar se kajpak ne deli, temveč ostaja kot anonimni kapital, s katerim mesto lahko naredi kar hoče — pokriva izgube, združuje in kako drugače vodi svojo politiko z nezasuženimi sredstvi.

Da bo to dosegli, je pač treba imeti temu primerno organizacijo in zato so si v Beogradu izmislili Infostan kot zbiralca stanarine, ki ima zdaj takšno finančno moč kot katerakoli velika banka, in mu nihče ne more do živega, ker je pač ljubimček mesta. Pa ni samo ta organizacija nedefinirana, vsaj v Beogradu še vedno velja pravilo, da ima status pravne osebe poslojce, ne pa zbor stanovalec (organizacija stanovalec), kar pomeni, prevedeno v organizacijo združenega dela, da ima status pravne osebe tovarna, ne pa delovna organizacija, kar seveda ni res. To je torej igra, v kateri izgubljajo stanovalci...

Viktor Širec

PREVEČ GOVEDINE

Na sedežu EGS so sporočili, da bodo morali živinorejci zaradi zmanjševanja proizvodnje mleka v drugi

polovici leta dodatno zaklati približno 800 tisoč glav goveda. Presežek govedine na trgu utedne okrepi pritisk, da bi skupnost zmanjšala uvoz tega blaga. Med največjimi izvozniki govedine in goveda na trg deseterice je tudi Jugoslavija.

Zaradi dodatnega zakola se bo v drugi polovici tega leta proizvodnja govedine v EGS povečala za okrog 225 tisoč ton, kar bo nujno povzročilo povečanje presežkov te vrste mesa. Zdaj je v hladilnicah EGS okrog polmilijona ton presežkov govedine.

Položaj na trgu govedine naj bi se še poslabšal v letu 1985, ko naj bi EGS zaradi novih predpisov o proizvodnji mleka, sprejetih aprila letos, dodatno zaklali 710 tisoč glav goveda.

EGS je letos že omejila uvoz goveda. Za ukrep se je odločila februarja in zaradi pritiskov Francije in Irske zmanjšala uvoz mladega go-

globus

HAVANA — Kubanska časopisna agencija Prensa Latina je potrdila vesti, da so se v New Yorku sešli predstavniki kubanske in ameriške vlade. Pogovarjali so se o izseljevanju Kubancev v ZDA in o možnostih za vrnitev nekaterih Kubancev, ki so na perujskem veleposlaništvu v Havani, pred štirimi leti, zaprosili za politično zatočišče v ZDA.

JERUZALEM — Predvidajo, da bo Izrael dosegel letos 400-odstotno inflacijo.

LONDON — Septembra bodo doslej največji manevri sil NATO, sodelovale pa bodo letalske in pehotne sile pakta. Samo Velika Britanija bo na manevre poslala 130 tisoč vojakov.

NEW YORK — Organizacija OZN za prehrano FAO ugotavlja, da je v državah v razvoju vsako leto za 11 milijonov hektarjev manj gozdov. Gozdove krčijo predvsem zaradi pridobivanja kmetijskih zemljišč.

WASHINGTON — Ameriško gospodarstvo je lani za propagando porabilo 76 milijard dolarjev, letos pa bodo v ta namen porabili 86 milijard.

NEW DELHI — Indija načrtuje 22 novih jedrskih elektrarn, stroški gradnje pa bodo znašali 1,39 milijarde dolarjev.

BUENOS AIRES — Argentina je prekinila pogajanja z Veliko Britanijo glede bodočnosti Falklandskih otokov.

BUDIMPEŠTA — Madžarska namerava do leta 2000 doseči 30 telefonov na 100 prebivalcev.

DUNAJ — Avstrijski kancler Sinowatz je sprejel delegacijo kluba slovenskih študentov z Dunaja. Koroški študentje so kanclerju izročili podpisne pole z več kot deset tisoč podpisov zoper ločevanje nemškogovorečih in slovenskih otrok v šolah na južnem Koroškem.

veda za pitanje od 237 na 190 tisoč ton. Ta ukrep je prizadel tudi jugoslovanski izvoz. Letošnji uvoz iz Jugoslavije v skupnost je 49 tisoč glav, medtem ko je bil lanski 60 tisoč glav.

Eno od najbolj problematičnih vprašanj je še jugoslovanski izvoz junetine. Na zasedanju sveta za sodelovanje med EGS in Jugoslavijo sredi prejšnjega meseca v Luksemburgu se niso dogovorili o obrazcu za rešitev tega spornega vprašanja. Jedro problema je v štiridelnem sistemu restrikcij, s katerimi je EGS Jugoslaviji po vstopu Grčije v skupnost omejila izvoz tega blaga. Zaradi prelevmanov, letnih kontingentov, mesečnih omejitev izvoza in minimalnih cen je Jugoslavija od januarja do decembra lani lahko prodala 20 tisoč ton manj od količin, ki jih sicer določa sporazum. Tona tega mesa velja na trgu EGS okrog dva tisoč dolarjev.

„VARČEVANJE“ Z ENERGIJO

V računalniškem centru madžarskega energetskega sistema so prišli na sled nenavadnim prevarantom in „škodljivcem“. Nepriznani so odkrili nekaj, kar Madžari že dolgo vedo tudi brez računalnika. Kaj ne bi vedeli, saj so soudeleženi.

Gre namreč za to, da ob ponedeljskih dopoldne in petkih popoldne v tej državi porabijo neprimerno manj električne energije kot ob drugih dneh v tednu. Za najbolj „varčne“ v tem pogledu so se kajpak izkazali v gospodarskih in neproizvodnih delovnih organizacijah. Kako to? Preprosto. Mnogi delavci v teh ustanovah odhajajo ob petkih domov dve uri prej, kot bi smeli (torej ob dveh popoldne), ob ponedeljskih pa prihajajo na delo ob desetih, namesto ob osmih ali vsaj pol devetih.

Tako je v dnevniku Nepszabadsag pred nedavnim izšel uvodnik, katerega avtor je ostro napadel državljane, ki si samovoljno podaljšujejo vikend, pri tem pa okraja tudi vodilne strukture, češ direktorji gotovo mižijo pred tem pojavom, ker sami počenjajo isto.

Na Madžarskem prav zdaj prehajajo z 42-urnega na 40-urni delovni teden. Omenjeni časopis je o teh dveh urah menil, da nista nikarkoli dario delavcem, ampak zgolj rezultat napredka, ki so ga le-ti ustvarili v zadnjih letih. Na tiste, ki ne spoštujejo ponedeljkovega in petkovega urnika skušajo vplivati tudi tako, da trkajo na njihovo vest. Pomislite na ljudi, pravijo, ki delajo pri tekočih trakvih, in one, ki morajo vsakič, ko pridejo na delo in ko odhajajo z njega, vtakniti kartonček v uro...

PO ZAKONU, NE Z BESEDICENJEM

Ujeli smo jo tik pred dopustom, a še malo ne dopustniško razpoloženo, ravno pri enem tistih poročil za republiški sindikalni vrh, ki so sicer nujna, pa brez prilastka »rutinska«, kot tudi ne edina vez »baze z vrhom«. Pogovor s predsednikom pomurskega sindikalnega sveta Miro Marko — njen drugi dveletni mandat je to! — je nastajal pod vtisom, pod težo bi bilo najbrže ustrezneje priznati, spoznanj iz najmanj treh gradiv. Vsebinsko jim razpoznamo že po imenih: tako imenovana majska analiza zveznega izvršnega sveta, zlasti v tistem njenem delu, kjer govori o osebni porabi in socialni politiki sploh, še ne končana raziskava sociološkega inštituta iz Ljubljane o kakovosti življenja na Slovenskem in zvezni zakon o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za izplačevanje osebnih dohodkov v organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih v tem letu.

Govorice o tem, kako bajne so menda funkcionarske plače, torej kako odlično zaslužite politiki, podatki v celoti ne potrjujejo. Kakšen je vaš mesečni zaslužek?

Naši osebni dohodki niso nobena skrivnost in so bili v časopisih že objavljeni. Moj mesečni zaslužek s 26 leti delovne dobe znaša 48 tisoč dinarjev. Težko je odgovoriti, če je to ustrezno ali ne — to bi morali povedati drugi — mislim pa, da je politično delo dovolj zahtevno in odgovorno. Ker že sprašujete, naj dodam, da je eden od razlogov za to, da ne moremo v politiki dobiti ustreznega kadra, v veliki meri prav osebni dohodek, posebej v primerjavi z nekaterimi srednjimi profili v združenem delu.

Socialne razlike se poglobljajo, ne zgolj nelegalno — skriminalno in korupcijo — ampak tudi legalno, zavoljo tako imenovanih objektivnih okoliščin. Ne da bi posebej razčlenjevali, imamo v mislih veliko prelivanje družbenih sredstev v zasebne roke in posledično velika prelivanja dohodka med posameznimi sloji prebivalstva v tem smislu, da so nekateri še bogatejši, drugi pa živijo na robu revščine oziroma življenjskega minimuma. Kaj bi se zgodilo, če bi to, dokaj splošno presojajo, preverili v naših, pomurskih razmerah?

Ne bi si drznila preveč na široko ocenjevati. V sindikatu si že nekaj let prizadevamo, da bi sleherni delavec zajel v socialne kartice in tako skušali opredeliti njegov socialni položaj. Ta pa ni odvisen zgolj od njegovega osebnega dohodka, ampak od drugih virov dohodka. Vendar se do danes nismo opredelili osnovnih meril za to, kako zajemati druge vire dohodka in na tej osnovi presojati celovit socialni položaj posameznika. Ustanovili smo centre za socialno delo. Ti bi morali imeti temeljit vpogled v gnotne razmere vsaj tistih delavcev in občanov, ki so prosilci kakršnih koli socialnih pomoči. Poudariti moram, da mnena sindikatov pri tem pre malo upoštevajo, prav tako mnena komisij v krajevnih skupnostih in se raje naslanjajo zgolj na osebne dohodke. Imamo pa primere, da obrtniki dobivajo razne dodatke in prikazujejo tako mizerne dohodke, da z njimi ne bi bilo mogoče shajati, hkrati pa je že na zunaj vidno njihovo materialno stanje in več kot solidna gnotna preskrbljenost. Postavlja se vprašanje, kako smo v davčni politiki sposobni celovito zajemati vse dohodke, ki jih nakdo ima, in kako smo na tej osnovi sposobni izvajati socialno politiko. V združenem delu je sindikalnim predstavnikom in vodstvom sindikata zelo težko ocenjevati, kakó je v resnici posameznik gnotno oskrbljen, saj ni ustreznih meril in resnejših evidenc, po katerih bi lahko spoznali stvarno socialno stanje posameznega delavca.

Spet so čedalje glasnejša preudaranja o mešanih gospodinjstvih, kmetih-delavcih, polproletarcih ali kakor jih še imenujemo. Po statističnih podatkih iz decembra 1981, ko ste pripravljali gradivo in razprave za tretjo sindikalno konferenco o socialni varnosti, ste razpolagali s podatki, da imamo v regiji blizu 32 tisoč vseh lastnikov kmetijskih zemljišč, od tega jih je kar 56 odstotkov zavarovanih iz delovnega razmerja v združenem delu, torej izhajajo iz mešanih kmetij. V tej zvezi se ostri dvojje vprašanj: ali naj se ti polkmetje vrnejo iz tovarna na zemljo (to je ekonomski vidik) in ali lahko

verjamemo, da ne bodo nikoli pravi samoupravljanci?

V tem času se stanje ni bistveno spremenilo. Drug podatek, ki smo ga dobili v sozdu ABC Pomurka, je ta, da imamo precej razdrobljene kmetijske posesti z manjšimi kmetijami, od dva do tri hektarje. Sprašujemo se, če je to tisti maksimum, ki zadošča, da si družina na kmetiji zagotavlja socialno varnost. Spet pa so tu merila. Ko jih bomo opredelili, bo tudi v združenem delu lažje uravnavati nekatere tokove in se odločiti. Še posebej je to pomembno v tre-

»Manj kreditov, pa več solidarnosti,« pribija Miro Marko, ko je posredi (ne)likvidnost kolektivov.

nutku, ko se ubadamo s problematiko zaposlovanja in je čedalje več ljudi na spisku brezposelnih; tudi takih, ki so »čisti« iskalci, brez kakršnega koli vira dohodka, razen pričakovanega osebnega dohodka, ki ga prinaša zaposlitev. Kar zadeva drugo vprašanje, se omeni, ki je v njem, ne bi mogla pridružiti. Ugotavljamo namreč — skupaj s sindikalnimi aktivisti v združenem delu — da so nekateri delavci, polproletarci vključeni v samoupravljanje kot ostali zaposleni. Sicer pa je vse to relativno, običajno pa tako, da so jisti, pridni na kmetiji, taki tudi na delovnem mestu za strojem.

Verjetno so vam zelo dobro znani primeri prekinitve dela oziroma izsiljenih sestankov po posameznih občinah, nazadnje v ljutomerem Tehnostroju. Povsod so bile povod plače — kot nekaj sprožilca v plavi kuverti — medtem ko so vzroki globlji: slaba organizacija dela, kršenje samoupravnih odnosov, neustrezna delitvena razmerja in podobno. Se s to problematiko sindikalni aktivisti kaj ukvarjate?

V zadnjem času se ukvarjamo predvsem z gašenjem požarov. V osnovnih organizacijah smo pre malo usposobljeni za preventivno delovanje. Res je, da je večina teh nesoglasij med delavci prišla do vrhunca ob izplačilnih dnevih. To pa zaradi več razlogov. Ko smo ugotavljali vzroke, smo spoznali, da so bili delavci prepozno ali preslabo informirani oziroma gre za veliko površnost odgovornih služb; recimo v Tehnostroju. Saj ni mogoče, da vodilni ljudje ne bi znali prebrati svojih samoupravnih splošnih aktov in v skladu z njimi urejati delitve osebnih dohodkov! Ker tega niso opravili, ker je bilo veliko površnosti, se mi postavlja vprašanje, kdo in koga bo zavoljo tega dal v disciplinski postopek. In če upoštevamo, da je zelo malo soodvisnosti pri poslovanju odgovornih ljudi glede osebnih dohodkov, je s tem vse povedano. Sicer pa kar zadeva te sestanke in ta nesoglasja, jih je v Pomurju zelo malo. Vsekakor bi moral biti sindikat prvi — kot ni

bil v Tehnostroju — in tisti, ki bi predhodno ukrepal, se sestal, delavce pa animiral in mobiliziral, da bi delali. kajti pri vsaki taki prekinitvi proizvodnje stoji in pride do izpada dohodka. Če bi se delavci tega bolj zavedali, bi več problemov urejali po samoupravnih poti, kot je zapisano v ustavi in zakonu o združenem delu.

Kaj je z nekaterimi pojavnimi oblikami stavk, kot je na primer absenzizem ali ponavljajoča se odsotnost z dela oziroma vse vrste odtegotvjav delavcev od obveznosti. Ali ni zaskrbljujoče, da je v občini Murska Sobota v posameznih kolektivih čedalje več bolniških izostankov oziroma izostankov s tem imenom?

Prav gotovo je zaskrbljujoče. Če ugotavljamo, da bolniški izostanki naraščajo, bi se morali bolj poglobljeno lotiti analize vzrokov, ki pogosto tako stanje. Zame je osnovno, da sleherna temeljna organizacija skrbi za to in spremlja te pojave ter se — ko je res veliko bolniških izostankov — poveže z zdravstveno službo. Vsekakor pa je v teh okolišjih pre malo preventivnega delovanja z zavestjo, da s takimi pojavi obremenjujemo že itak skromen zdravstveni dinar. Vprašanje zase je, kako in koliko na vse te razne izostanke z dela vplivajo letni časi, sezona... Verjetno nekaj že, vse pa tudi ni v tem.

Sodelovali ste na sindikalni problemski konferenci v lendarški Ina-Nafti, kjer je bil govor o soodvisnosti osebnih dohodkov in ekonomskega položaja kolektiva. Do kakšnih ugotovitev ste se dokopali in kakšni bodo predvsem ukrepi, posebej še v luči od prvega julija veljavnega zveznega zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za izplačevanje osebnih dohodkov v tem letu?

Dejstvo je, da je Ina-Nafta, predvsem njen tozdr Rafinerija, v izrazito težkem ekonomskem položaju in jo zadevajo nekateri ukrepi, določeni z zakonom. Skušali smo določiti, kako zdaj zagotavljati normalno izplačevanje osebnih dohodkov. Znano je namreč, da je bila Rafinerija kot izgubna dolžna že prej, pred tem ukrepom, uravnavati plače. Ob tem je temeljna organizacija v izredno težavnem likvidnostnem položaju in ni sposobna plačevati svojih obveznosti. To jo še posebej prizadeva s prvim julijem, saj bo potrebno rast osebnih dohodkov preploviti — namreč v primerjavi z rastjo, ki jo je ugotovila služba družbenega knjigovodstva v Sloveniji — ali drugače: za Ina-Nafto pomeni ta rast zmanjševanje in tozdr Rafinerija za 10 odstotkov. Zaposleni v delovni organizaciji imajo medsebojne odnose zgrajene na neomejeni solidarnosti in odgovornosti in v tej zvezi nosijo vse dobro in vse slabo. Zato so se odločili za referendum izglasovati, da vsi trije tozdr in delovna skupnost enako znižajo osebne dohodke. Vendar to ni cilj zakona. Zakon sam po sebi ne omejuje nobene solidarnosti, saj gre za to, da si tozdr v okviru delovne ali sestavljene organizacije medsebojno pomagajo razreševati likvidnostni položaj, ne pa, da bi vsi enako prevzemali bremena pri dvigovanju ali zniževanju osebnih dohodkov. Najbolje je, da izplačilo opravimo takrat, ko je likvidnostni položaj najugodnejši. Drugo vprašanje je sama rast osebnih dohodkov, kjer moramo upoštevati širše razmere, zato si v sindikatih prizadevamo, da bo realni padec čim manjši, oziroma ga ne bo, kar pa je mogoče le z ugodnejšimi rezultati in prav takim uravnavanjem cen. In za nas so najosnovnejši problem ravno cen.

To kar ste nazadnje omenjali, so bolj lepe želje. Toda kakorkoli že, nekatere panoge, recimo kovinskopredelovalna in lesnopredelovalna, so v hudih škripih. Jih bo zakon »spravil« na zeleno vejo?

Ta zakon je administrativnega značaja, in če pač nismo sposobni v okviru delovnih ali sestavljenih organizacij uravnavati likvidnostnih razmer, je normalno, da se je treba ravnati po zakonu. V mislih imam solidarnost v tem smislu, da so delavci likvidnostnega tozdra pripravljani pod ugodnejšimi pogoji — recimo po nižjih obrestnih merah — začasno posoditi denar tozdu, ki je v težavah. Tovrstne solidarnosti je odločno premalo, in zato se je doslej največkrat dogajalo, da so se organizacije v takih primerih obračale s kreditnimi vlogami na banke. Vemo pa, da je tudi teh sredstev vedno manj in preprosto ni več mogoče zgolj čakati na kredite. Trdim, čeprav se zdi kot prazno besedičenje, da je mogoče le z manjšimi koraki in postopoma priti do rešitev.

Verjetno res ni bilo drugega izhoda, kakor ob malone anarhiji in vsesplošni finančni nedisciplini seči po takim ukrepu. Sprašujemo pa se, če ne pomeni hkrati nezaupnice samoupravi in uradni politiki, ki očitno nista bili spo-

sobni zagotavljati reda na tem področju? Pri medsebojnem poravnavanju terjatev in obveznosti v združenem delu smo zašli v položaj, da smo vse to opravljali z menicami, papirji torej, hkrati pa ne sposobni, da bi porabljeno pokrivali z ustvarjenim. Strinjamo se, da so nekatere organizacije, kot že rečeno kovinska in lesna predelava, v izjemno težkem položaju, saj so neskladja v cenah vse večja, pogoji gospodarjenja vedno oostrejši, odnosi v reprodukcijskih verigah pa tudi še niso zaživel. Vse to pritiska na gnotni položaj in povzroča še več skrbi, ko je treba zagotavljati reprodukcijske materiale in navsezadnje delo delavcem.

Kar zadeva sam zakon, imamo pripombe na četrti člen, saj ni dorečen. Izpostavljene so zgolj temeljne organizacije kot tiste, ki naj bi bile pri zaostajanju osebnih dohodkov takorekoč tepene, medtem ko delovne skupnosti sploh niso omenjene. Če namreč prebršar zakon po črki, ga pač tako, v tem smislu, preberš. Zal

ZGOVOREN MOLK V SOBOŠKEM »PARLAMENTU«

Nekaj med protestom in apatičnostjo

Bilo bi prvovrstno presenečenje, ko bi na katerem od naših občinskih skupščinskih-delegatskih »finalov« — to je zasedanjih vseh treh zborov občinskih skupščin — prišlo doostrih, polemično zašpičenih tonov, morda celo preprirov, ali — kot se praviloma dogaja v zahodnih parlamentih — izsiljevanj in pretepov. Se razume, da nam še na misel ne pride navijati za »barikadno vzdušje« v skupščinskih klopetih, toda če se že gremo (samo)upravljanje in — kako ponosno, srčno zveni! — delegatsko odločanje, ki nas, mimogrede, kar precej stane, si takih »sporov in spopadov« kar želimo.

V soboškem »parlamentu« pred tednom dni se, kot že večkrat, tudi to pot ni zgodilo nič pretresljivega, čeprav bi se po logiki zdrave pameti moralo. Na tapeti so namreč imeli polletno bilanco gospodarjenja (pravzaprav petmesečno!) s predvidevanji in smernicami za uravnavanje skajljenih, dobrih razburkanjih tokov v občinski in republiški ekonomiji tako v tej petletki kot tudi tja do še kar precej odmaknjene preloma tisočletja. Sprenevedavost delegatov ob nekaj dovolj

izzivalnih podatkih prvega uvodničarja Jožeta Matjašeca, ki je — čeravno bolj informativno — dregnil v cenovno anarhijo pri živinoreji in v agroživilskem kompleksu sploh, hkrati pa opomnil na slovenski naložbeni kolač, ki ga bodo očitno največ »popapali« IMV, Gorenje, TGA Kidričevo, karavanški predor in še kdo, je bila naravnost ganljiva. Tudi drugi uvodničar, predsednik soboškega izvršnega sveta Pavel Pongrac, s slikanjem dovolj čmogledega stanja v občinskem gospodarstvu ni bil kos »stočini« pozicij v delegatskih klopetih. (Le za ilustracijo pojasnilo, da sta medtem dva delegata odšla, kar sicer ni ogrozilo sklepčnosti shoda, nekaj ostalih pa si je v izmenah in po lastni presoji omislilo »kadilski predah« v predverju skupščinske dvorane!) Če sta se kljub vsemu oglasila dva od navzočih — resnici na ljubo po malone ročeh medključnih vodje zasedanja Silve Čenarjeve naj za božji čas vendar razpravljajo! — to ne šteje, kajti šlo je za poklicna govornica, zdajšnjega in bivšega politika. Ko pa je za govorniški oder stopil Vlado Kerec, predsednik občinskega

komiteja za ekonomsko politiko, in se, pač temi ustrezno, na dolgo in široko »vizionarsko zas-trmele« v leto 2000, je molk med zbranimi postal še bolj zakrknjen in ravnodušnost kar moreča. Razpoloženje v tem slogu se je vlekle do odlokov in šele pri sprejemu sprememb in dopolnitev tistega, ki zadeva davčne zanke in uganke, kar je menda samoumevno — saj ta njihov vijak praviloma ne pozna izjem, še manj usmiljenja — je čez blizu sto navzočih »zavlelo nekaj poskusov dialoških sapic«.

Vendar zadnje ne more spre-meniti višja spremljevalca dogajanja pred tednom v soboškem »parlamentu«. Bilo je nekaj vmes — med tihim protestom in apatičnostjo, dopustniško — lenobno nastrojenostjo in nemočjo vplivati na spreminjanje razmer... Ker se jezikček na tehnični, sodeč po minulih izkušnjah, nagiba ravno k slednjemu, se kaže nad takimi »finalnimi« skupščinsko — delegatskimi zasedanji po občinah vsaj zamisliti. Morda tudi kdaj kaj ukreniti!?

Branko Žunec

KOMENTAR

Stabilizacija je ključna naloga

Komunisti v sleherni osnovni organizaciji morajo imeti načrt, kako se bodo uspešno spopadli z vzroki za zaostrene družbenogospodarske razmere in hkrati tudi odstranjevali posledice takšnih razmer. Boj za stabilizacijo gospodarstva terja resno, zavzeto in odgovorno delo, če želimo doseči oprijemljive rezultate. Zato morajo v OO ZKS temeljito spregovoriti o teh aktualnih vprašanjih, da bi resnično dosledno uveljavljali stabilizacijsko politiko v letošnjem letu.

To jasno izhaja iz usmeritev za delovanje komunistov in osnovnih organizacij ZKS v organizacijah združenega dela in skupnostih pri uresničevanju stabilizacijske politike v letu 1984, ki so jih sprejeli člani OK ZKS v Murski Soboti. Le-ta ugotavlja, da spremljajoči ukrepi stabilizacijske politike, upoštevajoč oceno gospodarskih gibanj v letošnjem prvem polletju, vse bolj posegajo v družbenoekonomski razmer v soboški občini. Napori za uresničitev programa gospodarske stabilizacije so rodili tudi uspehe, bili pa bi lahko še bolj, če bi komunisti še prizadevali, delovali v vseh družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih. Delovanje komunistov je močno prežemalo spoznanje, da je nujno izboljšati položaj delovnih ljudi. Še vedno papirjeduje vtis, da je precejšen del članov premalo kritičnih do lastnega dela. Kako si drugače razlagati primere, ko delavci, ki se zavedajo resnosti raz-

mer in so pripravljeni prispevati svoj delež k izboljšanju položaja, še marsikdaj ozki krogi postavljajo pred dejstva pri sprejemanju odločitev. Na takšen način se za-megljujejo prave informacije, uveljavljajo pa se prepričevanja, da so izhodi iz težav le v višjih cenah, medtem ko se na možnosti zmanjševanja stroškov, boljše organizacije dela in podobnega najraje poza-bi. Ali ugotovitev OK ZKS, daustreznost strokovne službe v nekaterih organizacijah združenega dela s področja gospodarstva in družbenih dejavnosti (Platana, Sobotna, Pomurski zdravstveni center itd.) ne nudi dovolj celovitih informacij za analizo dejanskega stanja, tega ne potrjuje dovolj zgovorno? Tudi dejstvo, da nekatere ukrepe gospodarske stabilizacije posplošno kritiziramo in preveč poenostavljeno pojmujejo razbremenjevanje gospodarstva, premalo pa iščemo notranje rezerve, ne more prispevati k odpravljanju lastnih slabosti in pomanjkljivosti v delovnih organizacijah.

Zato je prav, da je občinski ko-

mite ZKS pred kratkim sprejel usmeritve in sklepe za delovanje soboških komunistov pri uresničevanju stabilizacijske politike. Člani morajo v osnovnih organizacijah ZKS temeljito spregovoriti o teh vprašanjih in videti, kaj v razvojnem smislu pomenijo posamezni proizvodni programi, ki so sestavni del uresničevanja programa gospodarske stabilizacije. V tem smislu je potrebno več sodelovanja, predvsem pa delovanja komunistov med delovnimi ljudmi in občani, da bi se osredotočili na reševanje ključnih nalog, hkrati pa bi prispevali h krepitvi samoupravnih družbenoekonomskih odnosov. To pomeni v praksi zlasti naslonitev na lastne sile, obvladovanje razmer v delovnem in življenjskem okolju, pri čemer morajo komunisti skupno s poslovnimi in samoupravnimi organi ob vsestranski angažiranosti delavcev uresničiti poglobitve cilje stabilizacije gospodarstva v občini. S tem v zvezi pa naj v vseh okolišjih ocenijo tudi delo odgovornih delavcev oziroma kadrov.

Milan Jerše

Komisija za delovna razmerja osnovne šole Fokovci razpisuje prosta dela in naloge

— učitelja matematike

— fizike, PRU ali P, za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Začetek dela s 1. 9. 1984. Prijave z dokazili o strokovnosti pošljite v 8 dneh po objavi razpisa na tajništvo OS Fokovci. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 8 dneh po poteku roka za prijavo.

VABLJENI NA VEČER LATINSKOAMERIŠKIH IN ŠPANSKIH PESMI!

Prireditev bo v ponedeljek, 30. julija, ob 20.30 uri na letnem kopališču v Radencih.

NASTOPILO BO ANSAMBEL MAGNIFICO iz Skopja. Vljudno vabljeni!

Manj denarja za gradnje

Predsedniki svetov krajevnih skupnosti soboške občine so na sestanku konec prejšnjega tedna obravnavali več aktualnih vprašanj. Predsednik izvršnega sveta Pavel Pongrac je govoril o vplivih ekonomske politike na dejavnost krajevnih skupnosti. Dejal je da morajo v zaostrenih gospodarskih razmerah tudi krajevnost skupnosti prispevati k stabilizaciji gospodarstva. Sredstva, ki se zbirajo s pomočjo krajevnih samopriskupkov, je treba nameniti predvsem za urejanje komunalnih objektov cest, telefonije, vodovodnega in električnega omrežja. Pri zadetavi si moramo, da bomo vedno manj sredstev trošili za gradnjo različnih objektov, predvsem različnih domov.

Tako v nekaterih vaseh gradijo nove družbene domove, ob tem pa se stari zaradi dotrajnosti in slabega vzdrževanja podirajo. Takšno neracionalno gospodarjenje potem negativno vpliva tudi na dejavnost gospodarskih organizacij. Poleg tega pa ostaja vsako leto nekaj sredstev pri krajevnih skupnostih neizkoriščenih. Z združevanjem ali pa posojanjem sredstev med krajevnimi skupnostmi bi lahko tudi ta denar pravilno naložili, tako pa ob inflaciji ta denar izgublja precej vrednosti.

Razpravljali so tudi o revalorizaciji katastrskega dohodka in v zvezi s tem o spremembi in dopolnitvi sklepov o krajevnih samopriskupkih. Nova osnova katastrskega dohodka v soboški občini je za 4,5-krat večja od stare osnove, zato bo potrebno v vseh krajevnih skupnostih tej osnovi prilagoditi tudi stopnje krajevnih samopriskupkov. S to revalorizacijo se bodo zmanjšale razlike med prispevki delavcev in kmetov oziroma med osebnimi ter katastrskimi dohodki.

V skladu z revalorizacijo bo prišlo tudi do določenih sprememb pri davčni politiki in olajšavah za davčne zavezance iz kmetijstva. Pojavlja se tudi nova olajšava, ki jo bodo lahko izkoristili kmetijski zavezanci, ki so vključeni v tržno proizvodnjo.

Silva Eöry

Oglas v Vestniku zagotovljen uspeh

Na vidiku nova stavba

Niko Šostarič, tajnik obrtnega združenja v Ljutomeru, nam je povedal, da je trenutno v Ljutomerski občini 241 obrtnikov, in sicer: 166 obrtnikov proizvodnih in storitvenih dejavnosti, 24 gostincev in 51 avtoprevoznikov. Pri obrtnikih pa je zaposlenih 330 delavcev. Skupaj torej zaposluje zasebna obrt 571 delavcev. V zadnjem času so obrti in občani kot koristniki storitev veliko pridobili, saj je v Ljutomeru začel delom optik, dobili pa so tudi novega čevljarja. Ugodno je tudi to, da so se vojunačili nekateri delavci, ki so opravljali razne storitve, ne da bi imeli za to dovoljenje. Tako sta dva od teh že postala redna obrtnika, verjetno pa se jima bo pridružil še kdo. Povsem drugače pa je s taksisti. Dovoljenje za taksi službo imajo sicer trije, vendar je v vožnjo bolj slabo. Eden, je obrt že odpravil, drugi je v postopku za

S. S.

Čebele nas svariijo pred okuženostjo narave

Društveni prapor, ki so ga razvili v nedeljo na negovskem gradu, bo še čvrsteje povezal 24 čebelarjev najstarejšega čebelarskega društva v radgonski občini. Biti pa mora spodbuda tudi za boljše dogovarjanje čebelarjev s kmetijci, saj prav vse večja uporaba kemije v kmetijstvu vse bolj redči panje čebelarjev. Kot kaže, so videmsko-negovski čebelarji po težkih posledicah lanskoletne okužbe čebel z varoso s kmetijci že našli skupen jezik. Ob občinskem sisu za pospeševanje kmetijstva, občinski zvezi čebelarskih društev in številnih zasebnikov so največ prispevali za novi prapor prav

pokrovitelji — delavci tozda Radgonske gorice kmetijskega kombinata, nekaj pa tudi radgonska zadruga.

„V času vse hujšega zastrupljanja našega ozračja so prav čebele kazalec, kako je narava okužena in neprijazna do človeka. Zato je ob gospodarskih koristih — precej medu že izvažamo — čebelarstvo vse bolj pomembno v prizadevanjih za varstvo okolja. Čebelarji smo vse bolj ogroženi, saj je varosa v zadnjih 4, 5 letih naredila ogromno škodo. Zavedamo se, da je ob vse bolj intenzivni kmetijski proizvodnji, ki uporablja kemijske dosežke, ne moremo zatreti, lahko

pa jo zaježimo.“ Tako je dejal med drugim predsednik Zveze čebelarskih druščin Slovenije Andrej Petelin. In dodal, da je čebelarstvo v Sloveniji vse bolj razširjeno, saj premoremo v republiki ob 2.500 neorganiziranih že 9.000 organiziranih čebelarjev. V zadnjem času pa je tudi pregledna služba vse bolj usposobljena za boj proti boleznim, čebelarje pa v svojih načrtih upoštevajo tudi že občinska kmetijstva.

Ob razviti prapora so članom društva, ki se je po 2. svetovni vojni razvilo iz kluba čebelarjev, ustanovljenega 1912. v Vidmu, podelili priznanja.

V. Paveo

CANKOVA

Prapor je nova spodbuda

Na Cankovi so v nedeljo pripravili kratko, vendar prirčno slovesnost ob dnevu vstaje in razviti prapora cankovskega poverjenstva Društva upokojencev Murska Sobota. Predsednik društva Dušan Devetak je, tako kot predsednika KO SZDL in krajevnost skupnosti, posebej poudaril, da v naši socialistični družbi nismo pozabili na starejše, ki se vsak po svoje tvorno vključujejo v prizadevanja za boljši in lepši jutrišnji dan.

Prapor je po razviti prevzel predsednik poverjenstva Štefan Car in ga predal v varovanje praporščaku Karlu Kerecu, mladi rod pa je pripravil več recitacij.

Cankovsko poverjenstvo zdaj združuje že 61 upokojencev in 16

invalidskih, zato ne pušča ob strani skrbi za socialni položaj, v prihodnje pa bodo še več pozornosti posvetili rekreaciji in izletom. Društvo upokojencev Murska Sobota se preko številnih poverjenstev dogovarja za dvodnevne izlete v Beograd, na Brione, Dunaj

in v Budimpešto. Tu pa so še predlogi za enodnevne izlete v Ptuj, Krapino, Kumrovec in na Dolenjsko, pa tudi kakšno zanimivo turo po domači pokrajini bi lahko pripravili. Časa za to je do pozne jeseni dovolj, s prijavi pa bodo morali pohiteti.

—js—

Kmalu nova društva upokojencev

V soboški občini si prizadevajo, da bi se dosedanjim društvom upokojencev, ki uspešno delujejo v Murski Soboti, Beltincih in Bakovcih, pridružila še nova. Kot

kaže bodo kmalu ustanovili društvo upokojencev v Černelavcih, zatem pa še na Tišini in v Puconcih. To bo seveda omogočilo čimprejšnjo ustanovitev občinske zveze društev upokojencev, za kar so že imenovali pripravljani odbor, ki bo skupaj s koordinacijskim odborom za društveno dejavnost pri občinski konferenci SZDL v Murski Soboti poskrbel za organizacijske zadeve. Več pozornosti pa bodo v prihodnje namenili tudi delovanju klubov upokojencev. Doslej so se še posebej uveljavili klubi upokojencev prosvetnih delavcev, delavcev Uprave za notranje zadeve ter iz delovnih organizacij Mura in Pomurski tisk. To pobudo bi kazalo sprejeti tudi v ostalih delovnih organizacijah soboške občine.

Ob tem pa velja omeniti tudi imena tistih upokojenk in upokojencev iz soboške občine, ki so za dolgoletno prizadevno delo dobili posebno pismeno priznanje društva upokojencev. To so: Marija Černjavič iz Gradišča, Ana Videtič iz Vanče vasi, Terezija Črno iz Cepince, Štefan Car s Cankove, Jože Smodiš z Grada, Alojz Vogrinec iz Rogašovec, Janez Bohar iz Stanjevec, Franc Weindorfer iz Kroga, Jože Zrim s Kuzme, Franc Sever iz Černelavec, Ludvik Harkaj iz Puconec, Jožef Balazič iz Martjanec, Franc Obal iz Bakovec, Janez Prelec iz Šalovec ter Marjan Pahor, Franc Pertoci, Ludvik Panker in Maks Meško — vsi iz Murske Sobotice.

M. Jerše

TEKMOVANJE MLADIH ČLANOV RK IN MLADINE

Pomagajo invalidom in ostarelim

Mladi člani Rdečega križa in mladina z Osnovne šole 17. oktobra Beltinci so se zelo zavzeto lotili tekmovanja oziroma vselovenske akcije nujnega pomoči ostarelim, invalidom in ostarelim občanom, ki so pomoči potrebni. Učenci Osnovne šole 17. oktobra Beltinci redno obiskujejo 25 starejših občanov in invalidov v krajevnih skupnostih Beltinci (12), Izakovci, Bratonci, Melinci, Lipa in Gančani (po 2) ter Lipovci (3). Pomagajo jim pri nošenju kurjave, vode, hodijo nakupovat v trgovino, pomagajo pri gospodinjstvih delih itd. V akciji sodeluje 75 učencev. Poleg tega pa mladi člani Rdečega križa in mladina pomagajo pri delu na vrtovih in poljih ter urejanju okolice hiš, prinašajo zdravila, po potrebi kličejo zdravnika na dom, obiskujejo ostarele in invalide ob raznih praznikih in jim prinašajo

tudi skromna darila. O obiskih pri ostarelih in invalidih imajo mladi člani Rdečega križa in mladina tudi fotografije, ki jih sami izdelujejo. Tako izkazane pozornosti so ostareli in invalidi zelo veseli, mladi Beltinčani pa so lahko zgled drugim šolam, ki tej problematiki doslej še niso posvetili dovolj pozornosti.

F. M.

Diabetikom primanjkuje prehrabnih izdelkov

»Društvo diabetikov Pomurja je bilo ustanovljeno leta 1977 na pobudo predsednika podobnega mariborskega društva. Prvi predsednik našega društva je bil Tone Grmič. Povezani smo z Zvezo diabetikov Slovenije, Društvo diabetikov Pomurja pa zajema vse štiri pomurske občine! Registriranih imamo 330 članov društva, ki plačujejo letno članarino 50 dinarjev, kar omogoča delovanje društva. Sicer pa nam je znano, da je v Pomurju približno 1800 raznih sladkornih bolnikov, v SR Sloveniji pa je diabetikov 1,23 odstotka od celotnega prebivalstva,« nam je povedal predsednik medobčinskega društva diabetikov Pomurja Slavko Jesenič, ki to funkcijo opravlja od lanskega leta.

Sicer pa pomursko društvo sladkornih bolnikov organizira vsako drugo leto konferenco, ki se je poleg članov udeležujejo tudi zdravniki in medicinski sestre iz rakičanske bolnišnice ter predstavniki družbenopolitičnih organizacij regije. Na tak način seznanijo široko javnost s svojo problematiko. V izvršnem odboru društva diabetikov Pomurja je 11 članov, pri čemer sta po dva iz lendavske, ljubotemske in radgonske občine, ter pet članov iz soboške občine. V društvu s ponosom omenjajo, da imajo zelo dobro urejene redne zdravniške preglede v rakičanski bolnišnici. Za potrebe sladkornih bolnikov namreč dela specialna ambulanta štiri dni v tednu, kjer je na voljo zdravnik. Tajim po opravljenem kontrolnem pregledu daje potrebne recepte za zdravila do naslednjega kontrolnega pregleda. Poleg tega pa medicinska sestra opravi meritve sladkorja v krvi in mnogim diabetikom posreduje navodila za dietno prehrano.

»Sladkorni bolniki imamo največkrat probleme z zdravili in potrebno diabetično prehrano. Zdravila so trenutno na tržišču v zadostnih količinah, saj jih lahko dobimo v lekarnah, edini problem je, kako dobiti dovolj brizgalk za insulin, ki so namenjene enkratni uporabi. Več težav pa se pojavi pri oskrbi s primerno prehrano. V večjih mestih, kot sta Ljubljana in Maribor, so trgovine z diabetno prehrano, ki imajo posebne predale za potrebe sladkornih bolnikov. Pri nas v Pomurju je problem, ker se ne dobijo potrebni prehrabni izdelki za diabetike. Zato predlagamo trgovskim organizacijam v regiji, da bi v posameznih trgovinah lahko dobili omenjene prehrabne izdelke,« poudarja tovariš Jesenič.

Ob vsem tem pa ne moremo tudi mimo literature za diabetike. Kako je to v tem? Pomursko društvo diabetikov ima trenutno okrog 50 knjig o prehrani sladkornih bolnikov. Gre za nove knjige, katerih cena je 150 dinarjev, vse, ki bi jih zanimala ta problematika, se lahko oglašijo pri Franju Škarabotu, blagajniku društva, v Murski Soboti.

Milan Jerše

mala anketa

Zadovoljni z obveščanjem

Tisti, ki veliko hodijo po svetu, pravijo, da Prekmurca najdeš povsod. Pa še verjeli bi jim lahko, kajti naša pokrajina je zares znana po tem, da so ljudje veliko odhajali po svetu za zaslužkom. Mnogi med njimi so si v tujini ustvarili družine in se niso več vrnili. Kljub temu pa so se radi vračali v domači kraj, zlasti pa zavzeto spremljali dogajanja v naši državi. Tudi danes je tako, da se naši rojaki zelo radi vračajo v domači kraj. In kako so obveščeni o dogajanju v naši samoupravni socialistični domovini, to je bila tema naših anketirancev.

IVAN PUCKO — doma iz Hotize, živi v Malmöju na Švedskem: »Z domovino imamo stik prek raznih časopisov in revij, ki prihajajo v našo društvo Planika. Poleg tega nas o dogajanju v domovini obveščajo tudi prek radia in televizije. Radio Stockholm ima vsak torek od 18.45 do 19.00 ure oddajo v slovenskem jeziku, pa tudi televizija ima vsakih

štirinajst dni uro in pol dolgo oddajo o Jugoslaviji. Moram povedati, da nas o vseh pomembnejših dogodkih v domovini objektivno seznanjajo. Na Švedskem izhaja tudi slovenski časopis Naš glas, sicer pa pri ohranjanju slovenske besede odigrava pomembno vlogo slovensko društvo Planika, kjer se pogosto sestajamo, organiziramo razne prireditve itd. V Malmöju živim že 19 let in sem zaposlen kot voznik vilicarja v ladjedelnici. Moram povedati, da sem naročnik Vestnika, ki me seznaja z dogajanjem doma, sicer pa tudi pogosto prihajam domov.«

IVAN VIČIČ — doma iz Ilirske Bistrice, živi v Sartouville pri Parizu v Franciji: »Z ženo, ki je doma iz Lipovec, živiva že dvajset let v Franciji. Zaposlen sem kot upravljalec buldožerja. Imam naročene Primorske novice, ki me obveščajo o dogajanju v domačem kraju. Sicer pa se Slovenci, ki živimo v Franciji, pogosto sestajamo

mo v našem domu v okviru Društva Slovencev kot se imenuje naše društvo. Imamo svoj ansambel »Pariški slavčki«, kjer igram boben, žena pa nastopa kot pevkva. Mislim, da nas v Franciji objektivno obveščajo o dogajanju v Jugoslaviji. Tudi radio Mont mart nas vsak četrtek v polurni oddaji obvešča o najpomembnejših dogodkih v domovini. Skratka, zadovoljni smo z obveščanjem o domovini.«

FRANC TORMA — doma iz Dobrovnika, dela v Rotterdamu na Nizozemskem: »Že trinajst let živim in delam na Nizozemskem s skupino delavcev Gorenja Varstroj iz Lendave. O dogajanju v domovini smo zelo dobro obveščeni, saj dobivamo večino časopisov in revij, ki izhajajo v Jugoslaviji. Poleg tega nas enkrat tedensko

najpomembnejših dogodkih v domovini obveščata tudi televizija in radio. V Rotterdamu imamo svoje društvo, kjer se pogosto sestajamo, igramo šah, namizni tenis, prirejamo kulturne prireditve, večkrat pa prihajajo k nam tudi razne kulturne skupine iz Jugoslavije, ki so tukaj zelo dobro sprejete. Sicer pa moram povedati, da so Jugoslovani na Nizozemskem zelo cenjeni.«

MARIJA BOOS — doma iz Gančana, zaposlena v Neuhausnu pri Schaffhausnu v Švici: »V Švici sem že sedemnajst let zaposlena kot prevajalka. Na razpolago imam razne časopise in revije, ki izhajajo v Jugoslaviji. Tako sem sproti seznanjena z najpomembnejšimi dogodki v domovini. Zelo pogosto prihajam domov, trikrat letno, tako

da živim z domovino. Poleg tega pa je tudi na švicarski televiziji vsako drugo soboto eno in polurni program o Jugoslaviji, kjer nas seznanjajo z dogodki, hkrati pa tudi predvajamo filme o Jugoslaviji. Tudi na radiu je vsako nedeljo slovenski program. Sicer pa mislim, da tudi informativna sredstva v Švici o dogajanjih v Jugoslaviji zelo objektivno poročajo.«

MARIJA PLANGGER — doma iz Gančana, živi v Pfundsu na Tirolskem v Avstriji: »Moj najboljši obveščevalec o dogajanju v domovini, zlasti pa v Pomurju je časopis Vestnik, ki ga redno dobivam. Sicer pa zelo rada poslušam slovenski radio, tako da sem sproti seznanjena z dogajanjem v domovini. Žal živim v okolju kjer ni kakega

slovenskega društva, zato sem več ali manj prisiljena, da sproti spremljam dogodke iz domovine preko radia. Mislim, da sem tako tudi najboljše in sproti seznanjena z najpomembnejšimi dogodki v domovini. Sicer pa tudi avstrijska televizija poroča o pomembnejših dogodkih v Jugoslaviji. Poleg tega pa se rada vračam domov, kjer dobim najboljše in najbolj objektivne informacije.«

Feri Maučec

Miško Kranjec, neprekosljivi rapsod Prekmurja, je s svojimi deli ustvaril čudovit mozaik vsakdanjih in nenavadnih usod preprostih ljudi. Znal je tenko prisluhniti njihovim tegobam zaradi socialnih krivic, njihovi ljubezni, trpljenju in hrepenenju ter klicu daljin, ki jih je vabil v tujino, obetajoč večji kos kruha. Upodobil je klene ljudi, ki so boju za preobrazbo družbe v vojni vihri prestajali hude preizkušnje in umirali za svetlo vizijo prihodnosti. Čudovito je opisal tipične značilnosti domače pokrajine in njene naravne lepote v vseh letnih časih, idilično otožnost ravninskega sveta ter čar zlahtne starostnosti.

Vsekakor se moramo v zvezi z znamenitim pisateljem spomniti tudi literarnih prizadevanj njegovega najmlajšega brata, rahločutnega lirika Ignacija, ki je avtor pesniške zbirke Ker sem človek. Rodil se je 16. julija 1916 v Veliki Polani, umrl pa na pragu svobode 4. maja 1945 v Dachauu.

Pod skromno streho Kranjeve domačije so v priskrbenem vzdušju odrasli štiri sinovi. Naci je bil na brata Miška čustveno zelo navezan: še kot malček v dolgi sivi srjaci je kot senca povsod tekal z njim ali z njim, marsikdaj pa ga je z jokom prisilil, da ga je vzel s seboj med svoje vrstnike, kjer so jim skopo odmerjeni prosti čas popetrile domiselne deške igre in duhovite potegavščine. Naci je že kot 10-leten odšel v Ljubljano — v gimnazijo. S tiho žalostjo je zapustil varno zavetje vaške srenje in toplino domačnosti, v slovenski metropoli pa je s krajšimi presledki preživel skoraj 15 let —

do diplome na pravni fakulteti leta 1941. Rahločutni mladostnik in pozneje študent je z bradikostjo stalno prestopal najrazličnejše tegobe revščine: zagrenjen je pogosto samotaril in v mestni zatohlosti hrepenel po domačem okolju, po svojevrstni otožni lepoti prostiranih ravnin ob Muri, željan iskrene, tople besede vaških vrstnikov in duhovite družbe šegavih očancev.

Pogosto so se shajali pri Kranjevih, razpravljali o perečih družbenih problemih, včasih pa je bilo zelo veselo. Naci je bil dober šahist in lepo, kakor tudi Miško, je igral na violino: zvenele so cimbale, kresale so se duhovite misli, hudomušnost se je stopnjevala v prešerni smeh. Ob lepih večerih pa se je Naci rad pridružil fantom v vasi, ko so prepevali po vseh zaselkih — tja do Trnja. Svoje hrepenenje po domačem okolju in razočaranje nad sivino življenja — zaradi stalne revščine v letih šolanja — je izrazil v slikovitih stihih:

Naj grem še enkrat v poljano širno
da bom okusil večno nje lepoto
in črnih grudi zemlje vso gorkoto
da sam razkrijem bol ji neizmerno.
Iztrgan bil od tebe sem s slepoto
in laži verovalo je srce nemirno
da v svetu je življenje lažje neprimerno
tako zavrgel zemljo sem — najlepšo doto ...

Zlasti med študijem se je odločno opredelil za napredno miselnost. Z zanosno vneto je prepričljivo razlagal nazore o preobrazbi družbe, v Ljubljani tudi rojakom — sezonskim delavcem, med počitnicami pa predvsem vaški mladini. V njegovem življenju je bila pomembna prelomnica leto 1935 — zblizanje z mlado učiteljico Franco v Trnjo. Ze doma je pod bremenom gmotnih skrbi zrelo presojala vzroke socialnih krivic, pod vplivom bratov — Miška in Ignacija — pa je še prepričljiveje in uspešneje delovala v vrstah naprednih učiteljev iz številnih prekmurskih vasi. Rahločutnemu mladeniču je bila iskrena ljubezen do učiteljice Franke neusahljiv vir pesniškega navdiha. Pogosto ga je predvsem v Ljubljani v samotnih nočnih urah malodušja trpinčila tudi bojazen, da bo izčrpan omagal pred ciljem, umrl za tuberkulozo, kakor je zaradi te zahrbtne bolezni prežgodel shiral brat Lojze. Naci se je šele leta 1940 poročil s Franko: naposled je minilo dolgo obdobje hrepenenja, znebil se je senc negotovosti. Toda njuno srečo je skalila grožnja vojne vihre: okupacijo sta dočakala na Cankovi. Naci je kot član komunistične partije aktivno sodeloval v akcijah Kovačeve skupine, avgusta 1941 so ga aretirali in obsodili na tri leta ječe. Izčrpan, a z neomajno vero zazrt v svetlo vizijo prihodnosti, je trpel ponižanja v zloglasnem zaporu Vac, zaman hrepenel po družinski sreči. Kljub hiranju je upal, da se bo vrnil k ženi in hčerkici, da bo v siju svobode zaživel novo življenje, kakor milijoni, ki so se pridružili boju za pravičnejši svet. Ko je bil Naci iz taborišča pri Nürnbergu prepeljan v Dachau, je kmalu podlegel: zelo oslabelo srce, bolne ledvice, velike kaverne na pljučih — zanj ni bilo več pomoči. Zapustil nam je svojo iskreno, a nedokončano pesniško izpoved, preprosto,

elementarno in subtilno. Iz njegove literarne zapuščine je skrbno izbral pesmi dr. Vanek Šiflar in napisal zelo tehtno spremno besedo, ki osvetljuje pesnikovo življenjsko pot in ustvarjalno prizadevanje. Zbirka je izšla leta 1960 v našem mestu pri Pomurski založbi: simbolični naslov KER SEM ČLOVEK zgovorno poudarja, da je ta lirika prežeta s toplino človečnosti.

Gema Hafner

Kulturni koledar

V prostorih rimokatoliške cerkve v Murski Soboti bo v soboto, 28. julija, ob 20. uri koncert renesančne in baročne glasbe. Nastopil bo ansambl Pro muzica tlbicinia, ki ga sestavljajo profesorji glasbenih šol iz Maribora.

USPEŠNICE V DOBRI KNJIGI

Dragutin Ognjanović — OD SNA DO ZVEZD 1/2, antologija jugoslovanske mladinske proze — dopisna delavska univerza.
Colleen McCullough — DRUGO IME ZA LJUBEZEN, Založništvo tržaškega tiska
Ruža Vreg — PODEŽELSKA ZDRAVNICA, Pomurska založba

Knjižne novosti

KNJIŽNE NOVOSTI V POKRAJINSKI IN ŠTUDIJSKI KNJIŽNICI
France Balantič-Muzevna steblika (Ljubljana 1984)
Ileana Vulpeșcu — Človek človeku (M. Sobota 1983)
Edvard Kocbek — Peščena ura (Ljubljana 1984)
Anton Slodnjak — Ekološka psihologija (Ljubljana 1984)
Kitajske pravljice (Ljubljana 1984)
Josip Hrncević — Svjedočanstva (Zagreb 1984)
Koroški Slovenci v Avstriji včeraj in danes (Celovec 1984)
Mitja Vošnjak — Veleposlanikov zapiski (Maribor 1984)
Jože Toporišč — Slovenska slovnica (Maribor 1984)

ODMEV (na Odmeve)

Pesmarjenje?
Prazen, puhel kič,
Vino ni, ne miš, ne Tič.
Kuhar s (Smejanjem kuha
Žabe v (Perg)retem (Vinu)
Quasi poezije
Pljuvaš v (Skledo)?
Za (Moto)viliš pesniški,
svoj kredito! MM

ZAJMI HAJRULAH — PLESALKE

SOBOŠKI ODMEVI

PO KULTURNEM POROČEVALCU
Junjska priloga soboškega Vestnika je imela malce drugačno podobo: gre za Odmeve, literarno-publicistično prilogo, ki je nastala kot sad dolgoletnega prizadevanja za izdajo lastne publikacije (revije), ki pa bi seveda imela regionalen značaj. Vemo namreč, da so podobne publikacije v Pomurju že izhajale (pred vojno Mladi Premurec, 1936—1940, po vojni pa Svet ob Muri, 1956—58) in da vlada v »provincialnih regijah« dokaj mačehovski odnos do kulture oziroma do vseh negmotnih dobrin.
Priloga Odmevi je razdeljena na dva tematska dela: na literaturo, ki jo zastopajo pomurski avtorji, večina širše nepriznanih (razen Evalda Flisarija, Vlada Žabota, Sandorja Szunyogha ter pisca teh vrstic); tudi literarni prispevki so zato pričakovani: poprečni, tu in tam zdrsnjeni, drugače pa so to besedila, ki kljub vsemu odražajo mlado literarno snovanje. Odmevom lahko očitamo, da niso pritegnili starejših avtorjev (Šomna, Godino ...), ki prihajajo s tega območja.
Drugi del se naslanja na gos-

podarska vprašanja regije (Janez Votek in Slavko Lisul), na ekološko, gledano skozi poljudnost, informatiko, kar bi mogoče sodilo v bolj strokoven glasnik, ker se ne naslanja na regijo (Ivo Bošnjakovič), ter izvrsten članek arheologinje Irene Šavel, ki objavlja zgodovinski pregled arheoloških raziskovanj v Pomurju.
Priloga, kakor je zapisano v uvodniku, naj bila bi predhodnica stalnih prilog, kar je seveda pohvalno, saj vemo, da kulturna prizadevanja v Pomurju capljajo daleč za drugimi slovenskimi območji. Seveda je bilo pri nastajanju priloge veliko zapletov, oporekanj in tudi očitkov, drži pa tudi, da bo ostala, če bo ostala na taki ravni, v širšem prostoru neopazena. Namreč, publikacije, ki so izrazito pokrajinsko obarvana, ostanjejo praviloma v ozadju, ker so preozko usmerjene, naslonjene na specifične probleme regije: podobno ne bi smelo veljati za literaturo: če le-ta ostane zgolj v občinskih mejah, je treba iskati samo en tehten vzrok: kakovosti.
Milan Vincečič

Dr. Ruža Vreg

Podleželska zdravnica

„HODILA PO ZEMLJI SI GORIČKI ...“

OBJAVLJAMO ODLOMEK IZ KNJIGE RUŽE VREG PODEŽELSKA ZDRAVNICA. ROMAN JE PRAVKAR IZŠEL PRI POMURSKI ZALOŽBI. V naslednjih izdajah Vestnika bo izšlo še nekaj odlomkov.

Zares sem hodila in gazila, podplatil so me skeleli, prevoza takrat še nisem imela, kje pa lahko misliš na kakšno vozilo, pa čeprav staro, ob tej plači, vroki zdravniška torbica, ki ni bila torbica, ampak malha, težka, velika in okorna v njej vse posebno in tudi odvečno. Včasih je bila jasna noč, včasih je bilo, včasih ni bilo nobene zvezde in se je mesec hudobno kremžil skozi goste oblake, pred teboj se pojavljajo jarki, pred hišami pa popadljive živali, ki so bile podobne psom, pa bi lahko prisegla, da so bile mešanica med mačko in podgano.

Tedaj sem bila zdravnik za enajst tisoč štiristo ljudi. Ena medicinska sestra, ena patronažna sestra, ena administratorka in ena zdravniška torba v eni roki in samo en par zmučenih zdravniških nog.

Tam je bilo tudi naselje Romov (tedaj smo jim po domače pravili Cigani in v tem ni bilo nič žaljivega). Moderne hiše, zračne, prostorne in neverjetno čiste. Okrog njih vrtovi. Obdelovalne zemlje pa nikjer. Hiša, vrt, rože, perutnina. Hodili so v Avstrijo za nekaj mesecev, se čez zimo vračali domov z avtomobili ter gradili in dograjevali. Bili so pretirani in ravno zato sem jih imela rada in jih spoštovala, ker so znali človeka tako imenitno prepnetjati.

Srednje stari Kardoš (Kardošev pa je bilo kot listja in trave), moj stalni pacient, mi je tistega dne v

ordinacijo privlekel vrečo z osmimi živimi piščanci.
»Prinesel sem ti jih žive, da ne boš govorila, da si od Kardoša dobila crknjene.
»Kaj naj počnem z živimi živalmi,« sem mu ugovarjala. »Nesi jih nazaj, najl. Ž si jih dobil za ceno nekajminutnega strahu, ko si jih snel pred kakim plotom.«
Zgrabil je tisto migetajočo vrečo in si jo zadegal na ramo.
»Veronika,« je zatulil snažilki, ki je čistila hodnik in bila vsa prestrašena, ker je Kardoš večkrat pokazal tudi nož, pa ne njej, temveč takim, ki so mu šli na jetra, vodenji jih v klet in glej, da jih malo nahraniš. Lačne so in žejne. Potem pa jih lepo in čisto zakolji za doktorico. To ti ukazuje Kardoš.«
Z Veroniko sva se spogledali in sva bili čisto tihi, ker Kardoš ni poznal šale. Bil je resen in dosleden mož, dober oče enajstim otrokom, ki so si v Avstriji rezali kose kruha.
Čez kakšno uro se je pri meni oglašil komandir milice iz S. Kruhopek so mu pravili. Visok, mesaršne postave, negibnega in vzvišenega obraza. Kruhopek je medicino in sodnomedicinske zakone poznal bolje od mene, da o terapiji niti ne govorim. Nenehoma je na kaj opozarjal, vedno je imel kaj proti zdravilom, ki sem jih predpisala kakemu njegovemu prijatelju ali znanцу. V svoji poklicni zavesti pa je bil najbrž hudo prizadet, ker me ni mogel na terenu zasačiti, da sedim za volanom brez voznškega izpita. Kolikokrat mi je žvižgi opozarjal nanj. No, nekega dne me je res zasačil. Obraz mu je zarel od nesebične sreče, ker je preprečil katastrofo, ki bi jo utesnil povzročiti šofer »na črno«. A ko sem mu pomolila pred nos voznško dovoljenje, staro samo en dan, ga ni

bilo nikjer več. Odteje je stalno lažil za menoj, mi vlačil vinjene in tudi pošteno pijane ponoči v ordinacijo in zahteval, da jim jemljem kri. Tudi takega, ki mu je opsovala mater. Matere mu jaz nisem opsovala, krvi pa tudi nisem jemala.
Ko sem ga sprejela, se je na široko usedel, izvilkel menda službeno beležnico, preskusil namojem pivniku, če kuli deluje, si položil beležnico na kolena in me vprašal, kako se pišem, kje sem rojena, kakšen je moj poklic, kakšen je moj stan, koliko sem stara in koliko otrok imam. Čeljust mi je padla skoraj do popka.
»Kaj imate danes ta veseli dan?« sem osuplo vprašala.
»Tovarišica zbravnica, to je službeno zasliševanje.« Iz njegove mesenosti je vriskalo zadovoljstvo.
»A je bil pri vas pred približno eno uro Kardoš?«
»Bil,« sem rekla in tisti piščanci so mi začeli živkati v ušesih. Ti presneti mrha tatinska! »No, in?«
»Ne boš dobil Kardoša, sem sklenila in ga nedolžno gledala.
»Kaj pa želite, da vam povem? Njegovo diagnozo ... Ne! Terapijo ... Ne! Kaj pa potem?«
Z neomajnim zadovoljstvom je nadaljeval:
»Zasledoval sem ga zelo dolgo ...«
»Če nimate drugega dela ...« sem zmignila z rameni. »A vas zaradi tega skele podplati, ste prišli zaradi tega po kakšno zdravilo?«
»Kradel je piščance po dvoriščih,« se ni dal omajati, »jih tlačil v vrečo. Iz vaše ambulante pa je prišel brez vreče.«
»Kakšne barve pa je bila vreča?«
»Saj ne vprašujem za vrečo, ampak za piščance.«
»Kakšne piščance?«
»Ja, za tiste, ki so bili v vreči.«
»V kakšni vreči?«

»V tisti, hudiča, brez katere je prišel iz ambulante.«
»In kakšna je bila tista vreča?«
»Ko je planil pokonci, sem mu ponudila pomirjevalne tablete.
»Vam, vam je prinesel piščance. In vi ga skrivate in lažete uradni osebi. Kraljivec je, vi to dobro veste: ker pa ste samozvana ciganska doktorica, ščitite njega in vse njemu enake lopove.«
Na hitro sem napisala na list papirja njegovo izjavo in sem mu jo pomolila pod nos:
»Podpišete, takoj!«
»Kaj naj podpišem?«
»Svojo lastno izjavo: Izjavljam, da je dr. Ruža Vreg samozvana ciganska doktorica, da je Kardoš kradljivec in da so vsi Romi kradljivci!«
»Tega nisem izjavil,« je začel globoko dihati, »tega ne bom podpisal. Pa še pride nimate!«
»Veronika,« sem tiho poklicala in v trenutku so se odprla vrata ordinacije. Poznala sem Veroniko in vedela, da bi raje umrla, kot da ne bi prisluškovala razgovoru med menoj in komandirjem.
»Veronika, si slišala?«
Smejala se je s celim obrazom. Divje je komandirjev fičko obrenčal v daljavo.
Zvečer sem se s piščanci zapeljala h Kardošu. Ni ga bilo doma. Vedala sem, da se je skrila, zato sem mu piščance pustila v svinjaku in na steno pritrčila listek:
»Lepo pozdravljen!«
Čez deset dni je prišel k meni na naročeno kontrolo, a o piščancih nisva spregovorila niti besede. Prinesel pa mi je čudovit šopek škričljiv, ki sem ga z veseljem sprejela. Dala sem jih v vazo in jih postavila na pisalno mizo.
Čez približno dva ali tri dni mi je neka pacientka rekla:

»Kako so lepi! Moji bi bili ravno taki, če mi jih ne bi neki lopov porazl.«
Tedaj sem se vdala v usodo ciganske doktorice.
»Ne izmikaj se,« je jezno zabrnelo iz naslanjača, »saj to so lepi spomini.« Glej, glej, še nikoli nisi uporabljal takega tona. Trmasto se je zagledala v njegovo praznino, toplota je začela pršeti okrog nje.
»Daj no, bodi poštena do sebe in do vseh drugih, saj vendar moraš odgovoriti, moraš iztrgati iz sebe, saj so stvari, zaradi katerih si bežala v šamotino in so nizki udarci v zvezi s tem uničili tvojo brezplodno ljubezen, uničili tvojo ženskost in te spremenili v režečo in oprezujočo mačko. Vem, saj vem, kako se je bal za svoj ugled in za svoj položaj in kako je trepetal že ob sami misli, da bi lahko umrl že zaradi izpuštenega zoba. Ruža, umri namesto mene! Ti pa ne boš nikoli umrla zaradi koga drugega, ker imaš lastno življenje in boš imela tudi svojo smrt, ki je tvoja last.«
Kot je bila tudi tvoja, se je hudobno zarežala, si prižgala cigareto ter mu puhalila dim v obraz.
In ni ga bilo več, praznina je zarjavela vanjo; dvignila je zmučeno telo iz naslanjača.
»Govori tako, kot misliš, in naj te ne bo strah posledic, saj te bolj sploh ne more biti strah, ker si ga že prepolna.«
Samo odmev glasu je bil, glasu, ki je bežal v neskončnost.
Ko še ni imela svojega avta, je nemo sirmela v roke prevoznika, ki je za pet ali šest nočnih

obiskov zaslužil tudi po petdeset starih tisočakov. Strmela pa je tudi v tiste zgarane in shušane dlani, ki so trepetaje odštevale denar, sram jo je obšel in zalivala jo je bridkost.
»Kaj pa smo dolžni vam, doktorica?«
»Nič!«
»Pa za injekcije, pa za preveze?«
»Nič!«
Prevoznik je mrko gledal in ji med vožnjo nazaj v ambulanto dopovedoval, kako je neumna in navina, da si lahko zasluži stotisoče, postavi bajto, kupi mercedes.
»Saj so si ga tudi drugi pred vami zaslužili, potem pa šli v Švico in so sedaj veliki gospodje.«
Tedaj kmetje niso imeli zdravstvenega zavarovanja, kot ga imajo danes. Pred leti so morali plačevati vse obiske, posebej kilometrine, preveze in druge zdravstvene storitve, zlasti še ob obiskih na domu.
Vsak obisk na domu z vso potrebno terapijo bi veljal okrog deset starih tisočakov. In tedaj je začela pisati prošnje za odobritev kredita za nakup starega avtomobila, dopovedovati, se poniževati in prositi. Zadržala je za posodila milijon, neki bogat zdomec iz Francije pa še enega. In tako si je kupila star volkswagen. Visoke obresti zasebnika so jo sicer prestrašile, vendar se je usedla brez izpita za volan in kljub Kruhopekovi službeni vneti prevozila pred šoferjskim izpitom tri tisoč kilometrov po gramozu, jamah in ilovici.
Pozivi za obiske na domu dežujejo po ves dan. In ni več tistih visokih izdatkov. Hodiš po splozkih stezah z okornimi koraki, ki te lahko vržejo v blato, tako da se ga nikoli več ne znebiš. Na oni strani staze pa je opazujejo oči kmeta, si mu prihitel na pomoč in ki mu več treba segati v prazen žep.

domača
pamet

kje
si?

Bo Elradu padla sekira v med?

„Često je pot do končnega rezultata povezana z dolgotrajnim tuhtanjem, opazovanjem, zapisovanjem, izpopolnjevanjem lastnega znanja. Idejo lahko nosi inovator v sebi včasih tudi kakšno leto in več, preden dožori. Lahko pa se pripeti tudi narobe, da misel dožori skoraj v hipu in da ploden rezultat. Tedaj rečemo: „Sekira mu je padla v med.“ No, pri Slovanih je bilo čebelarstvo že od nekdaj cenjena gospodarska panoga. Pripetilo pa se je tudi drvarjem, da so odkrili polne sate medu, ko so podirali les v gozdu in je sekira zadela v čebelji panj. Od tod torej ta pregovor. Prepričan sem, da mi te prispejbe ne bo nihče zameril, saj je te vrste medu bolj malo ali nič.“

Kakovost — prej in zdaj

Tokrat smo naredili izjemo, vzeli v roke eno od tovarniških glasil — radgonskega Gorenja Elrad — in se pogledali vanj. Ne naključno, marveč povsem namenoma, kajti julijska številka je vsa v znamenju leta kakovosti; kot so leto 1984 proglasili v sozdu Gorenje iz Titovega Velenja. Za kaj pravzaprav gre?

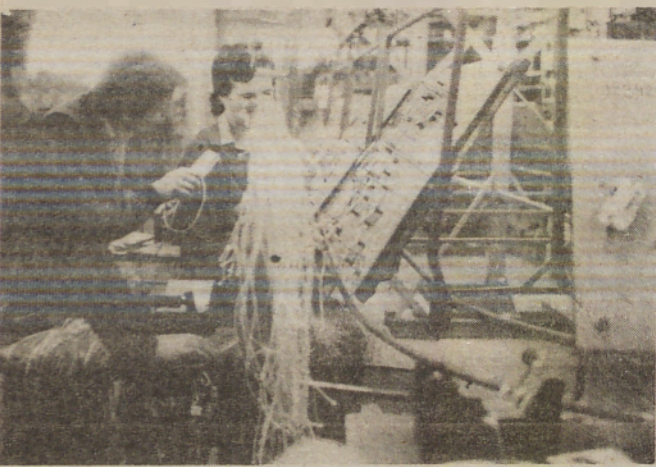
V bistvu gre za naslovno vprašanje, ki smo si ga — tako kot nekoliko simbolično obarvan uvod — sposodili iz daljšega, pregled-

pri delih, za katera služba kakovosti sodi, da se lahko spremlja po tem sistemu in je na tem delovnem mestu ekonomsko upravičen. V začetku je bil deležen precejšnjega nezaupanja in je bilo delavce izredno težko pridobiti, pozneje pa, ko so uvideli, da to delo ne prinaša le boljše kakovosti, ampak tudi materialno korist — vsak avtokontrolor dobi 10 odstotkov dodatka k osebnemu dohodku — se je odprlo.“

V podrobnosti najnovejših reorganizacij kontrole se ne moremo spuščati, saj gre za zahtevna strokovna vprašanja, pač pa naj dodamo, da je kontrola oziroma služba kakovosti v tem kolektivu znatno pripomogla k poslovanju delovne organizacije. Kogar pa bi to vendarle zanimalo — in še kaj več! — si lahko prebere julijsko številko glasila radgonskega Gorenja Elrad, kjer je razgrnjen program aktivnosti v letu kakovosti in pojasnjena spodbuda kakovosti. Resda dokaj zapleteno in učeno, a vendarle!

Nekaj paberkov za premislek

Pri mednarodnem patentnem uradu v Münchnu, pri katerem je mogoče z eno prijavo patentirati izum v vseh državah EGS, je bilo v letu 1982 prijavljenih 25 tisoč patentov, od teh po približno šest

— Ni tako preprosto dobro streči tekočemu traku v kabelskem oddelku radgonskega Gorenja Elrad.

nega zapisa predsednika občinske raziskovalne skupnosti Gornja Radgona Dušana Žižka iz Radenske. Sicer pa je za razbistritve pojmov najboljše „predelati“ članek Ludvika Štefančeca: Služba kakovosti — nekoč in danes, kjer pojasnjuje razvojno pot kontrole kakovosti doma in v svetu, nakar se podrobneje zadrži pri začetkih in razvoju delovanja službe kakovosti v Elradu, sprva imenovane tehnična kontrola. Zanimive so „porodne težave“, s kakršnimi so se ukvarjali leta 1961, ko so začeli z enim samim kontrolorjem. „To je bil Viktor Pelc, ki je na tem delu ostal kar 22 let. Kontrolirali so se vsi izdelki, od delovnega do delovnega mesta, le izkusitveno, s sprotim nabavljanjem merilnih instrumentov oziroma meril. Leto kasneje je dobila kontrola novega člana, svoj prostor in delovno mizo. Izdelkov niso več kontrolirali na proizvodnih mestih, marveč v za to določenem prostoru — kontroli. „In tako je šlo nezadržno naprej, do čedalje ožje specializiranosti kontrolorjev. „Začela se je delitev na mehansko in elektronsko kontrolo, prav tako pa tudi po funkciji... Na ravni delovne organizacije je bila — ob združitvi v sozdu Gorenje — ustanovljena služba kakovosti, podrejena direktorju.“

V nadaljevanju članka avtorja Ludvika Štefančeca zasledimo podatek o kar 58 delavcih, zaposlenih leta 1980 v službi kakovosti. „Vzroki za hiter porast zaposlenih so bili novi zahtevnejši izdelki (za Körtling, platine, kanaliki), neizkušenost proizvodnje in tudi neizkušenost same kontrole.“ V sklopu delu Štefančec pojasnjuje nov način zagotavljanja kakovosti v radgonskem Gorenju Elrad — avtokontrolo. „Status avtokontrolorja je lahko dobil vsak delavec, ki dela po normi (učinku) v proizvodnji, mora biti

tisoč iz ZR Nemčije in ZDA, iz Japonske okoli tri tisoč, Jugoslavija pa je ob vsej svoji pospešeni izvojni politiki vložila eno samo prijavo. (Takol!).

Jugoslavija predstavlja 50 promil svetovnega prebivalstva. Približno tolikšen je njen delež v svetovni proizvodnji in v svetovnih izdatkih za znanstveno-raziskovalno delo, v svetovnem izumitelstvu pa sodeluje le z eno do dveh promil.

Po podatkih zvezne zbornice je dobil zvezni zavod za patente lani 2542 prijav za patentno zaščito. Od teh so jih 1455 ali skoraj 57 odstotkov prijavili jugoslovanski izumitelji. Toda od teh jih je zavod za patente priznal le nekaj več kot 8 odstotkov, medtem ko jih je med tistimi, ki so jih prijavili tujci, priznal skoraj tri četrtine. V zadnjih treh letih so na primer priznali le 28 iznajdb, ki so jih prijavili naši znanstveni inštituti. (Tudi to je dobro vedeti!).

Napovedi

Na vseučilišču v Zagrebu je bila konec junija okrogla miza o samoupravljanju in tehnološkem napredku. Vabilo jugoslovanskega centra za teorijo in prakso samoupravljanja se je odzvalo domaća 70 vidnih strokovnjakov. Ta okrogla miza je dala nekaj izhodišč za 16. srečanje samoupravljalcev Rdeči prapor, ki bo 15. in 16. februarja prihodnje leto v Kragujevcu z osrednjo temo: znanost, tehnologija, inovacije in delovna ustvarjalnost.

Da bi vsaj malo „osvežili“ to našo „domačo pamet“, smo se povezali z Jožetom Janom, direktorjem centra za tehnološke inovacije Novum iz Ljubljane. Načrtujemo daljši pogovor, ki ga bomo v dveh, treh nadaljevanjih objavili na tem mestu našega časnika.

B. Žunec

O problemih zaostajanja Pomurja v šolstvu smo že podrobneje pisali in opozorili na nekatere probleme, ki nas bodo tepli pri dolgoročnem razvoju regije. (Vestnik 17. 5. 1984)

Tudi sedanje razprave na vseh nivojih in pri Pomurskem medobčinskem svetu SZDL to jasno kažejo. Pokazalo se je, da se vse preveč ukvarjamo s kvantitativnimi problemi obstoja šol, kar ni nezamisljivo, saj si res ne moremo dovoliti, da bi nam kakšno zaprli. Toda ob vsem tem ne bi smeli zanemariti kvalitativnih kriterijev. V dokumentih, ki so se lotili problemov šolstva v Pomurju je zapisano, da bi z ukinitvijo nekaterih šol v Pomurju (še zmeraj je aktualna Zdravstvena šola) onemogočili izobraževanje pomurski mladini, kar je tudi res. Postavlja se vprašanje, ali bomo še naprej »rezervoar« delovne sile (nekvalificirane!) za razvitejša območja. Toda, ali takšnega »rezervoarja« nekvalificirane delovne sile ne potrebujemo tudi domača industrija? Nihče namreč ni opozoril na strukturo industrije v pomurski regiji, ki temelji na spretnosti in hitrosti rok, ne pa na znanju (tekoči trak, varjenje), in to v tekstilni ter kovinski industriji. Ki sta hrbtenici razvoja regije, pa tudi šolske mreže. Tako tudi bo, če se bomo še naprej tako zmedeno obnašali, kljub glasnim govorancam o potrebah prestrukturiranja pomurskega gos-

podarstva in opevanih prednostih agroživilskega kompleksu. Znanje, ki si ga mladi pridobijo med šolanjem ne izkoriščamo, saj, kot smo že rekli, struktura naše industrije tega ne zahteva in ga — namesto da bi ga izpopolnjevali v bistvu znižujemo. Premalo se še zavedamo dejstva, da znanje, ki ga ne izpopolnjujemo, pri sedanjem tehnološkem razvoju zastara v dveh do treh letih. Zato se mi zdi upravičeno vprašanje čemu tako drago izobraževanje, če ni zgrajenega sistema produkcije, ki bi to znanje uporabljal in dopolnjeval.

Priča smo pogajanjem o oddelkih, res oddelki sem ali tja ne bi smeli biti problem, toda to pomeni sem ali tja tudi denar in toliko in toliko izločanih ljudi za določen poklic, ki nimajo ali pa ne bodo imeli zaposlitve, in jih bo potrebno prekvalificirati — v večini primerov za nekvalificirana dela (takšna je pač struktura naše industrije), kar negativno vpliva tudi na tistega, ki se je za določen poklic usposobil. Da ne bo pomote — pri teh pogajanjih imam v mislih pomursko mrežo šol in programe, ki jih le-te nudijo. Na dlani je, da so programi neustrezni, a se za njih prepričamo, namesto, da bi se zavzemali za tehnološko intenzivne in propulzivne programe, ki nam dajejo možnosti, da ob prestrukturiranju gospodarstva premagamo nerazvitost (elektronika, kibernetika,

biogenetika). Žal o tem na razpravah ni bilo govora. Prav tako je že očitno, da ga pri borbi za oddelke, ne glede na to kakšni so in kakšna bo usoda mladih, ki se bodo vpisali vanje, verjetno za vsakdanji kruh učiteljev, ki jim ni vseeno, koliko učencev bodo učili. Zgleda pa, da jim je vseeno, kakšen je program, v katerem jih bodo učili.

V razpravi je bil povsem zanemarjen problem učinkovitosti izobraževanja in pomen znanja, ki ga zahteva tehnološka revolucija, ki jo je že čutili tudi v pomurskem gospodarstvu. Le-ta pa zahteva tehnološko avantgardo delovne sile, in če tega nismo napravili do sedaj, bi nas razmere gospodarskega trenutka morale siliti v to, saj nas postavljajo pred alternativo take odločitve (za katere se v naši regiji nismo odločili), da se bomo lahko odzivali na izzive, ki prihajajo iz razvitega sveta in Slovenije.

Očitno je še neaktivno sožitje, ki se je pokazalo tudi v razpravah, med združenim delom uporabnikov in izvajalcev, kar je vzrok obojestranski improvizaciji, kar se v izobraževanju odraža v neracionalni razdrobljenosti vzgojnoizobraževalnih programov. (Npr. kovinarska usmeritev v Pomurju itd.) Dokaz o kakovosti pa je rogašovski LIV izpred petih let, ko zaradi kadrov ni bil sposoben sprejeti tehnološko zahtevnejšega proizvodnega progra-

ma kot je »švasanje« mešalcev. In vse to kljub trditvam, da šole usmerjenega izobraževanja ne bi smele učiti le abecede, ampak bi morale ob učinkoviti kadrovske strukturi presegati ozko pedagoško delo in postati torišče izmenjav strokovnosti med izvajalci in uporabniki. Postati bi morale akumulator znanja, ki ga sprejemajo in oddajajo. Žal pri nas ne razmišljamo v tej smeri.

Sicer pa, dokler ne bo povezave med šolo in združenim delom in se bo v razpravo o šolah vključevala le »ena stran«, se bomo pogajali le o tem, če šola bo ali ne. Zanimarjali pa bomo problem kakovosti delovne sile, ki ji drugod z zahtevami po znanju, sposobnosti in odgovornosti ne priznajo. Pa tudi tržišče dela jo bo zahtevalo. Tako je trditve, da ostajamo rezervoar nekvalificirane delovne sile za ostalo Slovenijo, vprašljiva kajti razvoj bo vse bolj upošteval prej omenjeno kakovost delovne sile in ostaja bojazan, da bo ob takšni ohlapnosti in neprilagodljivosti regije ta delovna sila ostajala doma in razkorak z razvitimi bo še večji. Ne nazadnje ostaja občutek, da so razprave o mreži šol izzvenele v smeri, kot da se ne zavedamo nekaterih dejstev, kot npr. nujnosti razvijanja in uporabe lastnega znanja, česar nam sedanja mreža ne zagotavlja, in pomena dobre strokovne izobrazbe ter razvoja tehnologije.

Janez Votek

V PREMISLEK

Stranpota delegatskega usposabljanja

Delegatskemu usposabljanju namenjajo veliko pozornost tudi v soboški občini. Pri tem jim služi kot izhodišče program frontne organizacije, ki je sprejet v okviru koordinacijskega odbora za družbenopolitično usposabljanje pri OK SZDL v Murski Soboti, izvajanje raznih izobraževalnih oblik pa je prepuščeno delavski univerzi. Analiza opravljenega delegatskega usposabljanja v soboški občini v pravkar zaključeni izobraževalni sezoni ne vpliva optimizma. Prej bi rekli, da je še preveč pomanjkljivosti in slabosti, ki govorijo v prid ocene, da z uresničevanjem delegatskega usposabljanja ne morejo biti zadovoljni.

Program delegatskega usposabljanja v soboški občini je bil razdeljen v dva dela, in sicer za predsednike delegacij ter posebej za vse delegate. Kot ugotavljajo v poročilu delavske univerze, so v prvem delu namesto 11 izvedli le 9 seminarjev, število udeležencev pa se je od prvotno načrtovanih 640 skrčilo na 230. V drugem delu delegatskega usposabljanja pa so nameravali izvesti 78 seminarjev z okrog 4700 slušatelji, kar naj bi v minulem šolskem letu opravili v treh etapah. Zaradi pičlega odziva v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela se je tudi ta poskus izjalovil. Zato so v okviru koordinacijskega odbora za družbenopolitično usposabljanje pri OK SZDL spremenili program izobraževanja in se nazadnje odločili, da ponudijo celotne seminarje z vsemi temami.

Spiččo razmeroma poznega odziva so se razumljivo pojavljale težave glede zagotavljanja zadostnega števila predavateljev. To pa je vplivalo na krčenje programa in tudi izpuščanje posameznih tem. V soboški delavski univerzi so poskušali sestaviti zelo široke predavateljske aktivne, ki so jih potrdili tudi na predsedstvu OK SZDL. Za vsak aktiv so posebej organizirali tudi seminar, na katerem so skušali poenotiti podajanje tematike in se dogovoriti o vsej potrebni literaturi. Kljub temu je bil odziv slab že pri teh seminarjih, saj so uspeli zagotoviti samo 21 od prvotno načrtovanih 64 predavateljev. Zbirni podatki kažejo, da so skupno opravili predavanja o 76 temah v okviru 201 pedagoške ure z okrog 500 udeleženci. Zaradi poznega odziva, težav s predavatelji nespole koordinacije s sosednjimi krajevnimi skupnostmi, kot so bili primeri v Bogojini, Rakicani, Šalovcih, Fokovcih in Lipovcih, ni bil zahtevan program delegatskega usposabljanja v soboški občini v celoti opravljen. O tem dovolj zgornjo priča tudi podatek, da so namesto predvidenih nekaj čez 682 tisoč dinarjev znašali stroški tega usposabljanja le malenkost nad 88 tisoč dinarjev. Vse to terja, da v novi izobraževalni sezoni v soboški občini namenijo znatno več pozornosti nemotenemu delegatskemu usposabljanju.

Milan Jerše

Boljša prometna varnost

Izvršni svet občinske skupščine v Lendavi je razpravljal o delovanju družbenega pravobranilca samoupravljanja in delovanju postaje milice. Število obravnav družbenega pravobranilca se v lanskem letu ni bistveno spremenilo. Največ kršitev se pojavlja v samoupravnih organih, delavskih svetih in poslovnih organih.

Prometna varnost se je v lan-

skem letu v Lendavi precej izboljšala. Zmanjšanje števila prometnih nezgod in drugih prekrškov pripisujejo dobri prometni preventivi. Prav tako se izboljšujejo varnostne razmere, saj je manj kriminalnih dejanj, zlasti gospodarskega kriminala. Boljša je varnost tudi v krajevnih skupnostih, za kar je zaslužna predvsem narodna zaščita.

Jani D.

Odredba o prodaji

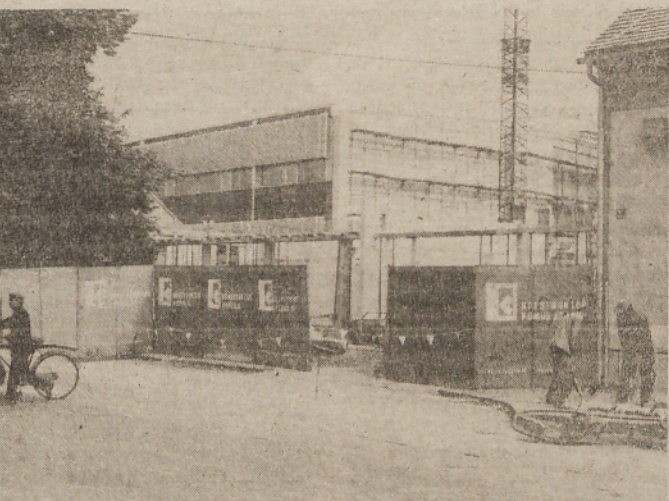
Na ustni javni dražbi dne 22. 8. 1984 ob 10. uri bo na kraju samem (prej Gregorčičeva 12) v Lendavi.

Pripadajoče zemljišče — stavbišče 93 m² in dvorišče 4 a 80 m² — je družbena lastnina s pravico uporabe vsakokratnega lastnika. Kupnina znaša 2.253.243,50 din. Prodaja pred dražbo je možna do 1. 8. 1984. Varščina znaša 225.324, — din.

Dražbe se smejo udeležiti tisti, ki poprej položijo varščino in predložijo potrdilo o vplačilu.

Kupnino je potrebno plačati v enem mesecu po pravomočnosti sklepa o domiku.

Temeljno sodišče v Murski Soboti, Enota v Lendavi

TOZD BELTINKA BELTINCI

Pletilnica in konfekcija kmalu nared

Tovarna pletenin Beltinka iz Beltincev, ki je TOZD Rašice, končuje prvo fazo gradnje novih proizvodnih prostorov — pletilnice in konfekcije. Gradnja je namreč tako daleč, da so že začeli s selitvijo strojev v nove prostore in urejanjem notranjosti. Predvidevajo, da bodo delavci po vrnitvi s kolektivnega dopusta, to je v sredini meseca avgusta, že lahko pričeli z delom v novih in sodobnih proizvodnih prostorih. Predračunska vrednost investicije znaša 85.000.000 dinarjev. Sredstva so zagotovili vsi TOZD Rašice, nekaj pa je tudi bančnega denarja. S tem se je izpolnila dolgoletna želja delavcev Beltincev, saj so doslej delali v izredno slabih razmerah. K prvi fazi sodi še gradnja trgovine, ki pa bo končana mesec dni kasneje. V novih proizvodnih prostorih bo TOZD Beltinka lahko povečala proizvodnjo za okrog 60 do 75 odstotkov. Število zaposlenih pa se bo od sedanjih 300 povečalo na 360 delavcev.

Nekoliko kasneje, kot so predvidevali, pa naj bi začeli z drugo fazo gradnje novih prostorov, ki so nujno potrebni pri nemotenem proizvodnem procesu tovarne.

F. Maučec

Delavski svet MERCATOR — SLOGA, trgovina na drobno, debelo ter gostinstvo p. o. Gornja Radgona

razpisuje

prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili (ni reelekcija)

POSLOVODJA V PE JANŽEV VRH

Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, mora kandidat izpolnjevati še naslednje:

— da ima poslovodsko šolo ali srednjo komercialno šolo ali poklicno trgovsko šolo z delovnimi izkušnjami nad 5 let,

— da ima sposobnost vodenja poslovne enote in

— da ima sposobnost komuniciranja s strankami.

Kandidat se imenuje za dobo 4 let, po poteku te dobe je lahko ponovno izbran.

Kandidati naslovijo svoje prošnje z ustreznimi dokumenti v roku 15 dni po razpisu na naslov:

Razpisna komisija MERCATOR-SLOGA, p. o. Gornja Radgona, Partizanska 12 a. Prijavljeni kandidati bodo o izbiri obveščeni v roku 30 dni od poteka roka za prijavo.

CENOVNA NESORAZMERNOST VSE BOLJ OGROŽAJA FARMO PRAŠICEV V PODGRADU

Damoklejev meč — nesprejemljiva cena koruze

V letu dni je 60 zaposlenih v tozdu Prašičereja radgonskega Kmetijskega kombinata skoraj povsem zapolnilo sodobno farmo v Podgradu. Ob prvotnih pomislekih, kako bo s potrebnimi hranilnimi uvoznimi komponentami za prašice, pa so jih potisnile ob steno domače težave — imenovane visoka cena koruze. Že po junjski ceni (31,7 dinarjev) so »prikrmili« na žival od 5 do 6 tisoč dinarjev izgube, še višja cena koruze pa napoveduje, po sedanjem poslovanju na robu rentabilnosti, temeljni organizaciji rdeče številke. Zaenkrat rešitve ne vidijo, dolgoročno pa le v večji pridelavi koruze v okviru delovne organizacije.

»Zaradi posodobitve farme s sedanjo zmogljivostjo okoli 38 tisoč prašičev letno smo v naši temeljni organizaciji še posebej v težkem položaju. Zamudili smo relativno dobro prodajo v minulih dveh letih, in tako smo tudi z notranjimi rezervami na pičlem. Ker po junjskih cenah koruze pridelamo okoli 5 tisočakov izgube na prašiča, to pa zneso ob mesečni prodaji 2 tisoč živali okoli 10 milijonov dinarjev, smo že prisiljeni, da dajemo zadnji čas v Mesoizdelke lažje živali in tako vsaj nekoliko optimiziramo proizvodnjo. Vendar, to ob enakih stroških, ni rešitev,« pojasnjuje nezavidljiv položaj farme direktor Ivan Mlinarič.

Visoka cena koruze je tudi osnovni vzrok, da ob še povsem nezapolnjeni lastni čredi — prej so v Pogradu svinje le pitali — letos ne bodo vzredili več kot 26 tisoč živali, pa tudi v prihodnjih letih ne načrtujejo, da bi bilo pogradskih prašičev več kot 30 tisoč.

»Kljub temu da redimo visokokakovostne prašiče, najboljše živali iz slovenskega selekcijskega centra, naše prodajne cene padajo,« pravi Mlinarič. »S sedanjo ceno koruze, v katero so vračunani vsi stroški do mešanice, nas stane vsak prirejen kilogram žive teže okoli 260 dinarjev, mi pa imamo za 80 dinarjev manjšo prodajno ceno. Pri 33 dinarjih za kilogram koruze pa odpove pri nas vsaka ekonomija. In pravzaprav bi bilo po eni strani najbolj ekonomično prenehati z rejo ... toda v posodobitvi smo vložili 200 milijonov dinarjev, ponovno bi bili potrebni vsaj dve leti za nov začetek ...«

Vzrokov, da so v tozdu Prašičereja KK Gornja Radgona na trnih, je dovolj. Da bi se jim vremena zjasnila, zaenkrat ne kaže. Ob nesprejemljivi ceni koruze naraščajo obresti za odplačevanje najetih kreditov (od prvotnih 3 so se dvignile že na 22 odstotkov), tudi glavni sovlagatelj in odjemalec Kras Sežana zaradi velike ponudbe prašičev iz južnih republik za živali iz Podgrada ne kaže pretiranega zanimanja, pa tudi v Mesoizdelkih dobijo prašiče ceneje v prosti prodaji ... Čeprav se sveže meso še ne koplji v zalogah, pa je predelava obreznin že problem.

Ivan Mlinarič ob vsem tem pravi, da je rešitev praktično le ena: »O tem smo že razpravljali na ravni delovne organizacije. Izhod iz zagate vidimo le v spremembi setvenega načrta kmetijskega kombinata. Glavni hrane za prašiče predstavlja koruza — mesečno je pokrmimo okoli tisoč ton — medtem ko, na primer, soje kar sedemkrat manjšo količino — zato bi bilo za nas najugodnejše, da je čimveč pridelamo za naše potrebe v kombinatu. Sedaj z lastno koruzo zadovoljujemo le okoli 15 odstotkov potreb farme, s spremembo setvenega načrta pa bi lahko to povišali na 60 do 70 odstotkov. Seveda pa je zato potrebno soglasje republike, saj to pomeni precej manj pšenice in sladkorne pese. Upam, da bodo razumeli naše težave, kajti kljub temu, da sovlagamo v pridelavo pšenice tudi zunaj republiških meja, celo vezana sredstva, se zgodi, da ostanemo brez potrebnih količin. Da o ceni ne govorim ...«

V. Paveo

Strokovnjaki svetujejo

Uvajanje in intenzifikacija krmnih dosevkov pomeni istočasno tudi intenzifikacijo kmetijske proizvodnje. Znani so pozitivni vplivi različnih krmnih dosevkov na stanje tal, poleg tega pa odlična, v veliko primerih beljakovinska krma za živino. Poznamo v glavnem dve vrsti krmnih dosevkov.

V njivskem kolobarju vključujemo dosevke med dva glavna posevka. Po strnem žitu sejemo dosevke sredi poletja; to so strnišni dosevki. Pridelek večine strnišnih dosevkov pospravimo (ali podorjemo) jeseni. Tem dosevkom sledi rani jari glavni posevek, lahko pa tudi ozimna pšenica, če dosevek nekoliko prej pospravimo. Pri nas je to izjema ali pa pride v poštev na velikih površinah. Pridelek nekaterih strnišnih dosevkov pospravimo jeseni in spomladi (jeseni za krmo, spomladi pa prav tako za krmo ali pa spomladanski pridelek podorjemo). V tem primeru sledi dosevku le poznejši jari glavni posevek — predvsem koruza za silažo, proso ali pašna ajda, na toplejših območjih pa tudi koruza za zrnje.

Po srednje poznih glavnih posevkih (krompir, silažna koruza) je še dovolj časa za pridelovanje prezimnih dosevkov, ki jih sejemo od konca avgusta do konca septembra, pospravljamo (ali podoravamo) pa od sredine aprila do sredine maja. Prezimnim dosevkom sledijo poznejši jari glavni posevki (koruza za silažo in zrnje, proso, v zadnjem času ajda, vrtnine itd.).

Izbor krmnih dosevkov

Prilagodimo namenu pridelovanja oziroma potrebam po krmi. Običajno vključujemo tiste, ki zahtevajo malo ročne delovne sile, to so koševinski dosevki. Koruza za siliranje vključujemo le za zgodnjim pravilom ječmena, ko pridelamo pri zelo ranih sortah zeleno maso z 20-22 % suhe snovi, če ne nastopi zgodnja jesenska slana.

1. Strnišni dosevki

Med koševinskimi dosevki so v naših rastnih razmerah uspešni naslednji:

- pri rani setvi (do konca julija): mnogocvetna ljulka, krmna ogrščica, krmna repica, ohrovt strženar, aleksandrijska detelja, perzijska detelja, jara grašica z ovsom, krmni grah s koruzo ali ovsom;
- pri kasnejši setvi (do sredine avgusta): isti dosevki kot za rano setev, z izjemo obeh detelj in ohrova strženarja, še zlasti pa krmna repica in mnogocvetna ljulka ter krmna oljna redkev, ki pa je primernejša za podor kot za krmo, ker jo živina ne je rada.

2. Prezimni dosevki

Primeri so zlasti naslednji dosevki:

- pri najranjši setvi (do začetka septembra) inkarnatka v čisti setvi ali v mešani z ljulkjo;
- pri setvi v prvi polovici septembra krmna repica in mnogocvetna ljulka

Najbolj zgodaj, to je v drugi polovici aprila, je godna za košnjo krmna repica. Mnogocvetno ljulkjo pospravljamo konec aprila in v začetku maja, inkarnatko z ljulkjo in graščico pa v prvi polovici maja.

Agrotehnika pridelovanja dosevkov

Za setev dosevkov pripravimo njivo takoj po spravi prejšnjega posevka, in sicer s sorazmerno plitvim oranjem in kultiviranjem. Le krompirišča lahko obdelamo s krožno brano in predsetvenikom. Ker je seme večine dosevkov drobno, mora biti površinski sloj zelo dobro pripravljen (v drobno mrvičasti strukturi).

1. Strnišni dosevki

Najbolje je, da njivo oskrbimo s fosforjem in kalijem že pred setvijo prejšnjega glavnega posevka, ob setvi dosevka pa gnojimo le z dušičnim gnojilom. Metuljnice in mešanice z metuljnicami (detelja, grašica, grah) gnojimo z dušikom le malo (40 do 50 kg/ha dušika), nasprotno pa zahtevajo križnice (repica, ogrščica, ohrovt, strženar) in trave (ljulka) izdatno gnojenje z dušikom (do 100 kg/ha N). Kot vir dušika je uporabna tudi gnojilna ali gnojilna, med mineralnimi gnojili pa KAN ali sečnina. V 10 kub. m gnojilnice je okoli 20 kg N, v 10 kub. m gnojilke 50 kg N, v 100 kg KAN je 27 kg N, v 100 kg sečnine (uree) je 46 kg N.

Aleksandrijska detelja

Pri čisti setvi posejemo okoli 35 kg semena na ha. Zanesljivejša je mešanica detelje (30 kg/ha) in mnogocvetne ljulke (10 kg/ha).

Perzijska detelja

daje približno enak pridelek kot aleksandrijska. Pri čisti setvi posejemo 20 do 25 kg semena na ha, v mešanici pa 15 kg detelje in 10 kg mnogocvetne ljulke.

Jara grašica

z ovsom ali jaram ječmenom

Na hektar posejemo 60 kg grašice in okoli 75 kg ovsa ali ječmena.

KRMNI DOSEVKI

Krmna ogrščica

(sorta starška) se pri nas vse bolj širi. Na ha posejemo 10 kg semena.

Krmni grah

(sorta poneka) sejemo v mešanici s koruzo (70 kg graha in 25 kg koruze na ha) z mnogocvetno ljulkjo (60 kg graha in 30 do 40 kg ljulke na ha), ali z ovsem (70 kg graha in 75 kg ovsa na ha).

Krmna repica

(sorta perko) je pri nas zelo obetaven posevek. Za ha površine potrebujemo 10 kg semena. Jeseni da velik in z beljakovinami bogat pridelek. Če dosevek zgodaj spomladi ponovno izdatno pognojimo z dušikom, dobimo v drugi polovici aprila če en obilen odkos zelenja za zeleno krmo. Krmna repica dobro prenese tudi poznejšo setev (do sredine avgusta).

Krmni ohrovt strženar

(sorte zeleni angeliter). V rani strnišni setvi je ta rastlina enakovredna krmni ogrščici starški. Na ha posejemo okoli 5 kg semena. Pozitivno reagira na visoke dušika.

Krmna oljna redkev (sorta rauola)

je za krmo manj primerna, ker je živina ne je rada, daje pa tudi več kot 50 ton zelenja na ha. Ta dosevek je idealen za podor, ker da velik pridelek organske snovi, zimskega mraza pa ne prenese, zato se spomladi ne pojavi kod nadležen plevel. Dobro prenese tudi poznejšo setev — še v drugi polovici avgusta. Na hektar posejemo 20 kg semena.

Mnogocvetna ljulka

(sorti jabeljska in tetraflorum) je zelo uspešen strnišni posevek. Čim bolj zgodaj (še v juliju) posejemo 40 do 50 kg semena na ha. Pridelek pokladamo presen ali pa ga siliramo skupaj z dobro zrelo silažno koruzo. Če dosevke zgodaj spomladi ponovno pognojimo z dušikom, dobimo konec aprila ali na začetku maja še en izdaten odkos zelenja.

V prodaji je tudi vrsta italijanske ljulke — Westervoldska ljulka, ki pa je znana po tem, da se ob obilnem gnojenju hitro obraste, daje v tem letu velik pridelek in praviloma ne prezimi.

Prezimni dosevki

Ker prezimnim dosevkom pretežno sledijo okopavine (zlasti koruza), ki jim običajno gnojim s hlevskim gnojem, je zaželeno, da bi njivo pognojili s hlevskim gnojem že pred setvijo dosevkov in ne šele spomladi, s tem se izognemo časovni stiski, ki nastane med spravilom dosevkov in setvijo glavnega posevka.

Pred setvijo prezimnih dosevkov opravimo gnojenje z nitrofoskalom, ki vsebuje le malo dušika, kajti dosevki jeseni ne potrebujejo mnogo tega hranila. Pač pa je za velik in z beljakovinami bogat pridelek zelo pomembna izdatna rana spomladanska dognojitev trav in križnic z dušikom (do 100 kg/ha N), ki ga potrosimo še predno se začne spomladanska rast. Za metuljnice zadostuje polovična količina dušika.

Krmne repice

(sorta perko) posejemo okoli 10 kg/ha.

Mnogocvetna ljulka

(sorta jabeljska ali tetraflorum). Na hektar posejemo 45 do 50 kg semena.

Inkarnatko

je bolje sejati v mešanico kot v čistem posevku. Mešanice so lahko različne, npr. 20 kg inkarnatke in 30 kg ozimne grašice ali 20 kg inkarnatke, 20 kg ozimne grašice in 20 kg mnogocvetne ljulke ali 25 kg inkarnatke in 25 kg/ha semena. V prodaji je pripravljena mešanica, sestavljena iz omenjenih semen krmnih rastlin, med tem ko je seme inkarnatke v pomanjkanju.

SETEV IN VARSTVO DOSEVKOV

Vse dosevke sejemo na ozko medvrstno razdaljo (15 do 20 cm). Globina setve je odvisna od debelosti semena; križnice, trave in detelje sejemo zelo plitvo (1 do 1,5 cm globoko), grah, graščico nekoliko globlje (3 do 4 cm).

Če je zemlja ob setvi suha, njivo po setvi poveljamo, da seme bolje in hitreje vznikne; ta ukrep je pomemben zlasti pri setvi strnišnih dosevkov. Dovolj gosta setev na dobro pripravljeno in pognojeno njivo zagotavlja bujen razvoj dosevkov, ki zatrejo plevel. Pri dosevkih iz družine križnic velja vso pozornost posvetiti morebitnemu pojavu škodljivcev (bolhačev in gosenic). Če se škodljivci pojavijo, moramo dosevek nemudoma poskropiti, sicer ga škodljivci v nekaj dneh popolnoma uničijo.

Skropimo z naslednjimi pripravki: MALATION EC in WP ali RADOTION WP ali SEVIN ALI ZOLONE EC (1,5 do 2 kg/ha)

Geza Džuban, kmet. ing.

Ing. Geza Džuban

VTISI O MADŽARSKEM KMETIJSTVU

Spravilo žit opravijo s kombajni visokih zmogljivosti. Prevladujejo tuje znamke — Claas, Fahr, Menzle itd. Opravljajo še nekaj sovjetskih tipov, ki pa zaradi nizke storilnosti oziroma manjše propustnosti delajo na površinah, kjer dosejajo nizke prideleke.

Koruzo predstavlja pravzaprav na večini obratov najpomembnejšo poljščino. Dodelana tehnologija pridelovanja koruze zagotavlja pridelek okrog 80 dt/ha suhega zrnja. Informacija o tehnologiji je zelo zanimiva, sicer pa podobna naši. Območje ima zelo rodovitna tla, tako da je potrebno nekoliko slabše gnojenje z dušikom in fosforjem, o katerih dodajo koruzi 120 kg dušika (N), 70 kg fosforja (P₂O₅) in 200 kg kalija (K₂O). Sicer pa skrbijo za izravnavanje in oskrbo s hranili v kolobarju. Osnovna obdelava je opravljena s stroji velikih zmogljivosti, kjer srečamo sisteme Rau (tudi domače izvedbe), za setev pnevmatsko sejalnico Becker, škropilnico z velikimi delovnimi širinami in trosilci gnojil z velikimi nasipnicami.

Problem pirnice rešujejo s sredstvi na osnovi EPTC v kombinaciji (pri nas eradicane), ki daje dobre rezultate, čeprav pirnice v celoti niso uspeli rešiti. Med ostalimi herbicidi so sredstva na osnovi triazinov (atrazin) in dodatki proti proslatim travam.

V zadruzi so v celoti zastopane sorte ameriške družbe Pioneer (ostala madžarska 5-5 %), med katerimi prevladujejo sorte FAO

razreda 200 (39-65, 39-50) in 300 (39-06).

Poznajo tudi problem talnih škodljivcev (predvsem strune), ki jih rešujejo ob setvi z doziranjem insekticidov ali v strniščih po spravilu žit.

Spravilo koruze je podobno kot pri nas. Pretežni del se kombajnira s kombajni Claas in dosuše do skladiščne vlažnosti. Uvajajo tudi siliranje zrnja, kjer s posebnimi naravnimi pri specialnih izvedbah kombajnov Claas dosežejo delno drobljenje, kar potem omogoča siliranje zrna. Energetsko krizo poznajo, toda ni problematična.

Sojase naglo širi, saj so pred leti sejali poljščino na manjših površinah, danes jo sejejo na Madžarskem na 30.000 ha. Državno povprečje je 19 dt/ha, povprečje KZ Panonia zadnjih let pa 22 dt/ha. Ekonomska upravičenost nastopa pri 20 dt/ha tu pa je še pozitivni vpliv na biološke lastnosti tal. Veliko soje še uvažajo.

Madžari posvečajo veliko pozornost zdravemu kolobarju in poljščinam, ki ugodno vplivajo na lastnosti tal. Vzporedno s sojo razvijajo tudi bob, ki ima podobne lastnosti.

V kolobarju sledi pri njih soja za različnimi poljščinami. Uveljavila se je kot odlična predposevek pšenici. Gnojijo jo s fosforjem (80-120 kg), kalijem (120 kg) in z malo dušika (40-50 kg). Med herbicidi je najbolj razširjen prepnat na osnovi trifluralina (pri nas trikepin, herbifref, treflan), ki se zadela v zemljo, ob setvi pa se

herbicidi iz skupine anilidov (dual). Sorte soje so na tem obratu poleg ene domače pod imenom klece v glavnem iz razredov 000 in 000. To so sorte mapple arrow, semu (najranjša) in ewans, ki so se tudi pri naših ekoloških poskusih pokazale kot primerne. Zaradi osipanja je sorta mapple arrow v opuščanju. Dodelava celotnega pridelka zrnja je v sojarnah, mešalnici krmil pa dobijo tropine.

Med ostalimi poljščinami zavzemajo pomembno mesto krmne rastline (črna detelja) in industrijske rastline (sladkorna pesa, oljna ogrščica in sončnice). Zaradi omejenega časa podrobnih informacij o tehnologiji pridelovanja pri teh poljščinah nismo uspeli dobiti.

Travnništvo — pašništvo, kot rastlinski del proizvodnje prikazan na dveh obratih, je za naše pojme na zavidljivi ravni. Travnisko krmo pridelujejo na naravnih ali zasejanih travnikih. Zanimivo so rešitve strojnih linij v pridelovanju travniške krme. Vedno več je površin, ki jih namakajo, saj letni plan na obratu s 500-600 glavami ženskih živali predvideva 100 dt/ha suhe krme. Za osnovno gnojenje pašnika porabijo 70 kg dušika, 70 kg fosforja in 70 kg kalija (NPK 15-15-15 450 kg/ha). Dognojevanje se opravi v manjših obrokih s skupno 70 kg/ha dušika.

Dobro izkoriščenje so dosegli z uvedbo pašnikov — obročne paše, kjer se pase čreda 600 glav omenjenega obrata na 120 ha

pašnikov. Obročna paša poteka z električnim pastirjem. Košnja travnih površin se v celoti opravi z otacijsko koso. Manjši del površin silirajo, količine silirane trave iz leta v leto pa povečujejo, ker dobijo z ostalimi načini spravlja manj kakovostno krmo. Obrača se s holandskim vrtavkastim obračnikom s 4 vrtavkami. Transport in skladiščenje sene opravljajo na različne načine. Klasična samonakladalna prikolica je delno že zastarela, a je še v uporabi. Zanimiva je izvedba tunnelske prikolice, kjer s pobiralnikom, ki razseka krmo na približno 30 cm, nabijejo le-to v ogrodje na prikolici, iz katerega ob hlevu suho krmo s transporterjem iztisne. Krma pa ostane v obliki klasične manjše kopice. Standardno so v uporabi visokotlačne preše in novejši toda zelo razširjen rota-belt-system (pri nas Heston). Imeli smo priložnost videti nekaj hlevov, ki so imeli na prostem v obliki dolgih kapic zložene roto bale. Treba je reči, da smo vsi opazili, da je možno pridelovati kakovostno seno pri skrbnem delu v manjših obratih. V večini prikazanih primerov je kljub dobrim tehničnim rešitvam pridelana slabša suha krma. Na območju pade letno 600-700 mm padavin (M. Sobota 804 mm, povprečno v letih 1970-80).

Živalska proizvodnja na zadruzi je usmerjena v govedorejo in proizvodnjo brojlerjev, večinoma kooperacijske proizvodnje. Govedoreja temelji na živalih — križancih med domačim lisastim

govedom (magyar tarka) in frizijskim ter ponovno križanje s pasmo jersey. Tako smo si imeli priložnost ogledati za naše pojme koščene živali v slabši kondiciji, tipsko neizenačene, tako po obliki, velikosti in barvi. Po informacijah njihove strokovne službe so to živali, kjer je 60 % telic vzgojenih v naravnih razmerah. Odlično se obnašajo na paši pa tudi v hlevski reji. Plodnost teh živali je prav dobra, moški pitanci so še komaj primerni. V celotni zadruzi redijo 2300 govedi, od tega 800 krav. Normativ za enega delavca je 25 krav. Letno povprečje tega obrata krav je bilo 400 l, cilj v naslednjih letih pa predvideva 4500 l na kravo. Mleko ima veliko beljakovin in visok odstotek masti. Polna lastna cena mleka je 7,5 forintov + 15 % splošnih stroškov. Ostanek v proizvodnji mleka je 0,8-1,0 forint na liter, kar pomeni, da je proizvodnja na robu rentabilnosti.

Uspešnejše je pitanje moške govede, kjer dosežejo ostanek 3-5 forintov / kg. Pri pitancih imajo povprečni mesečni prirastek 32 kg, pri križancih pa 28 kg/mesec. Pitanje se zaključuje, ko dosežejo živali 550-600 kg. Pomemben je izvoz govejih pitancev v Libijo, Iran, Sovjetsko zvezo in v Zahodno Evropo.

Na oglednem obratu krav molznic smo bili pričr strogim sanitarnim predpisom. Beli plašči, razkuževanje čevljev in rok je obvezen ukrep. Hlevi so za naše pojme nekoliko zastareli. Delno so prenovljene stare zgradbe.

eden objekt je zgrajen pred 5-6 leti. Prevladuje kratko stojišče z ročnim odstranjevanjem gnoja in starejši, nepoznani sistem molže. Zanimivi so individualni boksi za zgodaj odstavljen teleta. To so lesene ograde, velike približno 2 x 1 m, ki so do polovice pokrite v vrsti 15-20 takšnih preprostih lesenih boksov. Teleta prestopijo v bokse pri starosti 4-5 dni in v njih ostanejo do teže 90 kg, ne glede na temperaturo. Najnižje registrirane temperature so do -20 stopinj Celzija. Večjih obolenj pri teletih ne poznajo. Nastil je v glavnem slama.

Krmiljenje krav na omenjenem obratu temelji poleti na zeleni krmi, katere velik del predstavlja črna detelja — kratko rezana. Za obrok uporabijo seno in koncentrat, ki je sestavljen iz odpadkov žit, beljakovinskega koncentrata (sončnice, repica, soja) in premiksa. Količina koncentrirane krme se odmerja po proizvodnji živali. Namesto črne detelje je pozimi v obroku silaža, pripravljena iz koruzne rastline in trave. Med ostalimi dejavnostmi zadruge je tehnična ki skrbi v glavnem za servisiranje voznega parka in opravljanje uslug vsem zainteresiranim.

Industrijska dejavnost zadruge pa vključuje predelavo plastičnih mas, vrvarstvo in gramozništvo.

Reklama je sestavni del vseh dejavnosti.

(konec prihodnji)

Kako dolgo še boj za stolčke, ki zavira razvoj veterine?

Neustrezna (starostna) kadrovska sestava pomurske veterine, lokalistična zaprtost, tehnološka neopremljenost za razvoj stroke . . . Težnje po obratnih ambulanzah, toda kakšnih? Premalo poudarka preventivi, zato več kurativi. Ali je rešitev za boljše delo v stimulaciji veterine na ekonomski osnovi? Kje so razlogi, da se še niso uspeli organizirati? Ali se veterinarji ne zavedajo, da so znanje in razmere za pridobivanje novega znanja nujni za sleherni napredek proizvodnje — tudi kmetijske, v kateri ima veterina še kako pomembno vlogo.

Mnenja o delu veterinarjev so različna

Rozika Baler iz Kuštanovec takole pravi: „Svinja mi je skotila 16 pujskov; ker so bili slabi, sem klicala veterinarja, da bi jih cepil. Mož je prav tako naročil veterinarja na veterinarski postaji v Murski Soboti, pa ni bilo nikogar. Po dveh dneh sem telefonirala in veterinar me je vprašal, kje sem doma, in ko sem mu povedala, me je nadrl, kaj si mislim, češ da on po blatu že ne bo hodil po Kuštanovcih. Tako ni bilo nikogar.”

Štefan Mencinger iz Pertoce je mnenja, da je na njihovem terenu stanje zadovoljivo, včasih pride veterinar takoj, včasih pa je treba malo počakati. Pravi pa, da jih je na njihovem območju premalo; biti bi jih moralo več. K njim prihaja z Grada in skrbi za pol Goričkega, kar je gotovo preveč.

In še mnenje Aleksandra Šeboka, enega izmed prvih usmerjenih rejcev svinj v Pomurju: „Pri veterinarski službi za naše bekone in plemenske svinje ni pravega zanimanja. Bolj poredko nas obiskujejo in o izpolnjevanju pogodbenih obvez ni moč govoriti (obisk veterinarja enkrat na mesec). Prej smo dajali zdravila smi in ni bilo takšnega pogina, zdaj pa je večji. Ne vem, kje je vzrok za to, vem le, da plačamo 70 dinarjev za bekona in dva odstotka od dohodka pri prodanem pujsku Panonki za veterinarske usluge, vendar veterinarjev ni in ne dajejo zdravil. Vzrok gre iskati morda v tem, da smo preveč oddaljeni in imamo slabe ceste. Sedaj, ko je veterinar v Petrovcih, je seveda nekoliko boljše. Prej pa smo klicali v Mursko Sobotu in so nam po trikrat obljubili, da pridejo, pa jih ni bilo.”

Skoraj nobenih pripomb na delo veterinarske službe pa ni bilo na ravenskem delu soboške občine.

Na probleme veterinarske službe v radgonski občini je opozoril predstavnik Izvršnega sveta. V radgonski občini ni veterinarske postaje, ampak delujeta dva veterinarja, tretji pa je zaposlen v Mesoizdelkih in jima včasih priskoči na pomoč. Veterinarji pogosto delujejo kar na domu, nekdanja postaja v Podgradu pa sameva. Na IS so sklenili, da ponovno aktivirajo prostor v Podgradu in uvedejo veterinarsko službo s primerno zalogo zdravil, v njem pa mora biti pripravljen veterinar. Popoldne in ponoči pa naj bi se nujni klici zbirali pri vratarju Mesoizdelkov, ki bi obveščal dežurnega veterinarja.

Pripombe, ki smo jih še registrirali na terenu, so letele na račun zaračunavanja potnin in zaračunavanja pregledov pri izdaji zdravil. Po mnenju nekaterih so na boljšem veliki kmetje, češ, da k njim veterinarji raje gredo kot k malim kmetom. Pri „farmarijih“ pa smo slišali, da veterinar, ki pride pregledat svinje, da zdravila, ne pogleda za hleva, češ, prašičev pa imam čez glavo. Tako verjetno drži ocena veterinarskega inšpektorja v Murski Soboti, ki pravi: „Dokajšnja neuspešnost veterinarske službe, o kateri govori javnost in jo opravljajo na živinorejsko-veterinarskem zavodu in veterinarski postaji, izhaja iz organiziranosti, ki več ne zadovoljuje potreb. Stalež živine se je močno povečal, živinoreja pa se je specializirala (perutninarstvo, prašičereja, govedoreja, itd.) Družbeno organizirana reja zahteva specifičen pristop tudi pri zdravstvenem varstvu, toda organizacija službe je za to prešibka. Pojavljajo se novi momenti pri zdravljenju, diagnostiki, preventivi in vsemu temu je potreben primeren pristop. Že leta 1978 je zakon o veterinarski službi oziroma zakon o varstvu živali pred kužnimi boleznimi postavil nove zahteve po organiziranosti in opremljenosti s pogoji za delovanje posameznih enot. Že pet let se v Pomurju pogovarjamo o novi organiziranosti, vendar skupnega jezika nismo našli. Individualni interesi, materialne težave in odpori posameznikov so osnovni vzroki za to in tudi uspešnost ni takšna kot bi morala biti. Zadnje čase letijo pripombe s strani kooperantov, ki jih je vedno več. Pojavlja se tudi problem ekonomičnosti. Postaja s svojo organiziranostjo in kadri po mojem ni v stanju nuditi potrebno pomoč. Zato so kritike upravičene in razumljive.”

Organiziranost ne daje možnosti izkoriščanja znanja, s katerim razpolagajo

Ali je lahko vzrok za nizko učinkovitost službe tudi nizka izkoriščenost znanja, idej in potencialov zaposlenih? To je verjetno tudi eden izmed poglavitnih virov njihovega nezadovoljstva in nizke delovne morale, kar je prisotno v pomurski veterini, saj smo pričali dokajšnjo fluktuacijo in selitvam iz ene organizacije v drugo (veterinarska postaja, obratne ambulante na farmah itd.) predvsem pri mlajših veterinarjih.

Po drugi strani organiziranost kakršna je, ne daje možnosti, da bi znanje, s katerim stroka razpolaga, lahko izkoristili do maksimuma.

V sodobni družbi je možno vse znanje in človeške potenciale aktualizirati in izkoristiti le, če se za to izpolnjeni številni organizacijski pogoji. Ob slabi, togi, nestimulativni in sistemski zaprti organizaciji, — vse to pa imamo v pomurski veterini — ni mogoča optimalna izraba znanja. Znano je namreč, da se je tehnologija v živinoreji dvignila najmanj za eno, če že ne za več stopenj, to pa zahteva širitev dejavnosti službe in visoko specializacijo ter koordinacijo. Organizacija tako postaja vedno bolj pomembna, poleg tega pa bo moč z novo organizacijo zagotoviti tudi kapital, da dobimo ustrezne rezultate znanja.

O kadrovskih problemih in novih zahtevah nam je več povedal direktor soboške veterinarske postaje, mag. Emerik Zver: „Naš kader je relativno star in težko pokriva vse potrebe, ki so na tem področju predvsem v na novo organizirani proizvodnji ter v zdravstvenem varstvu živali in divjadi. V naslednjih petih letih bomo zadovoljili potrebe po kadrih za operativno veterino, ki se bavi z zdravstvom, in tisto, ki se bavi s tehnološkimi in organizacijskimi problemi vzreje živine. Problem pa je tistim delom, s katerim skrbimo za zdravo meso in mleko v tovarni, tam je še poseben problem zaradi delovnih razmer in ljudje neradi ostajajo tam. Z vidika novih zahtev, ki jih postavljajo pred nas velike aglomeracije, klasičen način veterine odмира, čeprav ne povsem, saj bo klasična veterina še naprej ostala, mladi pa se bodo morali usmerjati. Znanje naših kadrov je na visoki ravni, saj imamo pet magistrstov in doktorja znanosti; žal pa ga ne uspevamo ustrezno izkoristiti. Kot smo že ugotovili, proizvodnja zahteva novo organizacijo stroke. V Pomurju imamo res tri veterinarske postaje — več ali manj slabo opremljene in kadrovske zasedene.

Nadaljnji razvoj zahteva potrebo po specialistih in skupinskem delu, nemogoče si je predstavljati, da bi visokokvalificiran veterinar cepil svinje, če to lahko dela tehnik; naša država verjetno ni tako bogata, da bi si to lahko dovolila. Ob vsem tem pa je potrebno organizirati še laboratorij in ostale tehnološke pripomočke, ki so nujno potrebni za delo in razvoj stroke.”

Veterinarski inšpektor A. Mlakar pravi takole: „Stališča so znana. Gre za regijo z enotnim epizootičnim terenom, zato je potrebna enotna služba, ki bo zatirala kužne bolezni in opravljala preventivno in kurativno varstvo ter ostala dela veterinarsko-higienske kontrole. Pomurje je enoten prostor z enako boleznino, reja je podobno organizirana, zato bo tudi služba morala nastopati enotno. Sedaj ima vsaka občina razen Gornje Radgone svojo postajo in oddelke, za katere vemo, da so mnogi le formalni. Nujno je, da se služba enotno poveže in sodobno opremi. Doseženi izkušnje kažejo, da se nekatere službe že povezujejo in vidni so že rezultati.”

Vzroki za nasprotja pri združevanju in težnje po obratnih ambulanzah

Veterina je eden izmed najpomembnejših dejavnikov pri razvoju in širitvi živinoreje, in ne samo živinoreje, temveč je vse bolj prisotna tudi v ostalih panogah kot so čebelarstvo, ribištvo in lovstvo. Vidimo, da je znanje še pomembnejši dejavnik sleherni proizvodnje. Od znanja in organizacije le-tega bo odvisen, kot smo že prej ugotavljali, razvoj gospodarne pridelave hrane. To spoznanje bi morali zelo upoštevati in začeti razvijati novo znanje, tako da bi bili deležni uslug, ki jih zahteva dosežena stopnja tehnološkega razvoja, hkrati pa bi pomagali izgrajevati ta tehnološki razvoj. Znanje je najcenejša naložba v napredek in razvoj

sleherne proizvodnje, kar velja tudi za veterino. Toda kdo se ne zaveda tega dejstva in noče niti slišati o tem, da bi se vsaj ustrezno organizirali in na ta način zagotovili razvoj tega znanja. Po mnenju veterinarske inšpektorice v Gornji Radgoni bi veterinarsko službo v regiji morali združiti pod močno streho, saj gre za dejavnost posebnega družbenega pomena, vendar to ne gre zlahka, saj se sedanjí direktorji, poznejši vodje, bojijo za stolčke. V svojo obrambo v ljutomerski občini navajajo slabo delo veterinarske službe v Radgoni. Povsem pa zanemarljivo soboško postajo in vse potrebne laboratorijske storitve pošiljajo v Ptuj. Direktor Veterinarske postaje mag. Zver pravi: „Res so čudne te razprave: vsi se zavedamo, da je za napredek stroke nujno, da se reorganiziramo, toda ko se pogovarjamo, je polno izgovorov. Toda napredek je opazen, pa tudi predstavniki družbenopolitičnih skupnosti so podprli novo organiziranost na osnovi strokovnih argumentov. Poudariti pa je treba, da bo nujno povezati vso veterino v Pomurju in tudi ŽVZ.”

Hkrati z reorganizacijo na se opirajo težnje na odpiranju obratnih ambulanz, kar je še posebej prisotno pri KZ Panonka. O stališčih KZ Panonke nam je dipl. vet. Janez Malačič, vodja živinorejske proizvodnje povedal: „Do polovice leta '81 je pri nas za potrebe lastne kooperacijske proizvodnje delovala veterinarska služba. Zakon je to ukinil, zato smo bili primorani to prepustiti regionalni veterinarski postaji in iti v pogodbeni odnos, ki naj bi ga stimulirali glede na proizvodnjo; tu je še mnogo nedorečenega.

Ko smo imeli lastno veterinarsko službo je bil pogin manjši, sedaj je večji (približno 9 odstotkov, prej pa 3 odstotke). Pri preusmerjenosti proizvodnje je potreben tudi drugačen pristop, saj se tukaj pojavlja potreba po veterinarju tehnologu; to je približno 80 odstotkov dela, le 20 odstotkov pa je še čistih veterinarskih posegov. Tako organizirana postaja pa ni kos našim potrebam, zato bomo organizirali lastno obratno ambulanto. Sicer ni naš namen, da bi bila le-ta samostojna, ampak se zavzemamo za vertikalno povezovanje z veterinarsko postajo. Naše delo pa bodo plačali rejci; v ta namen razmišljamo o dvigu prispevne stopnje od dveh na pet odstotkov za pusk. Trdimo, da ne rabimo veterinarja s „šprico in blokom“, ampak modernega, plačanega od litra mleka in kilograma mesa.”

KINOLOG, KONIEREJEC IN LOVEC ŠTEFAN HOZJAN ŽIVI Z ŽIVALMI

Zrebiček Štefanu življenjsko darilo

Štefan Hozjan, 53-letni traktorist iz Žiberc v Apaški dolini, še ni bil tako na trnih kot v minulih dobrih enajstih mesecih. Oddahnil si je 17. maja, ko mu je kmečka srednjetežka vozna kobilica iz rodu „vranka“ skotila težko pričakanega žrebička.

„Morebiti se bo slišalo pretirano, vendar je bil to zame najsmrenejši dan v življenju“, še mesec dni po veselem dogodku v družini ni skrival veselja. „Uresničila se mi je želja, stara desetletja, ki se je porodila že v mojih otroških letih, ko sem kot neboljen fantič in pastir pri gospodarju na Cvenu skrbel vsak dan tudi za 8 konjev.”

Pot do lastnega konja — uresničitev sanj iz otroških let — pa je bila za Štefana Hozjana dolga in težka. To so bila leta sezonskega dela v Banatu, v takratni kmetijskoobdelovalni zadrugi Matija Gubec in še kje, vedno pa s konjem ali prav blizu njega, že 36 let pa mu konje v službi v tozdu Kmetijstvo Črnci radgonskega Kmetijskega kombinata zamenjujejo številne konjske moči traktorja.

„Ko sem pred tremi leti zbral dovolj denarja in kupil Branko od zasebnega konjereja v Varaždinu, je bila v precej klavrnem stanju, zanemarljiva, mršava in z naježeno kožo. Malokdo

mi je verjel, da se bo še ožrebila. Vendar sem ji zaradi izkušenj znal streči. Ob vsakodnevni negi, ki je še posebej potrebna po delu (takrat se mora konja ob-

in kaj pravi na to mag. Zver: „Mi smo skušali prevzeti to kooperacijo. Zadruga je imela enega veterinarja, ki je moral biti vse od organizatorja naprej, toda to ni bila ambulanta. To je povzročilo, da so kmetje dobili „šprice“ in da so se antibiotiki prosto delili, kar je danes problem. Velik je problem rezistence (navajeno na antibiotike). Tako se moramo boriti tudi proti nekaterim začetnikom, kajti nekateri kooperanti so tisti, ki hodijo z injekcijami in zdravijo, tega pa ne moremo dopustiti, ker etika to brani in antibiotik ne sme v roke laika. Mislim, da odnosi z zadrugo niso slabi, toda morali bi biti bolj pristni in mi bi morali biti tudi sotorci njihovih programov. Če do sedaj nismo opravljali vseh obiskov, pa smo vendarle nemoteno zagotavljali zdravila. Za pogin pa nismo krivi mi, ampak je treba opozoriti na krnila in komponente, ki jih je primanjkovalo v lanskem letu. Imamo tudi enega veterinarja, zadolženega za to proizvodnjo, in če so potrebe, službe še okrepimo. Upam, da nam bo uspelo vzpostaviti prav tako dobre odnose, kot smo to uspeli z Radgono in Križevci. Pri nagrajevanju po ekonomskih učinkih se sicer strinjamo, vendar ga stalno ne moremo upoštevati (npr. kužne bolezni).“

Res je tudi, da je stanje v radgonski občini, kar se splošno veterine tiče, slabo, v dogovoru smo s strokovnjakom, toda zagotoviti je potrebno še plače tega veterinarja, pa ga bomo namestili. No, naša dejavnost se zmeraj bolj širi, saj se v zadnjem letu ukvarjamo z boleznijo divjadi, čebel in tudi v ribištvo bo potrebno poseči.”

In kaj reči za konec? Ustrezna organiziranost (združitve) je verjetno pomembna dolgoročna naložba, ki bo v tem trenutku stala znatno manj in bo dajala boljše rezultate, kot pa če z njo odlašamo in na ta način zaviramo razvoj ne samo stroke kot take, ampak tudi kmetijstva kot panoge, na kateri temelji razvoj regije. Toda vse to le, če nova organiziranost ne bo prerasla v institucije, v kateri bo dobila svojo moč birokracija, ki bi onemogočila dejavnost, razvoj stroke ter prenos in pretok novega znanja, ki je temelj napredka. Upajmo, da imamo dovolj negativnih izkušenj in da ne bomo ponovili napak iz preteklosti, če hočemo v korak s časom in napredkom.

Janez Votek
Vlado Paveo

in žrebičku (za ime se zakonca še nista odločila) še dodali novo kobilo. In če bo tako storil še kdo, kmalu ne bo več mogoče konjev v Apaški dolini prešteti na prste ene roke.

Druga strast lovca Štefana Hozjana so psi. Ko se je leta 1960 vpisal v zeleno bratovščino, je začel vzgajati pse. Doslej je ta uspešen kinolog vzgojil 12 prvovrstnih ostro in kratkodlakih pičkarjev in tri lovske triere, za svoje delo pa prejel srebrno značko Lovske zveze Slovenije. In ne mine kinološka prireditve v Pomurju, da bi s svojimi štirinožnimi varovanci ne dosegel visoke uvrstitve. Sedanja varovanka nemška ostrorodlaka pičkar-ka Bora — za to pasmo pravi, da je najprimernejša za lov v Apaški dolini, saj je predvsem dobra za lov ob vodi in v njej — mu je pred kratkim skotila enajst ljubkih mladičev. Od vseh šestih, ki jih je obdržal v gnezdu, ostane eden doma, drugi pa se bodo razkropili v različne slovenske kraje, med lovce seveda.

V. Paveo

ČE SMO USPOSOBLJENI VSI, SMO MOČNEJŠI

PRVIČ V VOJAŠKI OBLEKI

Zbudil se je nov dan, mladinski učni vzgojni center obrambne vzgoje občine Gornja Radgona v Gornjih /vanjih pa je bil — kot ponoči — dobro zastražen. Budne oči mladih deklet in fantov in puške na ramenih so varovale tabor, ki je bil dobra dva tedna bivališče in učilnica osnov vojaške vzgoje za skoraj sto mladink in mladincev, ki niso nadaljevali šolanja po osemletki. Na drugem koncu smo s pogledom ujeli le še rep številne kolone mladih vojakov in vojakinj. „Danes streljamo,” so nas napotili na nekaj sto metrov oddaljeno strelišče.

Tudi ta dan je, kot smo zvedeli, potekal usposabljanje po izdelanem programu. Ta pa je bil natrpan, saj je zajemal praktično „vojaščino v malem” in se je bilo potrebno v kratkem času veliko

naučiti in je bilo časa za počitek in prostega bolj malo. Pri tem pa jim je vse skupaj šlo kar od rok, za nekatere pa je bila prav vojaška disciplina najtrši oreh, medtem ko rokovanje z orožjem mladim ni delalo večjih težav. Delu in učenju je bil podrejen hišni red, ki je veleva zapustiti ležišča v šotorih že ob petih zjutraj, spanje pa je bilo ob 22. uri. Kljub napornemu delu pa so bili najlepši večeri. V prijetni družbi so pozabili na vse napore delovnega dne in morebitne zame-re, saj so živeli kot velika družina, ki so jo usmerjali rezervni vojaški starešine iz občine.

Da so se dobro ujeli, se je videlo tudi na strelišču. Ko so najprej preizkušali puške komandirji, fantje ob taržah pa pokazali, da so vsi streljali zadel v polno, je zaploskalo na desetine mladih rok. In potem

so legli še mladeniči in mladenke, fantje so kar korajžno stisnili puške pod pazduho, dekleta pa nekoliko bolj plaho. Z vsemi pa so bile že vaje z MK puško. Seveda bo nekaj modric ostalo, saj vsi kopita niso stisnili dovolj trdno. Toda, kaj bi to, tudi to bo kmalu pozabljeno, kot morebiti kakšen žulj, izkušnja pa bodo pri teh 15- in 16-letnih mladinkah in mladincih ostale.

„Zares jih moram pohvaliti,”

V. Paveo

ARCEOMURKA
KMETIJSKO GOSPODARSTVO
RAKIČAN, n. sol. o.
Rakičan

•ABC Pomurka KG Rakičan na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja pri temeljni organizaciji Poljedelstvo in govedoreja Beltinci objavlja prosta dela in naloge na ek. enoti Motvarjevci

— dva traktorista

za nedoločen čas.

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

— dokončana ustrezna dveletna šola za traktoriste — skrajšan program
— eno leto delovnih izkušenj.

Pismene prijave s priloženimi dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo na naslov: Kadrovska služba pri ABC Pomurka KG Rakičan, p. M. Sobota v roku 15 dni od dneva objave oglasa.

POLŽJE ALTERNATIVE: KRASNO SE UJEMAMO

V naših medijih javnega obveščanja — in celo v medijih samih! — so se jele rojevati alternative. Pa ne zaradi alternativ, vsaj vedno in povsod ne, ampak po duhu in črki našega samoupravnega pluralizma samoupravnih interesov. Živimo v alternativnem, se pravi prehodnem obdobju, govorimo o alternativnih programih in dejavnostih, opravka imamo z alternativnimi — ne zgrešenimi, da se razumemo! — naložbami, vse več se sliši o nekakšnih alternativah v kadrovnih politikah, naši nasledniki se vse več pečajo z alternativno kulturo, celo na jedilnikih so zabodile alternative. No in eno takih, večinoma zanimivih alternativ mi je bilo dano spoznati pred nedavnim, v njene skrivnosti pa me je vpeljal eden tistih, ki so jim sicer pri srcu alternative.

Z Ivom Bošnjakovičem iz Murske Sobotice — njegove osebnostne podatke imamo v uredništvu — smo pomene zakoličili z naštevanjem sort polžev. Poznamo jih nekoliko: ahatnik, vrtni polž ali vrtnik, krempljar, brazilska oliva, pisani kotalč, volek, navadna breženka, avstralski zaškrigar, pisana porvelanta, pisani stožec, slinar, gozdni lazar, pljučar in še in še.

KOLIKO PRAVZAPRAV?

V svetu je registriranih blizu štiri tisoč vrst, od tega jih je v Evropi aklimatizirana desetina, menda pa jih samo 20 vrst služi kot prehranska alternativa.

Nekaj posebnega so bojda njihove lastnosti?

Gotovo. Spijo kar šest mesecev, od oktobra do aprila. So dvospolniki in vegetarijanci, hitri pa 0,05 kilometra na uro ali 5 do 7 centimetrov na minuto.

Svojas, recimo v obdobju real-socializma, smo nabiranje polžev kar precej propagirali — tudi v predhodniku našega tednika Ljudskem glasilu v letih 1949—51 — danes pa nam je nekako nerodno ponujati jih,

kot tudi žabe, deževnike in podobne živalce, kot alternativo. Kako si to razlagati?

No, no, saj tako hudo pa spet ni. Res jih še vedno najraje uvrščamo med gurmanske specialitete, ki ne prijaajo vsakršnemu želodcu, a se že obrača na boljše. Žal so nas — kot še mnogokje — prehiteli tujci: Francozi, Italijani, Nemci z bistveno bolj razvito tako imenovano heliokulturo, kjer je celo uveljavljen „polžji lovopust“ in postajajo „kohlerji“ (polžje farne) vsakdanja praksa. Mi, zanesenjaki, prizadevno navijamo, da bi jih vsaj pri

— Polžja alternativa je na dlani.

prehrani, z lastnimi recepti in eksperimenti, ponudili kot alternativo. (Sledilo je naštevaje več receptov in načinov, kako pripraviti polže. Na primer: polžji obloženi kruhki kot predjed, jogurtova juha s polži, polži v smetanovi omaki kot glavna jed, polžja spomladanska solata, marinirani polži, ledena pena iz polžev, palačinke s polži, polžji kroglet, pastetke s polži in sirom... In tako kar okrog 200 receptov. Skratka, prava pravca pojedina za vse tiste, ki prisilajo na — in prenesejo — take alternativne jedi in jedilnike.)

SICER PA — OKUSI SO RAZLIČNI!

Vsekakor, da so, zato naj tistim, ki vse tole z odporom prebirajo, povem, da so že pred dva tisoč leti polže z belim vinom uporabljali, kajpak v ustreznem razmerju, kot odlično zdravilo proti želodčnim težavam. Sicer pa je okus polžjega mesa podoben okusu, ki ga ima kuhan želodeček piščančka.

Res poučno, ni kaj! A dajmo, ponudimo bralstvu kakšen dober recept ali dva!

Ker že vztrajajo, naj bo. Enega precej, ostale pa v okvirku. (Upali bi si priseči, da je ob tem naš sogovornik ves čas mislil na to, kdaj se bodo v založbi Pomurskega tiska naposled le omečili in prislunili njegovi vroči želji po izdaji vsaj skromne knjižice z več deset, skrbno zbranih in preizkušenih receptov, kako pripravimo polže.) Priporočam, da tisti, ki bi radi poskusili, stopijo v prvo samopostrežnico, kupijo konzervo s polži — ne glede na to, če je od Ete iz Kamnika ali Droge iz Portoroža — toast ali bel kruh, če bel kruh, mu je treba odrezati skorjico in ga prepražiti na masti, in jajca. Ločitev je treba beljak od rumenjaka in iz beljaka stloči sneg ter z njim „okrasiti“ kruhke, dodati nekaj naribanega parmezana, tri ali štiri polže, zaliti z rumenjaki, posoliti, popoprati, dati v pečico ogreto na 150 stopinj Celzija in kakšnih 15 minut pustiti, da se peče. S pivom je enkratno.

Torej bi se splačalo poskusiti. Najbrž pa tudi ne bi bilo odveč,

POLŽJA SPOMLADAN-SKA SOLATA

Zelenjavo (papriko, paradižnik, čebulo) narežemo, dodamo polže, posolimo, popopramo, premešamo. Posodo, v kateri bomo postregli, obložimo z listi zelene solate, naložimo maso, okrasimo z majonezo in ponudimo.

če bi združili prijetno s koristnim in se kar sami podali na teren v lov na polže.

Lahko se gremo jogging. Takoj po dežju se velja odpraviti na kakšen nasip ali polje s koprivami — tu se polži najraje zadržujejo — in jih nabirati. Vendar naj opozorim, da je postopek v takih primerih zelo zapleten. Polže moramo pustiti tri do pet dni, da izločijo umazanijo, jih nato — ko se začno zapirati — nekajkrat oprati v vodi, ki smo ji dodali sol in kis, za tem pa jih za dobrih deset minut dati v krop. Sledi pomembna operacija, namreč polže potegnemo iz hiše, jih spet peremo pod tekočo vodo s soljo in kisom, nakar je na vrsti triurno kuhanje v vodi, ki vsebuje sol, poper, čebulo, lovorov list in

POLŽI V SMETANOVI OMAKI

Na olju, v katerem smo prepražili narezan korenček, se-sekljano čebulo in lovorjev list, za nekaj minut pražimo tudi polže z rdečo papriko, dolivamo vino in dušimo pri zmerni temperaturi do 20 minut. Dodamo še kislo smetano, moko, sok limone, posolimo in vse skupaj zavremo. Strežemo kot glavno jed.

še kaj, kar pa je že moja skrivnost.

Prav gotovo, da je. Sicer pa se zdi, da bi lahko — nič slabega misleč — morda še malo spomnili na polžje lastnosti. Je jih nekaj, ki res dajejo misliti. Recimo tista glede spanja. Dogaja se namreč, da tudi pri nas nekateri spijo spanje pravičnega in se zbujajo, ko je že prepozno in to na različnih ravneh!

To pa, to. Mi se glede spanja krasno ujemo s njimi, čeprav se pri nas dopusti začno malo kasneje — maja, junija, julija, avgusta ali celo septembra. So pa zato med letom številni prazniki, čeprav ni natanko znano, če tudi oni praznujejo.

MOGOČE PA LE TAKRAT? KO SE „ZENIJO“?

To je pa kar dvakrat letno, pa še dvospolniki so. To je strašno.

Kar pomisli: kar dvakrat na leto dahni usodni DA, in sicer maja in avgusta. Takrat tudi ni priporočljivo, da bi jih lovili, saj odlagajo jajca... (Prepričan sem, da nama bodo člani društva za varstvo malih živali za ta poziv globoko hvaležni, kaj?)

Tudi to ni zanemarljivo, da je vegetarijanec in toliko požrešen, kolikor je težak?

Drži, a ne bi rad komentiral.

Kaj pa hitrost? Če se namreč vrnemo v naš svet, se nekateri v dveh, treh ali več letih niti za centimeter ne premaknejo s svojega stola! (Mar ni to zadosten argument, kako prav bi bilo

TO JE MANDAT!

No, polž ima cikel. Premika se z valovanjem stopala, pri čemer mu je oporna točka glava. Stopalo se v valovih premika proti glavi in ves cikel giba traja 15 do 20 sekund. Za en centimeter rabi pet do šest takih ciklov

JOGURTOVA JUHA S POLŽI

Vegetino juho in tekočino, kjer so se kuhali polži, prevremo in začnimo (sol, poper), precedimo, dodamo pripravljene polže, zavremo in serviramo. V vsako porcijo dodamo žlico jogurta.

ali 75 sekund. Torej, polž ima cikel, čeprav je tudi mandat neke vrste cikel, da... ne, ne bom nadaljeval. Še sva razpredala o takšnih in drugačnih alternativah, nazadnje pa enoglasno sklenila, da se je treba do alternativ opredeljevati alternativno. Tudi ali pa še posebej polžjih. Tako je zdaj menda vse jasno?

Branko Žunec
Foto: Jože Herman

— Kaže, da je kar zadovoljen s svojim načinom življenja, lastnostmi in tudi hitrostjo.

NOVOSTI TURISTIČNE PONUDBE NARAVNEGA ZDRAVILIŠČA

Nočno kopanje

Najbolj vneti in romantični so se že dvakrat lahko namakali v letnem kopališču v Radencih tudi v večernih urah. To poletje pa bo to mogoče vsak torek in petek in še mogoče kak dan povrh, če bo več zanimanja. Kajti, kot pravi novi direktor Naravnega zdravilišča Jože Duh, so v Radencih vedno pripravljene, da prisluhnejo želji gostov in kopalcev, zato se trudijo, da bi bila ponudba še pestrejša.

»Pravzaprav je odločitev za nočno kopanje — bazen bo dvakrat tedensko sprejemal kopalce z osebnimi izkaznicami od 20.00 do 24.00 — le mogoče najbolj atraktivna poteza. Gotovo pa nujnost, saj v našem turistično-gostinskem tozdu že dalj časa opažamo, da so spremembe in zabava potrebne. Vendar je največkrat ostajalo le pri ugotovitvah...« razlaga odločitev delavcev Naravnega zdravilišča, da odprejo vrata letnega kopališča tudi v večernih urah, Jože Duh.

Med kopanjem pod reflektorji, ki bo razbremenilo tesen bazen v največji vročini, bo za vzdušje skrbel prijetna glasba iz glasbenih avtomatov. Vstopnina pa bo le 20 dinarjev dražja kot podnevi, v Naravnem zdravilišču pa zagotavljajo, da bodo z raznimi igrinami poskrbeli tudi za pravo družabno vzdušje.

Prav kopališče pa je prostor, ki ga hočejo še bolj izkoristiti. Minula nadvse uspešna prireditev Radenska noč je pravilnost odločitve potrdila. Po dolgem času ob bazenu tudi skrbijo, da si lahko kopalci za prvo silo potešijo lakoto.

»Trudimo pa se tudi v ostalih naših gostinskih lokalih,« pravi Jože Duh. »Bifeju na avtobusni postaji v Radencih smo dodali okrepčevalnico, v restavraciji Vikend ne mineta sobota in nedelja brez glasbenega večera. In če še izdam skrivnosti: v času pomurskega sejma bo v tej restavraciji Teden kitajske kuhinje. To bomo v Radencih pripravili prvič v sodelovanju s kulinaricnimi mojstri daljne dežele, ki žanjejo uspeh v eni izmed specializiranih novosadskih restavracij.«

Jože Duh: »V turizmu in gostinstvu ni časa za zadovoljstvo.«

Od začetka maja pa je na voljo gostom in obiskovalcem Radencec prevoz s kočijo po vinski cesti, pravkar pa poteka teniška šola v sodelovanju s trenerji mariborskega teniškega kluba Branik in kar je najvažnejše, gostov je polno, tudi po zaslugi posebnih, ugodnih paketov za čas dopustov.

»Te dni smo zasedeni skoraj v celoti in je do sobe v Radencih težko priti. Vendar se s tem ne mislimo in ne smemo zadovoljevati,« se zaveda direktor Naravnega zdravilišča, kako težko je v tej panogi nadoknaditi zamujeno. »Manjkajo nam predvsem večja izbira spominkov in kakšen butik, pa tudi dobra slaščičarna. Nekaj od tega bo v Radencih že prihodnje leto.« V. Paveo

Polletni podatki s pomurskih mejnih prehodov

Na tuje le še po rezervne dele in kavo

Podatki o številu prehodov meje na območju radgonske carinarne kažejo, da so časi vse-mogočih nakupov v avstrijskih trgovinah preteklost, potniki pa tudi bolj spoštujejo carinske predpise, precej OZD iz Pomurja je izvozno naravnanih — zato je več blagovnega carinjenja.

Na 8 mednarodnih in 6 malobojnih prehodih z Avstrijo in Madžarsko od Sladkega vrha do Dolge vasi je v tem času prestopilo mejo 1.734.601 potnikov ali za 29 odstotkov več kot v enakem obdobju lani. Od tega s polnimi listi 889.825 in od teh 429.272 naših državljanov; v obmejnem prometu pa 844.776 in z malobojnimi dovolilnicami 686.583 z našega obmejnega prostora. To paje še vedno precej manj v primerjavi s prestopi pred kakšnimi tremi leti. Da se težko odločamo za prestop državne

meje, pove podatek, da smo to storili s potnimi listi le za 8 odstotkov pogostejše, in to kljub enkratni oprostitvi plačila pologa. Carinski delavci ugotavljajo, da jih je to olajšavo izkoristilo malo, prav tako pa tudi tistih, ki so tako ali drugače oproščeni plačila pologa. Padanje življenjskega standarda in kupne moči je občutno pri nakupih v tujini in skoraj ni več primerov, ko smo, predvsem, v sosednjih avstrijskih trgovinah kupovali vse, kar smo in kar nismo potrebovali. Sedaj so to le pri nas zamen iskani rezervni deli za avtomobile, zraven katerih ne gre brez nepogrešljivih kilograma kave. In po izkušnjah z meje na območju radgonske carinarne gotovo ne bi bilo odveč ponovno pretrpeti upravičenost nadaljnjega obstoja ukrepa plačila pologa za prehod državne meje.

O precejšnjem izboljšanju razmer na meji priča vse manj carin-

DVOLETNE IZKUŠNJE

Poslovalnica TTG v Soboti

Mimo sta dve leti, odkar smo v Murski Soboti dobili turistično poslovalnico ljubljanskega podjetja za turizem transport in gostinstvo, ki pa je v bistvu poslovna enota mariborske temeljne organizacije. Osnovni namen poslovanja je prodaja železniških vozovnic vseh vrst v notranjem in mednarodnem prometu, prodaja letalskih in ladijskih vozovnic, ter (tudi kot poglavitni vir dohodka) organizacija izletov in prodaja turističnih aranžmajev.

Ko smo se pred dnevi mudili v tej poslovalnici na Titovi I, je bilo v njej zelo živahno. Polno je bilo takih, ki so kupovali železniške vozovnice, ali pa so se zanimali za letovanja v letošnjem poletju. »Te dni imamo res polne roke dela. Sicer je prodaja železniških

„Naši občani se odločajo za letovanja vse bližje domu,“ pravi vodja poslovalnice Jože Podlessek.

vozovnic nekoliko upadla, predvsem vozovnic za zeleni vlak, vse več pa je takih, ki že rezervirajo prostor, kjer bodo letovali med dopustom, nam je takoj povedal vodja poslovalnice Jože Podlessek. V krajšem pogovoru pa je takole nadaljeval:

„Našo poslovalnico smo ustanovili predvsem zato, da bi zapolnili vrzel, ki je nastala v ponudbi naše delovne organizacije. Sicer je res, da smo se v začetku ubadali z manjšimi težavami, ki pa so bile vzrok naše nezadostne uveljavitve na tem področju, dejstvo pa je, da zadnje leto nimamo težav z izpolnitvijo delovnih načrtov. Provizije so tiste od katerih, po domače rečeno, živimo, le-te pa se gibljejo od 3 do 12 odstotkov, odvisno pač od vrste storitev. V poslovalnici nas je zaposlenih sedem in povprečna starost je 27 let; smo torej precej mlad kolektiv in imamo voljo do dela.“

In res je tako. V poslovalnici naletiš na nasmejane obraze, ki vsaki stranki vedo svetovati, ji ponuditi to in ono, pripraviti lastne programe za izlete, predvsem šolske, in še marsikaj. Naš obisk pa smo izkoristili tudi za to, da smo se pozanimali kakšne bodo cene letošnjih letovanj ob morju?

„Zanimanje za letovanja je precejšnje, vendar se tudi na tem področju opazi energetska kriza, zaradi katere naši občani letujejo bližje domu. Tako je največje zanimanje za Istro in Dalmacijo. Za Slovensko primorje se jih pri nas odloča bolj malo, kakor tudi za Črnogorsko in ostale kraje. Cene desetdnevni paketov se gibljejo med osem tisoč petsto in trinajst tisoč dinarji za osebo, vendar so te od kraja do kraja različne, za tiste, ki pa imajo bolj skromne prihranke imamo na voljo aranžma z naslovom „Počitnice za vsak žep“ v Pulju, katerega cena je šest tisoč sto dinarjev na osebo za sedem dni, nam je povedal Jože Podlessek.

TEKST IN FOTO:
Stanko PRELEC

Poletni utrip iz KS Bogojina

V teh poletnih dneh se v naših krajih ne dogaja kaj posebnega, ker kmetje hitijo z delom na poljih in nimajo dovolj časa niti za počitek, kaj šele za druge aktivnosti; tisti, ki so zaposleni, pa so že na dopustu, ali pa nanj čakajo. V tem prepičanju sem se tudi odpravil na obisk v krajevno skupnost Bogojina. Ali je res tako, sem vprašal predsednika sveta krajevnih skupnosti Bogojina Pavla Horvata. Trenutno je res tako, vendar pa se v naši krajevni skupnosti, ki zajema štiri naselja — Ivance, Filovce, Bukovnico in Bogojino vselej nekaj dogaja. Seveda v okviru možnosti, kajti v preteklosti je bilo veliko storjenega za napredek slehernega kraja in za večje naložbe zmanjkuje denarja.

BUKOVNIČANI TEŽKO ČAKAJO NA TELEFON

Bukovnica, ki je najmanjša vas v krajevni skupnosti Bogojina in edina nima asfaltiranih cest, živi v pričakovanju, da kraj, ki je nekoliko odmaknjen, čimprej dobi telefonsko povezavo z drugimi kraji. To tembolj, ker so že februarja nakazali sredstva PTT podjetju v Murski Soboti. Za telefon je prispevalo sleherni gospodinjstvo po 1.000 dinarjev, naročniki telefona pa 60.000 dinarjev. Poleg tega so krajin pripravljeni, da bodo vsa fizična dela pri gradnji telefonskega omrežja od Bogojine do Bukovnice v dolžini petih kilometrov opravili prostovoljno. Res je sicer, da ima PTT podjetje nekatere težave z materialom, vendar pa naselja kot je Bukovnica, ki je že tako odrezana od ostalih krajev in je že zbrala potreben denar, ne bi smeli tako zapostavljati. Sicer pa se Bukovničani v teh dneh preveč ne razburjajo, kajti po nekajdnevem dežju je zasijalo toplo sonce in v bližnjih gozdovih rastejo gobe, ki so za marsikaterega krajana Bukovnice tudi donosen posel.

V IVANCIH BODO ASFALTIRALI

V Ivancih so zadovoljni, ker so plačali zadnji obrok za največjo investicijo — asfaltiranje cest v naselju. Tako bodo imeli v prihodnje več denarja za druge naložbe. Tako že sedaj načrtujejo, da bi letos asfaltirali cesto od naselja do pokopališča. Tako

Gramoznica v Ivancih, ki se naglo širi in zajema že blizu 25 hektarjev. Prebivalci se sprašujejo, koliko rodovitne zemlje bo še potrebno žrtvovati?

krajane Ivanec kot Bogojine pa najbolj skrbi naglo širjenje gramoznice, ki zajema že blizu 25 hektarjev zemljišča, od tega tri četrtine rodovitne zemlje. Pa ne samo to. Zaradi odvažanja gramoza je cesta Bogojina—Bančani tako obramenjena, da je v jesenskem in spomladanskem času, ko je več dežja, težko prevozna. To vprašanje so predstavniki krajevnih skupnosti Bogojina postavili tudi predstavnikom skupščine občine Murska Sobotica.

FILOVČANI IMAJO TEŽAVE Z ELEKTRIKO

Krajani Filovec, ki so v zadnjih letih veliko dosegli pri napredku kraja, so najbolj nezadovoljni z

elektriko. En sam transformator je za celotne naselje premalo, zato imajo slab električni tok zlasti v zgornjem delu naselja. Z Elektrom Murska Sobotica so se že pred dvema letoma dogovorili za postavitev še enega transformatorja, vendar doslej še ni bilo ničesar storjenega. Sicer pa bodo letos primerno uredili vse poljske poti, za kar že imajo potreben gramoz. Pripravljajo pa se tudi na praznovanje 60-letnice gasilskega društva.

V BOGOJINI BODO PODALJŠALI KANALIZACIJO

Tudi v Bogojini bodo letos odplačali asfaltno prevleko in tako bo v prihodnje več denarja, ki pa ga želijo koristno uporabiti. Sicer pa so dali prednost podaljšanju kanalizacije zaradi zaščite vodovodnega zajetja. Z izvajalcem del — soboto so sklenili pogodbo za 1.010.000 dinarjev. Dela naj bi bila opravljena v teh poletnih dneh. Že doslej so uredili nekatere — poljske poti, ostale pa bodo uredili do jeseni. V teh dneh pa se v Bogojini še vedno govori o uspešnem nastopu ekipe prve medicinske pomoči civilne zaštite v krajevni skupnosti na republiškem prvenstvu, kjer je med 75 ekipami osvojila 17. mesto, o pobratenju LD Bogojina z LD Dolina in o pripravah Partizana na sklepno prireditev v športno-rekreacijskih igrah krajevnih skupnosti soboške občine.

Feri Maučec

RAZGOVOR Z IVOM KURNJEKOM

Kje na svetu bi radi živeli največ časa?

Vemo, da je bil vzrok za zaposlovanje naših delavcev v tujini dvig materialnega standarda, mnogokrat pa tudi zagotovitev golega obstoja. Z ekonomskimi učinki zaposlovanja v tujini pa so se pojavili tudi socialni učinki. Skratka, gre za vzpostavljajanje družbenega odnosa naših delavcev z narodom, v katerega državi so se zaposlili in ki ima svoje ekonomske in materialne zakonitosti in kjer je materialna plat tesno povezana s socialno in psihološko. Ti odnosi se posebej izrazito odražajo pri otrocih naših delavcev, ki jim sicer razmere v teh državah in materialna osnova staršev nudijo vedno večji napredek in boljše življenje. Po drugi strani pa bi lahko rekli, da ta generacija doživlja šok, ki ga povzroča kriza morale in vrednot njihovih staršev. Tu mislimo na pehanje za potrošnimi dobrinami za vsako ceno, po drugi strani pa na pomanjkanje časa za lasten zarod, ki je podvržen pospešenim akulturacijskim in integracijskim procesom. Naša družba poskuša iskati rešitev zunaj izobraževalnega procesa večinskega naroda — s slovenskim dopolnilnim poukom. O vsem smo se pogovarjali z učiteljem slovenskega dopolnilnega pouka gostujočih delavcev v Zvezni republiki Nemčiji v Stuttgartu Ivom Kurnjekom.

potrošnih dobrin, ki ga vzpostavlja sam izobraževalni sistem. Vemo, da je naš vzgojno-izobraževalni sistem naravnano bolj humanistično in izpostavlja izgradnjo duhovnih vrednot. Kakšna pa je vloga slovenskega dopolnilnega pouka?

I. Kurnjek: „Ker slovenski dopolnilni pouk pri učenju razvija le znanje materinega jezika in ga seznanja z geografsko-zgodovinskimi dejstvi in kulturnimi vrednotami matične države, se precej razlikuje od cilja, ki si ga moj učenec postavlja pod številko ena. Tudi sam sem prepričan, da učenci na tujem veliko prej zaznavajo in v svoj svet zavestno in čustveno vključujejo materialne dobrine kakor pa vrednote, ki jim jih ponuja izobraževalni proces. Vsak otrok je čustveno močno povezan s starši. Pri njih sem nadaljeval. Prišli so, da bi stopili stopnico ali dve višje na lestevici materialne hierarhije v domovini. Zastavili so si končne cilje, uresničljive v nekaj letih, in verjeli so vanje in živeli so zanje. Razkorak med stopnicami v domovini pa je postajal kot posledica hitrega razvoja vedno večji in zastavljeni cilji so se jim izmikali. Zategnili so pasove, poiskali dodatne zaposlitve in na dlani imam bistvo problema: zmanjkalo jim je časa in energije, da bi pri otrocih ohranjali in razvijali pripadnost jeziku in narodu.“

Vestnik: „In kaj lahko pri tem opravite učitelji slovenskega dopolnilnega pouka na tujem?“

I. Kurnjek: „V učilnici ene od ulmskih šol so sedeli in se sproščeno pogovarjali učenci slovenskega dopolnilnega pouka. Vstopil sem, izkoristil njihovo razpoložljivost in jih vprašal: „Kje na svetu bi radi živeli najdalj časa?“ „V Nemčiji!“ so mi odgovorili. „In zakaj ravno v Nemčiji?“ „Ker govorimo najbolje nemški jezik, ker si lahko kupimo vse, kar si želimo, ker so tu naši prijatelji.“ Izvali so me, da si odgovorim, ali učenci tako zares tudi čutijo? Začel sem pri izobraževalnih ustanovah, ki jih moji učenci v ZRN obiskujejo. Namerno izpuščam izraz vzgojno-izobraževalnih, kajti posebna struktura nemškega šolstva že po četrtem razredu osnovne šole omogoča precejšnjo demokracijo pri pouku, ki pa se od petega razreda sprevrže v pravo tekmovalno vzdušje in pozneje preide v čisto rivalstvo z vsemi negativnimi učinki. V ospredje stopi posameznik iz učenčevega okolja, ki vozi drag avto in ima drago hišo, njegovi otroci pa lahko živijo v dragih copatih. Tako življenje mu lahko omogoča dobro plačano delovno mesto, da ga do-

I. Kurnjek: „Ponudimo lahko sproščenost, prijaznost in prijateljstvo. Prislunhemo lahko učenčevim interesom in skozi njih s tenkočutnostjo razvijamo jezik. Besede lahko obogatimo s sliko, slika pa že vzbuja učenčeve asociacije in potrebo po izobraževanju. Spoznanje, kako omejeni so pri izražanju, pa mnogokrat sproži zavestno potrebo po učenju jezika.“

Vestnik: „Večina otrok, ki obiskuje slovenski dopolnilni pouk, je rojena v tujini. Starši bivajo zunaj domovine deset do petnajst let. Veliko jih je zgradilo domove v domovini. Zakaj odlašajo s svojo vrnitvijo?“

I. Kurnjek: „Na vprašanje ne znam odgovoriti v celoti. Omejil se bom na mnenje svojih učencev: „Želimo si pridobiti določeno stopnjo dokončane izobrazbe. Slišali smo, da je izobraževanje v domovini premalo povezano s prakso. Želimo se naučiti delati.“ Prepričan sem, da za temi besedami stojijo tudi njihovi starši. Povsem neutemeljena pa se mi zdi bojazen, da otroci pri nadaljevanju šolanja v domovini ne bodo imeli uspehov. Vzrok zanjo je dokaj strog način ocenjevanja v nemških šolah, saj že dejstvo, da je vsaka ocena podana na dve decimalni mesti, natančno govori, da ocenjevalna lestvica ostro reže mejo med boljšimi in slabšimi učenci. Ko starši tako primerjajo z oceno izraženi uspeh svojih otrok z

vrstniki v domovini, je utemeljen dvom v uspešno nadaljevanje šolanja otrok v domovini. Menim, da je vsak učenec, ki si razvije delovne navade in logičen način mišljenja v nemški šoli, sposoben nadaljevati šolanje v domovini. Da pa je prilagoditev novemu okolju težja, je dejstvo, ki se mu ni moč izogniti.“

Vestnik: „Iz vsega, o čemer sva se pogovarjala, sledi, da morate imeti učitelji široko znanje in razgledanost, hkrati pa poznati ustrezne pedagoške prijeme, da dosežete tisto, kar je cilj vašega poslanstva. Kako naša družba skrbi za to, da se čimbolje usposobite za to delo?“

I. Kurnjek: „Ko sem pred dvema letoma pričel opravljati delo učitelja slovenskega dopolnilnega pouka v okolici Stuttgarta, sem spoznaval probleme, nisem pa dobil ključa, po katerem bi jih reševal. Vsakoletni seminarji v domovini, ki jih organizirata Zavod za šolstvo SRS in Zveza kulturnih organizacij Slovenije, so izvirni posamezniku, da izoblikuje svoj izobraževalni proces. Udeleženci letošnjega seminarja pod Pohorjem smo bili vključeni v oblike aktivnega soustvarjanja, bili smo igralci in kritiki. Bilo je veliko doživetega, kar ostaja kot impulz za delo z mladimi. In mnogokrat nam je manjkalo prav to.“

Janez Votek

Pesem nas spodbuja

Z veseljem smo na predvečer dneva borca prisluhnili oktetu iz delovne organizacije Avtoradgona, ki je v kongresni dvorani hotela Radin v Radencih navdušil številne goste in prebivalce okoliških naselij. To je bil prvi nastop tega okteta v tem zdraviliškem kraju. Z veseljem smo prisluhnili njihovemu ubranemu petju, za kar so poželi dolgotrajen aplavz. Anton Domanjko

Marsikaj smo z delom pridnih rok v preteklosti naredili tako in drugače, zdaj pa smo se prevleč polnili. Za primer: tako so delali zidno opeko v Ivanjčevih pred šestdesetimi leti. Posnetek je ohranil domaćin Ludvik Kučan.

Sredstva za osebno in kolektivno zaščito

NIČ NAS NE SME PRESENETITI

Po odloku slovenskega izvršnega sveta si morajo delovni ljudje in občani priskrbeti sredstva za osebno in kolektivno zaščito pred vojnimi dejstvi, ter drugi nevarnostmi najkasneje do konca leta 1990, temeljne in druge organizacije združenega dela, delovne skupnosti ter druge samoupravne organizacije in skupnosti pa do konca leta 1987. Sredstva za osebno in kolektivno zaščito so nujno potrebna tudi pri zaščiti in reševanju prebivalstva ob potresih, požarih ali drugih nesrečah. Po odloku Zveznega izvršnega sveta o minimumu sredstev za osebno in kolektivno zaščito pred vojnimi in drugimi nevarnostmi si morajo delovni ljudje in občani kot minimum sredstev za osebno zaščito priskrbeti: zaščitno masko (za odrasle M-1, za otroke MO-1), zaščitno ogrinjalo in prvi povoj. Poleg tega si mora vsakdo priskrbeti še osebni termoluminescentni dozimeter. Vsa navedena sredstva morajo delovni ljudje in občani kupiti, če jim niso zagotovljena kako drugače (vojaška obveznost, delovna dolžnost, civilna zaščita itd). Minimum sredstev za osebno in kolektivno zaščito svojih delavcev morajo zagotoviti tudi temeljne in druge organizacije združenega dela, delovne in samoupravne organizacije ter skupnosti. Samoupravne stanovanjske skupnosti, druge skupnosti, organizacije in organi, ki upravljajo stanovanjske, poslovne, javne in druge stavbe, pa morajo zagotoviti ustrezna sredstva za kolektivno zaščito stanovalcev oziroma delovnih ljudi in občanov, ki se utegnejo znajti v omejenih zgradbah. Občani, ki imajo stanovanja oziroma stanovanjske hiše in poslovne stavbe v

osebni lasti, morajo poleg sredstev za osebno zaščito zagotoviti še sredstva za kolektivno zaščito: po eno priročno lekarno, en komplet za dezinfekcijo in dekontaminacijo, ena nosila na vsakih 100 oziroma na vsakih nadaljnjih 200 oseb. Ta sredstva naj bi si priskrbeli skupno v okviru krajevnih skupnosti. Poleg tega pa bi morali zagotoviti za vsako stanovanje oziroma en kvadratni meter površine poslovnih ali drugih zgradb po 100 g kaporita, na vsakih pet stanovalcev oziroma delavcev, ki delajo v teh stavbah po eno lopato, na vsakih nadaljnjih 10 oseb pa po en kramp in lopato rezačo. Sredstva za osebno in kolektivno zaščito morajo imeti tudi družbene organizacije in društva za svoje člane. Po navodilu republiškega sekretariata za ljudsko obrambo, da bi čimbolj poenostavili izvajanje obveznosti v zvezi z zagotavljanjem sredstev za osebno in kolektivno zaščito, mora vsak občinski štab za civilno zaščito izdelati enotni program zagotavljanja in vzdrževanja sredstev za osebno in kolektivno zaščito v občini. Sredstva za osebno in kolektivno zaščito so lahko v vojni ali pri drugih nesrečah izredno velikega pomena. Za socialno šibke občane ali družine bodo pristojni organi in družine poskrbeli, da dobijo zaščitna sredstva brezplačno ali pa z minimalno soudeležbo.

F. M.

TAM, KJER SO ODVISNI SAMI OD SEBE

Krajevno skupnost Bučkovi obiskujemo le od časa do časa, saj je najbolj oddaljena v občini Ljutomer. Kljub temu pa tam krajin neopretgoma delajo, predvsem za krajevno skupnost, saj so od našega zadnjega obiska storili precej. Najpomembnejše, kar velja zapisati o teh vrlih krajinah je, da se zavedajo, da se morajo nasloniti predvsem na lastne moči, če želijo v tej hriboviti pokrajini, kjer ni veliko možnosti za razvoj, vsaj za korak bliže k razviriti. In s to zavestjo se lotevajo velikih nalog. Pojem velik je relativen, kajti za nekoga, ki potrebuje vodo, pomeni vodno zajetje veliko, za drugega, ki ima denar, pa je to malenkost. In tu je ta razlika, je veliko in kaj ne. Sicer pa pogledimo, kako je s tem v Bučkovcih. Za pogovor smo prosili Slavka Kranjca, ki je verjetno najbolj obveščen človek v tem kraju. Na vprašanje, kaj je tam novega, je povedal:

„Naše aktivnosti so sedaj usmerjene v opravljanje vsakdanjih nalog: vzdrževanje komunalnih objektov, pred kratkim smo naročili projekt za izdelavo telefonskega omrežja v naši krajevni skupnosti, ki je nujno potrebno. Telefon pogrešajo vsi krajin. Življenje v našem kraju so popostrili pripadniki teritorialnih enot in gasilci, ki so imeli v naši krajevni skupnosti tabor. Prav te dni bomo na vodovodno omrežje priključili novo vodno zajetje, ki smo ga zgradili sami in vodo bo dobilo tako približno 80 gospodinjstev. Ko že govorimo o aktivnostih, bi vsekakor moral pohvaliti naše vrle gasilce, ki so med najaktivnejšimi v krajevni skupnosti. S prostovoljnim delom so obnovili fasado gasilskega doma.“

O gradnji vodnega zajetja smo že govorili, kljub temu pa še ostanimo pri njem, saj so ga krajin zgradili s prostovoljnim delom, več pa Slavko Kranjc:

„Prvotni vodovod v Bučkovcih je bil namenjen le za ožje naselje v strogem središču Bučkovcev. Z širitvijo pa so se pojavile potrebe po večjih količinah vode, ki pa jih obstoječe omrežje ni moglo zagotoviti, zato smo menili, da bi vodovodno omrežje bilo potrebno vsaj obnoviti, če že ne razširiti. Pred dvema letoma smo sklenili, da zgradimo večje zajetje pri izviru zdrave pitne vode. Za gradnjo zajetja smo se odločili zato, ker še ne moremo in tudi ne pričakujemo, da bi se kmalu lahko priključili na občinski vodovodni sistem, ki šele nastaja. Seveda pa to zajetje ni edino, saj jih nameravamo zgraditi še več, tako da bo celotna krajevna skupnost imela vodovod. Poleti je namreč oskrba z vodo v tem hribovitem predelu velik problem. Vodno zajetje, o katerem govoriva, je največje v naši krajevni skupnosti, saj lahko črpamo iz njega od 50 do 60.000 litrov vode. Ponavljam, da smo zajetje zgradili sami s prostovoljnim delom in lastnimi sredstvi.“

Kakšne načrte pa imate s termalnim kopališčem v Moravcih v Slovenskih goricah?

„Če bi želeli razvijati turizem v naši krajevni skupnosti, bi morali biti veliki optimisti, imamo pa skromne želje, ki so se pojavile ob odkritju termalne vode v Moravcih. Tudi to kopališče so naši krajin zgradili v veliki meri z prostovoljnim delom, nekaj pa je pomagala občina. Sedaj imamo dva bazena — eden je večji, drugi pa manjši — in v njih se lahko sprostiti naši krajin in seveda drugi obiskovalci, ki jih privlačita mir in svež zrak v Bučkovcih in Moravcih. Radi bi seveda, da bi se kopališče in vse ostalo razvijalo malce hitreje, kot pa se, predvsem mislim tu na tako imenovani kmečki turizem, za katerega imamo vse možnosti, vendar pa se krajin težko odločajo za to obliko turizma. Zavedamo se namreč, da bi se naša krajevna skupnost potem še hitreje razvijala.“

Dušan Loparnik

KAKO DO KRITINE?

„Ze ves teden zaman trkam na številna vrata. V križevski opekarni so najprej zahtevali potrdilo krajevne skupnosti. Ko sem to prinesel, pa mi dali vedeti, da imajo strešno opeko le za izvoz. Ne vem, kaj naj naredim? Druga košnja je pred vrati, hlev z 20 glavami živine pa še vedno pod odprtim nebom...“

Takole ni skrival razočaranja, ker nikakor ne more do 6.500 strešnih opek, Roman Klemenčič iz Lešan v Apaški dolini. Ko je pred slabim mesecem v Pomurju divjalo neurje, je še posebej prizadelo ta dva zakonca, ena največjih živinorejcev v radgonski občini. Požar, povzročen s strelo, ni upepelil le ostrejša gospodarskega poslopja, ognjeni plameni so „pohrustali“ tudi 25 nakladalk sena, tri tone cementa, transporter za silažo, puhalnik in še nekaj drobne kmetijske mehanizacije. In ob milijonski škodi je bila zavarovalna policia za tri tisočake slaba tolažba.

„Vendar sva prvi šok po zaslugi nesebičnih sosaščanov in okoličanov z ženo dobro prestala,“ hvali pomoč Roman Klemenčič. „Čez 50 mladincev in mladink ter gasilcev domačega gasilskega društva je prisloščilo na pomoč. Okoli 40 prostorninskih metrov lesa pa so nama darovali kmetje. In obišje strehe je kmalu stalo pokonci.“

Že sta mislila, da je najhujšega konec, ko so ju težave s kritino postavile pred težko preizkušnjo.

„Trkal sem na številna vrata,“ pravi Roman Klemenčič, „od zadruga do vodstva občinske skupščine, toda kaže, da je bilo vse za-

Roman Klemenčič: „Razočaran sem.“

man. In se sprašujem, ali bom moral po opeko, ki jo izvažamo, čez mejo v sosednjo Avstrijo. Časa ni več, vsak čas bo tukaj druga košnja... streha gospodarskega poslopja pa še vedno kaže rebra. Saj ne, da ne bi želel pokriti s ploščami, toda kaj, ko vsi pravijo, da bi na svežem lesu ne vzdržale niti do jeseni...“

Razočaranje leta 1975 največjega pridelovalca govejega mesa med vsemi kmeti v radgonski občini in še danes vzornega kooperanta radgonske kmetijske zadruge je seveda grenko. V tolažbo mu je obljubljena pomoč kmetov, ki mu bodo nadomestili zgorelo krmo. Toda, kam jo bo spravil? In, kot pravi, da se v takšni nesreči ne more najti strešna opeka, tega nikakor ne more razumeti.

V. Paveo

Ostrejšje je pripravljeno...

Ponudba kakovostnih izdelkov

Pred kratkim se je Matilda Kolenko iz Ljutomera odločila, da bo za ženske, kiso rađe lepo in modno oblečene, odprla modni atelje. S hčerko Tino, ki je kon-

čala šolo za oblikovanje v Ljubljani, se lepo dopolnjujeta. Matilda plete, obenem je tudi sama svoj nakupni referent, Tina pa svoje ideje s škarjami in

iglo v roki uresničuje v prelepih modnih izdelkih. V teh poletnih mesecih ponujata pisano paletto oblačil — od hlačnih do klasičnih kostimov iz lanu, bombaža in ostalih materialov do modnih pletenih oblek in romantičnih bluzic. Vsak izdelek je dopolnjen. Tako k lanenemu kostimu sodi bluzica iz garna, k pletenim oblekam pa številni modni dodatki. Vse skupaj je narejeno z veliko mero okusa in domišljije, seveda po zadnjih modnih zapovedih. In cene? Morda za spoznanje višje kot v trgovinah, še vedno pa izredno konkurenčne, še posebej, ker so vsi izdelki unikati. Sicer pa modni atelje Kolenko že pozna širši krog kupcev, saj njihovi izdelki hitro zginjajo z obešalnikov ljubljanske Manufakture ter soboškega Potrošnika in Novosti, brž ko jih izobesijo. To pa je najboljša garancija za kakovost.

BR

REDKO MNOŽIČNO RODBINSKO SREČANJE

Globoke so korenine Horvatovih

V Vidmu ob Ščavnici se je zbralo preko sto sorodnikov rodbine Horvat in Miro Steržaj, ki se je priženil v ta rod, je zapel: „En starček je živel...“ In vsi so veselo rajali, obujali spomine in si obljubili, da se bodo odslej srečevali vsako leto.

RAZVEJANO ŽIVLJENJSKO DEBLO

Veselo je bilo v gasilskem domu v Vidmu ob Ščavnici v soboti, 30. junija. Feliks Šumak iz Kupetinec je spretno raztegoval meh stare harmonike in Franc Kralj iz Stare Nove vasi ga je urnih prostov spremljal na kitari. Ni bila to običajna veselica, praznovanje dneva žena, dneva krvodajalcev... Ne, to je bil enkratni dogodek. Veliko razvejano življenjsko deblo družine Horvat, ki je krasilo dvorano in fotografiji očeta in matere in še marsikaj je pričalo, da se tukaj dogaja nekaj posebnega.

Korenine Horvatovih sta pognala v Veržetu oče Lovro Horvat, rojen 1878. leta in žena Marija, rojena Bunderl 1885. Zavzeto sta kmetovala in rojevala otroke. Štirinajst jih je privekalo na svet, 9 deklet in pet fantov. In med njimi so se kar trikrat rodile dvojčice. Veliko je bilo lačnih ust. Trije so umrli kmalu po porodu. Ostalo je osem deklet in trije fantje. In oče Horvat je imel še sina izven zakonske zveze.

V slavnostnem nagovoru je podatke zbranim posredoval Lov-

limi zanimivostmi. Vsi so ga zavzeto poslušali, saj jim marsikaj iz preteklosti sorodstva doslej ni bilo znano.

TEŽKA LETA PRVE SVETOVNE VOJNE

Hudo je bilo, ko je bil oče Lovro v prvi svetovni vojni. Mati je krep-

ko poprijela za delo na kmetiji in v hiši. V veliki meri ji je pomagal njen oče. Težkih let prve svetovne vojne je bilo konec. Delo na obsežni kmetiji je prevzel oče. Mater je življenje iznenada strlo in pokopali so jo leta 1924. Dokaj majhni otroci so ostali brez materine ljubeznive besede. Življenje je

moralo teči dalje. Gospodinjstvo je prevzela Tunika, najstarejša izmed otrok, ob pomoči sestre Katike.

Težave so se kapičile in gospodarska kriza je pripomogla, da je oče prodal posestvo v Veržetu in kupil mnogo manjše v Biserjanah pri Vidmu ob Ščavnici. Tu je gospodaril nekaj let in se je nato odselil v svojo zidnico v Sovjak.

Otroci do doraščali. Eni so se poročili, drugi se razkropili po svetu, za zaslužkom. Na obeh bregovih Mure se pretaka Horvatova kri. In v Ljubljani, Varaždinu, Mariboru, v Franciji... In Horvatove hčere so dobile po mo- žeh primke Brumen, Brunec, Cof, Krajnc, Sapač...

KLEN IN PONOSEN ROD

Očeta so pokopali pri Vidmu, ko je bil 83 let star. Vino iz njegovega vinograda, za katerega skrbijo sedaj Sapačevi iz Murske Sobote, je bilo na mizah ob rodbinski stolesnosti.

V spomin na mater in očeta so položili vence na njuna grobova v Veržetu in pri Vidmu. Bil je to trenutek, ko človeka stisne pri srcu in vendar trenutek hvalečnosti za življenje, za klen in ponosen rod.

Franček Stefanec

Srečanje rodbine Horvat pri Vidmu ob Ščavnici.

Izboljšati zdravstveno varstvo živali

V soboški občini namenljajo v zadnjem obdobju veliko pozornost zdravstvenemu varstvu živali, predvsem pa splošnim preventivnim ukrepom za varstvo pred kužnimi in drugimi boleznimi. Le-te namreč ogrožajo istočasno več vrst živali in tudi ljudi, zato se je potrebno na vseh ravneh boriti za njihovo zatiranje oziroma preprečevanje. Na to opozarja tudi program zdravstvenega varstva živali v soboški občini za obdobje 1983—1990, ki ga je pripravila veterinarska postaja ob sodelovanju žvino-rejsko-veterinarskega zavoda, veterinarskih ambulant kmetijskega gospodarstva Rakičan, Agromerurja in veterinarske inšpekcije. Ta program pa je hkrati usklajen z republiškim programom, pri čemer so upoštevane specifične razmere, realne potrebe, stopnja proizvodnje in finančne možnosti.

Povečevanje govedorejske proizvodnje bo moralo temeljiti predvsem na izboljšanju genetskih lastnosti živali, povečanju in izboljšanju pridobivanja krme in tehnologije reje. Pri tem pa ne moremo mimo nekaterih kužnih in drugih bolezni, ki lahko v mnogočem ogrožajo zdravstveno varstvo živali pa tudi ljudi. Spričo dejstva, daje mastitis, še posebej kronični, najresnejši problem pri reji in zdravstvenemu varstvu molznic, so nujni nekateri ukrepi. Tako je treba opraviti kontrolo antibiotikov v mleku, ustanoviti center za mastitis pri veterinarski postaji, enkrat letno pregledati vse molznice, ki dajejo tržno mleko, izboljšati opremo bakte-

riološkega laboratorija in podobno. Zato je obvezna kontrola krav molznic, ki so prebolele akutni mastitis, zagotoviti izobraževanje govedorejcev o higieni pridobivanja mleka in o mastitisu, ker se bo reja prasičev po zagotovilih strokovnjakov do leta 1990 še vedno povečevala, je skrb za zaščito teh živali razumljiva. Klasična svinjska kuga, bruceloza, rdečica, parazitarne bolezni — to je le nekaj najznačilnejših kužnih bolezni, ki terjajo nenehno kontrolo plemenske črede na farmah, uvajanje ustreznih vakcinacij in druge ukrepe.

Posebno obravnavo zahteva tudi tržna proizvodnja perutninskega mesa in jajc na farmah in bližnjih gospodinjstvih. Ni odveč trditi, da mora biti oskrba z enodnevni piščanci samo iz strogo kontrolirane proizvodnje, zato je poostrežen kontrola v valilnicah logična posledica. Podobno velja tudi za zdravstveno kontrolo pri kurah. Zaradi nastajanja akumulacij vode v zdrževalnikih in gramoznih jamah pa bo nedvomno tudi ribištvo terjalo ustrezno zdravstveno skrb. Tako bo v ribogojnicah nujno nadaljevati z veterinarskimi ukrepi, poleg tega pa sta pomembni tudi izbira lokacij za ribiške objekte, kontrola objektov in naprav. Da ne govorimo posebej o zagotavljanju zadostne količine zdrave vode, izvajanju preventivnih ukrepov, sprotne ugotavljanju vzrokov poginov in bolezenskih stanj v ribogojnicah. Na področju čebelarstva pa je pomembna predvsem

preventivna dejavnost, ki bi naj preprečevala nastajanje gospodarskih škod. Podobno bi lahko ugotovili tudi za zdravstveno varstvo divjadi in poginjene divjadi v naravi ter za zdravstveno varstvo mesojedcev. Ustrezna pozornost pa velja tudi kopitarjem, kjer bo potrebno uvesti vsakoletne diagnostične preiskave kužne malokrvnosti konj, proučiti možnosti za takojšnje odstranitev okuženih živali, poostreiti pa bo treba tudi nadzor nad kopitarji v prometu.

S tem v zvezi je nedvomno zagotavljanje zdravstvene neoporečnosti živil živalskega izvora, kar terja, da posledno izpeljejo veterinarsko sanitarni pregled klavnih živali iz farmske reje in velikih aglomeracij pred transportom že v vzrejališčih. Zato bo veterinarska organizacija skupno z organizatorji odkupa mleka in mlečarskimi organizacijami nadaljevala s sistematičnimi pregledi mleka, izvajala ukrepe za zmanjšanje škode ob raznih boleznih živali, kakor tudi z rednimi kontrolnimi pregledi vzorcev mleka, da bi sproti ugotavljali stanje v posameznih hlevih in zbiralnicah mleka. Ob tem pa je ogromnega pomena zlasti prizadevanje za izboljšanje higiene pri pridobivanju mleka, skrb za zdravstveno neoporečnost krmil, neškodljivo odstranjevanje odpadkov in ugotavljanje vzrokov pogina, radiološka zaščita in ne nazadnje veterinarsko prosvetljevanje prebivalstva.

Milan Jerše

Letno vzgojijo 200 fazanov

Da lovstvo ni le športna in rekreativna dejavnost, ampak ima mnogo širši družbeni pomen, saj se vse bolj vključujejo tudi v izvoz in tako pridobivajo še kako važna devizna sredstva, je nesporno dejstvo. To ugotavljajo tudi v lovski družini Ivanovci, kjer letno sami vzgojijo do 200 fazanov. Lovska družina Ivanovci šteje trenutno 28 članov, na voljo pa imajo 2400 hektarov lovišč.

V preteklem obdobju je bila dejavnost lovske družine Ivanovci, ki zajema gorički del Prekmurja, dokaj pestra, kar dokazuje tudi dobro gospodarjenje z divjadjo, čeprav se ne morejo izogniti neprijetnemu dejstvu, da število divjadi nenehno upada. To velja zlasti za malo divjad, kot so fazan, zajec itd., ki izumira. Vzrokov za to je več in so dobro znani vsem poznavalcem lovstva in narave. Po drugi strani pa se je velika divjad, predvsem srnjad, v zadnjih letih,

kot ugotavljajo v lovski družini Ivanovci, precej razširila in je gospodarjenje z njo dokaj dobro. Pred očmi je namreč treba imeti dejstvo, da odstrelijo približno 60 takih živali. Tu se v glavnem držijo srednjeročnega lovskego-gojitvenega načrta za obdobje 1981—1985, ki so ga v preteklem letu v celoti izpolnili. Kot nam je povedal predsednik LD Ivanovci Ludvik Hari, si pri fazanu pomagajo z vlaganjem, saj imajo lastno valilnico. Glede zajca pa ne morejo dosti pomagati, ker

ga napadajo razne kužne bolezni. Zato ga ščitijo s tem, da so zmanjšali odstrel.

„Večino odstreljene divjadi izvozimo, za kar dobimo dragocene devize, ki se vračajo v naše kmetijstvo prek uvoza umetnih gnojil ali zaščitnih sredstev. Tako obliko sodelovanja imamo tudi v lovski zvezi Prekmurja z ABC Pomurko. Mislim, da bi morali v prihodnje lovske organizacije upoštevati kot sestavni del gospodarskega sistema, kajti iz dneva v dan ugotavljamo, da se naravni pogoji in okolje izredno spreminjajo v škodo divjadi, katere število nenehno upada. Zato moramo biti lovci zaščitniki narave in s tem ohraniti divjadi, ki jo še imamo,“ poudarja Ludvik Hari.

In kakšni so poglavitni načrti lovske družine Ivanovci v prihodnje? Predvsem si bodo prizadevali, da bi stalce divjadi obdržali vsaj na takem nivoju, kot je bil pred leti. Zato so zgradili oboro za 200 fazanov. Poleg tega imajo precej krmnih njiv (praktično na vsaka dva kilometra), kjer posejejo razne kulture divjadi za prehrano. Hkrati si bodo prizadevali za izboljšanje naravnih razmer. Sedaj imajo v načrtu izgradnjo večje mlake za raco mlakarico, ki se lahko hitro prilagodi. Prepričani, da bodo vse naloge iz srednjeročnega načrta izpolnili. To bo seveda terjalo veliko prizadevanost članov lovske družine Ivanovci. Ob tem pa si želijo, da bi družbeni dejavniki, zlasti glede melioracij in drugih posegov širšega družbenega pomena v zemljišču, sodelovali s kmeti in kmetijskimi organizacijami, da bi tudi divjadi zagotovili življenjski prostor.

Milan Jerše

Ljubečna Celje
klinker
keramične
ploščice

telefon (063) 33-421, 31-885

LJUDJE IN ŽIVALI

„MEHKA” DRESURA

Mučitelj živali lahko zelo veliko doseže, samo ne dobre cirkuške dresure. Če bi južni Evropejci primerjali uspehe, dosežene z zastraševanjem živali po metodah teh „tridih” konjedercev z uspehi „mehke” živalske dresure srednjeevropskih živalskih učiteljev, bi najbrž verjeli, da so na delu magične moči.

„Krotka” dresura živali pozna danes različne učne metode, ki pa začno vse s tem, da si živalski učitelj poiščejo kader prilagodljivih mladih ljudi, s katerimi bodo pozneje delali. Posamezne živali izbirajo po njihovi nadarjenosti, temperamentu in značaju. Nervozne, preobčutljive, po naravi boječe in neprilagodljive živali niso ustrezne za dresuro. Živali morajo biti mirno ljubne, obenem pa samozavestne, ki se ne borijo in bijejo med seboj brez vzroka, a se tudi ne dajo mučiti brez odpora. Take vrste živali se potem lahko skupno vzgajajo.

Človek je med živalmi vedno osrednja osebnost. Medtem ko živali doraščajo, jih učitelj dreser dobro spozna v njihovih najrahljših vzgibih. Določijo jim prostore, kjer so potem nameščene vse življenje. Pri tem je treba poskrbeti, da dobi prostor pri bojevitosti nasilnežu kako bolj pohlevno življenje. Toda ko postajajo živali starejše, so tudi njihove lastnosti bolj poudarjene in zlasti pri nekaterih stopa v ospredje nagon po rivalstvu. Take skupine je treba potem ločiti ter jim odvzeti priložnost za nadvladovanje drugih. Nobena žival se ne sme čutiti zapostavljeno, niti ne od živalskega učitelja. Pozneje, ko postajajo živali starejše, bolj in bolj ponehujajo prvotne zaupnosti med človekom in živaljo. Star lev in tiger ne mara več za nekdanje zaupnosti iz mladosti, marveč hoče, da ga čislajo zaradi njegovega socialnega položaja, ki si ga je pridobil, prigrizel ali celo priboril.

Zdresirati žival na določeno točko cirkuškega programa je naloga učitelja. Vendar pa je vsak dober prikaz tudi stvar sreče, prav kakor posrečen nastop v gledališču. Živalski učitelj dreser je morda bolan, morda se je sprl s svojo deklico, pa tudi žival ima lahko vzrok za nerazpoloženje: morda jo je razburil prepir med vrstniki v hlevu, morda se ne počuti dobro. Posledica je razdraženost, ki se kaj hitro prenese na skupnost človek-žival. In potem da učitelj znak nekoliko prej, ali je skok živali preuranjen — in že se točka programa ni povsem posrečila. V takem primeru se morajo izpustiti s programa vse točke, kjer pride človek z živaljo v preveč ožek stik. Kajti že majhen levov sunek s tace,

češ pusti ne danes pri miru, lahko povzroči človeku hudo poškodbo. Kaj pa se dogaja v živali, če vidi na tleh krvavečega človeka, je težko predvideti, lahko pa postane smrtno nevarna.

„Mehko” se danes dresira na

Na hrbet žirafe se lahko povzpe samo kakšna zver, pa tudi dober dreser.

dva načina: z veliko hrane ali čisto brez nje. Živali, ki se hranijo z rastlinsko hrano, so stalni jedci, zato jih vedno lahko privabimo s hrano. Zato tudi dobijo sloni, žirafe, medvedi, nosorogi, vodni konji vedno kocke stisnjene hrane, kadar se njihove kretnje izkažejo kot zadovoljive. (Sladkor ni več v modi, ker ni tako zdrav.)

Tudi tjučenji in delfini so stalni jedci, zato jih s hrano lahko privabimo kamorkoli. Vse vrste mačk pa so mesojedci: ko se polaste kakega živega plena, ga potem leno prebavljajo en dan ali dva. Seveda pa tudi mačke ne smejo biti dalj časa brez hrane, ker bi postale nevarne. Dreser Wieser se prebije skozi točko s kakim tigrom dobesedno s kosi mesa, ki ga tiger še spotoma pogoltne.

Bič je samo rekvizit. „Dobra dresura je disciplinirana igra,” pravi profesor dr. Hedinger, direktor živalskega vrta v Zürichu, ki je napisal „Teorijo dresure”. Po njem je dobra dresura mogoča zgolj v „sproščenem polju,” kjer žival ne čuti ne lakote niti se ne čuti ogroženo. To velja tudi za dresuro divjih mačk, ki jih dresirajo brez hrane in se jih dreser ne dotakne niti z roko niti s palico. Ko se žival čuti ogroženo od človeka, zbeži — in se znajde na podiju, kjer jo dreser hoče imeti. Tedaj človek bič povesti, besede pohvale prihajajo iz njegovih ust in žival prej ali slej spozna, da je najbolje, da se takoj umakne na podij.

Drugje smo prebrali

Lastovka lahko leti s hitrostjo do 280 km na uro.

X X X

Tropska kopriva, ki raste v jugovzhodni Aziji, je smrtno — nevarna.

X X X

Na kvadratnem centimetru človekove glave raste okoli 40 las.

X X X

Oblak, dolg pol kilometra, širok sto in visok dvesto metrov, lahko vsebuje do milijon kilogramov vode.

X X X

Ne samo človek, tudi konj pride na svet brez zob.

X X X

Prvi buldožer so naredili leta 1839 Britanci. Poganjal ga je parni stroj.

RIČEV SIN

— Dragi, ali veš, da najin trimesečni sinček tehta že petnajst kilogramov?
— Nemogoče. Na kateri tehtnici pa si ga tehtala?
— Na tisti, ki jo imaš za ujete ribe ...

NESRAMNOST PA TAKA

— Vozniško dovoljenje prosim, tovarišica.
— Kaj? A se ne spomnite, da ste mi ga vzeli že včeraj ...

Neki Oskar Nichols, ki je zaprt v ameriškem Lexingtonu, vztrajno trdi, da je za njegovih 270 kilogramov zaporniška celica premajhna. Vodstvo zapora njegove zahteve po večji celici zavrača in mu priporoča, naj shujša.

Sokoli proti galebom

Na donavskem pristanišču na Dunaju so se močno razmnožili galebi. Z nobenim sredstvom jih niso mogli pregnati, zato so se odločili, da bodo »napravili red« s sokoli. Pristaniška kapetanija je zaprosila nekega specialista za vzgojo sokolov. Dala mu je na razpolago neko staro poslopje in na vrhu tega je vzgojitelj sokolov namestil kletko s štirim mladimi sokoli, ki so naravni sovražniki galebom in golobov.

Ko bodo sokoli nekoliko dorasli, jih bodo s poslopja spuščali v pristanišče. Pravijo, da sokoli galebom ne bodo pobijali, pač pa jih bodo toliko prestrašili, da si bodo morali poiskati zavetje drugje in ne v pristanišču.

Če se bo poskus obnesel, si bodo najprej oddahnili v pristaniški upravi, nato pa bodo sokole najbrž uporabili tudi za preganjanje preveč razmnoženih golobov.

Tudi to se zgodi ...

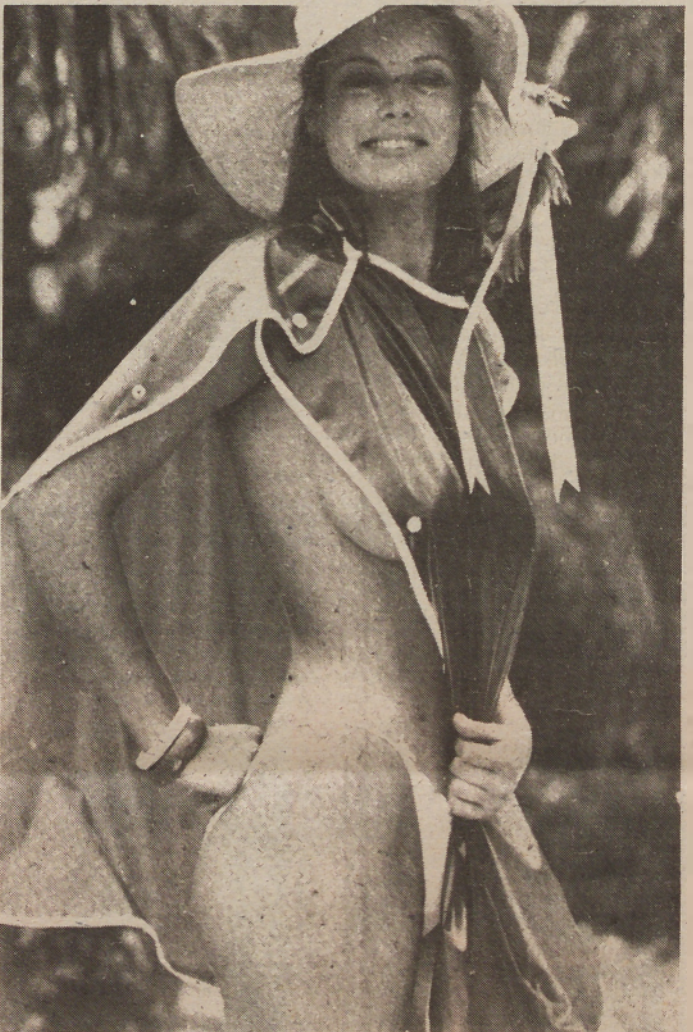
V paragvajskem Asuncionu so izrekli nenavadno kazen. Neki Jose Lopez je ustrelil neko žensko, zato so ga obsodili na smrt. Toda skupaj z Josejem bo moral umreti tudi njegov brat Alfredo, čeprav je nedolžen. Jose in Alfredo sta namreč siamska dvojčka.

Začelo se je takole. Brata Jose in Alfredo sta na asuncionsko tržnico pripeljala svoj voziček s sadjem, ki bi ga rada prodala. Voziček sta postavila na kraj, kamor je hotela parkirati svoj avtomobil žena nekega sodnika. Lepa gospa je hotela brata prepričati, naj se umakneta. Ker to ni zaleglo, ju je začela zmerjati in voziček s silo odstranjevati. Devetnajstletnemu Joseju je bilo to dovolj; z žepa je potegnil pištolo in žensko na licu mesta ubil. Na sodišču se je Jose takole branil: „Ker sva z bratom siamska dvojčka, se bolj težko gibljiva. Bal sem se tudi, da naju bo gospa pretepla.”

Jose je bil obsojen, čeprav je tožilec zaradi sodelovanja pri deliktu obtožil tudi Alfredo. Zdravniki so ugotovili, da Alfredo zaradi zraščенosti obeh teles nikakor ni mogel Joseju preprečiti njegovega dejanja.

Sodniki so Joseja obsodili na smrt z ustrelitvijo. Branilec nikakor ni uspel sodnikov prepričati, da bo z Josejem popolnoma nedolžen umrl tudi Alfredo. Kirurška ločitev dvojčkov ni bila možna, ker imata samo ena jetra in dve ledvici. Sodnik Juan Flores je v tem primeru izjavil, da ne bi bila rešitev niti zaporna kazen, ker bi Alfredo prav tako moral nedolžen v zapor.

Joseja bodo torej ustrelili, Alfredo pa bo nekaj ur po tistem umrl zaradi zastrupitve.

Nekakšen plašč, ki ščiti pred pekočim soncem in je hkrati prozoren, kar ni nepomembno.

Manko Golar

KRIŽOVSKI VUK

Pri Skušalovih v Križovcih so mlatili. Od zaranado večera so popevale cepé: pika poka, pika pok. Že vse dni, tudi v mraku, da je večkrat priletelo namesto po žitu takšen pika pok tudi kate-remu mlatcu po keblaci. Paj, to boli bole, kak če mahneš po snopu. Bogme!

Štirje mlatci so bili: Puconjev Franček, Kolblov Južek, Bratinov Lujzek in domači Mihalek. Sami vrli dečki, sami dobri mlatci, da jih je bilo veselje gledati, ko so mahali s cepmi na podu v škodju.

Gospodinja Neža jim je pridno nosila tunko in gibanjce, ki so oboje mlatci tudi dobro mlatili in pomlatili. Oča Franc pa je prinašal pijačo, da mlatci od zarana do večera niso bili prav nič žedni, ven je mlačev posel tak kak v cerkvi, dere pijejo gospod mešnik iz keliha Kristusovo krv.

Dečki so mlatili in mlatili, da je vdilen po Križovcih veselo popevalo, skorok tak, kak na gostovanju. Stari dedi, ki so bili nekda tudi mlatci, so napeli ušesa in so rekli: »Paj, dobro ga režejo naši dečki Franček, Južek, Lujzek in Skušalov Mihalek. Tak kak mi negda, kaj! Ni kaj reči! Dobro smo jih naučili, kak se sučejo cepé, ha!»

In so stari dečki zasakali muštače, ki so bili že sivi, in šli k Šadlu, križovskemu krmčarju, da si še tam povejo, kako je bilo

nekdaj veselo, dere so se po škodnjih oglasile cepé. Bogme, bili so lepi časi!

Tudi križovske ženske, ki so stale na pragih svojih kuč blizu Skušalove hiše, so poslušale, ven je bila to lepa muzika in so komaj čakale na mlatce, da bi zaigrali tudi njim veseli pika poka, pika pok. »Paj, toti pa je naš,« je rekla Puconjova mati in prisluhnila mlatcem iz Skušalovega škodnja, tak ve samo moj Franček igrati na cepé. »Ja, ja, na lato, ko koga mahne po keblaci, dere se čehi zbijejo,« je rekla Bratinova mati, ki ni trpela, da bi bil kakšen sin boljši od njenega.

Skorok bi nastala svaja in prepri zavolo njihovih čehov, ki so mlatili tak lepo, da jih je poslušal v cerkvi, ki ni bila daljše od Skušalovih, sam sveti Alojzij, z lilijo v rokah in je tak mlo gledal po cerkvi prta Šadli, ven mu je bilo že dolg čas stati dneve in dneve tam v kotu in vohati lilijo, čeprav nebeško lepo diši.

Čehi so mlatili in mlatili vse dni od zarana do mraka, in če so komu prileteli cepi na glavo namesto na žitni snop, je le zaklel, hitro nagnil ročko spijačo in vse je bilo zopet v redu. Čehi se zavolo tega niso svajevali.

Toda nekega dne, ko se je sone že skrilo za logarovske šume, ki so segale od Kokorič do Logarovec in od tu skoraj do Križovec in še malo proti Kijučarovcem, in je bila že skoraj

vseposvodi tema, je pridrvel v parmo malo zmešani Nacek in se začel dreti: »Vuk, vuk! Veki kak Skušalovo tele. Vse nas bo požrl. Bejžmo, bejžmo!»

»Kakšen vuk,« se je zarežal Puconjev Franček, »ven vukov nega pri nas. Pred leti, dere sem se hodil v Solo k Belec, ki mi je večkrat zmeril hlače zavolo moje falotanje, je bil res eden, pa se je izkazalo, da je bil to le pes, ki se je priklatil v logarovsko šumo iz Kristanec in lovil zajce, da je bil oča Jureš, ki je bil lovec, ves besen na totega vuka in ga je zato počil.«

Nacek pa kar naprej: »Vuk, vuk, iz logarovske šume se je priptel, pri Jurju je požrl še celo kravo. Sam sem ga videl, kako je letela v njega s čuntami vred.«

Križovski mlatci so se spogledali, malo nagnili ročko in vprašali: »Ja, kje pa je toti tvoj vuk? Kje naj ga iščemo?« Nacek pa: »V Šadlovem ogradu, za tistim debelim orehom stoji in kravro gleda, da se zdaj trepečem od straha. Ja, kaj še čakate. Bi radi, da bi še vas požrl.«

Nacek je gledal čisto zmešano, še malo poroval s prstom po nosu, se obrnil in zbežal iz parme. Podočki pa se je drl, kot bi bil do kraja nor: »vuk, vuk, bejžte, bejžte, če hočete še živeti. Skušalovo kravo je požrl s čuntami vred!« Potem se je skril nekam v seno, da ga mati do noči ni našla. Zdaj so bili mlatci v zadregi.

saj niso vedeli, kaj bi s totim Nacekovim vukom. In so se čohali in čohali pod nosom in za ušesom, gledali drug drugega, toda nobeden ni zinil nobene. Potem pa je le rekel Skušalov Mihalek: »Ven vendar ne smemo pustiti, da bi toti vuk požrl polovico Križovec. Treba ga bo pač malo počohati s cepmi po rebrih, vači bo mislil, da se ga bojimo.« Pa so bili drugi trije tihi in so gledali v temo proti Šadlovemu orehu. »Paj, dečki, saj vendar vemo vudniti s cepmi, kaj? Ne bomo več čakali! Mar misli kdo reči, da se bojimo totega vuka, ha! Idimo in si oglejmo zverino po bleže.«

In so res šli. S cepmi: Puconjev Franček, Kolblov Južek, Bratinov Lujzek in Skušalov Mihalek. Sami vrli dečki, sami Križovčani. Pravo veselje jih je bilo gledati. Takšne čehi!

Temina je že močno ovila s temnim prtom Šadlov ogradi in z njim tudi oreh, za katerim se je skrival vuk. Že so bili dečki v ogradu in tam za debelim orehom se je res nekaj gibalo in skrivalo. »Paj, ga vidite,« je zašepetal Puconjev Franček, ki mu je zastal korak, ker ga je že malo prijel strah tam okoli srca, kajti Franček doslej še ni imel posla z volkovi. »Pa kak je velki,« mu je odgovoril Skušalov Mihalek. »Tak kak tele,« je pristavil Bratinov Lujzek in se prijel za bregušje, če mu že niso ušle navzdol,

in je dobil nedihe kak oča Štrkl, ko je šel z goric.

Pa so šli le dalje in so porivali drug drugega in so močno prišli za cepé. Zdaj so prišli do oreha in kot eden so začeli pikapoka pikapok po vuku, ki je le nekaj zameketal in zdrvel proti Šadlovemu hlevu.

»Paj, ste videli, dečki, kak sem ga mahnil po keblaci, da ga je kar vrglo po tleh,« se je pržil Puconjev Franček in mahal s cepmi okoli sebe, da bi mahnil vuka še enkrat, če bi bilo treba.

»Ne guči tak tumasto. Le kaj boš ti hašek,« se je zarežal Kolblov Južek, ven je bil vuk na njihovem, »jaz sem ga mahnil, da je duško spustil in je zasmrdelo vse okoli njega.«

Potem pa vsi povprek: »Kaj boš harmok! Jaz sem ga, jaz! Tak sem ga vudra, da sem mu odtrgal pol keblace!« In spet dalje: »Jaz sem ga, jaz!« In so se drli in drli, nazadnje so se začeli še mlatiti s cepmi, da je zvonilo po ogradu kot s cerkve, ko mežnar Škorjanec zvoni s ta malim zvonom. Toda zdaj je prihrumel oča Šadl in se že podočki drl in škripal z zobmi: »Katero tele mi je skoraj ugonobilo tele, ki se je paslo okoli oreha. Ven še komaj diše, ubogo siročje.«

Ko pa je pritekel oča Šadl do oreha in zagledal štiri vrle križovske mlatce Puconjevega Frančka, Kolblovega Južeka, Bratinovega Lujzeka in Skušalovega

lovega Martineka, je planil nadnje.

»Vi, ste bili, cigani, kaj! Vi ste mlatili po mojem očeku, da ga bo moral mesar Hanžeković zaklati!« In je oča Šadl kričal in vpil, da se je pol Križovec zgrnilo v Šadlovem hlevu.

Mlatci so se spogledali, začudeno in debelo gledali drug drugega in se začeli izmikati: »Jaz ga že nisem. Ti si ga, ti!« Lujzek pa: »Ven sem te videl, kak si ga mlatil!« Martinek pa: »Ti si mahal po njem! Jaz že ne! Kaj lažeš!«

Pa so se drli in kričali vrli mlatci vsepovprek: »Jaz ga nisem! Ovi ga je! Jaz se cepé nisem imel v rokah! Lujzek ga je, Lujzek!« Pa so kričali in kleli kar naprej in kazali s prstom drug na drugega. Ja, v Šadlovem ogradu je nastala strašna rabuka.

Potem pa je prišlo tisto kot malo poprej: vrli mlatci so se začeli mlatiti s cepmi po glavah, plečih, no, kamor je pač priletelo, da je zopet zazvonilo v ogradu tak, kak dere mežnar zvoni na mali zvon.

Ja, ja, toti križovski čehi, toti križovski mlatci so vam bili vun od vruga dobri mlatci. In le kak je zašla verženska pamet še v Križovce, še danes nihče ne ve. Morda se je toč okoli motal cigani Pišta in jo je prinesel v svojem kajiru. Le kdo bi mogel znati!

za vsakogar nekaj

Carlinski predpisi

Kdo je oproščen pologa

Z zadnjimi spremembami in dopolnitvami uredbe o pologu za dinarje, ki jih imajo občani pravico odnesti iz Jugoslavije (Ur. list SFRJ Štev. 71/83) in 28/84, je nekoliko razširjen seznam upravičencev, na katere se obvezen polog ne nanaša, tako da se sedaj 4. člen omenjene uredbe glasi:

Obvezen polog se ne nanaša:

1. na občane, ki prvič odhajajo iz Jugoslavije;

2. na občane na začasnem delu v tujini in njihove ožje družinske člane, ki stanujejo z njimi v kraju njihovega bivališča v tujini ali odhajajo k njim na obisk;

3. na občane, ki odhajajo na obisk k ožjim družinskim članom, katerih prebivališče je v tujini;

4. na občane, zaposlene v domačih organizacijah združenega dela ali njihovih asociacijah oziroma v organih družbenopolitičnih skupnostih, ki so na delu v tujini;

4. na občane, ki službeno potujejo v tujino, občane, ki neposredno opravljajo mednarodni promet (letalski, železniški, pomorski, rečni, avtomobilski), ter za vodilce turističnih agencij, ko vodijo turiste v tujino v organiziranih aranžmajih;

6. na občane, ki odhajajo na zdravljenje v tujino z nepotnico in dovoljenjem pristojnih zdravstvenih ustanov, in na osebe, ki jih spremljajo po odločitvi teh ustanov;

7. na občane — dvolastnike posestev, ko gredo čez mejo, da bi uveljavili pravice

v zvezi s tem posestvom, v skladu z meddržavnimi sporazumi o maloobmejnem prometu, ki sta ga sklenili SFRJ in sosednja država;

8. na občane, ki gredo čez mejo na podlagi meddržavnega sporazuma o maloobmejnem prometu, sklenjenega med SFRJ in sosednjo državo, za toliko odhodov, kot je določeno v tem sporazumu, oziroma za občane, ki imajo stalno prebivališče na območju, na katerega se nanaša ta sporazum, oziroma za občane, ki imajo stalno prebivališče v obmejnih občinah — za dvanajst prehodov na leto, če ni meddržavnega sporazuma o maloobmejnem prometu;

9. na občane v maloobmejnem prometu — udeležence srečanj obmejnega prebivalstva, kadar je srečanje v sosednji državi;

10. na študente, ki so na rednem šolanju v tujini, in študente, ki odhajajo na strokovne ekskurzije v tujino;

11. na občane — lastnike nepremičnin v tujini;

12. na otroke do 14. leta starosti;

13. na občane, ki prejemajo pokojnino ali invalidnino v tujini.

14. na borbe in njihove družinske člane, ki potujejo, da bi obiskali zgodovinske kraje in spomenike.

Pologa tudi ni potrebno plačati, če greste v tujino službeno kot predstavnik podjetja, kot službena potovanja iz 5. točke prvega odstavka tega člena so miš-

ljena tudi potovanja:

1. občanov, ki potujejo v okviru znanstveno-tehničnega in kulturno-prosvetnega sodelovanja na podlagi meddržavnih pogodb

2. učiteljev, ki se ukvarjajo z vzgojo in izobraževanjem jugoslovanskih delavcev in njihovih otrok v tujini;

3. športnikov in športnih društev na mednarodna tekmovanja;

4. kulturno-umetniških društev na mednarodne prireditve in na povabilo klubov jugoslovanskih delavcev, začasno zaposlenih v tujini;

5. duhovnikov, ki potujejo zaradi opravljanja verskih dolžnosti;

6. odvetnikov, članov odvetniških zbornic, ko zastopajo interese strank pred tujimi sodišči;

7. samostojnih obrtnikov, ki opravljajo dejavnost z delovnimi sredstvi, ki so lastnina občanov, ter domačih oseb, ki samostojno opravljajo ribiško in kmetijsko dejavnost, in svobodnih umetnikov s področja slikarstva, kiparstva, uporabne in druge likovne umetnosti — za štiri prehode v kalendarjem letu, o čemer izdajo potrdilo pristojne gospodarske zbornice oziroma pristojna združenja v republikah in pokrajinah.

Ožji družinski člani so po tej uredbi zakonci, otroci in starši. Potrdila o izvetju iz obveznega pologa izdajo pristojni organi organizacij in skupnosti v republikah oziroma avtonomnih pokrajinah.

Sest ležišč v enem

— Kanape, podnevi namenjen posedanju in počitku — ponoči spremenjen v šest ležišč, pripravljenih, da na njih prenoči cela družina ali prijatelji vaših otrok. V času, ko se odpravljate spat, je vse na svojem mestu. Sest vzmetnic je prevlečenih s prevlekami, blazine so v blazinjakih. Blazine so sicer skrite v treh velikih prevlekah zanje. Otroci uživajo, saj je resnično zabavno, če svojo posteljo pod roko odneseš na izbrano mesto in zaspiš skupaj z najboljšim tovarišem. Prednost teh ležišč je v tem, da je jutranje posteljanje izredno preprosto. Treba je le navleči prevleko in položiti pregrinjalo, in že je delo opravljeno. Preden pa pričnemo z izdelavo ležišč, moramo za vsako vzmetnico pripraviti posebno prevleko.

Zdrav duh v zdravem telesu

Telesna nega

Približno 30 odstotkov vseh odraslih si zjutraj čisti zobe poredkoma ali pa nikoli. Ta ugotovitev bi nas lahko pustila hladne, če bi teh 30 odstotkov ljudi živele v samotni kot puščavnik v votlinah.

Ampak ni tako. Sedimo in stojimo drug ob drugem, v vlaku, v trgovini, v pisarni... Higiena in čistoča zato nista več samo zasebna zadeva.

Seveda pa z obilno porabo spraya in kadijske zobne kreme še ni vse urejeno. Telo potrebuje ne le redno menjavo perila, temveč zrak, gibanje in pravo prehrano. Koža mora prav dihati in biti dobro prekravljena. Prha zjutraj in zvečer, predvsem hladna, dela čudeže. Najbolje trikrat zapored po eno minuto s toplo vodo, vmes pa po deset sekund s hladno vodo.

Ves pomen čistih ušes, očistitve nohtov in urejenih zob seveda postane ničen, če ga primerjamo s hrupom, ki ga zna kdo dvigniti na račun dolgotrajnih mladih mož. Kaj vse se je v mnogih resnih družinah dogajalo zaradi borih deset centimetrov las, prepri, samomori in

podobno — to spominja na čase preganjanja čarovnic.

Priznati je treba, da so neurejeni in zamašeni dolgi lasje prepogosto neokusni in da človeka nehoti spominjajo na uši in podobno golazen. Zato mora vsakdo, ki misli, da mu dolgi lasje bolj pristojijo, skrbeti tudi za redno pranje svoje glave. Zato mora vsakdo, ki misli, da mu dolgi lasje bolj pristojijo, skrbeti tudi za redno pranje svoje glave. Zato mora vsakdo, ki misli, da mu dolgi lasje bolj pristojijo, skrbeti tudi za redno pranje svoje glave.

Kakor pri sinovih dolžina las, je pri hčerah šminka kamen spotike za mnoge družine. Izgubljati se zaradi tega v družinskih prepirih, je kajpak nesmiselno. Mladost deklet, ki se namaže po obrazu, ker je pač to v modi v njenem razredu, s tem še ne izpove ničesar o svojih življenjskih nazorih, ti so čisto druga stvar. Ličenje je za današnjo mladino samoumevna zadeva, brez misli na greh in nemoralno. Zaradi tega začnjeni spopade med generacijami, je potrat časa in sil. V premislek očetom: saj nočemo, da

bi bila naša hči kak poseben, nekaj čisto drugega kot vse ostale???

Sčasoma postanejo ne le starši, marveč tudi hčere uvidevnejše. Uvidijo, da s pleskanjem preveč na debelo samo nasedajo reklamni proizvajalci kozmetike. Ugotovijo, da je za lepo kožo bistveno zmerno življenje, prava prehrana...

Tudi najbolj svobodnomisljen odnos do šminke ne predvideva, da se smemo šminkati v družbi. Frizuro in obrazno slikarstvo ženske popravijo na stranišču oziroma v garderobi, predsoči ali drugam za to določenem prostoru. Za mizo to ne gre.

Z raznimi dišavnimi vodnicami tudi pogosto grešimo, največkrat s preveliko količino. Zadostuje po ena kapljica na sence, vrat, roke, telo — in konec. Oblak parfuma, ki ga ženska pušča za seboj, zbudi samo posmeh, nič drugega.

Zadnje čase so tudi možje vse uspešnejši cilj reklamnih naporov komične industrije. Navsezadnje, zakaj pa ne, tudi možki morajo biti urejeni, snažni, dobro dišeči. Kajpak morajo še bolj paziti, da ne pretiravajo, ker je pri moškem pretirana kozmetična potrošnja še bolj zoprna kot pri ženski.

Naše stanovanje

Varnost v otroški sobi

Otroška soba je čisto posebna soba — v njej mora biti vse podrejeno potrebam otroka. Vendar moramo ob upoštevanju potreb mladih stanovalcev nujno poskrbeti tudi za njihovo varnost. Soba z dojenčki morajo starši seveda ves čas nadzirati — ni namreč povsem varnega okolja. Niti največja omejitev svobode gibanja, ki si jo za malega otroka omislimo v stajnici, ne pomeni popolne varnosti. Otroci lahko v njej razstavijo ne dovolj trdno igračko in v trenutku je iz prikupne lutke nastala kopica nevarnih drobnarij, ki jih lahko poje, si jih stiska v nos ali uho in po-

zvroči nesrečo. Nekoliko širši razmik med lesenimi letvami stajice je lahko vzrok, da bo otrok skozi njo potisnil glavo, ne bo pa je mogel potegniti nazaj, zapletel se bo z nogami, si prelomil kost itd.

Starejši otrok, ki ni več v stajici, je v svoji sobi najbolj ogrožen. V hipu se bo hotel povzpeti na stol, s stola na mizo, z nje na polico, ko pa se bo želel vrniti, bo storil sprost padec! Padec z mize, stola, skok z mize, skivanje v omari so samo nedolžne pustolovščine, vendar se lahko spremenijo v nevarnost, če stopi otrok sam na balkon, se spusti po

stopnicah ali se loti pregledovanja vtičnic, ki niso zavarovane.

Prav presenetljivo je, iz česa vse znajo otroci narediti vir nevarnosti. Iz zlomljenega vtičnika, iz odpadlega gumba, zaves, preproge, svetilke in drugih predmetov, ki so v sobi.

Solski otrok ni več tako ogrožen, ker že zna skrbeti zase in se najpogosteje obnaša razumno. Vendar to ne pomeni, da ni izpostavljen nevarnosti, bodisi zaradi slabe razmestitve pohištva in nereda, ki ga sam ustvarja, ali zaradi nepredvidnosti staršev, ki ga na nevarnosti ne opozorijo pravočasno.

napeljavajo po posebnih oporah. Koaksialne kable polagamo pod strešnike in po cevih. Nekateri sistemi so preobčutljivi za atmosferske motnje in v nekaterih primerih so potrebni prilagoditveni filtri med anteno in kablom in med kablom in televizorjem.

Pa še beseda dve o varnosti pred televizijskim sprejemnikom. Naši televizorji dobivajo tok iz omrežja — brez transformatorja. To pomeni, da je na mnogih kovinskih delih v aparatu omrežna napetost. Premišljeni varnostni ukrepi preprečujejo, da bi se jih kar tako dotaknili. Televizor postane nevaren tedaj, ko je poškodovano ohišje, ali če je sneta zadnja stran. Predvsem pa, če nestrokovnjak kaj spremeni pri vezavi žic; če na primer priključi na vod zvočnika slušalke, tedaj se lahko zgodi smrtna nesreča. Poleg tega je v televizorju tudi še nekaj časa po izklopitvi visoka napetost (črna-bela slikovna cev dela s 15.000, barvna pa s 25.000 V). Torej si velja zapomniti, da smemo imeti televizor vklopljen samo, če je ohišje popolnoma zaprto. Nikakor ne smemo na televizor postavljati vlažnih predmetov ali posod s tekočinami, kot so na primer cvetlične vaze, ker vselej ostaja nevarnost, da pride na ta način v aparat vlaga in povzroči kratek stik, ki ima lahko hude posledice.

Poletne olimpijske igre

Dober sprejem

Vsak televizor ima, podobno kot radijski sprejemnik, več možnosti za uravnavanje v obliki gumbov, tipk ali drsnikov. Za izbiro programa imamo danes večinoma pritiskne tipke, za nastavljanje ostrine slike in svetlobnega kontrasta pa vrtljive gumbce. Pri pravilni nastavitvi slike mora biti obenem tudi najboljši zvok. Če ni

tako, moramo povprašati strokovnjaka.

Slika najbolje uravnamo na podlagi testne slike, ki jo televizija oddaja nekaj časa pred rednim programom. Regulatorji jakosti zvoka ter višin in nižin zvoka uporabljamo kot pri radijskem sprejemniku. Regulatorji za višino, širino, ostrino in sinhronost slike so praviloma nameščeni v notranjosti aparata; pri nekaterih televizorjih pa so še na zadnji strani aparata.

Televizijske antene. Kakovost slike je odvisna od sprejemne antene. Če je moč antene premajhna, slika šumi in sneži ali pa kontrast v sliki ni dober, slika uhaja, barve bledijo. Velikost in položaj antene sta odvisna od lege oddajnika. Večinoma je najprimernejša jamborna antena, toda mnogokrat dajejo tudi antene pod streho še zadosten signal, in če stanujemo na ugodnem kraju, nam lahko zadošča že sobna antena. V vsakem primeru je pomembno, da je antena natančno naravnana na oddajnik. Kabel med anteno in televizorjem mora zadoščati najvišjim zahtevam, da so izgube v vodu čim manjše. Nekateri antenski kabli so predvideni samo za

NERAZUMEVANJE

— Miha, ostal sam čisto brez denarja.
— To ga je huj problem.

sestavil	makedon	protest	ime dveh	katran	pomoč	letovišče	stara
Marko	jezik		mesecev		nik pri	v sev.	lekarni-
Napast			v letu		operaciji	Jadrano	ška utež
pol divji							
konj v							
Severni							
Ameriki							
napada-							
lec							
rastlina,							
ki ob							
dotiku							
speče							
filmska							
igralka							
Ras							
hotel v							
Rogaški							
Stetini							
oranje,							
zorana							
zemlja							
avtomo-							
bijska							
oznaka							
Norveške							
ime več							
sloven-							
skih							
krajev							
neraz-							
ločno							
napisana							
črka							
reka na							
Pelopo-							
nezu							
zgoraj							
dodan							
del zidu							
arabski							
žrebac							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: igralec, mladina, parizar, ego, Ika, rog, koc, il, rama, ANSA, es, Lit., Er, ikebana, Z, Volos, enakost, Minatti.

recept za vas

Domači kruh

Sestavine: 2 kilograma domače krušne polnomlete moke, 3 dekagrama kvasa, voda, sol.

Prilaga: V skledo presejemo krušno polnomleto moko. V sredini moke napravimo jamico in damo vanjo vzhajan kvas ter prilijemo toliko vode, da umesimo žvrsto testo. Testo naj bo tako gosto, da se proti koncu mesenja loči od posode in rok. Dobro obdelano testo potresemo z moko, pokrijemo s prtičem in postavimo na toplo, da vzhaja. Vzhajanega testa je še enkrat več. Nato testo znova premesimo in ga položimo v pehar, v je še enkrat več. Nato testo znova premesimo in ga položimo v pehar, v je še enkrat več. Nato testo znova premesimo in ga položimo v pehar, v je še enkrat več.

Domači kruh pa lahko seveda pečemo tudi v navadni pečici. Vzhajano testo zvremo na ogret pločevinast pekač z nizkim robom. Tako pečen kruh se le malo razlikuje od pečenege v krušni peči. Pekač moramo prav malo pomazati z mastjo ali oljem.

dopisniki so zabeležili

Pred dnevi sta proslavila zlato poroko Franciška in Janez Hanžekovič iz Kokorč. Pet hčerk, sin, štiriinajst vnukov in pet pravnukov jima zaljša jesen življenja. Foto: Marija Tivadar

Ribiški car Stefan Gjurica

Ribiška družina Lendava je organizirala družisko tekmovanje ribičev za ulov najtežje ribe na Bukovniškem jezeru. V lepem nedeljskem jutru se je na obalah Bukovniškega jezera zbralo 120 ribičev in poskušalo uloviti najtežjega krapa. Pri tem je imel največ uspeha Stefan Gjurica, ki je ujel krapa težkega 4 kg 100 gramov in tako postal ribiški car za leto 1984. To je bil tudi uradni začetek ribolova na Bukovniškem jezeru, ki bo odslej vsako nedeljo, sredo, soboto in ob državnih praznikih, seveda ob nakupu dnevne ribolovnice, ki jo je moč dobiti v gostilni v Dobrovniku.

Dan pred tekmovanjem so člani ribiške družine Lendava delegatska enota Dobrovnik organizirali na Bukovniškem jezeru očistevalno akcijo. Odstranili so vso navlako, ki jo puščajo obiskovalci ob jezeru, pokosili travo ter namestili posode za odpadke. Želja in hkrati prošnja ribičev je, da bi vsi obiskovalci za sabo počistili.

A. S.

Lovci na Cankovi tudi pojejo in tako popestrijo marsikatero prireditev. Prvič so ubrano zapeli pred enajstimi leti, zdaj pa se vodja Ervin Žnidarič trudi, da bi tudi na raznih srečanjih dosegli še vidnejše uspehe. Lov, cvetje in prijetno petje ... —js—

BABINCI

Družabne igre

V nedeljo popoldne je mladinski aktiv Babinci pripravil družabne igre: ples z žogico, skakanje v vrečah, vlivanje vode in druge. Družabnih iger so se udeležili mladi iz Berkovec, Ključarovec, Šalincec, Veržaja in domačini. Prvo mesto so osvojili domačini, drugi so bili mladi iz Veržaja, tretji pa iz Šalincec.

Mladinski aktiv Babinci upa, da bodo podobne igre še pripravili v drugih krajih Prekije.

T. N.

BELTINCI

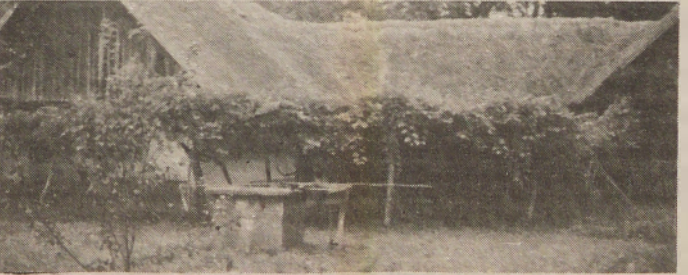
Podrobneje o nalogah

Na nedavnem sestanku izvršilnega in nadzornega odbora kulturno-umetniškega društva Beltinci so razpravljali in se dogovorili o nosilcih posameznih nalog za pripravo in izvedbo 14. mednarodnega folklornega festivala.

Za razliko od dosedanjih festivalov bo letošnji organizacijsko in vsebinsko bogatejši, saj se bodo prireditve vrstile štiri dni — od 2. do 5. avgusta, ko bo v beltinski parku sklepna prireditev.

Poleg ljudskih plesov bo letos tudi celovečerna prireditev ljudskih godcev, pevk in pevcev. Spremljajoče prireditve — ljudske igre, razstava, sejmarjenje — pa bodo trajale ves teden. Tako se tudi letos obeta bogata mednarodna kulturna prireditev, ki jo bodo poštvovalni beltinski kulturni delavci prav gotovo uspešno izvedli, to potrjujejo tudi vse dosedanje priprave, seveda, če jim ne bo zagodlo vreme.

A. H.

Hša stara s slamo krita ... Leto 1861 so jo v Lipi prizadevno dogradili in vse do danes ni razpadla. Pod streho za brajdami že šestnajst let sameva in preživlja jesen življenja 70-letna Bara Duh. Sicer pa ni vedno osamljena. Še se najde kdo od dobrih ljudi ... Jože Žerdin

RADENCI

Srečanje invalidov

Društvo invalidov Gornja Radgona je razdeljeno na tri pododbore v Gornji Radgoni, Apačah in na Kapeli. Društvo prireja vsakoletna medodborna srečanja. Pred kratkim je tako srečanje organiziral pododbor Kapela v prostorih lovskega doma v Radencih. Srečanje je bilo športnega značaja. Medodbori so tekmovali v športu — streljanju z zračno puško, šahiranju in ribolovu. Za dosežene uspehe so tekmovalci prejeli pokale in diplome. Po razglasitvi rezultatov je bil vesel del, žal vreme ni bilo naklonjeno, vendar smo ob zvokih godbe pozabili na telesne težave.

Organizator prihodnjega srečanja je pododbor iz Gornje Radgone. Anton Domanjko

Obnovili dom

V Veliki Polani so obnovili vaški dom v središču vasi. Dela so veljala 840 tisoč dinarjev; največ sredstev so zbrali s krajevnim samopriskupkom.

V obnovljenem domu je dvorana, ob tem pa še krajevni urad, Potrošnikova trgovina, pošta, knjižnica in sejna soba. Jože Žerdin

MARTJANCI

Še veliko nalog

Martjančani so bili med prvimi v soboški občini, ki so uvedli samoprispevek. S tako zbranim denarjem so uredili vodovodno omrežje, razsvetljavo, sofinancirali so gradnjo vrtca, mrtvašnice in odkupili zemljišče, kjer razvijajo športno-rekreacijski center.

V obodbu od leta 1981 do 1985 plačujejo zaposleni, ki jih je okrog 220, 3 odstotke krajevnega samopriskupka, kmetje 1,5 odstotka in obrtniki 4 odstotke. Nekatere družine plačujejo tudi nad 2.500 din mesečno.

Na zboru občanov so program dela oz. investiranja precej spremenili. Najpomembnejša je obnova stare šole za potrebe pošte, vendar je to objekt, za katerega bi naj denar prispevali občani cele KS Marjanici, Moravci in dela Tešanovcev. Za to so namenili 540.000 din. Začeli so urejati tudi pokopališče, z deli pa bi naj končali do 1. novembra. Načrtujejo še asfaltiranje manjših ulic, dograditev slačilnic v športno-rekreacijskem centru, ureditev fasade vaškega doma. Pereče je vprašanje trgovine, ki posluje v neprimernih prostorih. Se vedno nimajo popolnoma urejenega plačevanja stroškov za kritje popravil na vodovodnem omrežju in ureditev novega črpaljšča.

Poleg samopriskupka so zbrali nekaj sredstev še s prodajo zemljišč, vendar v zadnjih treh letih niso prodali niti enega zemljišča za gradbeno parcelo, čeprav je v naselju mnogo primerne prostora za individualne stanovanjske zgradbe. Z malo dobre volje vaških funkcionarjev bo tudi ta problem, seveda v dogovoru z občino, rešen.

TEŠAVNOCI

Na igre tudi letos

Aktiv mladih zadružnikov iz Tešanov, eden redkih v soboški občini, se bo tudi letos udeležil tradicionalnih kmečkih iger na Vranskem.

Klub zadružnikov, ki združuje mlade fante in dekleta, šteje prek 25 aktivnih članov. Najprizadevnejši se bodo tudi letos udeležili shoda mladih zadružnikov Slovenije, ki bo letos že osmo po vrsti.

Aktivni so na kulturnem, športnem in družbenopolitičnem področju, zato bodo tudi letos zastopali soboško občino.

Treba je poudariti, da pridno obdelujejo 70-arsko njivo. Letos so jo zasejali s koruzo, ki zelo dobro kaže.

Geza Grabar

Hše v naši pokrajini so mnogokje polepšane in obdane z rožami, cvetličnimi nasadi, okrasnim grmičevjem in zelenicami. Med mnogimi zasluži posebno pozornost Elizabeta Sert v Zbigovcih, ki svojim cvetočim „ljubljenkam“ in okrasnemu grmičevju vsak dan posveča veliko pozornost. Ni ji žal, zato spodbuja tudi druge. Jože Žerdin

Peter Novak

OD BENETK DO SICILIJE

Ob besedi Italija se človek podzavestno spomni dežele, ki ima obliko škornja in jo obkrožajo različna morja. Če pa še malo pobrskaš po zgodovinskih dejstvih kaj hitro ugotoviš, da je to dežela z najbogatimi kulturnozgodovinskimi tradicijami.

Že stari Grki so gospodarili nad sicilskimi polji in gradili mesta ob nostalgičnem morju ter pridelovali pomaranče in limone. Povprečen Evropejec bo zamahnil z roko, češ, kaj je Italija; dežela vladnih kriz in mafije, ki manipulira s politiko. Revni in brezposelni Jug, za nas ob Muri pa še dežela lovcev, ki ustrelijo vse, kar jim pride pred puško. Mnogi mislijo, da je to sveta dežela, ki ima največ cerkva na svetu in papeže. Vsak ima v tem pogledu svoj prav, vendar dejstva o izmenjavi bogatih kultur od ustanovitve Rima pa do neslavne Mussolinije ni mogoče izpodbijati niti z vladnimi krizami, niti s podzemljem Juga, kultura in umetniki so zapustili neizbrisne sledove rodovom, ki so že in bodo še prišli.

Mediterran, jug in blago podnebje pustijo narodu svojstven pečat. Prebivalci Juga se razlikujejo od Severnjakov pa tudi od modernega ritma življenja, ki nam ga vsiljuje tehnika. Navsezadnje je človek tisto bitje, ki se prilagaja naravi in njenim zakonom in zato ne more z glavo skozi zid. Zakaj bi na primer Italijani vstajali ob šestih, če je takrat spanje najslajše, in zakaj bi legalni k počitku ob 22 uri, če se pa šele takrat lahko najlinitineje pije vino Roso in se diskutira o nogometiških Rome, o vladnih krizah ali pa celo o akcijah podzemlja.

Po imenitnih avtocestah se turisti lahko poda od Alp pa vse do nemirne Ene na Siciliji. Na tej poti se mu predstavijo vsi umet-

nostno-zgodovinski slogi mesi. Midvas sopotnikom Bojanom sva se raje vozila po magistralnih cestah, ki so zastoj, sončne ceste, kot jim pravijo, pa imajo visoko cestnino, ker je večina privatnih. Najprej sva se ustavila v Benetkah.

Ne vem, če je človek, ki je tretjič v Benetkah, še lahko presenečen. Seveda je, vendar ne nad znamenitostmi stare slavne republike in nad domovino Marca Pola, temveč nad vidno propadajočim koliščem, ki mu čas in voda očitno ne prizanašata. Daljni turisti prihajajo z vero v rek: »Videti Benetke in umreti«; isti rek velja nekaterim tudi za Neapelj in Firence. V tej stari republiki je razvit množični turizem in z njim devizni priliv, ki pa je verjetno po mnenju mestnih očetov še premajhen, saj si izmišljajo dodatne davštine na turizem.

In če se ti drži omenjenega reka, bodo na to tudi pripravljeni. Med Markovo cerkvijo in palačo razkošnih dožev dajejo centru mesta pečat golobi, ki razvijajo po zidovih in kupolah razne slikarske tehnike. Če pravi čas ne uideš nalivu, ki so pogosti, si pozen, ali pa niti ne. Tušz neba je zastoj — to je edino kar je zastoj — in te v trenutku osveži; in če imaš na nogah nove čevlje iz barvnega usnja lahko zaseboj puščaš sled in če naju ne bi spodili izpod stojničnih marel, kjer so branjeve v neprestanem strahu pred žepariji, bi tudi midva ne bila deležna tuširanja sredi Markovega trga. Provincja Benečija sodi med večje.

saj meri skoraj toliko kot Slovenija. Razprostira se vse do Padova, Verone in Piacenze in pa ob reki Pad. Spada med glavne žitnice Italije. Središče so Benetke, kot drugo največje pristanišče in edinstveno mesto na svetu. Mesto je prepadeno s 150 kanali in slovi po nekaterih neprekosljivih umetniških vrednotah. Med najbolj znane sodi cerkev svetega Marka, ki so jo začeli graditi leta 1063. Njen bizantinski slog kaže, da so se zgledovali po zasnovi sv. apostolov v Carigradu. Sicer pa so jo gradili sami orientanci. Značilnost bizantinskega sloga dopolnjujeta romanska orna-

mentika in slikarstva. Zanimivo je tudi to, da je bilo pred cerkvenim razkolom sodelovanje na gospodarskem in političnem vidiku dosti plodnejše in bogve kako bi se zadeva razvijala naprej, če do tega razkola ne bi prišlo. Če bi iskali najmarkantnejšo osebnost Benetk, vsekakor ne bi mogli mimo slavnega pomorščaka, pustolovca in diplomata Marca Pola. Ali pa tudi ne, Korčulani bi nam trdili, da je Polo Benečan, oporekali. Do danes nihče zagotovo ne ve, kje se je

rodil. Še tako urejene listine renesančnih Benetk ne omenjajo Polovih. Zagotovo pa je, da je bil Marco Polo 1324. leta star natančno 70 let, da je umrl v Benetkah, bil pokopan v cerkvi sv. Lovrenca in da so leta 1592 njegove posmrtno ostanke prenesli neznano kam. Tudi Korčulani nakazujejo veliko verjetnost rojstva Marca Pola v mestu Blato, ki je edino celinsko mesto otoka in ima katedralo sv. Marka prav iz omenjenega obdobja. Omenja se tudi bitka v Peljaškem zalivu pred Korčulo med Genovežani in Benečani leta 1298. Pravijo, da je Marco Polo sodeloval v tej bitki

cev, mornarjev in obrtnikov. Vzhodnjaški slog se kaže v pročeljih portalih in tudi v notranji ureditvi zgradbe. Najzanimivejša med zgradbami je seveda Doževa palača. Zasnova temeljev in zidovja kaže gotske poteze, toda dovršenost delov zgradbe, zlasti oken in portalov, se ponaša z beneškim slogom. V 17. stoletju so številni tuji arhitekti poživili beneško arhitekturo z novimi zasnovami. V stoletjih beneškega razcveta so številni kiparji in slikarji ustvarili čudovita dela. Znano je, da so se v Benetke preselile cele družine umetnikov, kot npr. Jacopo Bellini s sinovima, družina Vivarini-Antonio, Bartolomeo, njihovo delo pa so nadaljevali Tizian, Tintoretto, Tiepolo.

Benetke so stisnjene na zelo omejeni površini, oddaljeni 4 kilometre od obale. Sedanja urbanistična zasnova je nastala že v srednjem veku. Pravijo, da stoji mesto na več kot 12 milijonih hrastovih pilotov. Hraste za to pa so Benečani sekali v Dalmaciji. Danes se mesto sooča s problemom pogreznosti in tu mu voda ne prizanaša. Pa tudi kanali so skrajno onesnaženi, saj se vsa umazanija steka v beneške ulice.

Spet naju je presenetil naliv. Nad morjem so se podili težki deževni oblaki in od časa do časa se je vilo kot iz škafa. V poznem popoldnevu, na praznik 1. maja, sva prečkala Pad in vstopila v provinco Emilia Romagna, ki je po površini večja od Benečije, in je največja žitnica Italije. Že od daleč so naju pozdravljali visoki rdeči zvoni Ravene ali cesarskega mesta, kot so ga imenovali nekoč. Po dragocenih spomenikih zgodnje krščanske umetnosti, pa so ga imenovali Zahodni Bizanc. Med cerkvami sta najbogatejši San Vitale in stilu bizantinske bazilike in San

Francesco iz 5. stoletja, ki pa je doživljal vse renesanse.

Ravenci so ponosni zlasti na Dantejevo grobnico, ki stoji zraven Frančiškove bazilike. Dante je zadnja leta življenja preživel prav v Raveni in 1321. leta tukaj umrl. Mesto se ponaša z mnogimi prekrasnimi mozaiki. Kogarkoli sva povprašala po katerikoli cerkvi, nama je vedel povedati. Ni nama pa bilo treba spraševati po lokalnih, saj jih je bilo na vseh koncih mesta v izobilju. Slučajno pa sva naletela na nekakšen renesančni hram, preurejen v vinski hram. Pri vstopu plačaš simbolično vsoto deset tisoč lir na osebo in si lahko točiš, kolikor ti želodec nosi. Na izbiri nama je bilo čez 100 vrst vin, zraven pa si lahko prigriznil posebne vrste pico. Krepko sva se nažgala v tem prijetnem hramu in se nazadnje spraševala, če je Dante pil belo ali rdeče vino. Ravna je manjša od Ljubljane, po zgodovini pa je pravi velikan. Prav tako ostala mesta v Italiji. V vsakem mestu tujec odkrije nekaj novega, nekaj pristnega, kar je dokaz, kako bogate kulture so se menjavale na Apeninskem polotoku.

Že se je mračilo, vztrajala sva pri načrtu, priti še nocoj v San Marino. Za nameček sva zgrešila pot, kar se nama niti ni zdelo tako čudno. Z Apeninov je vel močan jugo, midva pa sva morala skozi Rimini najti odcep za San Marino, ki meri 60 km² in ima nekaj več prebivalcev kot M. Sobota. Ponaša se kot najstarejša republika. Tu seveda ni nobene meje, da si tu, te opozori napis republika San Marino. Našla sva neugoden kamp ob vznožju gore Titano, na vrhu katere so razprostrta mesta San Marino. Avtokamp še ni bil odprt za turiste, zato sva bila črna gospi. To naju ni vznemirilo, v nadlogo nama je bil vse močnejši veter, ki se je s čedalje večjo močjo zaganjal v najino bazo.

206. Spremembe in dopolnitve družbenega plana občine Ljutomer za obdobje 1981-1985
207. Odlok o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena na območju občine Ljutomer
208. Odlok o spremembi in dopolnitvi odloka o proračunu občine Ljutomer za leto 1984
209. Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o ureditvi nekaterih

- vprašanj s področja zasebne obrti v občini Ljutomer
210. Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o davkih občanov občine Murska Sobota
211. Odlok o spremembah odloka o zakloniščih in drugih zaščitnih objektih v občini Murska Sobota
212. odlok o hišnem redu na območju občine Murska Sobota

206 SPREMEMBE IN DOPOLNITVE DRUŽBENEGA PLANA OBČINE LJUTOMER ZA OBDOBJE 1981-1985

UVOD

Družbeni plan občine Ljutomer za obdobje 1981-1985, ki ga je dne 26. 3. 1981 sprejela skupščina občine Ljutomer, se spremeni in dopolni tako, da se v poglavju 7:

— dopolni točka 1. Razvojne možnosti in omejitve v prostoru z novo točko 1. 3. in besedilom tega gradiva pod točko I. —
— Naravni viri in točko II. — Bilanca površin

— nadomesti točka 2. 3. 4. Območja sekundarnih počitniških naselij s tekstom tega gradiva pod točko III. — Območja počitniških naselij

— nadomesti točka 4. 1. Kmetijska zemljišča s tekstom tega gradiva pod točko IV. — Kmetijska zemljišča

— nadomesti točka 4. 3. Rudarstvo s tekstom tega gradiva pod točko V. — Območja za pridobivanje rudnin.

I. NARAVNI VIRI

1. Kvaliteta kmetijskih zemljišč

Na podlagi 3. člena Zakona o varstvu kmetijskih zemljišč pred spremembo namembnosti (Ur. list SRS, štev. 44/82) in navodil o strokovnih merilih za določitev zemljišč v kategorije (Ur. list SRS, štev. 45/82) je bila izdelana v občini Ljutomer kategorizacija zemljišč (kmetijska zemljiška skupnost — jan. 1984). Po tej kategorizaciji, ki je upoštevana tako morfološke, pedološke in klimatske značilnosti, je bila razvrstitev na posamezne kategorije sledeča:

Kategorije	Površina v ha	%
I.	5.110	28,6
II.	2.786	15,6
III.	2.392	13,4
IV.	1.297	7,3
V.	131	0,7
VI.	5	0,0
VII.	556	3,1
VIII.	1.362	7,6
IX.	4.233	23,7
SKUPAJ	17.872	100

V I. kategorijo so opredeljena najboljša tla, kjer je možno pridelovati vse posevke. Relief je raven in omogoča uporabo vse kmetijske mehanizacije. Pretežno je to njivski svet, le izjemoma se pojavljajo travniki.

II. kategorija

Raba je nekoliko omejena zaradi slabših fizikalnih lastnosti tal. Razgiban relief večkrat omejuje uporabo mehanizacije. Večinoma so to njive, ki se prepletajo s travniki. V to kategorijo so razvrščene tudi vrhunske vinogradniške in sadjarske lege.

III. kategorija

Te površine so pretežno travnati svet, le malo je njiv, zaradi težjih tal in neurejenega vodnega režima. V gričevnatem svetu so v tej kategoriji površine z večjim nagibom in slabšimi lastnostmi tal. V ugodnih legah so tudi vinogradi in sadovnjaki. Z melioracijami se vse večje površine prekategorizirajo v II. kategorijo.

IV. kategorija

Na teh površinah je otežkočeno in onemogočeno obdelovanje

zaradi prevelike vlage v tleh ali pa zaradi pogostih poplav. Z melioracijami se te površine spremenijo v njive II. kategorije.

V. kategorija

Tu je zmanjšana možnost kmetijske rabe zaradi neprimerne nagiba in plitvih tal.

VI. kategorija

Močno je zmanjšana možnost kmetijske rabe zaradi nagiba, večje kamenitosti in težje dostopnosti. V ravninskem svetu so to tla s slabimi pedološkimi lastnostmi (skeletna tla).

VII. kategorija

Tu je nezmožnost kmetijske rabe (gramoznice, glinokopi, prodišča, suhi rokavi, zaježitve itd.).

VIII. kategorija

So za kmetijsko proizvodnjo odtujena zemljišča zaradi urbanizacije, infrastrukturnih koridorjev.

2. Viri pitne vode

Celotna Murska raven v občini Ljutomer je bogat rezervat podtalnice, ki nudi pitno vodo za potrebe občine in izven občinskih predelov. Da bi se zavarovalo območje pitne vode pred onesnaženjem, so zavarovana črpališča pri Lukavcih na najožji in ožji varstveni pas, prav tako tudi perspektivno črpališče pri Moti. V najožjem in ožjem varstvenem pasu veljajo posebni režimi varovanja.

3. Termalne vode

V Banovcih je vrelec termalne vode, ki daje pogoje za razvoj zdraviliškega turizma.

V ta namen je bil opredeljen rezervat v velikosti 9 ha. Podobna vrtna je tudi v Moravcih.

II. BILANCA POVRŠIN

	ha	%
1. Kmetijsko zemljišče		
a) I. območje	10.001	56,0
b) II. območje	2.229	12,5
2. Urbana naselja	1.110	6,2
3. Posebno opred. območja	168	0,9
4. Nerodovitna območja	122	0,7
5. Gozd	4.233	23,7
Skupaj	17.872	100,0

1. Vodne površine	155,2 ha
2. Infrastrukturni koridorji	122,0 ha
3. Rezervati pitne vode	72,5 ha
4. Rezervati za pridobivanje gramoza	33,5 ha
5. Rezervati za termalna zdravilišča	13,0 ha
6. Odlagališča odpadkov	4,0 ha
7. Glinokop	35,0 ha
8. Naravni rezervat	13,0 ha

III. OBMOČJA POČITNIŠKIH NASELIJ

Za izgradnjo

Za izgradnjo vinogradniških — počitniških hišic so bila namenjena po družbenem planu — prostorski del občine Ljutomer, območja naselij Globoka, Šprinc, Stara cesta, Desnjak, Mekotnjak. Kopriva,

Moravski vrh, Drakovci in Radomerščak. Po kriterijih razvrstitve kmetijskih zemljišč so vsa ta območja vinogradniško-počitniških hišic prišla pod 2. območje. Na teh območjih je možnost gradnje gospodarskih kleti, vendar so za vsak primer gradnje potrebna soglasja, prav tako sprememba namembnosti, za večje skupine gospodarskih kleti pa tudi zazidalni načrt.

Pri gradnji se mora upoštevati lokalne pokrajinske in arhitektonske značilnosti tega hribovitega slovenjgoriškega prostora (primeren tip hiše).

IV. KMETIJSKA ZEMLJIŠČA

Zakon o kmetijskih zemljiščih (Uradni list SR Slovenije številka 1/79) predpisuje izdelavo razvrstitve kmetijskih zemljišč v občini. V Uradnem listu SRS, številka 22/81 pa je objavljeno »Navodilo o razvrstitvi kmetijskih zemljišč«, s katerim so določeni osnovni kriteriji za razvrstitev kmetijskih zemljišč, ki se namenijo za potrebe kmetijstva v družbenem planu občine 1981-1985 (prostorski del).

Razvrstitev zemljišč na 1. in 2. območje določa površine, ki so izključno namenjene kmetijski proizvodnji in površine, na katerih je možna uporaba tudi v druge namene. S tem bi se naj preprečila neracionalna uporaba kmetijskih zemljišč v nekmetijske namene in predvsem nesmotrno širjenje urbanizacije na najkvalitetnejša zemljišča.

Posredno se z razvrstitvijo kmetijskih zemljišč določa organizacija dejavnosti v prostoru in sistem poselitve. Vsi posegi v prostor morajo biti zasnovani na varovanju okolja, smoterni izrabi poselitvenega prostora in racionalnem koriščenju komunalne in energetske in frakture. Urbanizacija se usmerja v centralna naselja, kmetijska zemljišča pa se zavarujejo pred drugimi uporabniki prostora. 4. Ljutomerske gorice

Združbe tal na laporju in karbonatnem pesku (pedosekvenca na mehkih karbonatnih kameninah). Na teh površinah se razprostirajo najboljše gorice.

Razvrstitev kmetijskih zemljišč je usklajena s kategorizacijo kmetijskih zemljišč občine Ljutomer, z Zakonom o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti (Ur. list SRS, številka 44/82), upoštevane pa so tudi strokovne osnove za izdelavo prostorskega plana občine Ljutomer, z Zakonom o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti (Ur. list SRS, številka 44/82), upoštevane pa so tudi strokovne osnove za izdelavo prostorskega plana občine Ljutomer. Predvsem so upoštevane karte večnamenske primernosti, primernost površin za poselitev in primernost površin za kmetijstvo.

Bilanca površin kmetijskih zemljišč po območjih:

I. območje	10.001 ha	80,0 %
II. območje	2.229 ha	17,8 %
Posebno opredeljena območja	168 ha	1,3 %
nerodovitno	122 ha	0,9 %
	12.520 ha	

Pri razvrščanju zemljišč v 1. in 2. območje so se pri večjih naseljih upoštevale dolgoročne potrebe po širjenju urbanega prostora, zato so se manjše površine v okolici teh naselij uvrstile v 2. območje.

Za zagotovitev kontinuitete (prvenstvene) gradnje urbanega centra občine in mesta Ljutomer so prešla vsa z urbanističnim načrtom predvidoma območja stanovanjske izgradnje (blokove in zasebne) zaokroženo urbano celoto, kjer so za vsa ta območja že izdelani načrti izdana tudi lokacijska in gradbena dovoljenja in začeta stanovanjska gradnja (Ur. list SRS številka 44/82).

— Zakon o varstvu kmetijskih zemljišč — člen 5.

Pri industrijski coni (desno od železniške proge) je prešel v I. kmetijsko območje tisti del cone, ki še ni zazidan, obstoječim objektom pa so ostale možnosti prostorske širitve. Levo od železniške proge pa je po UN in ZN predvidena industrijska cona ostala neokrmjena. Prav tako je dana možnost širjenja obsega industrijske cone proti zahodu, saj se na cono navezuje 2. območje, za katero je možnost spremembe namembnosti. Zemljišče spada v III. kategorijo in je manj pomembno za kmetijsko proizvodnjo, seveda pa je potrebno za to spremembo namembnosti predhodno izdelati zazidalni načrt.

Pri industrijski coni Križevci—Boreci so bile upoštevane potrebe surovin za opekarno, zato je pod posebno opredeljena območja opredeljena primerna velikost glinokopa (lokacijsko dovoljenje številka 351-187/71-3 in 11/11-1981).

Kot »posebno opredeljeno območje« sta opredeljena tudi funkcionalno območje za termalno zdravišče Banovci (cca 9 ha) in rezervat termalni vrele Moravci (cca 4 ha).

Da se zavaruje najznačilnejši kraj Ljutomerskih gor — Jeruzalem (arhitektonski pokrajinski pogled) pred urbanimi in drugimi posegi, se opredeli to območje kot urbano posebno opredeljeno območje. Prepovedane so vse novogradnje, kakor tudi ambientne spremembe (okoliš).

Da bi se preprečilo nenačrtno, stihijsko izkoriščanje gramoza na Murskem polju, kjer so najboljše kmetijska zemljišča, se z razvrstitvijo pod PO opredelita gramoznica Babinci (cca 9 ha) in Krapje (cca 23 ha — lokacijsko dovoljenje številka 351-102/79-3 z dne 21/7-1982).

1. Gozdnatost oz. poraščenost z drevjem

Gozdni sestoji v občini Ljutomer nimajo le gospodarski in socialni pomen, ampak so tudi predvsem varovalni in krajinskoekološki rege-

nerator krajine. Vsako pretirano krčenje »gozdov«, če tudi v dobro kmetijskih površin, bi lahko pomenilo degradacijo (negativne učinke v okolju) pokrajine z nepredvidljivimi posledicami. Zato so vsa območja »log« uvrščena v gozd.

2. Morfogenetske enote

Aluvialna ravnica Mure (doba nastajanja), rokavi, večje depresije (vdornine — suhe struge) so praviloma kategorizirane kot nerodovitne površine, uvrščene v 2. območje ali posebno opredeljeno območje tam, kjer se je izkoriščalo ali se še izkorišča za pridobivanje gramoza. V naštetih reliefnih oblikah prst še ni toliko razvita, da bi bila uporabna za kmetijstvo.

3. Obstoječa izraba tal.

Primernost površin se določa za kmetijstvo tudi obstoječi izrabi tal. Ze obdelane površine se uvrstijo v 1. območje, za neobdelane površin pa se preveri morfogeneza in možnost hidrotehničnih ukrepov

4. Kvaliteta prsti je manj upoštevajoči kriterij.

S sodobno tehnologijo kmetijske proizvodnje je kvaliteta prsti manjšega pomena. V 2. območju se razvršča pedosekvenca (zbir sličnih talnih tipov), pri kateri prst še ni razvita.

5. Pri Ljutomerskih in osrednjih Slov. gorah je upoštevano:

- naklon: površine nad 30° so manj primerne za kmetijstvo.
- osonečenje: primerne lege za vinogradništvo in sadjarstvo,
- reliefna energija: izraža navpično in vodoravno razgibanost terena.

- velikost površin,
- obstoječa izraba.

Kratek pregled pokrajinsko-ekoloških enot na območju občine Ljutomer:

1. Aluvialna ravnica ob Muri. To je območje še nerazvitih tal, ki za kmetijstvo nima večjega pomena.

Travniki, poplavišča, gozd, mrtvi rokavi, prodišča tvorijo to pokrajinsko ekološko enoto.

2. Murska ravnica

Obsega združbe tal na fluvio-glacialnem (rečno ledeniškem) produ in pesku, nekaj malega je amfibolitov, sludastega peska in ilovice. Združba obrečnih rjavih tal (pedosekvenca na produ in pesku) je najbolj kvaliteten kmetijski prostor, raven relief omogoča rabo kmetijske mehanizacije, pitna voda je v podtalju, prod predstavlja rudnino za koriščenje na najboljših tleh.

3. Zahodni del (del osrednjih Slov. gor, Radenska terasa z dolino Ščavnice).

Združba oglejenih in pseudoglejenih tal (pedosekvenca na ilovicah in glinah nekarbonatnega značaja). Prisotnost podtalnice bliže površine ali slojne vode, večja relativna vlažnost, slabša nosilnost, manjša prepustnost in zmanjšana možnost rabe tal.

Kmetijstvo oziroma proizvodnja v občini Ljutomer ima posebno mesto pri zagotavljanju hrane v tem srednjeročnem obdobju. Za izboljšanje talnih pogojev se bodo v srednjeročnem obdobju izvršile melioracije na 1057 ha, komasacije pa na 1057 ha. Glavni poudarek na kmetijstvu v občini je v poljedelski proizvodnji, živinoreja (pridobivanje večje količine mleka in mesa) in pridobitev novih zemljišč.

V. OBMOČJA ZA PRIDOBIVANJE RUDNIN

Rudnine so naravno bogastvo, ki se ne obnavlja, dobrine splošnega pomena in njihovo pridobivanje povzroča učinke v okolju in prostoru (degradacija — negativen učinek v prostoru). V Ljutomerski občini so najpomembnejše rudnine gramoz, pesek in glina.

1. Na Murskem polju so velike zaloge gramoza, ki se pa nahajajo na najpomembnejšem kmetijskem prostoru. Z razvrstitvijo kmetijskih zemljišč se opredelijo kot posebno opredeljena območja.

a) Gramoznica v Babincih na 9 ha, širjenje gramoznice ni možno izven opredeljene lokacije, kjer je okolica izključno 1. območje.

b) Gramoznica Krapje se nahaja na manj pomembnem območju (aluvialna ravan — doba nastajanja — ob Muri in v logu) po lokacijski dokumentaciji obsega predvideno eksploatacijsko območje 23 ha.

c) Za potrebe opekarnice Boreci je izdana lokacija še za nadaljnjih 10 ha. Ker je to kmetijsko območje, ga je treba po izčrpanju sanirati in vrniti kmetijstvu. (Lokacijsko dovoljenje številka 351-187/71-3 z dne 11/11-1981).

d) Na območju premogovnika Presika se vršijo raziskave zalog in debeline plasti. V kolikor se bodo našle zadovoljive količine se lahko dolgoročno pričakuje eksploatacija — izkoriščanje.

Številka: 31/84

Datum: 25/4-1984

Predsednik
skupščine občine
Emil Kuhar, l. r.

Na podlagi 3., 6. in 41. člena Zakona o komunalnih dejavnostih (Ur. list SRS, št. 8/82), 10. člena Zakona o cestah (Ur. list SRS, št. 38/81 in 181. člena Statuta občine Ljutomer (Ur. objave občinskih skupščin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota, št. 44/81 in 12/83) je Skupščina občine Ljutomer na seji Zbora združenega dela in Zbora krajevnih skupnosti dne 9. 7. 1984 sprejela

ODLOK O KOMUNALNIH DEJAVNOSTIH POSEBNEGA DRUŽBENEGA POMENA NA OBMOČJU OBČINE LJUTOMER

1. člen

S tem odlokom se urejajo posebne pravice, ki jih ima skupščina občine Ljutomer na področju komunalnih dejavnosti posebnega družbenega pomena v smislu določil zakona o komunalnih dejavnostih. Opravljanje komunalnih dejavnosti mora omogočiti smotno, ekonomično in učinkovito izkoriščanje komunalnih objektov in naprav in kakovostno oskrbo delovnih ljudi in občanov s komunalnimi storitvami oziroma proizvodi.

2. člen

Za komunalne dejavnosti posebnega družbenega pomena se štejejo:

1. Oskrba naselij z vodo, ki obsega zajemanje, čiščenje in dovajanje vode gospodinjstvom, industriji in drugim uporabnikom;
2. Odvajanje padavinskih in odpadnih voda iz naselij, ki obsega:
 - zbiranje, odvajanje in čiščenje odpadnih voda od gospodinjstev, industrije in drugih uporabnikov v naselju;
 - odvajanje padavinskih voda v naselju;
3. Vzdrževanje čistoče v naseljih, ki obsega čiščenje javnih površin, urejeno zbiranje, odvoz in odstranjevanje komunalnih odpadkov od gospodinjstev, industrije in drugih uporabnikov teh storitev;
4. Urejanje javnih parkov, nasadov, drevoredov, zelenic, otroških igrišč in drugih javnih površin s pripadajočimi napravami in opremo;
5. Urejanje javnih parkirišč, dovoznih poti, peš poti in drugih javnih poti v naselju;
6. Javna razsvetljava, ki obsega razsvetljava prometnih in drugih javnih površin;
7. Urejanje pokopališč ter pokopališka in pogrebna dejavnost, ki obsega:
 - pogrebne storitve,
 - oddajanje prostorov za grobove v najem.

3. člen

Poleg dejavnosti navedenih v 2. členu tega odloka se za komunalne dejavnosti posebnega družbenega pomena na območju občine Ljutomer štejejo:

1. Urejanje, čiščenje in vzdrževanje ulic, trgov in cest ter pripadajočih objektov v naseljih mestnega značaja, ki niso razvrščeni med regionalne in magistralne ceste;
2. Urejanje in vzdrževanje letnega kopališča v Ljutomeru in termalnega kopališča v Moravcih pri Bučkovcih;
3. Postavljanje in vzdrževanje prometne signalizacije na ulicah in cestah, ki niso razvrščene med regionalne in magistralne ceste;
4. Izvajanje zimske službe po ulicah, trgih in parkiriščih ter drugih javnih prometnih površinah, ki niso razvrščene med regionalne in lokalne ceste;
5. Plakriranje, izobešanje zastav in transparentov ter urejanje in vzdrževanje temu namenjenih objektov;
6. Urejanje in vzdrževanje tržnice;
7. Vzdrževanje in zavarovanje varstvenih pasov pitne vode;
8. Urejanje in vzdrževanje javnih stranišč;
9. Tekoče vzdrževanje stanovanjskega fonda;
10. Urejanje in vzdrževanje skupnih kurilnic;
11. Upravljanje in vzdrževanje javne tehnične.

4. člen

Objekti in naprave, ki služijo za opravljanje komunalnih dejavnosti, se glede na rabo in vrsto določijo kot sledi:

- a) komunalni objekti in naprave individualne rabe so:
 - objekti in naprave za oskrbo z vodo,
 - objekti in naprave za odvajanje in čiščenje odpadnih voda,
 - objekti in naprave za odvajanje komunalnih odpadkov,
 - pokopališki objekti in naprave,
- b) komunalni objekti in naprave skupne rabe so:
 - javni parki, nasadi, zelenice, drevoredi in otroška igrišča,
 - omrežje in naprave javne razsvetljave,
 - objekti in naprave za odvajanje padavinskih voda,
 - ulice, trgi in ceste v naseljih mestnega značaja, ki niso razvrščene med regionalne in magistralne ceste,
 - objekti in naprave za izobešanje zastav, transparentov in plakatov,
 - tržnica,
 - javno letno kopališče.

5. člen

Komunalne dejavnosti iz 2. in 3. člena tega odloka opravlja komunalna organizacija združenega dela, ali krajevna skupnost v skladu z njihovo naravo in namenom. V primerih, ko komunalne dejavnosti opravlja krajevna skupnost, se ta mora organizirati po načelih, ki veljajo za komunalno organizacijo združenega dela.

Krajevna skupnost lahko prenese komunalne objekte in naprave v upravljanje komunalni organizaciji z ustreznim samoupravnim sporazumom.

Ostali investitorji pa morajo prenesti komunalne objekte in naprave v upravljanje komunalni organizaciji.

6. člen

Delovni ljudje in občani v krajevni skupnosti v skladu z njenim Statutom odločajo o združevanju in porabi sredstev za graditev komunalnih objektov in naprav ter o pogojih in načinu opravljanja komunalnih storitev.

7. člen

Za vzdrževanje, rekonstrukcijo in graditev komunalnih objektov in naprav zagotavljajo uporabniki in izvajalci potrebna sredstva, in sicer:

- s samoupravnim združevanjem sredstev za rekonstrukcijo in graditev komunalnih objektov in naprav,
- s ceno posameznih komunalnih proizvodov in storitev,
- s povračili za gospodarjenje s komunalnimi objekti in napravami skupne rabe,
- z drugimi viri.

8. člen

Če se uporabniki in izvajalci ne sporazumejo o povračilih za gospodarjenje in vzdrževanje komunalnih objektov in naprav skupne rabe, Skupščina občine z odlokom predpiše obvezno plačevanje prispevka vsem zavezancem, ki jih določa Zakon o komunalnih dejavnostih.

9. člen

Skupščina občine lahko predpiše, da so organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije in skupnosti dolžne izvesti postopek za sklenitev samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev, če je z družbenim planom občine določeno, da je izvedba določenih nalog na področju komunalnih dejavnosti nujna za nemoteno delovanje gospodarskih in družbenih dejavnosti v občini.

10. člen

Do organiziranja posebne organizacije združenega dela za komunalne dejavnosti v skladu z zakonom, opravlja komunalne dejavnosti navedene v tem odloku Komgrad Ljutomer.

11. člen

Z dnem, ko začne veljati ta odlok, preneha veljati odlok o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena za občino Ljutomer (Uradne objave občin Pomurja, št. 25/77).

12. člen

Ta odlok začne veljati 8. dan po objavi v Uradnih objavah občinskih skupščin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota.

Številka: 351-1/83-3
Datum: 9/7-1984

Predsednik
skupščine občine
Emil KUCHAR, l. r.

Na podlagi 83. člena Zakona o financiranju splošnih družbenih potreb v družbenopolitičnih skupnostih (Ur. list SRS št. 39/74) in 181. člena Statuta občine Ljutomer (Ur. objave občinskih skupščin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota št. 44/81 in 12/83) je skupščina občine Ljutomer na seji zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti dne 9. 7. 1984 sprejela

ODLOK O SPREMEMBI IN DOPOLNITVI ODLOKA O PRORAČUNU OBČINE LJUTOMER ZA LETO 1984

1. člen

Odlok o proračunu občine Ljutomer za leto 1984, ki je bil objavljen v Uradnih objavah občinskih skupščin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota št. 11/84, se v 2. členu spremeni in dopolni tako, da se glasi:

Skupni prihodki občinskega proračuna znašajo	99.678.500
— za občinske potrebe	98.958.143
— za tekočo proračunsko rezervo	720.357

2. člen

Spremenjena in dopolnjena zbirna bilanca prihodkov in razporeditev prihodkov proračuna občine Ljutomer za leto 1984 je sestavni del proračuna občine Ljutomer za leto 1984.

3. člen

Ta odlok začne veljati 8. dan po objavi v Uradnih objavah občinskih skupščin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota.

Številka: 400-1/84
Datum: 9/7-1984

Predsednik
skupščine občine
Emil KUCHAR, l. r.

209

Na podlagi 111. člena Obrtnega zakona (Ur. list SRS, št. 1/79) in Zakona o spremembah in dopolnitvah Obrtnega zakona (Ur. list SRS, št. 6/83) in 181. člena Statuta občine Ljutomer (Uradne objave občinskih skupščin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota št. 44/81 in 12/83) je Skupščina občine Ljutomer na seji Zbora združenega dela in Zbora krajevnih skupnosti dne 9. 7. 1984 sprejela

ODLOK

O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ODLOKA O UREDITVI NEKATERIH VPRAŠANJ S PODROČJA ZASEBNE OBRTI V OBČINI LJUTOMER

OPRAVLJANJE GOSPODARSKE DEJAVNOSTI KOT POSTRANSKI POKLIC

1. člen

7. člen Odloka o ureditvi nekaterih vprašanj s področja zasebne obrti v občini Ljutomer (Ur. objave občinskih skupščin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota št. 11/82) se v celoti nadomesti s 7. a, 7. b in 7. c členom.

2. člen

7. a člen se glasi:

V skladu z zakonom lahko delovni ljudje, ki so v delovnem razmerju za nedoločen čas ter kmetje, gospodinjice, upokoenci in študentje trajno ali sezonsko opravljajo obrtno dejavnost kot postranski poklic.

7. b člen:

Gospodarska dejavnost kot postranski poklic se lahko opravlja največ za dobo enega leta, razen za dejavnosti, ki niso razvite in s katerimi glede na razmere trenutno ni mogoče doseči dohodka za redno obratovanje obrtnika.

Te dejavnosti so:

- popravilo kmetijske mehanizacije,
 - popravilo gospodinskih strojev in naprav,
 - splošno kovaštvo,
 - popravilo RTV aparatov,
 - popravilo koles,
 - krojaštvo (izdelovanje moških in ženskih oblačil po meri),
 - čevljarstvo,
 - keramičarstvo,
 - lončarstvo,
 - mizarstvo (izdelovanje kosovnega pohištva),
 - avto pralnica
- steklarstvo, oziroma tiste storitvene dejavnosti, pri katerih se doseže najmanj 50 odst. letnega prihodka s storitvami občanom.

7. c člen:

— Ne glede na določbe prejšnjega člena se kot postranski poklic ne smejo opravljati naslednje dejavnosti:

- opravljanje storitev z gradbeno mehanizacijo, avtoprevoznitvo, razen prevozov po 2. točki 100. člena Obrtnega zakona in opravljanje prevozov s traktorjem za potrebe občanov in hišnih svetov.

- prodaja na drobno,
- gostinska dejavnost,
- izdelava in popravilo lovškega in športnega orožja.

3. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah občin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota.

Številka: 313-1/84-3
Datum: 9/7-1984

Predsednik
skupščine občine
Emil KUCHAR, l. r.

210

Na podlagi 6., 11. in 14. člena Zakona o davkih občanov (Ur. list SRS št. 44/82) in 167. člena Statuta občine Murska Sobota, je skupščina občine Murska Sobota na seji zbora združenega dela in Zbora krajevnih skupnosti sprejela dne 19. julija 1984.

ODLOK

O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ODLOKA O DAVKIH OBČANOV OBČINE MURSKA SOBOTA

1. člen

Odlok o davkih občanov občine Murska Sobota (Uradne objave št. 9/83) se dopolni tako, da se za IX. poglavjem doda IX. A poglavje s členi 34 a do 34 u člena in glasi:

IX. A DAVEK OD DOHODKA IZ KMETIJSKE DEJAVNOSTI

34. a člen

Osnove za davek od osebnega dohodka iz kmetijske dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: davek iz kmetijstva) je katastrski dohodek ali dejanski dohodek.

Stopnje davka iz kmetijstva po katastrskem dohodku so proporcionalne in različne po posameznih skupinah katastrskih občin, stopnje davka po dejanskem dohodku pa so progresivne.

34. b člen

Davek iz kmetijske dejavnosti po dejanskem dohodku plačujejo zavezanci, kateri dosegajo višje dohodke iz kmetijske dejavnosti, ki niso oziroma so le v manjšem obsegu zajeti v katastrskem dohodku.

Zavezanci davka iz kmetijske dejavnosti po prejšnjem odstavku plačujejo davek po dejanskem dohodku kadar:

1. redijo najmanj 20.000 komadov perutnine na leto in pri katerih davčni organ ugotovi, da čisti dohodki iz te dejavnosti predstavljajo pretežno del njihovih dohodkov iz kmetijstva;

— kadar redijo piščance kot postransko dejavnost zavezanci, ki po zakonu o kmetijskih zemljiščih nimajo statusa kmeta.

2. kadar na farmski način pitajo goveda, prašiče ali druge živali, s pretežno kupljenimi krmili in pri tem ustvarjajo čisti dohodek, ki je najmanj 5 krat večji od njihovega katastrskega dohodka.

3. kadar se bavijo z drevničarstvom, vzgojo okrasnega grmičevja in vzgojo cvetlic na površini, ki predstavlja več kot 20 % zemlje, ki jo obdelujejo.

Določbe prejšnjih odstavkov ne veljajo za dohodke, dosežene s čebelarstvom.

34. c člen

Zavezancem davka iz kmetijske dejavnosti po dejanskem dohodku se materialni stroški ugotavljajo po smiselni uporabi določb zakona o davkih občanov in po postopku, ki veljajo za zavezance davka iz gospodarske dejavnosti in se jim davek odmerja po dejanskem dohodku.

34. d člen

Zavezanci davka iz kmetijske dejavnosti po dejanskem dohodku, plačujejo davek od ostanka čistega dohodka (osnova, ki presega osebni dohodek iz 10. člena zakona o davkih občanov) po naslednjih stopnjah:

če znaša ostanek čistega dohodka dinarjev:

nad	do	stopnja
	30.000	15 %
30.000	60.000	18 %
60.000	100.000	21 %
100.000	150.000	24 %
150.000	200.000	27 %
200.000		30 %

34. e člen

Zavezanci davka iz 34. b člena tega odloka so dolžni voditi poslovne knjige pod pogoji, ki veljajo za zavezance davka iz gospodarskih dejavnosti in so na podlagi evidence poslovnih knjig dolžni vložiti davčno napoved. Davčna napoved se vložijo po preteku leta v roku in na obrazcu, ki velja za zavezance davka iz gospodarske dejavnosti.

34. f člen

Zavezance davka iz kmetijske dejavnosti, ki plačujejo davek po katastrskem dohodku oziroma izpolnjujejo enega izmed pogojev iz 34. b člena, se preuverte na obdavčevanje po dejanskem dohodku.

Občinska uprava za družbene prihodke ugotovi pogoje za preuverte na obdavčevanje po dejanskem dohodku in zavezance obvesti pred koncem leta, da bodo v prihodnjem letu plačevali davek iz kmetijske dejavnosti po dejanskem dohodku.

34. f člen

Območje občine se razdeli na dve skupini katastrskih občin in sicer v skupino II. in III. Skupina II. ima podskupino II. a in II. b.

V podskupino II. a spadajo naslednje k. o.:

Bakovci, Beltinci, Beznovci (stari in novi), Bogojina, Borejci, Bratonci, Brezovci, Cankova, Černelavci, Domajinci, Dokležovje, Filovci, Gančani, Gederovci, Gorica, Gornji Črnci, Gradišče, Ivanjci, Ižakovci, Korovci, Krajna, Krog, Kupšinci, Lemerje, Lipa, Lipovci, Lukačevci, Markišavci, Martjanci, Melinci, Mlajtinci, Moravci, Murska Sobota, Murski Črnci, Murski Petrovci, Nemčavci, Noršinci, Petanjci, Polana, Predanovci, Puconci, Puževci, Rakičan, Rankovci, Satahovci, Sebeborci, Skakovci, Sodišinci, Strukovci, Šalamenci, Tešanovci, (razen naselje Suhi vrh), Tišina, Topolovci, Tropovci, Vanča vas, Veščica in Zenkovci.

V podskupino II. b spadajo naslednje katastrske občine:

Adrijanci, Andrejci, Berkovci, Bodonci, Bokračci, Čikečka vas, Dankovci, Dolina, Dolnji Slaveči, Domanjševci, Fikšinci, Fokovci, Gerlinci, Gornji Petrovci, Gornji Slaveči, Hodoš, Ivanovci, Ivanjševci, Jurij, Kančevci, Kramarovci, Križevci, Krnci, Krplivnik, Krupljinik, Lončarovci, Lucova, Mačkovci, Markovci, Moščanci, Motovilci, Motvarjevci, Nuskova, Pečarovci, Pertoča, Peskovci, Pordašinci, Poznanovci, Prosečka vas, Prosenjakovci, Radovci, Ratkovci, Rogošci, Ropoča, Selo, Središče, Stanjevci, Šalovci, Šulinci, Vadarci, Vaneča, Večeslavci, Vučja gomila ter naselje Suhi vrh iz katastrske občine Tešanovci.

V III. skupino spadajo naslednje katastrske občine:

Boreča, Budinci, Bukovnica, Čepinci, Dolenci, Dolič, Grad, Kuzma, Kovaševci, Kukeč, Kušanovci, Martinje, Matjaševci, Neradnovci, Ocince, Otovci, Panovci, Trdkova, Vidonci, Ženavljje, Serdica, Košarovci, Šotina, Krašči.

34. g. člen

Davek iz kmetijstva od katastrskega dohodka negozdnih površin se plača po naslednjih stopnjah:

1) za II. a skupino katastrskih občin	9 %
2) za II. b skupino katastrskih občin	8 %
3) za III. skupino katastrskih občin	5 %

Davek iz kmetijstva od gozdnih površin se plačuje od vrednosti lesa ki je določen za posek po stopnji 26 %.

Zavezanci davka iz kmetijstva, ki se jim ne odmerja prispevek za zdravstveno zavarovanje kmetov, plačujejo še poseben davek in sicer od katastrskega dohodka negozdnih površin po stopnji 20 % ter dohodkov iz gozdov po stopnji 30 %.

34. h člen

Začasno so oproščeni davka iz kmetijstva dohodki od zemljišč:

1. ki so bila za kmetijstvo neuporabna, pa so z investicijami zavezanca postala uporabna, za dobo 10 let;

2) na katerih se zasadijo novi vinogradi z žlahtno sorto, za dobo 4 let;

3) na katerih se zasadijo novi sadovnjaki, za dobo 5 let.

Zemljišča iz tega člena se oproste davka iz kmetijstva, če se novi nasadi zasadijo na površino nad 10 arov in če organ, pristojen za kmetijstvo in gozdarstvo ugotovi, da so dela opravljena strokovno in skladno s programom srednjeročnega razvoja občine.

Začasna oprostitve velja le za zavezance, ki se po zakonu o kmetijskih zemljiščih štejejo za kmete.

34. i člen

Na ožjem obmejnem območju, ki je nadpovprečno prizadeto zaradi škode, ki jo povzroča velika divjad (jelen, damjak, divji prašič) določi IS s sklepom parcele, od katerih davčni zavezanec ne plačuje davka od dohodka iz kmetijske dejavnosti.

34. j člen

Zavezanci davka iz kmetijstva od osebnega dohodka iz gozda so oproščeni občinskega davka od vrednosti lesa, katerega darujejo v javne namene. Oprostitev se uveljavlja s potrdilom o količini darovanega lesa.

34. k člen

Zaradi priznanja davčne olajšave ob odmeri, morajo krajevni uradi do 15. februarja dostaviti Upravi za družbene prihodke potrebne podatke za dela nezmožne družinske člane.

34. l člen

Zavezancem davka iz kmetijstva, ki vlagajo sredstva v preusmeritev gospodarstva, preureditev stanovanjskih in gospodarskih prostorov v turistične namene in za šolanje otrok, se priznajo naslednje olajšave:

1) Zavezancem, ki vlagajo sredstva v novogradnjo oziroma preureditev gospodarskih poslopij za blagovno proizvodnjo živine se zniža davek za 3 % od vloženi sredstev. Priznani znesek olajšave se enakomerno porazdeli na dobo 5 let.

Olajšavo po tej točki lahko uveljavi zavezanec, če zgradi hlev za najmanj 10 glav velike živine, svinjak za najmanj 30 svinj ali zgradbo s potrebnimi napravami za vzrejo piščancev s kapaciteto najmanj 15.000 kom. letno.

2) Zavezancev, ki vlagajo sredstva v preureditev stanovanjskih in gospodarskih poslopij v turistične namene, se zniža davek za 3 % od vloženi sredstev za dobo 5 let.

Olajšavo po tej točki lahko uveljavi zavezanec, če uredi in opremi vsaj eno turistično sobo z najmanj dvema ležiščema, ki ustrezajo najmanj tretji kategoriji, določeno v pravilniku o minimalnih tehničnih in zdravstvenih pogojih za sprejemanje na prenočišče in hrano pri zasebnih gospodinjstvih, če vložena sredstva presegajo 50.000 din in če doseže najmanj 50 nočitev letno.

3) Zavezancem davka od kmetijstva, ki jim je kmetijstvo edini in glavni poklic in preživljajo otroke, ki so na rednem šolanju v kateri od srednjih šol usmerjenega izobraževanja oziroma na višjih in visokih šolah se prizna posebna olajšava od odmerjenega davka, ki znaša letno za vsakega otroka:

— na srednjih šolah	1.000 din
— na višjih in visokih šolah	1.500 din

— Za otroke, ki prejemajo štipendijo, se olajšava po tej točki ne prizna, razen za štipendiste na šolah kmetijske smeri.

Zavezancem davka iz kmetijstva, ki imajo učence in študente na proizvodnem delu oziroma delovni praksi, se prizna davčna olajšava v višini 10 % od odmerjenega davka.

Olajšava se prizna samo za čas, kot je za posamezno vrsto šole oziroma fakultete določeno za redno dokončanje šolanja, najdalj pa do 26 leta starosti otroka.

Olajšavo uveljavlja davčni zavezanec s posebno vlogo, ki ji mora priložiti ustrezno potrdilo o šolanju oziroma delovni praksi, do konca februarja tistega leta, za katero uveljavlja olajšavo.

34. m člen

Zavezancem, ki vlagajo sredstva za nabavo kmetijskih strojev ali opreme, katerih posamična vrednost znaša najmanj 6 povprečnih neto OD na zaposlenega v gospodarstvu v SR Sloveniji oziroma skupna vrednost vloženi sredstev v koledarskem letu presega 12 mesečnih neto OD na zaposlenega v gospodarstvu v SRS se davek zniža za 3 % od vloženi sredstev. Priznani znesek olajšave se enakomerno porazdeli na dobo 3 let.

Pravico do olajšave po 1. odstavku tega člena ima zavezanec, ki nabavi nove stroje ali opremo od trgovske mreže, OZD ali iz uvoza.

Olajšava pripada zavezancu tudi, če skupaj z drugimi zavezanci nabavlja oziroma vloga sredstva za take namene, če skupna vložena sredstva presegajo znesek ki je naveden v 1. odstavku tega člena.

Pri uvozu strojev in opreme se upošteva nabavna vrednost na podlagi carinske deklaracije.

V kolikor zavezance, ki mu je bila priznana olajšava od tuji sredstva oziroma opremo je dolžan to prijaviti Upravi za družbene prihodke v 15. dneh po odtutitvi. Tem zavezancem priznane olajšave za odtujene stroje oziroma opremo preneha veljati že v letu odtutitve.

Za istovrstne stroje in opremo lahko zavezanec ponovno uveljavi olajšavo šele po preteku 5 let od poteka prejšnje olajšave.

Zahtevek za priznanje olajšave po tem členu in 1. ter 2. točki 34. l člena morajo zavezanci vložiti najpozneje do konca februarja za vlaganja v preteklem letu. Če zahtevek ni vložen v navedenem roku se olajšava prizna šele od 1. januarja naslednjega leta, za preteklo leto pa se olajšava ne prizna.

34. n člen

Zavezancem davka iz kmetijstva, ki vlagajo sredstva v gradnjo malih hidroelektrarn se prizna davčna olajšava. Olajšava se prizna, pod pogojem, da zavezanec vloži v gradnjo male hidroelektrarne najmanj znesek, ki ustreza 50 % zneska povprečnega enoletnega čistega osebnega dohodka na zaposlenega delavca v SRS v preteklem letu.

Olajšava iz prejšnjega odstavka se prizna za dobo 5 let in znaša letno 50 % od odmerjenega davka iz kmetijstva, s tem, da skupni znesek olajšave ne more presegati 80 % vloženi sredstev.

34. o člen

Zavezancem davka iz kmetijstva, ki so vključeni v družbenoorganizirano proizvodnjo, sprejemajo in izpolnjujejo obveznost servenih planov in obdelujejo zemljišča v skladu z zakonom, se prizna davčna olajšava v višini do 70 % odmerjenega davka za tekoče leto, na osnovi podatkov iz preteklega leta.

Višina olajšave je odvisna od razmerja med prodanimi lastnimi pridelki in tržno zmogljivostjo kmetije.

34. p člen

Tržno zmogljivost kmetije določi organ za družbene prihodke v točkah tako, da katastrski dohodek od ornih in travniških površin po stanju 31. 12. preteklega leta zmanjša za zmnožek, ki ga dobi, če števílo prijavljenih družinskih članov pomnoži s 400.

34. r člen

Doseženo razmerje do takšne zmogljivosti določi organ za družbene prihodke na osnovi zahtevka o davčni olajšavi v kateri davčni zavezanec prijavi realiziran obseg pogodbe o tržni proizvodnji in dokupu kmetijskih pridelkov.

Davčni organ obračuna realizacijo tržne proizvodnje in dokup iz prejšnjega člena v točkah, po katerem da:

1 kg pšenice	1 točko
1 kg rži	1,2 točki

1 kg koruze	0,5 točk
1 kg krompirja	0,1 točk
1 kg pese	0,1 točk
1 kg vrtnin	0,1 točk
1 kg goveda v živi teži	4 točke
1 kg prašiča v živi teži	2,5 točk
1 l mleka	0,8 točk
1 kg pesnih rezancev	0,3 točke
1 kg soje	2 točki
1 kg oljnih tropin	1,3 točke

34. s člen

Če davčni zavezanec ni izpolnil obsega tržne proizvodnje, ki mu ga je določila kmetijska organizacija na osnovi občinskega setvenega plana, se mu zmanjša po prejšnjem členu izračunana realizacija za toliko točk, koliko jih da neizpolnjeni obseg planske zadolžitve.

34. f člen

Olajšavo iz 34. i člena uveljavlja zavezanec s posebno vlogo, ki jo more vložiti do konca februarja pri pristojnem krajevnem uradu.

Za leto 1984 pa je zavezanec dolžan vložiti zahtevek za priznanje olajšave do 31. 8. 1984.

34. g člen

Letne olajšave iz 1. in 2. točke 34. f člena, 34. g člena in 34. i člena ne morejo presegati 80 % predpisanega davka za tekoče leto.

34. u člen

Olajšave, ki jih je davčni zavezanec pridobil po prejšnjem odloku ostanejo v veljavi.

IV. DAVEK OD DOHODKA IZ GOSPODARSKIH DEJAVNOSTI

2. člen

Za 13. členom odloka o davkih občanov občine Murska Sobota (Ur. objave Pomurskih občin, št. 9/83) se doda novi 13. a člen, ki se glasi:

»Davek v pavšalnem letnem znesku plačujejo zavezanci, ki opravljajo gostinsko dejavnost v odročnih in višinskih krajih z manj kot 500 prebivalcev v strnjem naselju in ne uporabljajo dopolnilnega dela drugih delavcev in tudi ne zaposlujejo družinskih članov.«

XII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

3. člen

Z dnem, ko začne veljati ta odlok, preneha veljati 38. člen Odloka o davkih občanov občine Murska Sobota (uradne objave pomurskih občin, št. 9/83).

4. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Številka: 422-8/84-9

V Murski Soboti, 19. julija 1984

Predsednik
Skupščine občine Murska Sobota
Martin HORVAT
Martin HORVAT, l. r.

211

Na podlagi 158. člena Zakona o splošni ljudski obrambi (Ur. list SFRJ, št. 21/82) in 204. člena Zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti (Ur. list SRS, št. 35/82), 165. člena Statuta občine Murska Sobota in Usmeritev za uresničevanje ukrepov za razbremenitev gospodarstva v letu 1984, je občinska skupščina na seji družbenopolitičnega zbora, zbora krajevnih skupnosti in zbora združenega dela dne 19. julija 1984 sprejela

ODLOK O SPREMENBAH ODLOKA O ZAKLONIŠČIH IN DRUGIH ZAŠČITNIH OBJEKTIH V OBČINI M. SOBOTA

1. člen

V 26. členu Odloka o zakloniščih in drugih zaščitnih objektih v občini Murska Sobota (Uradne objave pomurskih občin, št. 19/83) se besedilo »3 %« nadomesti z besedilom »2,55 %«.

2. člen

V 28. členu se besedilo »0,06 %« nadomesti z besedilom »0,051 %«.

3. člen

Ta odlok začne veljati 8. dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin, uporablja pa se od 1. I. 1984.

Štev.: 010/2

Datum: 19. 7. 1984

Predsednik
Skupščine občine Murska Sobota
Martin HORVAT
Martin HORVAT, l. r.

212.

Na podlagi 52. člena Zakona o stanovanjskem gospodarstvu (Ur. list SRS, št. 3/81), 25. člena Zakona o prekrških (Ur. list SRS, št. 25/83) ter 167. in 176. člena Statuta občine Murska Sobota (Uradne objave, št. 12/80, 36/81 in 11/84) je Skupščina občine Murska Sobota na seji Zbora združenega dela in Zbora krajevnih skupnosti, dne 31. maja 1984, ter na seji Skupščine Skupnosti socialnega varstva, dne 26. junija 1984 sprejela

ODLOK O HIŠNEM REDU NA OBMOČJU OBČINE MURSKA SOBOTA

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Ta odlok določa zaradi nemotene uporabe stanovanjskih hiš in stanovanj ter poslovnih prostorov v stanovanjskih hišah in na zemljišču, ki pripada hiši, obveznosti in pravice stanovalcev in uporabnikov poslovnih prostorov, da vzdržujejo stanovanje in poslovne prostore v stanovanjski hiši v uporabnem stanju, kakor tudi pravice in dolžnosti skupnosti stanovalcev in hišnega sveta pri izvajanju tega odloka.

2. člen

Za stanovalce se štejejo po tem odloku imetniki stanovanjske pravice, podstanovalci, etažni lastniki stanovanj in najemniki v lastniških stanovanjih, kakor tudi osebe, ki v stanovanju stanujejo, lastniki, uporabniki in najemniki poslovnih prostorov v stanovanjski hiši (v nadaljnjem besedilu — stanovalci). Določbe tega odloka veljajo tudi za vse druge osebe, ki uporabljajo stanovanje, poslovne prostore ter skupne prostore in naprave v stanovanjski hiši in za vse tiste, ki se občasno zadržujejo v stanovanjski hiši in na zemljišču, ki pripada hiši.

II. OBVEŠČANJE TER OPOZARJANJE STANOVALCEV TER DRUGIH OSEB

3. člen

Vsaka stanovanjska hiša ali druga stavba, v kateri sta več kot dve stanovanji, mora imeti na vidnem mestu v neposredni bližini vhoda izobešen seznam stanovalcev, ki vsebuje ime in priimek stanovalcev, nadstropje in številko stanovanja. V stanovanjski hiši z več stopnišči mora biti izobešen seznam stanovalcev za vsako stopnišče posebej.

Seznam stanovalcev sestavi in sproti dopolnjuje hišni svet oziroma pooblaščen organizacija združenega dela, ki začasno opravlja funkcijo hišnega sveta.

V hiši, ki je v zasebni lastnini, je dolžan skrbeti za seznam stanovalcev lastnik hiše.

Seznam stanovalcev je treba dostaviti štabu za civilno zaščito pri krajevni skupnosti.

4. člen

Vsaka stanovanjska hiša ali druga stavba, v kateri sta več kot dve stanovanji, mora imeti na vidnem mestu v neposredni bližini vhoda poleg seznama stanovalcev iz 3. člena še:

- izobešen odlok o hišnem redu,
- izobešeno navodilo občinskega štaba za civilno zaščito o tem, kako ravnati v primeru naravnih in drugih nesreč ter zračnih napadov,
- pritrjene poštna nabiralnike s priimki stanovalcev in poseben nabiralnik za hišni svet,
- vidno objavljen priimek in ime osebe, ki je v hiši zadolžena za civilno zaščito,
- vidno objavljen priimek in ime stanovalca, ki hrani ključe od podstrešja, skupnih prostorov, kjer so skupne naprave objekta (glavni zaporni ventili in drugo) in drugih skupnih naprav,
- vidno objavljen priimek in naslov osebe, ki opravlja hišniška opravila,
- vidno obvestilo, kateri dan se čistijo dimniki v hiši,
- druga obvestila, ki so določena s predpisi ali drugimi akti oziroma sklepi samoupravnih organov.

Stanovanjske hiše, kjer so dvigala, morajo imeti na vidnem mestu objavljen priimek in ime ter naslov osebe, ki pomaga v primeru okvare dvigala.

Vsi glavni ventili v stanovanjskem objektu morajo biti vedno dostopni in označeni s trajnimi dobro vidnimi napisi kot n. pr.: „glavni vodni ventil“ in podobno.

Za izvajanje določil iz tega člena je odgovorna skupnost stanovalcev oziroma lastnik stanovanjske hiše.

5. člen

Vhod v stanovanje ali v poslovni prostor mora biti označen s številko stanovanja oziroma poslovnega prostora, ter s priimkom in imenom stanovalca. Stanovanje hišnika oziroma osebe, ki opravlja hišniška opravila, mora biti označeno na vhodnih vratih z besedo „hišnik“.

III. UPORABA STANOVANJSKIH IN POSLOVNIH PROSTOROV TER SKUPNIH DELOV IN NAPRAV STANOVANJSKE HIŠE

6. člen

Stanovalci morajo oskrbeti za primerno stanovanjsko kulturo v hiši in na zemljišču, ki hiši pripada, skrbno gospodariti s stanovanjem in poslovnimi prostori ter skupnimi deli in napravami stanovanjske hiše in jih varovati pred okvarami in poškodbami.

7. člen

Dolžnost stanovalcev je:

1. Uporabljati stanovanje in poslovne prostore na tak način, da drugih stanovalcev ne ovirajo v mirni uporabi stanovanjskih, poslovnih in skupnih prostorov;
2. skrbno ravnati pri uporabi stanovanj, poslovnih in skupnih prostorov in jih redno vzdrževati;
3. zaklepati vhodna vrata med 22. in 6. uro;
4. parkirati motorna vozila na mestih, ki so za to določena;
5. ugašati luči na stopniščih in drugih skupnih prostorih.

8. člen

Stanovalci morajo tudi:

1. takoj sporočiti hišniku ali hišnemu svetu pomanjkljivosti in okvare na inštalacijah in drugih napravah v stanovanjskih ter drugih prostorih, kolikor niso dolžni po veljavnih predpisih te pomanjkljivosti in okvare sami odpraviti;
2. sproti javljati hišnemu svetu spremembe o številu članov skupnega gospodinjstva ali podnajemnikov in drugih oseb;
3. zagotoviti čiščenje skupnih prostorov in odstranjevanje snega s streh in ledenih sveč z napuščev;
4. po potrebi prebeliti stanovanjske prostore, v vsakem primeru pa po izselitvi iz stanovanja;
5. popraviti oziroma nadomestiti naprave, ki so jih po veljavnih predpisih dolžni vzdrževati stanovalci;
6. poučiti mladoletne otroke o dejanjih, ki so po tem odloku in drugih predpisih prepovedana in jih tudi drugače odvracati od takih dejanj;
7. skrbeti za smotno uporabo toplotne energije v stanovanjskih, poslovnih in drugih prostorih v skladu s predpisi;
8. redno poravnovati obveznosti po predpisih o stanovanjskem gospodarstvu od dneva prevzema stanovanja.

9. člen

Stanovalci ne smejo:

1. Kakorkoli povzročati prekomeren hrup v stanovanjih, skupnih prostorih in na zemljišču, ki pripada hiši;
2. rediti pse, mačke in druge živali brez soglasja zbora stanovalcev oziroma lastnika stanovanjske hiše in v nasprotju s predpisi;
3. parkirati počitniške hišice, tovorna vozila, neregistrirana vozila in avtobuse na mestih, ki so določena samo za parkiranje osebnih avtomobilov;
4. ogrožati varnost stanovalcev ali povzročati škodo na stanovanjskih hišah ali nasadih;
5. poškodovati ali zamazati stanovanjsko hišo in dopuščati, da psi, mačke in druge živali onesnažujejo skupne prostore hiše in zemljišča, ki hiši pripada;
6. odlagati smeti in odpadke na mestih, ki niso za to določena;
7. metati odpadke v stranišče, vodovodne škotljike, odtočne cevi in kanale;
8. uporabljati jaške za smeti v nasprotju z navodili za njihovo uporabo;
9. stepati preproge in druge predmete izven za to določenih mest;
10. pisati ali pritrjevati objave, plakate in druga obvestila na mestih, ki niso za to določena;
11. kakorkoli ovirati prehodnost hodnikov, stopnišč, kletnih prostorov, dvorišč ter drugih skupnih prostorov;
12. brez potrebe uporabljati vodo in prižigati luči v skupnih prostorih;
13. nameščati cvetlične lončke ali korita na oknih in balkonih tako, da ogrožajo varnost ljudi, kakor tudi zalivati cvetlice v lončkih in koritih ter čistiti balkone tako, da voda odteka po zidu ali na pločnik;
14. uporabljati vodovodne, električne, ogrevalne, plinske in druge naprave na način, ki lahko povzroči okvare ali nevarnost požara;
15. puščati vklopljene električne naprave ali odprte vodovodne pipe v stanovanju brez nadzorstva;
16. uporabljati dvigala in druge tehnične naprave v nasprotju z navodili za njihovo uporabo;
17. v stanovanjih, poslovnih in drugih prostorih popravljati napake, ki jih sme popravljati le strokovno usposobljena oseba;
18. postavljati na strehi televizijske in radijske antene v nasprotju s sklepi zbora stanovalcev, hišnega sveta in stanovanjske skupnosti;
19. kaliti mir in počitek stanovalcev, zlasti med 22. in 6. uro;

20. onesnaževati ozračje s kurjenjem odpadkov, smeti in drugih snovi;
21. v stanovanju, poslovnem prostoru ali v skupnih prostorih in na zemljišču, ki hiši pripada, shranjevati ali odlagati vnetljive tekočine ali snovi v nasprotju s protipožarnimi in drugimi predpisi;
22. uporabljati lahko vnetljive snovi za pranje in čiščenje;
23. postavljati gorljive predmete ob dimnikih ali dimniških vratih;
24. shranjevati oziroma skladiščiti kakršenkoli material na podstrešju, razen rezervne strešne kritine;
25. parkirati vozila ali postavljati kakršnekoli ovire na dostopih in ploščadih za gasilska in druga intervencijska vozila;
26. prati motorna vozila izven za to določenih mest.

10. člen

Imetniki stanovanjske pravice, lastniki stanovanj in najemniki poslovnih prostorov so dolžni dopustiti, da se opravijo v stanovanju oziroma v poslovnem prostoru popravila ali koristne izboljšave, ki jih drugače ni mogoče izvršiti ali pa le z nesorazmernimi stroški.

Hišni svet mora poskrbeti, da se dela iz prvega odstavka tega člena opravijo v najkrajšem času in z motnjami, ki najmanj prizadenejo stanovalce.

11. člen

Stanovalci ne smejo izvršiti spremembe na stanovanjskih prostorih, odstranjevati ali predelati vgrajeno opremo in obstoječe naprave v stanovanju brez prejšnjega soglasja stanodajalca, stanovanjske skupnosti in skupnosti stanovalcev, če je stanovanje v družbeni lastnini, oziroma brez soglasja lastnika, če je stanovanje v lasti občana.

Določila prejšnjega odstavka se nanašajo tudi na balkone, loggie in terase.

12. člen

Da se zagotovi izvajanje zakonskih predpisov, opravlja skupnost stanovalcev oziroma lastnik stanovanjske hiše tudi naslednje naloge:

1. skrbti za vzdrževanje skupnih delov in naprav v stanovanjski hiši;
2. skrbti, da stanovalci vzdržujejo in uporabljajo stanovanje in poslovne prostore v skladu s predpisi, normativi, hišnim redom in sklepi zbora stanovalcev;
3. skrbti za čiščenje skupnih prostorov in zemljišč, ki pripadajo hiši in za odstranjevanje snega na tem zemljišču;
4. skrbti za smotno uporabo skupnih delov in naprav v stanovanjski hiši, določa način njihove uporabe in odloča o povračilu stroškov za tako uporabo;
5. skrbti, da se ne kvarijo in da se redno vzdržujejo vodovodne, električne, ogrevalne, prezračevalne in gasilne naprave ter skupna oprema za civilno zaščito;
6. skrbti za redne preglede in za vzdrževanje vseh inštalacij (toplotne postaje, toplotne podpostaje, kurilnice, dvigala in podobno) požarno varnostnih naprav, zaklonišč in opreme za civilno zaščito;
7. organizira občasne (na dve leti) preglede merilcev porabe toplotne energije in tople vode;
8. skrbti za namestitve in redno vzdrževanje ročnih gasilskih aparatov, ki morajo biti nameščeni v celotnem objektu v smislu požarnovarnostnih predpisov;
9. ob izdaji soglasij k namestitvi anten na strehi skrbti, da montažo in ozemljitev opravi pooblaščen izvajalec;
10. skrbti za izvajanje drugih požarnovarstvenih ukrepov v stanovanjski hiši;
11. skrbti za izvajanje občnih (enoletnih) pregledov inštalacij v stanovanjskih in poslovnih prostorih, ki jih opravi strokovna oseba v prisotnosti člana hišnega sveta in stanovalca;
12. skrbti za označitev važnejših mest inštalacijskih razvodnih postaj in ventilov v stanovanjski hiši;
13. skrbti, da se ob državnih in republiških praznikih ter drugih svečanih priložnostih izobesijo zastave;
14. določi osebo, ki hrani ključe skupnih delov in naprav;
15. napoti občane, ki se vselijo v stanovanjsko hišo oziroma stanovanje, naj pravočasno prijavijo oziroma odjavijo stalno prebivališče oziroma spremembo naslova stanovanja in ima pravico preveriti, ali so občani izpolnili to dolžnost;
16. vlaga prijave pri organu za vodenje postopka o prekršku zoper kršilca določil tega odloka;
17. opravlja druge zadeve, ki mu jih nalagajo zakoni o stanovanjskem gospodarstvu, statut skupnosti stanovalcev ter drugi predpisi in splošni akti stanovanjske skupnosti in skupnosti stanovalcev.

13. člen

V stanovanjskih hišah organizirajo in skrbijo za izvajanje nalog splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite poleg sveta krajevne skupnosti tudi hišni sveti in drugi organi hišne samouprave, oziroma pooblaščen organizacija združenega dela, ki začasno opravlja funkcijo hišnega sveta.

14. člen

Hišni svet oziroma zbor stanovalcev skrbí v sodelovanju s samoupravno stanovanjsko skupnostjo in pristojnim štabom za civilno zaščito krajevne skupnosti za izvajanje preventivnih in drugih ukrepov za zaščito in reševanje stanovalcev, gmotnih in drugih dobrin, za

organiziranje, usposabljanje in opravljanje enot civilne zaštite ter za izvajanje drugih nalog civilne zaštite v stanovanjski hiši. V stanovanju, v stanovanjski hiši in stanovanjskem okolju izvršujejo ukrepe za zaščito in reševanje po načelih vzajemne zaštite vsi stanovalci.

Njihovo delovanje usmerjata hišni svet in pristojni štab za civilno zaščito oziroma poveljnik enote civilne zaštite stanovanjske hiše.

Hišni sveti v sodelovanju s svetom krajevne skupnosti ustanovijo in organizirajo v stanovanjskih hišah enote civilne zaštite. Če hišni sveti to dolžnost opustijo, ustanovi in organizira enoto civilne zaštite v stanovanjskih hišah svet krajevne skupnosti.

15. člen

Skupni prostori in skupne naprave morajo biti dostopni vsem stanovalcem v hiši v skladu z njihovim namenom.

Dostop v skupne prostore, v katerih so kotlovnice, strojnice in podobne naprave, imajo le s strani hišnega sveta pooblaščenec oziroma zadolžene osebe. Čas in način uporabe skupnih prostorov in naprav določi hišni svet oziroma lastnik stanovanjske hiše ali njegovega dela v sporazumu z imetniki stanovanjske pravice.

16. člen

Skupnost stanovalcev lahko na zboru stanovalcev odloča tudi o drugih zadevah, ki jih ta odlok ne vsebuje. Stanovalci so dolžni sklepe zbora stanovalcev spoštovati in jih izvrševati.

17. člen

Nadzor nad izvajanjem določb tega odloka in predpisov na podlagi katerih je izdan, opravlja občinski upravni organ, pristojen za stanovanjske zadeve v sodelovanju s pristojnimi inšpekcijskimi službami.

Če upravni organ iz prvega odstavka tega člena ugotovi, da določbe tega odloka niso bile uporabljene ali niso bile pravilno uporabljene, odredi z odločbo, da je treba ugotovljeno nepravilnost odpraviti.

V odločbi iz prejšnjega odstavka tega člena se določi tudi rok, v katerem je treba ugotovljeno nepravilnost odpraviti.

V primeru ugotovljenih kršitev, ki so sankcionirane v kazenskih določbah tega odloka in v drugih predpisih, predlaga upravni organ iz prvega odstavka tega člena, da se kršilci kaznujejo.

IV. KAZENSKE DOLOČBE

18. člen

Z denarno kaznijo od 2.000.— do 20.000.— din se kaznuje za prekršek skupnost stanovalcev oziroma lastnik stanovanjske hiše, ki ravna v nasprotju z določbami 3. člena tega odloka.

Z denarno kaznijo od 2.000.— do 20.000.— din se kaznuje za prekršek skupnost stanovalcev, ki ravna v nasprotju z določbami 4. in 12. člena tega odloka.

Z denarno kaznijo od 500.— do 2.000.— din se kaznuje za prekršek stanovalec, ki ravna v nasprotju z določbami 1., 2. in 3. točke 8. člena, določbami 9. in 16. člena tega odloka.

V. KONČNE DOLOČBE

19. člen

Za izvajanje hišnega reda skrbi hišni svet.

20. člen

Ko začne veljati ta odlok, preneha veljati odlok o hišnem redu, objavljen v Uradnem vestniku Pomurja, št. 5/66.

21. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Številka: 36-5/84-4

Predsednica Skupščine
skupnosti socialnega varstva
Ivanka KOREN l. r.

Predsednik
Skupščine občine M. Sobota
Martin HORVAT l. r.

KAJAKAŠTVO

Milan Karas viceprvak Evrope

V Spittalu v Avstriji je bilo mednarodno mladinsko tekmovalno v spustu za Evropski pokal, ki hkrati velja za neuradno svetovno prvenstvo. Na tekmovalnem je nastopilo 130 kajakašev iz petnajstih držav. Med njimi sta bila tudi člana Brodarskega društva Mura iz Kroga Milan Karas in Miran Verež in se odlično odrezala. To se posebej velja za Milana Karasa, ki je v kategoriji K-1 osvojil drugo mesto in le za štiri sekunde zaostal za zmagovalcem ter tako osvojil naslov mladinskega viceprvaka Evrope. To je za Karasa doslej največji uspeh, kot najboljši Jugoslovčan pa je še enkrat dokazal, da se razvija v odličnega kajakaša. Zato ni slučajno, da si je že priporočil državni dres. Miran Verež pa je zasedel 15. mesto, vendar je v tej konkurenci nastopil kot mlajši mladinec. Sicer pa je bil v svoji starostni kategoriji najbolje uvrščen tekmovalce.

ŠPORTNI RIBOLOV

Silvo Titan državni prvak

V Zrenjaninu je bilo državno mladinsko prvenstvo v športnem ribolovu, troboju in kombinaciji. Tekmovanja so se kot člani slovenske mladinske reprezentance udeležili tudi trije člani RD Murska Sobota: Danica Šarkanj, Silvo Titan in Franc Pok mlajši. V slovenski reprezentanci mladincev je poleg Titana in Poka nastopil še član RD Barje Matjaž Omahen, pri mladinkah pa poleg Šarkanjeve še članica Mura-Paloma iz Sladkega vrha Jožica Hambruž in Inga Dolinašek. V športnem ribolovu so mladinci ekipno osvojili 6. mesto, Titan je bil deseti, mladinke pa tretje, Šarkanjeva pa je bila peta. Največji uspeh pa so mladinci dosegli v troboju, kjer je Slovenija osvojila prvo mesto s 130 točkami prednosti pred Hrvaško. Silvo Titan pa je osvojil naslov državnega mladinskega prvaka z 263,73 točkami, Franc Pok je bil tretji. Mladinke so bile v troboju druge, Šarkanjeva pa s 135,50 točkami četrta. V kombinaciji so mladinci ekipno zasedli tretje mesto s 192 točkami, Titan je bil drugi, Pok pa tretji. To je torej lep uspeh soboških ribčev, ki zadnja štiri leta sestavljajo reprezentanco Slovenije in sodijo med najboljše v državi. S tem je bilo letošnje tekmovalno končano.

JUDO

Kovač in Kisilak opravila izpite

V Portorožu je bil seminar za nove trenerje juda, ki ga je organizirala Judo zveza Slovenije. Med 40 udeleženci sta se seminarja udeležila tudi Zdenko Kovač in Danijel Kisilak in uspešno opravila teoretični izpit za trenerja. Praktični del izpita bo jeseni v Murski Soboti. Prav tako sta uspešno opravila izpit za višji pas — Kisilak za III. DAN črni mojstrski pas, Kovač pa za II. DAN črni mojstrski pas. Tako ima Judo Partizan Murska Sobota trenutno štiri trenerje in dva vaditelja. Prihodnji mesec pa se bo mednarodnega seminarja za vaditelje SLO in DS udeležil trener Marjan Slak.

O. Š.

NOGOMET

Zmaga gostov

Nogometaši „11 plavih“ iz Sela, ki že nekaj let sodelujejo z nogometaši Pohorja, so pred kratkim odigrali prijateljsko tekmo z moštvo iz Ruš in izgubili s 3:5. Povratno srečanje bo avgusta v Rušah.

ŠC

REKREACIJA INVALIDOV

Zmagala Radgona

Društvo za rekreacijo in šport invalidov je na soboškem jezeru pripravilo tekmovalno invalidov severovzhodne Slovenije v športnem ribolovu. Tekmovanja se je udeležilo šest ekip iz Maribora, Ptuj, Radgona, Ljutomer in Murske Sobotice. V ekipni konkurenci je zmagala Radgona pred prvo ekipo DRŠI Murska Sobota in Ljutomerom. Med posamezniki pa je bil najboljši Matko Kumer (Radgona) pred Ivanom Žižkom (DRŠI) in Francem Pelclem (DRŠI).

Nogomet

I. selekcija

Tišina	6	4	1	1	16:14	9
Mura	6	3	1	2	26:9	7
Beltinka	6	2	2	2	15:19	6
Bakovci	6	1	0	5	8:23	2

II. selekcija

Tišina	10	8	1	1	55:18	17
Bakovci	10	7	1	2	41:6	16
Puonci	10	4	1	5	20:34	9
Beltinka	10	4	0	6	24:27	8
Cankova	10	4	0	6	12:36	8
Mura	10	1	8	11	36	3

III. selekcija

Cankova	10	7	2	1	32:14	16
Beltinka	10	6	2	2	44:24	14
Mura	10	4	4	2	29:23	12
Partizan	10	3	2	5	16:17	8
Nafta	10	1	3	6	13:26	5
Turnišče	10	2	1	7	13:41	5

Mali nogomet

SELO—FOKOVCI

Na turnirju, ki ga je organiziral NK „11 plavih“, je sodelovalo 14 ekip. Zmagala je ekipa Cebra pred Strukovci in Mladostjo s Suhaga vrha. Prve tri ekipe so prejele pokale in priznanja.

ŠC

HRASTJE—MOTA

Na turnirju, ki ga je pripravil NK Mladost iz Hrastje—Mote, je zmagala ekipa Veteranov iz Hrastje—Mote pred Mladostjo in Križevci.

ML

ROKOMETNI KOMENTAR

Polana edina v slovenski ligi

V minuli tekmovalni sezoni so rokometarice Polane osvojile drugo mesto v vzhodni skupini slovenske lige, kar je njihov največji uspeh doslej. V isti ligi je Beltinka zasedla zadnje mesto, medtem ko je Radgona po prvem delu odstopila od tekmovalja. V slovenski moški rokometni ligi Polet iz Murske Sobotice ni uspel zasedeti mesta med prvimi ekipami in je tako izpadel iz lige in bo v novi sezoni nastopal skupaj z Bakovci in Krogom v štajerski ligi. Možnost uvrstitve v štajersko ligo ima tudi Radgona ali direktno ali v kvalifikacijah, kar je odvisno od tega, ali se bosta moštvi Ormoža in Minerve uvrstili v slovensko ligo ali ne.

Rokometarice Polane so pod vodstvom trenerja Vlada Roškarja v pretekli sezoni torej uspešno nastopale in za las zamudile, da celo osvojijo prvo mesto v vzhodni skupini slovenske lige (jeseni so bile prve). Kot kaže pa imajo Polančanke težave s pripravi na spomladanski del, ker nimajo telovadnice, kar se tudi pozna na igri. V novi sezoni bodo Polančanke edine predstavljale Pomurje v slovenski rokometni ligi, ki šteje 12 članov. Čeprav se zavedajo, da bo konkurenca zelo huda, jih najbolj skrbi odločitev RZ Slovenije, da bodo morali zadnji dve koli jeseni in prvi dve koli spomladi odigrati v dvorani. Če pa nimajo in je v Pomurju tudi ni. Polančanke bodo začele s pripravi 26. julija, ko bodo sodelovale na turnirju „Žena-borec“ v Bački Topoli. Nato bodo 16. avgusta nastopile na turnirju pobratenih mest na Ptuj in 20. avgusta na turnirju v Lentiju na Madžarskem. Potem jih čaka še pokalna tekma z Beltinko. Prvenstvo se začne 9. septembra. Žreb Polani ni bil

naklonjen, saj imajo že na začetku težke nasprotnike. Razpored tekem je naslednji: Polana—Itas, Polana—Mlinotest, Jeklotehna—Polana, Polana—Rudar, Polje—Polana, Polana—Burja, Alpes—Polana, Polana—Iskra, Smartno—Polana, Polana—Fužinar in Branik—Polana. Strokovno vodstvo Polane bi bilo zadovoljno, če bi moštvo osvojilo osmo mesto, saj igra tokrat v ligi kar pet bivših zveznih ligašev.

V zadnjem času je bilo veliko govora o tem ali bodo vsa tri moštva — Polet, Bakovci in Krog

bov in PRZ. Ugotovljeno je bilo, da bi realizacija sklepa skupščine TKS lahko negativno vplivala na nadaljnji razvoj rokometar, zlasti ker gre v vseh treh primerih za uspešno delo, tradicijo in interes občanov. Zato je bilo sklenjeno, da se v novi tekmovalni sezoni, ki je že pred duri, dovoli vsem trem ekipam tekmovali v štajerski ligi, s tem da se v sezoni 1985/86 na osnovi organiziranosti, dela s selekcijami in kadri določi nosilca pete selekcije rokometar v občini Murska Sobota, ki bi lahko nastopal v perspektivi v slovenski

ROKOMETARICE POLANE — druge v vzhodni skupini slovenske lige. Stojijo od leve: T. Horvat, V. Roškar (trener), Vugrinec, Toplak in Bačvič. Čepijo: Kociper, Utroša, Ozmeč, Laslo in Kavaš. Foto: F. Maučec

lahko nastopala v štajerski ligi ali ne. Po sklepu skupščine TKS Murska Sobota naj bi ZTKO financirala le enega predstavnika iz soboške občine v tej konkurenci. Zato je strokovni svet za vrhunski šport pred dnevi organiziral razgovor o tej problematiki, udeležili pa so se ga predstavniki vseh treh klu-

ligi. Ostali dve ekipi pa bosta tekmovali v nižjem razredu, lahko tudi samo v rekreaciji. Potrebno pa bo tudi doseči dogovor o lažjem prehajanju perspektivnih igralcev v peto selekcijo. V novi sezoni bo torej ZTKO vsem trem ekipam zagotovila enaka finančna sredstva.

Feri Maučec

STRELSTVO

NORŠINCI IN BALAŠKO

Na strelišču pri kanalu v Murski Soboti je bilo tekmovalje v streljanju z malokalibrsko puško za Klanjščkov memorial, ki ga je pripravila OSZ Murska Sobota. Ker pa so ekipe morale biti sestavljene iz dveh članov in dveh mladincev, sta se tekmovalja udeležili le dve ekipi. Zmagala je SD Noršinci z 852 krogi pred SD Tišina 833 krogov. Med posamezniki je osvojil prvo mesto Balaško z 241 krogi pred Turnerjem 237, oba Noršinci, in Pertocijem s Tišine 227 krogov. SD Noršinci bo soboško občino zastopala na regijskem tekmovalju, ki bo 29. tega meseca v Radencih.

STRELSTVO

SD Noršinci in Mirko Horvat

V počastitev dneva vstaje slovenskega ljudstva je SD Koloman Flisar s Tišine na Krajni pripravila tekmovalje v streljanju z malokalibrsko puško za pokal KO ZRVS Tišina. Sodelovalo je 36 ekip s 108 strelci. Ekipno je zmagala SD Noršinci z 249 krogi pred Tišino 244 in Panonijo 232 krogov. Med posamezniki pa je bil prvi Mirko Horvat (Mura) z 90 krogi pred Donšo 86 in Turnerjem (oba Noršinci) itd.

fk

NAMIZNI TENIS — JAK. LESTVICE

Močan in Kuzma najboljša

NTZS je objavila pregled točkovanja za jakostne lestvice sezone 1983/84, ki so najboljši merilo uspehov in kakovosti posameznega igralca v sezoni, saj po posebni lestvici točkovanja pomenijo zbir vseh rezultatov na uradnih tekmovaljih v sezoni. Z veseljem lahko ugotovljamo, da so Sobočani s svojimi najboljšimi igralci spet na vrhu v republiki in pionirski konkurenci in tudi pri članih že igrajo vidno vlogo. To pa je samo potrditev uspešnosti in kakovosti te generacije, od katere si tudi v prihodnje obetamo dobre rezultate.

Pri pionirjih je s 373 točkami zanesljivo na prvem mestu republiški prvak Ivan Kuzma, in tako Sobočani nadaljujejo tradicijo najuspešnejših pionirjev zadnjih treh let, saj sta bila pred njim najboljša Kovač in Benko. Med deseterico pa sta še dva Sobočana: Smiljan Mekicar z 257 točkami na četrtem mestu in Mirko Unger s 96 točkami na desetem mestu, Matjaž Žitek je s 86 točkami na enajstem, Aleš Fridrih pa na dvajsetem mestu. Lep uspeh pomeni tudi sedmo mesto Tanja Sinic pri pionirkah s 108 točkami, na 18. mestu pa je Nina Drozdek iz Radgona. Mladinska konkurenca je prinesla popoln uspeh republiškega prvaka Miranu Močanu, ki je s 424 točkami na prvem mestu, in tako imajo Sobočani po nekaj letih spet najboljšega mladincev v republiki. Na sedmo mesto se je uvrstil član najboljši slovenski pionir Borut Benko s 128 točkami, vendar je to nekoliko manj, kot se je od njega pričakovalo, na 14. mestu z 69 točkami je letos najboljši slovenski pionir Ivan Kuzma, na 15. mestu Robi Benkovič, na 18. Smiljan Mekicar in 19. Dušan Kovač, ki pa je v letošnji sezoni igral samo na ekipnih tekmovaljih. Pri mladinkah je Tanja Sinic s 67 točkami na solidnem 12. mestu. V članski konkurenci se je Miran Močan letos še vidno uveljavljal, saj je s 130 točkami zasedel zelo dobro 6. mesto, v članski sezoni pa je bil na 19. mestu. Na 16. mesto se je uvrstil Benko in na 17. Šerčer, ki pa v tej sezoni ni nastopal na vseh tekmovaljih, prodor med člani pa je začel tudi pionir Kuzma, ki je na 24. mestu.

Na zveznih mladinskih jakostnih lestvicah je odličen Miran Močan, ki je s 184 točkami na četrtem mestu kot najboljši slovenski igralec. Tako imajo Sobočani po dolgem času spet igralca, ki je na zveznih lestvicah med najboljšo deseterico. Na zveznih lestvicah sta uvrščena še dva Sobočana, in sicer Benko na 26. in Kuzma na 33. mestu.

M. U.

FERI MAUČEC

28

60 LET NOGOMETA V POMURJU

Priznanja nogometne zveze

Ob praznovanju 50-letnice nogometa v Sloveniji so jubilejna priznanja Nogometne zveze Slovenije prejeli tudi nekateri pomurski nogometni klubi in posamezniki. Priznanja so prejeli trije nogometni klubi in 32 posameznikov iz Pomurja. Ti so: nogometni klub Mura Nafta in Turnišče ter posamezniki: Ludvik Bojnc, Anton Bolkovič, Ludvik Cigut, Vlado Cvetko, Jože Cinč, Ljubomir Deškovič, Ludvik Gorčan, Stefan Gerenčer, Stefan Gorički, Koloman Gumilar, Henrik Haki, Ernest Hofer, Ivo Karoš, Ervin Kerčmar, Ivan Kučan, Julij Klepec, Ladislav Koblenec, Franc Kološa, Ludvik Krančič, Janez Lanšček, Ludvik Lebar, Rudi Merica, Feri Maučec, Bela Norčič, Julij Riuper, Elemer Sepeš, Franc Sever, Franjo Skarabot, Stefan Stanjko, Milan Sušteršič, Ladislav Terek, Milan Vajda, Mirko Varga, Stanko Vezjak, Stefan Vidak, Jurij Vrtarič in Feri Zelko.

V tekmovalni sezoni 1971/72 je soboška Mura tekmovala v zahodni skupini druge zvezne lige. Čeprav je imel trener Franjo Pazmanji še eno leto pogodbo z Muro, se je nenadoma odločil in odšel v Grčijo. Novi trener Mure pa je postal Stevo Pozder. V prestopnem roku je pri Muri tudi prišlo do nekaterih sprememb v igriškem kadru. H klubu so pristopili: Kopač (Bačka Palanka), Aprcovič (Hajduk, Kula) in Pintarič (Trešnjevka, Zagreb). Mura je startala z naslednjo postavo:

LUDVIK REBRICA —

Cirkvenčič, Gavrilovič, Tkalec, Kopač, Posavec, Kranjc, Horvat, Koblenec, Kovač, Aprcovič, Husar in Pintarič. Po jesenskem delu tekmovalja v drugi zvezni ligi je Mura osvojila osmo mesto z 19 točkami, kar je bilo več kot so pričakovali. V tekmovalju slovenske nogometne lige je lendarška Nafta kot edini pomurski predstavnik po jesenskem delu tekmovalja z 11 točkami pristala na sedmem mestu. V tekmovalju vzhodne cone nogometne lige pa je Pomurje imelo kar tri predstavnike: Dokležovje, ki je v tej konkurenci tekmovalo že prejšnjo sezono, ter novince Beltinci in Rakičan. Beltinci so se v končno ligo uvrstili kot pomurski prvak, Rakičan pa je moral odigrati kvalifikacije z drugouvrščenima moštvoma mariborske

podzveze Opekarnem s Pragerskega in celjske podzveze Brežicami.

Rakičan si je sodelovanje v višjem tekmovalnem razredu zagotovil šele po streljanju enajstmetrov, kajti prvo srečanje z Brežicami je dobil s 3:1, v gosteh pa izgubil z 0:2 in sta bila tekme povsem izenačena. Po jesenskem delu je bilo najboljšo pomursko moštvo Beltinci z 12 točkami na

JOŽE HORVAT — „DIDI“ — nogometaš Mure, ki je s svojo domiselno igro večkrat navduševal ljubitelje nogometa.

(nadaljevanje)

Kam je izginila slika?

Zadnje dni se je na pomurskih cestah pripetilo nekoliko manj nesreč kot običajno. Bilo je nekaj telesno poškodovanih, vendar pa ni nihče umrl.

17. julija se je voznik tovornega avtomobila Marjan Kavčič, doma iz Kotnjaka, peljal iz Radencec proti Gornji Radgoni. Pred njim je na isti strani ceste delal na cesti z delovnim strojem Rudolf Zrna, zaposlen pri cestnem podjetju v Murski Soboti. Kavčič je pri prehitevanju delovnega stroja zapeljal na levo bankino, ki se je pod težo vdrla, tovornjak s priklopnikom pa se je prevrnil na levi bok. Materialna škoda na vozilu, embalaži in ograji je 560.000 dinarjev.

Voznik osebnega avtomobila Milan Belna iz Ihove, se je v četrtek, 17. julija, peljal iz Spod-

njih Ivanec proti Gornji Radgoni. V Orehovcih mu je v levem ovinku pravilno pripeljal nasproti voznik osebnega avtomobila Franc Klanjšček iz Grabonoša. Ko ga je Belna opazil, je sunkovito zavil na svoj vozi pas, zaradi neprimerne hitrosti pa ga je zaneslo s cestišča in trčil je v kovinsko vrtno ograjo, prelomil slivovo drevo in s prednjim delom vozila zadel v hišo. Pri tem se je Belna telesno poškodoval in prepeljal so ga v mariborsko bolnišnico. Skupna materialna škoda je 120.000 dinarjev.

Arpad Prelec iz Šalovec se je 17. julija peljal po lokalni cesti iz Adrijanec proti domu. Zaradi neprimerne hitrosti in vinjenosti ga je začelo zanašati, zapeljal je na levo stran cestišča, trčil v nasip ob cesti in pristal na njivi.

Zdravi se v soboški bolnišnici. Škode na vozilu je za 100.000 dinarjev.

21. julija se je voznica osebnega avtomobila Tatjana Šumrada Pelek iz Šempetra, peljala iz Rogašovec proti Murski Soboti. Na Cankovi jo je zaradi neprimerne hitrosti v ovinku zaneslo v obcestni jarek, od tam pa jo je odbilo v betonski prepuš. V nesreči se je poškodovala voznica in trije sopotniki. Materialna škoda znaša 60.000 dinarjev.

V prejšnjem tednu sta izbruhnila tudi dva požara, v katerih je bilo veliko materialne škode. 17. julija je izbruhnil požar na gospodarskem poslopiju Anice Kapun iz Spodnjih Ivanec. Pri požaru je zgorelo ostrešje gospodarskega poslopja, del ostrešja stanovanjske hiše in

3000 kilogramov sena. Škode je za 300.000 dinarjev. Drugi požar pa je bil na Gornji Bistrici. Zagorelo je gospodarsko poslopje Jožeta Čurčiča in požar je uničil ostrešje gospodarskega in stanovanjskega poslopja. Škoda znaša 400.000 dinarjev. Vzroke obeh požarov še raziskujejo.

Prve dni julija je doslej neznan storilec iz razstavnega paviljona hotela Radin v Radencih ukradel razstavljeno sliko akademske slikarke Ane Ristić iz Beograda in jo tako oškodoval za 50.000 dinarjev.

VVZ iz Gornje Radgone je obvestil postajo milice, da jim je neznan storilec 4. julija namazal stavbo vrta v Tratah z blatom in naredil s tem za 39.000 dinarjev škode. Za storilecem poizvedujejo. SE

Komisija za delovna razmerja Srednje šole kovinske, pedagoške in ekonomske usmeritve Lendava razpisuje prosta dela in naloge:

1. učitelja madžarskega jezika

— profesor, za določen in polni delovni čas, za poučevanje madžarskega jezika na srednji šoli v Lendavi in na ostalih srednjih šolah v Pomurju;

2. kuharja,

za nedoločen in polni delovni čas.

Kandidati pod točko 1. morajo imeti z zakonom predpisano strokovno in pedagoško izobrazbo.

Kandidati pod točko 2. morajo imeti ustrezno poklicno izobrazbo. Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov Srednja šola kovinske, pedagoške in ekonomske usmeritve Lendava, Partizanska 82, v 15 dneh po objavi.

Kandidati bodo pisno obveščeni o izbiri v 30 dneh po izteku razpisnega roka.

Na podlagi 8. člena zakona o prometu z nepremičninami (Uradni list SRS, št. 19/76)

razpisuje

občina Murska Sobota v sredo, dne 15. avgusta 1984, ob 10. uri v Moščancih

JAVNO DRAŽBO

Za prodajo poslovno-stanovanjske zgradbe v Moščancih št. 27, zgrajeno na zemljišču parc. št. 854 in 853/2 v skupni izmeri 2522 m², vpisano v vl. št. 181 k. o. Moščanci z 210 m² neto površine poslovnih in stanovanjskih prostorov, za izključno ceno 5.488.225,— din za vse naštetje nepremičnine.

Splošni pogoji dražbe so:

- Varščina znaša 550.000,— din in jo je treba plačati na žiro račun občine Murska Sobota št. 51900-897-45015 do začetka dražbe.
- Izdražena cena za zgradbo z zemljiščem mora biti plačana: polovica v roku 15 dni od dražbe, preostala polovica pa ob prevzemu posesti.
- Prevzem nepremičnine oz. posesti je možen s 15. 11. 1984.
- Objekt je primeren za obrtno ali gostinsko dejavnost in ima možnost priključitve na telefonsko omrežje.

Vse informacije lahko dobite pri pravni službi občine Murska Sobota v sobi št. 24/III.

Mogoč je tudi ogled po predhodnem dogovoru.

industrija
stavbnega
pohištva
61310 ribnica

partizanska 3
telefon (061) 861-411
telegram: inles ribnica
telex: 31262 yu inles

Razmišljate o novogradnji?
Morda tudi že gradite?
Bi radi obnovili ali
popravili svojo hišo?
Celo iz stare lahko napravite
novo ali bolj prijetno!

Mi vam bomo pomagali
z naslednjimi našimi
izdelki:

inovak okna
kombivak okna
okna s polkni
gibljiva polkna
notranja vrata
vhodna vrata
garažna vrata
lamelirane plošče

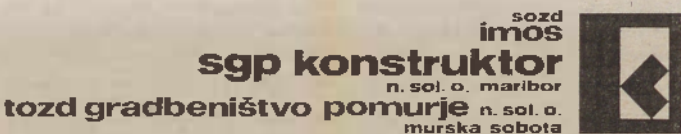
Zdravilišče Radenska n. sol. o Radenci objavlja po sklepu komisije za delovna razmerja TOZD Naravno zdravilišče prosta dela in naloge

OPRAVLJANJE DEL HIŠNEGA MOJSTRA

Pogoj: KVdelavec vodovodne ali druge ustrezne smeri — strojni ključavničar in 1 leto delovnih izkušenj.

Poskusno delo traja 3 mesece.

Kandidati naj pošljejo pismene prijave v 8 dneh po objavi na naslov: Zdravilišče Radenska Radenci, kadrovsko-socialna služba. V 45 dneh po poteku objavnega roka bodo kandidati obveščeni o izbiri.

Splošno gradbeno podjetje Konstruktor Maribor, TOZD Gradbeništvo Pomurje M. Sobota obrat Nizke gradnje na osnovi dovoljenja oddelka za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve Skupščine občine M. Sobota

OBJAVLJA:

V Murski Soboti bo zaradi gradnje II. etape severnega kanalskega kolektorja delno zaprta Lendavska ulica — REPUBLIŠKA REGIONALNA CESTA II/355 M. Sobota — Hodoš.

Lendavska ulica v M. Soboti bo delno zaprta od 1.8. 84—15. 8. 84.

Prosimo, da vozniki in pešci upoštevajočasne prometne oznake.

krvodajalci

BELTINKA BELTINCI — Sonja Žganjar (8), Cvetka Kociper (2), Marija Šalamun (4), Marija Erjavec (9), Alojz Puklavec (14), Anica Gostan (1), Ana Baša (1), Elizabeta Zver (2), Nada Vučko (2), Martin Antolin (6), Drago Baligač (5), Jože Zver (5), Jožica Križanič (1), Elizabeta Erjavec (3).

KOMUNA BELTINCI — Štefan Smej (7), Anton Činč (15), Franc Maroša (6), Alojz Legaen (1), Jakob Ropoša (5), Alojz Lopert (4), Štefan Zver (3), Štefan Činč (2), Štefan Mesarič (2), Ivan Premoša (1).

DIMNIKAR BELTINCI — Julka Lipič (5), Janez Gjorek (2), Mihael Pozderec (8), Janez Žižek (7), Štefan Černi (1), Feliks Hošpel (3).

KS BELTINCI — Avgust Prelog (14), Sali Zečerevič (8), Janez Breznik (2), Katica Tkalec (2), Milan Gjerek (8), Viktor Tkalec (2), Roza Simič (2), Jože Kolarič (5), Vili Ašenbrener (2).

IMP PANONIJA M. SOBOTA — Oto Baranja (21), Karel Albert (32), Stanislav Tratnjek (10), Štefan Čeh (6), Jože Novak (31), Marjan Sever (6), Marija Hozjan (1), Ivan Drašković (4), Franciška Nedeljković (11), Karel Fujs (4).

POMURSKI TISK M. SOBOTA — Hilda Obal (17), Rozika Martinuži (12), Janko Meško (18), Miran Habjanič (3), Peter Jadrič (8), Marija Vrečič (20), Štefan Antolin (5), Milan Horvat (6), Štefan Lanjšček (14), Bojan Cvetko (6), Bojan Gal (4), Aleksander Lukašev (37), Anton Zeloddec (4), Greta Slivnjek (5), Jože Lutar (9), Janez Borovič (12), Avgust Klar (13), Jože Tuš (13), Štefan Žižek (28), Alojz Brunec (12), Franc Pirnat (8), Koloman Smodiš (6), Matija Tibaut (6), Albin Potočnik (6).

UNZ. M. SOBOTA — Peter Podlesek (2), Alojz Flisar (5), Marjan Ferič (3).

SDK M. SOBOTA — Janko Kukel (36), Karolina Horvat (6), Marjeta Škrilec (5), Silva Kuznič (6), Marija Bertalančič (21), Avgust Zakojč (8), Slavko Brglez (3), Emilija Malačič (2), Jožica Vida (3), Branko Povoden (6), Erika Rhen (1), Branko Gumilar (4).

POTROŠNIK — Mihaela Kolmanič (9), Ludvik Petrovič (12), Marija Varga (3), Olga Kocmut (2), Drago Kuzmič (3), Franc Pivar (1), Angela Vljaj (8), Terezija Baligač (4), Karel Verner (11), Franc Pavel (5), Franc Horvat (6), Hermina Lipai (4), Karel Kočar (8), Zoltan Sapač (4), Marta Horvat (2), Marija Nedelko (4), Jožica Gutman (2), Helena Jošar (3), Franc Kovač (7), Matija Debelak (4), Magdalena Debelak (5), Silva Belec (37), Franc Kuplen (1), Jože Balazic (2), Marjan Kikec (8), Marija Sadl (4), Ludvik Kuzma (5), Djuro Colombo (1), Janko Horvat (20), Slavica Jaušovec (9), Miran Čergulj (6), Franc Vogrin (7), Melita Šabjan (3).

AGROMERKUR — Majda Györek (6), Branko Žižek (2), Slavko Barbarič (1), Štefan Cipot (3), Jože Horvat (2), Jože Gruškovnjak (2), Dezider Obal (5), Aleksander Sever (5).

KIK POMURKA — Danica Pörš (4), Franc Bukovec (3), Štefan Hašaj (6), Stanko Zorjan (20).

PRIMAT LENDAVA — Janez Laslo (3)

RADENSKA RADENCI — Drago Kelemen (3), Ivan Antolin (10).

KRVODAJALCI OD DRUGOD — Petrovič Drago (2), SCT: Štefan Lončar (8).

ELRAD — Ivan Žerdin (24), BLISK: Jože Nedelko (4), LIP Bled: Branko Ribaš (9), Panonija M. Sobota; Jože Horvat (3), KG Rakičan: Štefan Vehab (18), Občina M. Sobota; Alojz Cigan (3), Petanjci.

MDA GORIČKO 84 — Ivan Fras (6), Peter Jarc (3), Stanko Zunko (3), Darko Prevolšek (15), Milan Lukač (4), Vojko Potočnik (1), Ivan Rajner (1), Jože Rat (4), Srečko Kovač (4), Refik Rezvič (1), Valerija Mavec (1), Marjeta Dovar (4), Vinko Marjanovič (2).

KRVODAJALCI OD DRUGOD — Franc Pučko (20), Dušan Marenčič (1), oba UNZ M. Sobota. Alojz Flisar (2), Marjan Volmut (3), oba Splošna bolnišnica M. Sobota. Ladislav Lipič (6), Pokrajinski štab za TO, Rudolf Ogorevc (3), Vladimir Abakumov (29), Skupščina občine M. Sobota. Aleksander Krpič (20), Invalidska delavnica Solidarnost, Stane Dešnik (51), Ljubljanska banka.

KRVODAJALCI OD DRUGOD — Stanko Sreč (26), SPIZ M. Sobota; Aleksander Bočkorec (14), Jože Varga (18), Dezider Drvarič (9), vsi KIK Pomurka; Franc Panker (14), Franc Horvat (12), Panonija M. Sobota; Štefan Obal (25), Pomurski tisk M. Sobota; Marija Forjan (9), Soc. zavarovanje M. Sobota; Ignac Rašćan (14), Podjetje Sobota M. Sobota; Štefan Godina (7), Olga Horvat (4), oba Mura M. Sobota; Anton Ropoša (12), Blisk M. Sobota; Mišo Faflek (12), TOZD Družbena prehrana M. Sobota; Jože Horvat (7), Agroservis M. Sobota; Darinka Kavaš (9), Alojz Zdravec (8), Ivan Vuk (2), Igor Rous (3), vsi Graditelj Beltinci; Štefan Zelko (17), ABC Pomurka M. Sobota; Branko Farič (22), Jože Pertoci (27), TMI. Anton Barič (28), INA NAFTA Lendava, Ivan Balazic (12), Planika Turnišče. Milan Vidmar, (15), Radenska Radenci. Janez Miholič (35), Blisk. Jožefa Sagaj (8), Mura, Elizabeta Marinič (2), Mura. Srečko Frelj (22), LINA Apač; Albin Hari (2), LIV Rogaševci. Franc Dani (26), Nemčavci. Štefan Pozderec (4), LB Beltinci. Franc Forjan (87), Beltinci. Marija Györek (9), Marija Maučec (12), Splošna bolnišnica M. Sobota.

DAROVALCEM SE LEPO ZAHVALJUJEMO!

poroke

Anton CASAR, zidar, Strehovci 57, in Marija TOMEČ, šivilja, Lipa 158, Anton VUČKO, mesar, Izakovič 92, in Marija SMODIŠ, šivilja, Melinci 15, Viljem ZVER, šofer, Lipovci 124, in Elizabeta MAROŠA, šivilja, Gančani 169, Vladimir PERDIGAL, ključavničar, Beltinci, Ribiška pot 3, in Renata BALAZIČ, dijakinja, Beltinci, Panonska 10, Ivan FILIPIČ, serviser, Rakičan, Jezera 5, in Marija KOŠTRICA, prodajalka, Izakovič 52, Milan ERJAVEC, strojni ključavničar, Bratonci 13, in Nada ZVER, strežnica, Bratonci 76, Anton Sreč, varilec, Bakovci, Stara 9 in Romana KLEMENČIČ, prašičerejka, Izakovič 185, Franc BUKOVEC, mesar, Kobilje 49, in Marija ANTOLIN, šivilja, Dokležovje 27, Franc HORVAT, kmetovalec, Lipovci 155, in Marjana SREŠ, šivilja, Bratonci 70, Štefan FOTIVEC, mizar, D. Bistrica 48, in Marija RENGEČ, šivilja, Melinci 120, Janez ŽIŽEK, strojni ključavničar, Izakovič 170, in Cvetka KOLAR, delavka, Izakovič 13, Jožev STANKO, železniški prometnik, Žižki 86, in Jožefa POREDOŠ, študentka, Beltinci, Ribiška pot 11, Jožef HORVAT, likalec, Bogojina 3, in Silva POZDEREC, krojačica, Beltinci, Gregorčičeva 26, Zvonko PREDAN, avtoklepar, Slivniško Pohorje 27, in Amalija BALAZIČ, kuharska tehnica, Maribor, Vetrinjska 18, Andrej GLAVAČ, električar, Melinci 92, in Katarina PETEK, ročna šivilja, Melinci 44.

Andrej FORJAN, skladišni delavec, Banovci 11, in Danica PAVEL, predmetna učiteljica, Borejci 39, Štefan MALAČIČ, šofer, Prosenjakovci 43, in Suzana ŠAVAL, šivilja, Dolina 29, Igor SUKIČ, ekonomski tehnik, Murska Sobota, Lendavska 19 b, in Marjanca MUHVIČ, pravnica, Murska Sobota, Lendavska 19 b, Mile VUKADINOVIČ, delavec, Murska Sobota, ZORANA Velnarja 30, in Silva ČAČOVIČ, ekonomska tehnica, Murska Sobota, Zorana Velnarja 30, Viljem KOVAČ, komercialni tehnik, Poznanovci 10, in Irena ROUDI, konfekcijska tehnica, Poznanovci 10, Drago ULEN, natakar, Bratonci 176, in Rozika BERNARD, kuharica, Spodnje Konjišče 1.

Radijski in televizijski spored od 27. julija do 2. avgusta

PETEK

SOBOTA

NEDELJA

PONEDELJEK

TOREK

SREDA

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Glasbena oddaja, 16.30 — Aktualno v petek, 27. julija (rubrika zamlade, Kam konec tedna), 17.30 — Slovenska narodna pesem, 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

17.55-23.40 Teletekst RTV Ljubljana, 18.10 Poročila, 18.15 Čez tri gore: Mariborski oktet, 18.45 Trnov grad, madžarska otroška nadaljevalka (čb), 19.15 Risanka, 19.24 Tv in radio noč, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Modrost telesa, angleška dokumentarna serija, 20.50 Propagandna oddaja, 20.55 Ne prezrite, 21.10 Marlowe, angleška nanizanka, 22.00 Tv dnevnik II, 22.15 Spirala, poljski film.

Oddajniki II. TV mreže: 17.55 Tv dnevnik, 18.15 Avtogrami, otroška serija TV Skopje, 18.45 Na obisku v garnizonu, glasbena oddaja, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Koncert zbora »Ivo Lola-Ribar«, prenos, 20.45 Poročila, 20.45 Krleža v video medijih: Odmev Galicije, dokumentarna serija, 21.45 Major Bauk, jugoslovanski film (do 23.35)

TV ZAGREB

Prvi program 10.40 Poročila, 10.50 Poezija, 11.30 Dok. film, 12.00 Revolucionarna pesem, 13.00 Rdeči gusar, 14.40 Risanka, 15.00 Dnevnik, 15.15 Pianist (film), 16.55 Praznično popoldne, 18.30 32. istrska divizija, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Derrick, 21.00 Glasbena oddaja, 21.45 Dnevnik, 22.00 Kultura srca,

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ko je Amerika prišla na Olimpijo, 12.05 Portret Wilhelma Buscha, 12.35 Usmertev, 13.05 Poročila, 15.00 Lou Grant, 15.45 Risanka, 16.10 Šport, 17.00 Poročila, 17.05 Eci, peci, pec, 17.30 Risanka, 17.55 Španček Zaspalček, 18.00 Panoptikum, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Komisar, 21.20 Sanjska dežela opere, 22.20 Šport

TV MADŽARSKA

10.00 Ponovitve: Dol s čevlji: Raziskovalec Piccard, 16.30 Bratislava, kratki film, 16.50 Za otroke, 17.35 Panonska kronika, studio Pecs, 18.05 Ulice San Franciscu, J. Ban, 18.30 Okno, reportaže, 20.00 Tv dnevnik, 20.30 Poklic igralca: Klari Tolnay, 21.40 Mrhovinar, madžarski film za starejše od 14 let, 23.25 Tv dnevnik.

TV KOPER

14.00 Odprta meja — informativna oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 17.00 Odprta meja — informativna oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 17.30 Tv poročila, 17.35 Lovce — serijski film, 18.25 Grizzly — dokumentarec iz serije Žudeži narave, 19.00 Risanka — »La principessa Zaffiro«, 19.30 Tvd stičišče, 19.50 Aktualna tema, 20.20 Dvoboj na soncu — film, Igrajo: Jennifer Jones, Gregory Peck, Joseph Cotten, Režija: King Vidor, 22.00 TVD vse danes, 22.10 Koncert skupine »Srebrna krila« — 2. del, 22.40 Zeit im Bild — čas v sliki

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Glasbena paleta po vašem izboru, 16.30 — Aktualno v soboto, 28. julija (sobotna reportaža, iz društvene dejavnosti), 17.30 — Glasbena oddaja, 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: 14.00 do 16.00 (telefon: 21-232)

TV LJUBLJANA

16.15 Ciciban, dober dan: Ob ribniku, 16.25 Zgodbe o Poluhcu: Kako je Poluhcu spoznal čarovnika, 16.45 Zgodbe iz Nepričave, otroška serija TV Beograd, 17.20 Modrost telesa, angleška dokumentarna serija, 18.10 Ženska za pultom, češkoslovaška nadaljevalka, 18.55 Čudeži narave: Plemo Jagua, kanadska poljudnoznanstvena serija, 19.15 Risanka, 19.24 Tv in radio noč, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Animirani film, 20.15 Zlata vrtnica Vrbskega jezera, zabavnoglasbena oddaja, 21.45 Propagandna oddaja, 21.50 Zrno do zrna, 22.10 Tek je moje življenje, kanadski film, 23.45 Po notah, zabavnoglasbena oddaja, 00.02 Poročila, 00.25 Propagandna oddaja, 00.30 La '84: Olimpijska kronika, 01.20 Propagandna oddaja, 01.25 La '84 otvoritev olimpijskih iger, neposredni prenos (do 04.45/05.00)

TV ZAGREB

Prvi program 15.20 Poletno popoldne, 18.00 Poročila, 18.05 Poročila, 18.15 Glasbena akademija predstavlja, 18.30 To je to, 19.15 Risanka, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Mr. Roberts (film), 22.00 Dnevnik, 22.15 V soboto zvečer, 0.30 Olimpijska kronika.

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.35 Lovci na morju (film), 12.10 Nočni studio, 15.00 Divji lovec (film), 16.20 Slonji šlovek, 16.55 Spoznaj nevarnost, 17.00 Poročila, 17.05 Vesela škatlja, 17.30 Skrivnostne globine, 17.55 Španček Zaspalček, 18.00 Tedenski TV spored, 18.30 Parada čarovnikov, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Šport, 20.15 Vrtinca za Vrbskega jezera, 21.45 Nebeški hčerki.

TV MADŽARSKA

8.05 Naš ekran, 8.25 Spored za otroke, 9.10 Ponovitve, 15.20 Za otroke, 15.50 Pot do skrivnosti, 16.35 Pionirji fotografije, 17.00 Studio Peds, 17.25 Nogomet: Videoton-FC Göteborg, 20.00 TV dnevnik, 20.35 Slepica, kabaret, 21.45 Še pol ni res, kviz, 22.15 Narodna za orkester, 22.20 Džamilina ljubezen, sovjetski film, 23.40 TV dnevnik.

TV KOPER

17.30 Tv poročila, 17.35 Dvoboj na soncu, film, Igrajo: Jennifer Jones, Gregory Peck, Joseph Cotten, Režija: King Vidor, 18.55 Risanka La principessa Zaffiro, 19.30 Tvd stičišče, 19.50 Dario Diviacchi predstavlja: Michael Jackson, 20.20 Duh v sariju, serijski film »Balejeve pustolovščine«, 20.50 Zivali, ki jih nihče ni ljubil, dokumentarec iz serije »Očarljivi svetovi«, 21.50 Tvd vse danes, 22.00 Nočni film, 23.20 Zeit im Bild — čas v sliki, 24.00 Chicago, dokumentarni film, 00.40 Glasbena oddaja, 01.25 Olimpijske igre 1984: Slavnostna otvoritev, direktni prenos

RADIO MURSKA SOBOTA

10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne (kmetijska oddaja, humorističnosatirična priloga), 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: 9.00 do 13.00 (telefon: 21-232)

TV LJUBLJANA

9.20 Poročila, 9.25 Živžav, otroška matineja, 10.15 Trnov grad, madžarska otroška nadaljevalka — ponovitev (čb), 10.45 M. Smoje: Veliko mesto, nadaljevalka Tv Zagreb, 11.45 625, napoved tedenskega sporeda, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Poročila (do 13.05), 14.30 Tv teka — 1959: Gledališče na Tv in Tv filmi, 15.30 Propagandna oddaja, 15.35 OI — LA 84: Posnetek otvoritve olimpijskih iger, 19.00 Od nave do kruha, dokumentarni film, 19.15 Risanka, 19.24 Tv in radio noč, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Gabriel, nadaljevalka Tv Zagreb, 21.00 Propagandna oddaja, 21.05 Slovenci v zamejstvu, 21.35 Balkansko atletsko prvenstvo za mladince, reportaža Lj, 21.55 Jazz na enkratu, 22.35 Poročila, 22.40 Propagandna oddaja, 22.45 OI LA 84 — Olimpijska kronika 2, 23.20 Propagandna oddaja, 23.25 OI LA 84 — Košarka (m) JUGOSLAVIJA — ZRN, neposredni prenos.

TV ZAGREB

Prvi program 10.50 Poročila, 11.00 Glasbeni tobogan, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Planet opic, 13.55 Zadnji pohod (film), 15.35 OI Los Angeles 84, 19.00 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Gabriel (nadaljevalka), 21.05 Zapis iz Portugalske, 21.35 Napredovanje vojnih starešin, 22.05 Mali koncert, 22.20 Dnevnik, 22.45 Olimpijska kronika, 23.20 OI Los Angeles 84

TV AVSTRIJA

Prvi program 10.00 Otvoritev OI Los Angeles 1984, 12.00 Tiskovna ura, 15.00 Gypsy (film), 16.30 Burleska, 16.45 Risanka, 17.10 Veter v rokah, 17.40 Čeladek, 17.45 Klub seniorjev, 18.30 Avstrijska narodna glasba, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Italijanska legenda, 21.10 Katerina poroka, 22.10 Nočni studio

TV MADŽARSKA

8.35 Spored za otroke, 11.00 Cirkus, 14.45 Nedeljska glasba, 15.35 Napoved sporeda, 16.05 Moja hčerka pa ni taka, madžarski film (čb), 17.25 Delta, 17.55 Roža jezera Wörth, zabavni program, 20.00 Teden: aktualnosti, reportaže, 21.00 Marco Polo, 5. del italijanske nadaljevalke, 22.15 Koncert: King's Singers, posnetek, 23.15 Poročila.

TV KOPER

15.35 Los Angeles: Olimpijske igre 1984: Slavnostna otvoritev — posnetek, 19.00 Risanka, »La principessa Zaffiro«, 19.30 Los Angeles: Olimpijske igre 1984: Slavnostna otvoritev — posnetek, 19.50 Zeit im Bild — čas v sliki, 23.25 Los Angeles: Olimpijske igre 1984: Košarka: Jugoslavija — Zahodna Nemčija, med odmorom Olimpijski pregled 2

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Po domače, 16.30 — Aktualno v ponedeljek, 30. julija (šport), 17.30 — Glasbeni utrinki, 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

15.10 OI LA 84 — Olimpijska kronika 1, 15.40 OI LA 84 — olimpijski pregled 1, 17.10 Propagandna oddaja, 17.15 OI LA 84 — plavanje, finale (100 m ž prsto, 100 M prsto, 400 Ž mešano in 200 M prsto), Sarajevo /Lj (do 18.00), 18.05 Poročila, 18.10 Zgodbe iz Nepričave, otroška serija Tv Beograd, 18.40 Risanka, 18.45 Pop godba: Avtomobili (za JRT i), 19.15 Risanka, 19.24 Tv in radio noč, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Novica Savič: Gasilec, drama Tv Sarajevo, 21.00 Propagandna oddaja, 21.05 Placido Domingo v Seville, 22.05 Tv dnevnik II, 22.20 Balet G. Balanchina: Episode, 22.45 Propagandna oddaja, 22.50 OI AIA 84: Olimpijska kronika 2, 23.25 Propagandna oddaja, 23.30 OI LA 84 — pregled 2, neposredni prenos (do 01.00).

Oddajniki II. Tv mreže: 17.55 Tv dnevnik, 18.15 Zgodba o pradedki otroška serija, 18.30 Otroška oddaja, 18.45 Pop godba: Avtomobili, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Znanost, 20.50 Poročila, 20.55 Hit meseca, zabavnoglasbena oddaja, 21.45 Dinastija, ameriška nadaljevalka (do 22.35)

TV ZAGREB

Prvi program 14.50 Olimpijska kronika, 17.15 OI Los Angeles 84, 18.15 Zgodba o pradedki, 18.30 Lutke, 18.45 Pop-pada, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Navaden čudež (film), 21.15 Izbrani trenutek, 21.20 Zunanjepolitična oddaja, 21.50 En avtor, en film, 22.10 Dnevnik, 22.30 Dopolnitev, 22.50 OI Los Angeles 84

TV AVSTRIJA

Prvi program 6.30 OI Los Angeles 84, 8.30 Tv v šoli, 9.00 Poročila, 9.30 OI Los Angeles 84, 13.00 Poročila, 15.00 Tarzan, 16.15 Lou Grant, 17.00 Poročila, 17.05 Eci, peci, pec, 17.30 Pasje zgodbe, 17.55 Španček Zaspalček, 18.00 Lutke in živali, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Šport v ponedeljek, 21.15 Ceste San Franciscu, 22.05 Dok. film,

Drugi program 17.30 OI Los Angeles 84, 20.15 Zlati časi, 21.15 Čas v sliki, 21.45 Schilling, 22.05 OI Los Angeles 84

TV MADŽARSKA

NI SPOREDA

TV KOPER

14.00 Odprta meja, 15.40 Los Angeles: Olimpijske igre 1984: Olimpijski pregled 1 — posnetek, 17.15 Plavanje — posnetek, 18.00 Košarka: Jugoslavija — Zahodna Nemčija (moški) — posnetek, 19.00 TVD stičišče, 19.50 Hormoni, dokumentarec iz serije Človeško telo, 20.20 Lovce, serijski film, 21.20 TVD vse danes, 21.30 Plesni korak, 22.00 Nočni film, 23.30 Los Angeles: Olimpijske igre 1984: Olimpijski pregled 2 — direktni prenos

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Vrtljak popev-karskih novosti, 16.30 — Aktualno v torek, 31. julija (iz krajevnih skupnosti), 17.30 — Operne arije, 18.00 — Sotočje, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

14.55 OI LA 84 — olimpijska kronika 1, 15.25 OI LA 84 — pregled 1, 16.55 Propagandna oddaja, 17.00 OI LA 84 — plavanje, finale (100 M metulček, 200 Ž prsto, 400 M mešano, 200 Ž prsto, 4 x 200 M prsto), (do 18.00), 18.00 Poročila, 18.05 Zgodbe o Poluhcu: Kako je Poluhcu odklonil roko ošabne neveste, 18.25 Izročila, glasbena oddaja Tv Sarajevo, 18.55 Pisani svet: Bela krajina, 19.20 Risanka, 19.24 Tv in radio noč, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 A. Kalinin: Cigan, sovjetska nadaljevalka, 21.20 Prostor za tujca, nizozemska dok. oddaja, 22.50 Poročila, 22.55 Propagandna oddaja, 23.00 OI LA 84 — Olimpijska kronika 2, 23.20 Propagandna oddaja, 23.25 OI LA 84 — Košarka (Ž) Jugoslavija: Južna Koreja, neposredni prenos, v odmoru Izvečki iz pregleda 2 (do 01.00)

TV ZAGREB

Prvi program 14.35 OI Los Angeles 84, 18.05 TV koledar, 18.15 Otroška oddaja, 18.45 Francija skozi šanson, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Dialogi, 20.50 Kvartopirec (film), 22.35 Dnevnik, 23.00 OI Los Angeles 84,

TV AVSTRIJA

Prvi program 6.30 OI Los Angeles 84, 8.30 Tv v šoli, 9.05 Poročila, 9.05 Eci, peci, pec, 9.30 OI Los Angeles 84, 13.00 Poročila, 15.00 Zlati časi, 16.60 Krementekovi, 16.15 Lou Grant, 17.00 Poročila, 17.05 Eci, peci, pec, 17.30 Oddaja z miško, 17.55 Španček Zaspalček, 18.00 Risanka, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Nevredno življenje, 21.15 Kaj je novega srček?, (film),

Drugi program 17.30 OI Los Angeles 84, 20.15 Dallas, 21.00 Kabaret, 21.15 Čas v sliki,

TV MADŽARSKA

10.00 Ponovitve, 11.40 Gruzija, kratki film, 16.25 Kapetan Tenkes, pon. 1. dela, 16.55 Puščavska blaznost, nemški Tv film, 17.50 Predstavlja se igralce, 18.30 Olimpijada, pregled, 20.00 TV dnevnik, 20.30 Evropejec, 1. del italijanske nadaljevalke, 21.15 Moje ime je Katalin Svorak, 21.30 Studio 84, kulturni tednik, 22.30 TV dnevnik.

TV KOPER

14.00 Odprta meja, 15.25 Los Angeles: Olimpijske igre 1984, Olimpijski pregled 1 — posnetek, 17.00 Lovce, serijski film, 17.50 Risanka, 18.00 Odprta meja — oddaja v slovenskem jeziku, 18.30 Los Angeles: Olimpijske igre 1984: Plavanje, posnetek, 19.30 TVD stičišče, 19.50 Obzorja: Kruh skozi stolice, dokumentarec, 20.20 Kraljica divjega zahoda, celovečerni film, Igrajo: Barbara Stanwick, Gene Evans, režija: Alan Dwan, 21.50 TVD vse danes, 22.05 Morava — 5. del Tv nadaljevalke, »Vodovod«, 23.05 Zeit im Bild — čas v sliki, 23.30 Los Angeles: Olimpijske igre 1984: Košarka: Jugoslavija — Južna Koreja (ženske) direktni prenos

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Iz domačega glasbenega arhiva, 16.30 — Aktualno v sredo, 1. avgusta (gost v živo, iz delovnih kolektivov), 17.30 — Minute s slovenskimi pevci zabavne glasbe, 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

14.55 OI LA 84 — Olimpijska kronika 1, 15.25 OI LA 84 — Olimpijski pregled 1, 16.55 Propagandna oddaja, 17.00 OI LA 84 — PLAVANJE, finale (400 Ž prsto, 100 M prsto, 100 Ž hrbtno, 200 M hrbtno, 4 x 100 Ž prsto) (do 18.00), 18.05 Poročila, 18.10 Ciciban, dober dan: Akvarij, 18.25 Mozaik kratkega filma, 18.50 Osvajanje morja: Vedno nove brazde, potopisna reportaža Tv Zagreb, 19.15 Risanka, 19.24 Tv in radio noč, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 OI LA 84 — GIMNASTIKA, moški ekipno, 22.20 Tv dnevnik II, 22.40 Propagandna oddaja, 22.45 OI LA 84 — Olimpijska kronika 2, 23.30 OI LA 84 — Pregled 2, neposredni prenos (do 01.00).

Oddajniki II. TV mreže: 20.00 Film tedna: Saboter, ameriški film (samo za LJ 2), 21.45 (samo za LJ 2), 22.00 Informativna oddaja.

TV ZAGREB

Prvi program 14.35 OI Los Angeles 84, 18.05 TV koledar, 18.15 Gusarji kapitana Kljucke, 18.45 Prijatelji glasbe, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Športna sredo, 22.45 OI Los Angeles 84

TV AVSTRIJA

Prvi program 6.30 OI Los Angeles 84, 8.30 Tv v šoli, 9.00 Poročila, 9.05 Oddaja z miško, 9.30 OI Los Angeles 84, 13.00 Poročila, 15.00 Počitniški spored, 17.00 Poročila, 17.05 Eci, peci, pec, 17.30 Čebelica Maja, 17.55 Španček Zaspalček, 18.00 Pismiške zgodbe, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Hišni obiski (film), 21.50 OI Los Angeles 84,

TV MADŽARSKA

10.00 Ponovitve, 16.45 Kratki film, 17.15 Pregovori, pon. 18.00 Veter v roki, film filmskega studia KISZ, 18.30 Telesport: olimpijada, pregled, 20.00 Tv dnevnik, 20.30 Vlak za Kraljevo, jugoslovanski film, 22.00 Umetnina tedna: Oltar z dvema sv. škofoma iz Leibica, 22.10 Moje najbolj osebne javne zadeve, 22.50 TV dnevnik.

TV KOPER

14.00 Odprta meja — oddaja v slovenskem jeziku, Videoteleks, 15.25 Los Angeles: Olimpijske igre 1984: Olimpijski pregled 1 (posnetek), 17.00 Novinarka, serijski film »Ryan«, 17.50 Odprta meja — oddaja v slovenskem jeziku, Videoteleks, 18.20 Los Angeles: Olimpijske igre 1984: Plavanje, posnetek, 19.30 TVD stičišče, 20.00 Los Angeles: Olimpijske igre 1984: Gimnastika, moški v ekipah, posnetek, 22.05 Tvd vse danes, 22.15 Dario Diviacchi predstavlja: Adama Antsa, 23.00 Zeit im Bild — čas v sliki, 23.30 Los Angeles: Olimpijske igre 1984: Olimpijski pregled — direktni prenos

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Glasbena oddaja, 16.30 — Aktualno v četrtek, 2. avgusta (kultura), 17.30 — S pesmijo po Jugoslaviji, 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

13.55 OI LA 84 — Olimpijska kronika 1, 14.25 OI LA 84 — Olimpijski pregled 1, 15.55 Propagandna oddaja, 16.00 OI LA 84 — Gimnastika, ženske ekipno, pribl. ob 17.30 Vključitev v predtekmovalne v plavanju na 400 m prsto (do 18.00), 18.05 Poročila, 18.10 Trappello HH 33: Sin sonca, ponovitev mlad. nadaljevanke, 18.40 Risanka, 18.45 Čas, ki živi, 19.15 Risanka, 19.24 Tv in radio noč, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Lov za zakladom: Katmandu, kviz francoske TV, 21.00 Propagandna oddaja, 21.05 R. Castellani: Življenje Verdija, italijanska nadaljevalka, 22.15 Tv dnevnik II, 22.40 Propagandna oddaja, 22.45 OI LA 84 — Olimpijska kronika 2, 23.30 OI LA 84 — Olimpijski pregled 2, neposredni prenos, 01.00 OI LA 84 — Olimpijska kronika 3, 01.25 OI LA 84 — Košarka (M) JUGOSLAVIJA — BRAZILIJA, neposredni prenos, v odmoru Propagandna oddaja, (do 03.00)

TV ZAGREB

Prvi program 13.35 OI Los Angeles 84, 18.00 Poročila, 18.05 TV koledar, 18.15 Junaško pokolenje, 18.45 Zabavnoglasbena oddaja, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Politični magazin, 21.05 Padeć Italije (film), 22.45 OI

TV AVSTRIJA

Prvi program 6.30 OI Los Angeles 84, 8.30 Tv v šoli, 9.00 Poročila, 9.05 Eci, peci, pec, 9.30 OI Los Angeles 84, 13.00 Poročila, 15.00 Počitniški spored, 17.00 Poročila, 17.05 Eci, peci, pec, 17.30 Čebelica Maja, 17.55 Španček Zaspalček, 18.00 Pismiške zgodbe, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ana Karenina (film), 21.45 OI Los Angeles

tedenski koledar

PETEK, 27. julij — Gorazd SOBOTA, 28. julij — Nevenka NEDELJA, 29. julij — Marija PONEDELJEK, 30. julij — Peter TOREK, 31. julij — Ignac SREDA, 1. avgust — Alfonz ČETRTEK, 2. avgust — Janez

kino

„PARK“ MURSKA SOBOTA

27. julija ob 18. uri angleški barvni film: „STRUP ČRNE MAMBE“ in ob 20. uri ameriški barvni film: „CHARLIE IN VENDI — KAKO IZGUBITI NEDOLŽNOST“. Ogleđ filma mladini do 16. leta prepovedan; 29. julija ob 16. in 18. uri angleški film: „STRUP ČRNE MAMBE“ in ob 20. uri ameriški barvni film: „CHARLIE IN VENDI — KAKO IZGUBITI NEDOLŽNOST“. Ogleđ filma mladini do 16. leta prepovedan; 30. in 31. julija ob 18. in 20. uri ameriški barvni film: „POBESNELI MAX“; 1. in 2. avgusta ob 18. in 20. uri ameriški barvni film: „PSI VOJNER“.

LJUTOMER

28. julija ob 20. uri in 29. julija ob 18. in 20. uri italijanska komedija: „ŽENA NA DOPUSTU, LJUBICA V MESTU“; 1. in 2. avgusta ob 20. uri ameriški film: „KRAVA PLAZA“.

LEDAVA

28. julija ob 17.30 in ob 20. uri francoska komedija: „VELIKA AVANTURA“; 29. julija ob 17.30 in ob 20. uri hongkonški film: „LEOPARDOVI KREMLJI“.

ČRENŠOVCI

27. in 29. julija ljubljenska drama „LJUBIMEC LADY CHATTERLEY“. Ogleđ filma mladini do 16. leta prepovedan.

GORNJA RADGONA

27. julija ob 19. in 21. uri ameriška drama: „JUŽNJASKA UTEHA“; 28. julija ob 20. uri ameriški film: „ZAKRINKANI JEZDEC“ in 29. julija ob 18. in 20. uri angleški film: „ZAKLAD V IZGUBLJENEM LETALU“.

prodam

TRAKTORSKO DVOOSNO PRIKOLICO prodam. Tišina 56. M-3437 300 m smrekovih letev, x 50. prodam. Alojz Flisar, Tišina 49. M-3438 MALE PUJSKE prodam. Murska 104. Krog. M-3440 TRAKTORJA STAYER in FERGUSON prodam. Veščica 55. M-3444 TELICO, prvič 8 mesecev brejo, kontrola A. in mlade psičke — ovčarje prodam. Gederovci 38. M-3447 FIAT 126 P. letnik 1979, prodam. Informacije Franc Horvat, Dankovci 26. M-3448 KAVČ, skoraj nov, globok otroški voziček (uvoz) ter svetlo modro poročno obleko št. 38 (uvoz) prodam. Ogleđ v popoldanskem času. Šebjan, Lendavska 23 b. M. Sobota. M-3450 GRADBENO PARCELO 10 km od M. Sobote, veliko od 10 do 20 arov, ugodno prodam. Naslov na upravi lista. M-3453

avtokleparstvo-avtoličarstvo
ravna miza-komora
zaščita vozil-velečna služba

VESTNIK

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec (sport), Vlado Paveo, Štefan Sobčan, Janko Stolinik (dopisništvo), Branko Žunec, Gonter Endre (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1 — telefoni: novinarji 21-232, 21-064 in 21-383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21-064 in 21-383, dopisništvo Gornja Radgona tel. 74-597, dopisništvo Lendava tel. 75-085 in dopisništvo Ljutomer tel. 81-317 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Celoletna naročnina 700,00 din, polletna 350,00 din, letna naročnina za inozemstvo 1.500,00 din, celoletna naročnina za delovne organizacije 900,00 din. Takoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 501005620-000112-25730-30-4-01176. Cena posamezne številke 20,00 din. Tiska ČGP Večer Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

ZASTAVO 101 prodam. Vinkovci, Vrta 8, stanovanje 43. M. Sobota. M-3451 PEČ ZA CENTRALNO KURJAVO FF 40 (35.000 €) — levo, novo, prodam. Tel.: 062 25.441 int.351 (dopoldan). M-3421 PRIKOLICO za osebni avtomobil prodam. Bratonci 145 a. M-3452 TRAKTOR FERGUSON 35 KS s koso in plugom v dobrem stanju in harmonij Tiger 61 — nerabljen prodam. Vidonci 89, Grad. M-3454 KAVČ garnituro ugodno prodam. Gostilna Rajh, Bakovci. M-3455 DIANO 6, letnik 1977, dobro ohranjen, in pralni stroj Gorenje. prodam. Šarkanj, Mojstrska 2, M. Sobota. M-3456 TOVORNI AVTO ZASTAVA 640 AD z delom prodam. Naslov v upravi lista. M-3457 TOVORNI AVTO ZASTAVO 645 AD prodam. Naslov v upravi lista. M-3458 FIAT 750 prodam. Registriran do 30. 5. 1985. Prosenjakovci 41. M-3461 TOMOS 14 TLS prodam. Ogleđ po 15. uri, Roman Petrovič, Cankarjevo naselje 34, M. Sobota. M-3462 TELICO, brejo 6 mesecev, prodam Panonska 40, Rakičan. M-3466 KLETKE za kunčerejo, žičnate, posamezne ali v kompletu, ter bele novozelandske ugodno prodam. Andrej Šiftar, Lendavska 17 c. M. Sobota. M-3467 ŠKODO 100 L, registrirano do junija 1985, prodam. Banfi, St. Rozmana 13, stanovanje 9. M. Sobota. M-3469 HIŠO z gospodarskim poslopjem in 3 ha zemlje prodam. Cena po dogovoru. Aleksander Šileš, Mačkovič 53. M-3470 MALE PUJSKE prodam. Puconci 78. M-3471 ŠKODO 110 L registrirano do aprila 1985 prodam. Sečkar, Odranci 235. M-3472 VW 120, letnik 1976, prodam. Rudi Abraham, Šalovci 138. M-3474 MALE PUJSKE prodam. M. Črnci 23. M-3475 DVE KRAVI, breji 8 mesecev, vozni, prodam. Ogleđ vsak dan. Ludvik Sekereš, Dobrovniki 121. M-3477 DIANO, letnik 1976, v zelo dobrem stanju prodam. Naslov na upravi lista. M-3479 ZASTAVO 101, letnik 1976, prodam. Ogleđ v soboto in v nedeljo, Franc Benk, Serdica 121. M-3480 R 18, letnik 1983, prodam. Rogan, Lendavska 17 C, ali tel. 24-424. M. Sobota. M-3481 STANOVANJSKO HIŠO, takoj vseljivo, v Ivancih št. 63 s sadovjakom in nekaj zemlje prodam. Informacije v M. Soboti, Prežihova 10, tel. 21-142. M-3482 FIAT 128 SPORT-CUPPE ugodno prodam. M. Črnci 18. M-3485 SILOS KOMBAJN SIP prodam. Velika Polana 89. M-3486 4 m³ bukovih drv prodam. Šalamenci 42. M-3487 IZRUVAC KROMPIRJA, enoredni, skoraj nov, po ugodni ceni prodam. Lipa 1. M-3488 ZASTAVO 101, karambolirano, in črno-beli televizor Gorenje prodam. M-3489 VEČ PARCEL v bližini M. Sobote prodam. Naslov na upravi lista. M-3490 KRAVO, starejšo, vozno, visoko brejo, prodam. Vidonci 147. M-3491 KOMBI ZASTAVA 850 KA, letnik 82, prevoženih 11.000 km, reg. do 4. junija 1985, prodam. Hajdič, Vidonci 141. M-3492 BARVNI TELEVIZOR Gorenje prodam. Informacije tel. 72-555. M-3493 MERCEDES 206 diesel, kombi, letnik 1974, prodam. Gregorčičeva 36 Beltinci. M-3496 ZASTAVO 101, letnik 1978, registrirano do decembra 1984, ugodno prodam. Janez Sreš, Bratonci 167. M-3502 OBRAČALNIK za kosilnico BC ugodno prodam. Aleksander Kurnjek, Dolenci 39, Šalovci. M-3503

Dragomir Vukan

ŠIVALNI STROJ SINGER, malo rabljen, prodam. Naslov na upravi lista ali tel. 74-831 int. 307. M-3497 MALE PUJSKE, prodam. Murska 9. Krog. M-3498 ŠOTOR za dve osebi, nov, prodam. Koren, St. Kovača 84, Turnišče. M-3500 DVE KRAVI, vozni, ena stara deset let, breja 4 mesece, druga stara 4 leta in breja 8 mesecev — dobri mlekarici — zaradi bolezn lastnika prodam. Strehovci 21, Dobrovniki. M-3501 TELICO, brejo 7 mesecev, po ugodni ceni prodam. M-3504 VARNOSTNI DROG nov za ferguson prodam. Jože Kolar, Kmečka 3, Beltinci. M-3505 MALE PUJSKE in okno prodam. M. Črnci 17. M-3507 FORD TAUNUS 12 M, letnik 1967, registriran do marca 1985, ugodno prodam. Dol. Slaveči 82. M-3508 FIAT 850 special v voznem stanju prodam. Vrečič, Strukovci 44. M-3510 LADO 1200, tudi za rezervne dele, in varburg-karavan prodam. Informacije po tel. 77-091 v večernih urah. M-3512 KRAVO, mlado, visoko brejo, prodam. Gančani 91. M-3513 RISALNO MIZO tuje proizvodnje (15 m x 1 m), novo, prodam. Informacije tel. 069 23-278. M-3514 KRAVO, brejo, mlado, prodam. Tropovci 33. M-3516 TOMOS AVTOMATIC prodam. Informacije tel. 22-636. M-3517 SPALNICO, starejšo, prodam. Rozika Hradil, Kopaljška 8, M. Sobota. M-3518 ŠKODO 100 L, letnik 1973, v voznem stanju, prodam. Lucova 8. M-3519 400 l vina cepljenega vina (šipon, burgundec, rizling), prodam. Naslov v upravi lista. M-3520 KORUZO v zrnu, približno 1500 kg, prodam. Danč, Kapca 74 a. M-3521 KAVČ, hladilnik, peč in drugo pohištvo, prodam. Kidričeva 33 a. Tel. 23-243. M-3522 FORD CAPRI, karamboliran, motor skoraj nov, prodam. Ogleđ: Slaščičarna Alija Feta, Koclejeva ulica, M. Sobota ali tel. 23-698. M-3524 KOMBI 435 KL, letnik 1980, ugodno prodam. Moščanci 17. M-3525 MLATILNICO ZMAJ, železno, prodam. Vprašati: Melinci 170. M-3526 HLADILNIK prodam. Kroška 53. M. Sobota. M-3527 MOPED s tremi prestavami, prodam. Novak, Tomšičeva 14, M. Sobota. Tel. 24-364. M-3528 KRAVO, brejo 8 mesecev, staro 4 leta, kontrola A, prodam. Puconci 41. M-3530 SYNTHESIZER FARFISA (poli + mono), prodam. Panonska 3, Bakovci, Tel. 76-145. M-3531 CISTERNO za gnojnico 3200 l, prodam. Herman Forjanič, Dol. Slaveči 156. M-3532 POČITNIŠKO HIŠO v 3. gradbeni fazi, primerno za stanovanjsko hišo, na izredni lepi lokaciji ob asfaltni cesti na Stavešinskem vrhu pri Gor. Radgoni, prodam. Informacije na naslov: Ernest Grah, Loka Mušičeva 14. 61234 Mengeš. M-IZP. MOTORNO ŽAGO Husqarna, prodam. Grlava 5, 69242 Križevci pri Ljutomeru. IN-419 KRAVO in brejo telico, po izbiri, prodam. Ludvik Kurnija, Križevci v Prekmurju 18. M-2536

Dragi Suzani

ZDOMCI! Ugodno prodam atrijsko hišo zgrajeno do tretje faze, na veliki sončni parceli na Klemenčaku pri Ljutomeru. Asfalt do parcele, elektrika in voda na parceli. Vse informacije pri Rajhu, Slamnjak 8. 69240 Ljutomer. IN-420 MOPED AVTOMATIC prodam. Murska 49. Krog. M-3537 ŠTIRISOBNO komfortno stanovanje v M. Soboti, ugodna lega, prodam ali zamenjam za manjšo v M. Soboti ali Ljubljani. Naslov v upravi lista. M-3538 POLONEZ 1500, lepo ohranjen, prva registracija 1981, 25000 km in avto prikolico Panonija, prodam. Gujt, Vegova 13. Tel. 23-895. M-3540 STEREO MIXER 4 kanalni, primeren za discoteke, prodam. Gujt, Vegova 13. Tel. 23-895. M-3540 RENAULT 18, letnik 1983, ugodno prodam. Rogan, Lendavska 17 c. M. Sobota, ali tel. 24-424. M-3481 KOSILNICO za STEYER in mlin SIPMS 1200 z elektromotorjem in zabojem, prodam. Šalovci 3. M-3542 NOVO VISOKOPRITLIČNO HIŠO v Moravskih Toplicah na parceli 800 m², ugodno prodam. Ogleđ 18 in 29. 7. pri Slavku Horvatu, Moravske Toplice 7. M-ČL LADO 1600, prevoženih 33.000 km, predstvenik-peresast in plug Slavonac, skoraj nov, prodam. Informacije pri Romanu Muhiču, Biserjane 14, Videm ob Ščavnici. GR-187 PRIKOLICO ZA ŽIVINO, novo, cena po dogovoru, prodam. Martin Raduha, Mele 1. GR-189 ŽAGAN LES za ostreže in deske za ladijski pod (skupaj približno 10 kub. m), prodam. Naslov v upravi lista. M-3407 KRAVO staro šest let, brejo 5 mesecev, A kontrola, prodam. Franc Suhač, Berkovci 33, 69244 Videm ob Ščavnici. IN-421 FIAT 126 P, letnik 1981, prodam. Vanča vas 46. M-3541

NOVO!

BISTRO GRIL V MURSKI SOBOTI

Čenjene prijatelje in znance vablmo v nov BISTRO GRIL Vrazova ulica 12, M. Sobota.

Lokal je odprt vsak dan, razen sobote in nedelje, od 9. do 22. ure. Za obisk se priporočata EMILA IN FERI HORVAT.

MOTORNO ŽAGO, novo, DOLMAR in LADO 1600 Special, prevoženih 32.000 km, prodam. Božič, Šalinci 32, 69242 Križevci pri Ljutomeru. IN-423 MALE PUJSKE prodam. Gradisce 12, Tišina. M-3543 GOLF letnik 1978, prodam. M. Črnci 26. M-3545 KRAVO, prodam. Filovci 29. M-3546 HIŠO z večjim vrtom v M. Soboti, prodam. Naslov v upravi lista. M-3548 MOTOR za SIMCO 1000, generalno obnovljen, prodam. Panonska 49, Rakičan. M-3549 OBRAČALNIK Panonija, prodam. Šiftar, Strukovci 1. M-3550 R 18 TL, letnik 1982, prevoženih 16000 km, ugodno prodam. Informacije tel. 22-107. Šerčerjeva 26. M. Sobota. M-3551 IMV kombi (8+1 sedežev) z motorjem RENAULT, letnik 1976, registriran do 17. 7. 1985 in MERCEDES 220 DIESEL, letnik 1972, odlično ohranjen, prodam. Kidričeva 31, M. Sobota. M-3553 ZASTAVO 750 na novo registrirano ugodno prodam. Korog, Brodarska 10. M-AS HIŠO, MARLESOVO, nedograjeno, v bližini zdravilišča Radenci, zaradi bivanja v tujini prodam. Vprašati pri Antonu Domanjku, Šratovci 31, Radenci. M-3554 TAM 200 v voznem stanju prodam. Maučec, zidarstvo, Gančani. M-3555 ŠKODO, dobro ohranjeno, prevoženih 46.300 km, prodam. Adrijanci 43. M-3556 ZASTAVO 101, letnik 1978, prodam. Embrešič, Dragotinci 26, Videm ob Ščavnici. M-3557 AUDI 80, prodam. Šavel, Nemčavci. M-3558

NOVO! Začeli smo izdelovati več vrst betonskih elementov (stakovanje) za okolico stanovanjske hiše. Za naročilo se priporoča ZIDARSTVO, Maučec, Gančani 123. M-3555

kupim

SEJALNIK, starejši tip, kupim. Naslov v upravi lista. M-3506 STREŠNO OPEKO »FOLC« kupim. Janez Dvoršak, Zagajski vrh 38, G. Radgona. M-3445

ZAHVALA

Po krajši bolezni nas je v 75. letu nepričakovano in brez slovesa zapustil naš mož, oče in stari oče

Štefan Kurnjek

iz Buđinec

Ob težki izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosebam, znancem in botrini, ki ste nam v težkih trenutkih priskočili na pomoč, nam izrekli sožalje, mu darovali vence in cvetje ter dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti. Iskrena zahvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavniku KS tov. Barabašu za izrečene poslovilne besede.

Žalujoci: žena Ana, vnukinja Silvana, snaha Milka z Vilijem, bratje in sestra ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je komaj v 45. letu starosti za vedno zapustil naš dragi in skrbni mož, oče, dedek, tast, brat in stric

Jože Jerič

iz Gančan

Ob boleči in prerani izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje ter nam izrekli iskreno sožalje. Hvala kirurškemu oddelku soboške bolnišnice, g. župniku za pogrebni obred, govorniku Pišketu za poslovilne besede ob odprtjem grobu ter pevskeму zboru za odpete žalostinke.

Hvala vsem, ki ste ga poznali in imeli radi. Gančani, 12. julij 1984

Žalujoci: žena Angela, sin Jože, hčerki Helena in Dragica z družino, tašča, brat Ivan z družino ter ostalo sorodstvo

ZAMRZOVALNO SKRINJO, ne preveliko, kupim. Marina Jovanovič, Mekotnjak 36 b, 69240 Ljutomer. M-3464 KASETNI RADIO kupim. Poudbe po tel. 73-204 v večernih urah. M-3533 KNJIGE za II. letnik pedagoške usmeritve kupim. Valerija Žinko, Zgornji Kamenščak 12, 69240 Ljutomer. IN-422

izgubljeno

Izgubil se je majhen volčjak. Poštenega najditelja prosim, daga mi proti nagradi vrne na naslov: Karel Kučan, Moravske Toplice 52, tel. 72-255. M-3460

sobe

OPREMLJENO SOBO s 1. avgustom oddam. Lendavska 26, M. Sobota. M-3439

zaposlitve

KV NATAKARICO zaposlim. Hrana in stanovanje v hiši. Gosuina Danica Karanovič, Maribor, tel. 062 32-509. M-3463 Znana gostilna na Gorenjskem sprejme v redno delovno razmerje KV oziroma PK kuharico. Stanovanje in hrana v hiši. OD dober. Podrobnejše informacije dobite pri Novaku, Tomšičeva 14, M. Sobota ali po telefonu 069 24-364. M-3530 Gostišče GERLEC, Kidričeva 31, v M. Soboti sprejme v delovno razmerje natakario. Dela vsak drugi dan, nedelja prosta. M-3552

razno

Vdova želi spoznati prijatelja, starega od 43 do 48 let. Pod šifro: »JULIJ 84«. M-3465 Drva zamenjam za majhno živinsko prikolico. Naslov v upravi lista. M-3547 GARAŽO vzamem v najem v G. Radgoni. Informacije po tel. 74-576. M-3499 Montiram vse vrste rolet na vse tipe oken. Tone Arnuš, Zabajak 45, Ptuj. Informacije tel. 062 773-214. M-3544 NOVO! Začeli smo izdelovati več vrst betonskih elementov (stakovanje) za okolico stanovanjske hiše. Za naročilo se priporoča ZIDARSTVO, Maučec, Gančani 123. M-3555

ZAHVALA

Po daljši bolezni nas je v 59. letu starosti zapustil ljubljen in dober mož ter oče

Bela Banfi

z Gorice

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem ter vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, nam kakorkoli pomagali, sočustvovali z nami, nam izrekli ustno ali pisno sožalje, darovali vence in cvetje, ter vsem, ki ste ga pospremili na njegov zadnji dom. Iskrena hvala zdravstvenemu osebju internega oddelka v Rakičanu, posebno dr. Kološevi. Prisrčna hvala tudi pastoru binškošne cerkve iz Veščice Francu Oučku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke ter predstavnici KS tov. Olgi Rituper za poslovilne besede ter gasilcem z Gorice. Hvala vsem, ki ste ga spoštovali in imeli radi.

Gorica, 8. julija 1984

Žalujoči: žena Irena s sinom Beleškom ter ostalo sorodstvo

V SPOMIN

Kalmanu

14. 7.
1981 — 1984

Anici

4. 8.
1983 — 1984

Z ljubeznijo in bolečino v naših sreih bosta ostala večno z nami.
Hvala vsem, ki se ju spominjate.

VSI VAJINI

ZAHVALA

5. julija nas je po krajši bolezni v 85. letu starosti zapustil naš dragi striček

Janez Bancik

iz M. Sobote

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste pokojnika pospremili na zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Posebna zahvala društvu upokojencev in ZVVI M. Sobota za darovane vence, g. duhovniku in pevcem za pogrebni obred.

VSI NJEGOVI

*V vse mehke poljske poti
vtkali ste svojih bosih nog sledi,
omagali, mama, in tiho odšli.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše ljube mame, babice in prababice

Terezije Hari

upokojenke iz Lomanos

se toplo zahvaljujemo vsem, ki ste jo v tako velikem številu spremljali na zadnji poti, nam ustno ali pisno izrazili sožalje, darovali toliko cvetja. Hvala vsem sosedom in sorodnikom za nesebično pomoč doma, za lep pogrebni obred, petje in govor ob odprtem grobu. Hvala kolegicam in kolegom OŠ K. D. Kajuh iz M. Sobote in iz VVZ Gornja Radgona ter vsem, ki ste nam v težkih urah lajšali bolečine.

Lomanoše, 10. julija 1984

VSI NJENI

*Vzel si si življenje mlado,
nam zarezal si globoko rano.*

ZAHVALA

Boleča je resnica, ko se zavedamo, da nas je tragično, tiho in brez slovesa v 36. letu starosti zapustil dober očka, mož, sin in brat

Štefan Kolar ml.

iz Gornjih Petrovec

Ob tej veliki izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih priskočili na pomoč, ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti in mu darovali cvetje. Prisrčna hvala gospe duhovnici za pogrebni obred, pevcem, govornici KS Maruši, kolektivu farne v Petrovcih in domačemu GD.

Žalujoči: žena Marta, hčerki Suzana in Sonja ter sinek Simon, oče, brat z družino in ostali sorodniki

ZAHVALA

Tiho in mirno nas je 7. julija v 79. letu starosti, brez slovesa zapustila naša draga mama, babica in prababica

Irena Ferencek

roj. Zrinski iz Sebebores

Ob nenadni in boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom in vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nas tolažili, pospremili drago pokojnico na zadnji poti, darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Prisrčna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za žalostinke, gasilcem iz Sebebores in Vučje gomile, govornicam iz Sebebores in Vučje gomile ter OZVVI M. Sobota za darovani venec. Vsem še enkrat — prisrčna hvala!

Sebeborci, Černelavci, 8. julija 1984

Žalujoči: sin Rudi z ženo Šariko, vnuk Feri, vnukinja Erika z možem Jožetom, pravnukinji Klavdija in Sonja, svaterja Irma in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Boleča je resnica, ko se zavedamo, da nas je nepričakovano, tiho in brez slovesa v 41. letu zapustila draga žena, mama, hčerka in tašča

Katica Durakovič

roj. Huzijan
iz Lendavskih goric

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste pokojnico pospremili na njeni zadnji poti, njen grob zasuli z vencami in cvetjem, nam pa izrekli sožalje. Hvala tudi vsem zdravnikom, ki so ji bili vedno in hitro v pomoč, sodelavcem za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke. Posebna hvala sosedu Mišku za poslovilne besede.

Lendavske gorice, 12. 7. 1984

Žalujoči: mož Ramo, sin Leon, hčerka Sanija z možem Bojanom in oče s Heleno

ZAHVALA

Ob prerani in boleči izgubi našega dragega brata in sina

Janeza Kerčmarja

s Hodoša

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti ter mu poklonili vence in cvetje. Posebna zahvala g. duhovnici Jani Kerčmar za poslovilne besede. Prav tako iskrena zahvala tov. Viktorju Banku, direktorju delovne enote delovne organizacije KZ Panonka na Hodošu, ter Ludviku Jonašu, predstavniku krajevnne skupnosti Hodoš, za tolažilne besede. Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Hodoš, Ingolstadt, 15. julija 1984

Žalujoči: mama, brata Štefan in Ivan z družinama, sestra Ida z družino ter ostalo sorodstvo

*Prezgodaj čas prišel je za oddih,
dom je prazen, dom je tih,
ker tebe dragi mož in očka ni,
da bi skupaj še bili.*

ZAHVALA

Boleča je resnica, ko se zavedamo, da nas je nepričakovano, tiho in brez slovesa v 73. letu starosti zapustil dragi mož oče, stari oče in brat

Franc Čontala

iz Pertoče

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih priskočili na pomoč, sočustvovali z nami, nam pa izrekli sožalje, dragega pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti ter mu darovali vence in cvetje. Prisrčna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavnici KS za poslovilne besede, čebelariki družini in Društvu upokojencev Rogašovci. Hvala vsem, ki ste ga spoštovali in imeli radi.

Žalujoči: žena Ema, sin Tonček z ženo Marjeto, hčerka Marjana z možem Stankom, vnuk Zoran ter brat Jože z ženo Kristino

ZAHVALA

Ob prerani in boleči izgubi naše drage hčerke, sestre, tete in snahe

Ide Kerec

roj. Šoštarec

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti, ji darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, godbi na pihala, govorniku za poslovilne besede in kolektivu Mure M. Sobota TOZD Ženska oblačila. Hvala tudi medicinskemu in strežnemu osebju pljučnega oddelka bolnišnice v M. Soboti, posebno dr. Perkiču in dr. Mrkšiču

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: mama, sestra Šarika z družino, nečak Boris z družino, tašča z družino iz Zenkovec in ostalo sorodstvo

GASILSKE SLOVESNOSTI

60 LET GD FILOVCI

Praznovanje 60-letnice gasilskega društva Filovci so povezali s praznovanjem dneva vstaje slovenskega naroda. Na slovesnosti, kateri so prisostvovali številni gasilci, krajanji in gostje, je o razvoju in uspehih društva govoril predsednik Martin Trajbarič. Gasilsko društvo Filovci je eno dejavnih v soboški občini, ima dve motorni brigadni, ročno brigadno iz leta 1924 in gasilsko vozilo. V društvu delujeta dve članski, ženska, mladinska in pionirska sekcija. V imenu občinske gasilske zveze Murska Sobota je na slovesnosti spregovoril njen predsednik Ernest Ori. V kulturnem programu pa so sodelovali: pevski zbor osnovne šole Bogojina, vaški sekstei s ljudskimi pesmimi ob spremljavi harmonikarja Jožeta Berdena in recitatorji iz Filovcev. Ob tej priliki pa so tudi 25 zaslužnim članom podelili priznanja. fm

60 LET GD GANČANI

Sesdesetletni jubilej gasilskega društva Gančani so proslavili skupaj s praznovanjem 22. julija — dneva vstaje slovenskega naroda in ob navzočnosti številnih gasilcev iz okoliških krajev, krajanov in predstavnikov družbenopolitičnega življenja v krajevni skupnosti. V kroniki društva, ki jo je prebral sekretar Stefan Mauček, je bilo poudarjeno, da je društvo v zadnjih letih doseglo pomembne uspehe pri pomlajevanju članstva in opremljanju. Društvo ima motorno brigadno in gasilsko vozilo ter drugo potrebno opremo. V naselju Gančani so tudi zgradili 16 protipožarnih vodnjakov. V imenu občinske gasilske zveze Murska Sobota je na slovesnosti govoril sekretar Ivan Smodiš, v kulturnem programu pa so sodelovali moški pevski zbor ter recitatorji in harmonikarji iz Gančan. Zaslužnim gasilcem so podelili priznanja. fm

GASILCI PETANJEC PRVI V ŠOŠTANJU

Gasilsko društvo Šoštanj je pripravilo tekmovanje z ročnimi in motornimi brigadnami za memorial Jožeta Zunka. Na tekmovanju je sodelovalo 12 gasilskih društev iz Slovenije. Na tekmovanju z ročnimi brigadnami je zmagovalo gasilsko društvo iz Petanjec ter prejelo plaketo, pokal in motorno brigadno. Odlisej naj bi tekmovanje postalo tradicionalno. frku

110 LET GD LENART

Starejši Lenarčani se še spominjajo stare ročne črpalko, s katero so šli nad rekega petelina še gasilci nekdanje čete, ustanovljene pred 110 leti. Danes pomeni starodavna črpalka pravo redkost, ki je 60 članov društva ljubosumno čuva. Ponosno pa so jo razkazali ob nedeljski obeležitvi 110-letnice lenarskega gasilskega društva na Dan lenarskih gasilcev v mimohodu po mestnih ulicah in z veličastnim zborovanjem v parku. Danes so ponosni še na tri gasilska vozila, 250-kilogramsko ES prikolico, precej gasilskih aparatov, dihalno in ostalo zaščitno opremo in reševalno vrečo. Kot s ponosom ugotavljajo, lahko v celoti opremijo 30 gasilcev in so za klasično gašenje požarov dobro pripravljeni, za ostalo pa jim še marsikaj manjka.

V društvu pa je vse bolj čuti utrip mladih. V povezavi z lenarsko osnovno šolo so v akciji »mladi gasilci« pridobili precej pionirjev in pionirk. Na letošnjem občinskem gasilskem tekmovanju pa je lenarsko društvo predstavljala posebna desetina, ki so jo sestavljali pionirji, svojo desetino pa so imele tudi pionirke. vp

SPODNJA ŠČAVNICA

Praznik žetve

Prizadevne žene in dekleta kmečkega aktivna pri KZ Radgona so v Spodnji Ščavnici pripravile pravi praznik žetve in kruha. Na svojih domovih so napekle polne košare dobrot, od pravice domačega kmečkega kruha do gibanic, prleških krapcev in raznovrstnih piškotov, ki so jih v nedeljo dopoldne razstavile v vaško-gasilskem domu. Tam na pulatih ni manjkalo tudi ročnih del, oboje pa je po razstavi šlo dobro v prodajo.

Popoldne pa se je na bližnji njivi s srpi v rokah poglajalo nad zrelo pšenično klasje trideset ža-

nje, ki so sestavljale deset ekip. Prav tekma žanjic v Spodnji Ščavnici je letos že zasenčila sicer mnogo let starejšo preizkušnjo na Polensaku. To dokazuje tudi nastop žanjic iz tega kraja ptujske občine. In stara znanka Rozika Marn iz Polensaka je bila pred Marijo Kampuš iz Spodnje Ščavnice in Nežiko Pešec iz Cirkovec na Dravskem polju tudi tokrat najspretnjša med posameznicami. Ekipno pa je slavila prva ekipa domačinov pred Polensakom in drugo ekipo Spodnje Ščavnice. vp

URADNA PARKIRIŠČA PREDALEČ — Parkirišča, namenjena tovarnjakom, se očito zdijo marsikateremu vozniku tovarnjaka predaleč od središča Murske Sobotice. Tako se tovarnjaki vse bolj selijo v mesto. Na sliki: nekateri so našli prostor v ulici Oktobrske revolucije tik ob križišču z Lendavsko cesto. Foto: M. Jerše.

PRED 22. RADGONSKIM SEJOM

Poudarek strokovnosti

Lista razstavljalcev na 22. mednarodnem Kmetijsko-živilskem sejmu, ki bo v Gornji Radgoni od 17. do 26. avgusta, je sklenjena, je na nedavni tiskovni konferenci povedal direktor Pomurskega sejma Ivan Kovač. Tokrat se bo sejma, ki z novim zazidalnim načrtom že sodi med srednje velike evropske sejmske prireditve, na 60 tisoč kvadratnih metrih razstavnih površin, od tega jih bo 10 tisoč zaprtih, udeležilo 950 razstavljalcev, med njimi 80 iz tujine.

Te dni opravljajo še zadnja dela na razstavišču Agrosa, saj se bo združena slovenska industrija kmetijske mehanizacije predstavila na novih 3 tisoč kvadratnih metrih in pri dokončevanju hale, v kateri se bo

kemijska industrija (Kema Maribor, Ina Kutina, Velebit Zagreb...) na 900 kvadratnih metrih ločila od agroživilstva.

Sicer pa so se prireditelji tudi tokrat potrudili, da bo največja slovenska sejmska prireditev in drugi jugoslovanski kmetijski sejem na še višji strokovni ravni. Tudi letos bo najpomembnejši steber razstava vseh vrst živine — v ospredju pa je goveja živina iz Slovenije in dela Hrvatske namenjena za druge republike in izvoz — posebne pozornosti pa bo gotovo deležen vzorčni nasad dvajsetih sort koruze, najprimernejših za severovzhodni predel naše države, ki ga pripravljajo najuglednejše jugoslovanske ustanove. Vsakega izmed desetih sejmskih dni pa

bo dovolj strokovnih predavanj, posvetovanj in okroglih miz za strokovnjake, zanimive razstave za kmete in obiskovalce, ki jih tudi tokrat pričakujejo v rekordnem številu.

Delavci Pomurskega sejma zagotavljajo, da bo napredaj dovolj kmetijske mehanizacije, proizvajalci pa obljubljajo, da bodo za dinarje na voljo tudi traktorji. Letos bo prvič domača obrt strogo ločena od osnovnega programa sejma, prvič se bodo predstavili s svojimi ročnimi izdelki razstavljalci iz Indije in Filipinov, krona spremljajočega sejmskega programa pa bo prva nedelja, 19. avgusta, ko pričakujejo na paradi kmečkih običajev in navedb okoli tisoč udeležencev. V. Paveo

9. SREČANJE SLOVENSKE DRUŠTEV ZAHODNE EVROPE BO 12. AVGUSTA V MORAVSKIH TOPLICAH

Vsako drugo leto, tega bo zdaj že 18 let, se srečujejo naši delavci, ki so na delu v tujini, na poseben način — v okviru nekakega festivala njihovih kulturnih društev. To so topla človeška srečanja tistih, ki že leta in desetletja delajo na tujem, a ne pozabljajo ne na materinsko ne na kulturno izročilo domače dežele. Sedem takih srečanj so imela slovenska društva v tujini, osmo je bilo pred dvema letoma v Mariboru in deveto bo 12. avgusta v Moravskih Toplicah.

Organizatorja srečanja sta konferenci socialistične zveze — republiška in soboška občinska — gostitelj pa Radenska oziroma njen tozd Moravske Toplice.

Pripravili so izredno bogat program. V hotelih Radenska so rezervirali dovolj postelj za vse, ki bodo tiste dni želeli bivati v pokrajini ob Muri, čeprav vedo, da bo velika večina delavcev prišla na srečanje od svojih domačih. Že v nedeljo zjutraj se bodo najmlajši zbrali na Veselem toboganu; najprej na avdiciji in vaji seveda, kajti radijski Veseli tobogan bo po radijskih valovih zaplaval širom

ŽIV STIK Z DOMOVINO

po Sloveniji. Ta čas, ko se bodo recitatorji in pevci potili na radijski oddaji, pa bodo predsedniki društev spoznali delovno organizacijo Radenska. Saj res ni povsem vsakdanja delovna organizacija. Od osvežilne mineralne vode, napitkov, zdravljenja prek gostinstva so v Radenski začeli proizvajati polnilne stroje in celo jadralnice; zato jo resnično velja spoznati in morda bo kateri izmed delavcev, ki zdaj še delajo

na tujem, postal kooperant te uspešne »firme«.

Nekateri pa bodo seveda raje šli na športna igrišča Murske Sobotice in preiskusili svoje moči in moči drugih. To bo že tam okrog desete ure, ko bodo v hotelu Termal v Moravskih Toplicah odprli razstavo »V prostem času«, razstavo likovnih del in umetniških fotografij. Mladinci in mladinke, ki s svojimi roditelji živijo na tujem, bodo v Gornjih Petrovcih pogle-

dali, kakšno je brigadirsko življenje. V Moravskih Toplicah se bodo ta čas pogovarjali o perečih vprašanjih naših delavcev in njihovih društev na tujem. Pričakujejo udeležbo odgovornih republiških funkcionarjev in »nepogrešljivih« novinarjev. Kmalu po tem razgovoru, ob 15. uri, se bo začela v moravskem kopališču osrednja prireditev — zborovanje s slavnostnim nagovorom in kulturnim programom, ki ga pripravljajo zdomska društva. Seveda tudi po tem še ne bo konec srečanja, ampak bodo tako delavci kot rojaki ostali na prizorišču v veselem razpoloženju. Gostitelji so jim pripravili resnično veselični program, ki lahko traja in traja...

Tako pričakujemo, da bo deveto srečanje slovenskih društev Zahodne Evrope v Moravskih Toplicah, podobno kot vsa dosedanja, manifestacija narodne zavesti, pripadnosti domovini in bratske povezanosti tudi zunaj meja domovine in istočasno priložnost za množičen prikaz široko razvejane, raznolike in bogate ljubiteljske kulturne dejavnosti in drugih društvenih prizadevanj. J. Šabjan

RMDA LJUTOMER 84

Uspešen začetek II. izmene

Kljub nepopolnim brigadam druge izmene na republiški mladinski delovni akciji Ljutomer 84 — brigada OK ZSMS Slovenj Gradec sploh ni prišla, pa tudi obe brigadi iz Ljubljane in Maribora sta nepopolni — so brigadirji vzeli gradnjo vodovodnega omrežja na območju krajevnih skupnosti Razkrižje čisto zares in z močno voljo, da manjkajoče brigadirje nadomestijo z več in boljšim delom. To tudi v celoti uresničujejo. Ni dneva, da ne bi brigadi in skupina madžarskih brigadirjev presegli norme, ki si jih dnevno zastavljajo. Rekord pa je bil udarni dan: brigada Bratstvo in enotnost iz Ljubljane je na sobotni udarni dan dosegla 298 odstotkov norme, mariborska brigada 225 in skupina brigadirjev iz Koszege 205 odstotkov — rezultat, ki jih bo vsakoraj ponovno postavil med rekordne na republiških akcijah v Sloveniji. Čeprav so brigadirji na udarni dan delali sami, pa je vendarle pomemben prispevek krajanov, ki sicer pomagajo brigadirjem drugače kot lansko leto. Niso več za množične — skupne udarne dneve (lansko leto se je treh udarnih dni udeležilo več kot 1000 krajanov) — pač pa krajinami sami dnevno — ko imajo pačas delajo z brigadirji. Sicer je res, da taki udarni dnevi — ko naj bi se solidarnost in vez med krajinami in brigadirji še bolj okrepila — potem izgubljajo na pomenu in ostajajo samo domena brigadirjev, pa kljub temu ne gre zanemarjati prispevka krajanov.

RMDA Ljutomer 84 bo, kot kaže, tudi letos popolnoma opravičila svoj namen.

D. L.

VELIKA PRIDOBITEV ZA KMETE KOOPERANTE TZO VIDEM-IVANJCI

Sodoben kmetijski oskrbni center

»Z melioracijami, ki so pred letom na območju Selišči—Kupetinci (185 hektarov) in naslednje leto na območju Zihlavan—Biserjane (300 hektarov), bodo v KZ Radgona skupno s posegi preteklih štirih let usposobili 1.500 hektarov za intenzivno kmetijsko proizvodnjo, v naslednjem srednjeročnem obdobju pa še toliko v dolini Ščavnice. Ta dela in nov oskrbni center bodo pri vseh prizadevanjih za še večjo pridelavo hrane na tem kmetijskem območju odigrali pomembno vlogo.« To je dejal, ko je spregovoril o načrtih, sedanjih nalogah, pa tudi težavah kmetijev, Gusti Grof, predsednik kolektivnega poslovnega organa sozd ABC Pomurka.

Vrvice novega centra pa je prerezal Matija Mertik, predsednik zadružnega sveta TZO Videm—Ivanjci, s katerim je delilo zadovoljstvo okoli 400 kmetov kooperantov ter zadružne enote KZ Radgona, ene najuspešnejših v Pomurju. Nov oskrbni center —

na skupni površini čez 1.200 kvadratnih metrov zajema v eni zgradbi skladišče reprodukcijskega materiala in prodajni prostor, v drugi pa skladišče za umetna gnojila in zaščitna sredstva; razširila pa so tudi benzinsko črpalko — so v rekordnem času zgradili delavci mariborskega Stavbarja. Nekaj čez 47 milijonov dinarjev pa so prispevali ob investitorju KZ Radgona in izvajalci še temeljna pomurska banka in interna banka sozda ABC Pomurka.

Pred tem pa so se na uspeli razstavi svetloisaste govedi predstavili rejci radgonske občine. Organizatorja — KZ Radgona in ŽVZ za Pomurje Murska Sobota — sta imela precej dela, ko sta izbirala okoli 60 živali za kolekcije krav z življenjsko proizvodnjo, bikovskih mater, krav, privesnic in plemenskih telic. Rejec Roman Muhič iz Biserjan pa se je predstavil s kolekcijo pitanih bikov v svojem hlevu. Razstava je potrdila velik napredek živinoreje v radgonski občini,

kjer se je tržna proizvodnja mleka v zadnjih 15 letih povečala za štiri in polkrat, proizvodnja pitane živine pa z 830 na 1.584 ton letno. Najuspešnejši rejci so bili nagrade, za vse živali pa je bilo slišati precej pohval iz ust strokovnjakov Biotehniške fakultete iz Ljubljane

in živinorejske poslovne skupnosti Slovenije. Razstava je potrdila uspešnost selekcijskega dela in primernost domače krme, malce bolj bodo morali rejci še paziti le na kakovost kravjega vimna. V. Paveo

Rejci obljubljajo, da bo z novim oskrbnim kmetijskim centrom v prihodnje še več lepih govedi na videmskem območju.

Odmevi s prijetnega srečanja

Srečanje upokoencev kmetijskih delavcev KG Rakičan postaja že tradicionalno. Tako so se tudi lepega sončnega dne v sredini julija zbrali v prostorih družbene prehrane v Murski Soboti. Srečanje vsakokrat organizira sindikat aktivnih kmetijskih delavcev z razumevanjem in podporo uprave kmetijskega gospodarstva.

Delo kmetijskih upokoencev je bilo nekoč povsem drugačno kot je danes. Poudariti je treba, da nekdanji zemljiški gospodje niso imeli posluha za napredek obdelovanja zemlje. Tako je potekalo delo na širnih poljanah z junci, konji, s plugi in branami. Živino so sicer menjavali, razmer za delavca pa ne. Tako so plugi, premetavalji orača od ranega jutra do pozne noči. Gruče zemlje v brazdah so izčrpavale. Ni čudno,

da so danes vsi ti upokoenci oteženi z različnimi boleznimi. Razmere za delo na današnjih ornih površinah so s strojno obdelavo boljše. To je vsem znano, zato današnji delavci s sindikatom in upravo cenijo delo nekdanjih kmetijskih delavcev. Družabno srečanje je potekalo

Ivan Glavač

PUCONCI

Še 60 telefonov

V puconskem poštnem okolišču so pred kratkim pridružili še 60 telefonov in sicer v Dolini, Bokračih, na Vanečih in Gorici. V teh krajih doslej niso imeli nobenega telefona, zato so posamezniki ob prostovoljnem delu prispevali še drogeve in od 60 do 130 tisoč dinarjev, odvisno od oddaljenosti. Za Dolino in Bokrača je nekaj solidarnostnih sredstev prispevala krajevna skupnost. Zdaj v puconskem poštnem okolišču nestrpno čakajo na telefone še v Salamencih, Lemerju in Predanovcih. -js-